Žiuljeta Benconi

FLORENTIETĖ

ROMANAS

Žiuljeta Benconi

FLORENTIETĖ

3

ROMANAS

VILNIUS * 1994

UDK ~~840-3~~
Ba 173

ISBN 9986-444-21-7 (3 tomas)
9886-444-19-5 (3 tomai)

Pirma dalis

Kruvinosios Velykos

Pirmas skyrius

Kelionė į Florenciją

Saulė krypo vakarop, kai Fjora, neatpažįstama su vyrišku kostiumu, pagaliau išvažiavo pro del Popolo vartus. Viskas įvyko lyg sapne, bet sklandžiai, kaip gerai pastatytame spektaklyje. Rytą išvažiavo Pacis su Jeronima, kurie atėjo prie jaunųjų durų atsisveikinti, bet išgirdo tik jaunojo sutuoktinio plūdimąsi - jis buvo nepatenkintas, kad jam taip anksti nutraukė saldų miegą. Paskui jiedu pribėgo prie lango, kad įsitikintų, jog Paciai paliko Borgo rūmus, tada Fjora vėl atsigulė, o Karolis išėjo į koridorių ir ėmė garsiai reikalauti pusryčių ir liokajaus. Vėliau atvyko kunigaikštienės Kotrynos pasiuntinys ir įteikė jos prašymą, kad dona Fjora dei Paci ją aplankytų. Karolis niurzgėdamas sutiko, bet išreikalavo, kad ir jis eis kartu. Paskui su nedidele palyda ir Chatun jie su mulais leidosi į San Apolinaro rūmus. Fjora buvo užsidėjusi tankų šydą esą tam, kad nuslėptų pirmosios vedybinės nakties išgyvenimų pėdsakus, o Karolis nepatenkintas jojo priešakyje ir keistai vaipėsi, dėl ko sutikti žmonės stebėjosi arba juokėsi.

Kai nuvyko pas Kotryną, kuri tikrai buvo viena, Karolis tučtuojau pareikalavo gerti ir jį pagarbiai nulydėjo

į Džirolamo apartamentus, o Fjorą su Chatun nuvedė tiesiai į jaunosios kunigaikštienės kambarį.

Kambarys buvo labai ištaigingas: sienos muštos storu melsvu šilku ir plonu pasidabruotu audiniu, jame buvo aibė visokiausių baldų, o viduryje stūksojo didžiulė lova, aptraukta tokiu pat pasidabruotu audiniu ir papuošta įvairiaspalvėmis puriomis plunksnomis. Kotryna gulėjo šioje lovoje, skęsdama brangiausiuose nėriniuose. Ji priėmė svečius kaip dera, bet po keleto minučių paleido visus tarnus, išskyrus ištikimiausią kambarinę Rozariją.

O dar po valandos Chatun, tapusi aukštesnė su aukštakulniais bateliais, ir apsivilkusi Fjoros suknelę, apsisiautusi tuo pačiu šydu, paliko rūmus. Ją lydėjo Karolis, per tą laiką ištuštinęs daugybę vyno butelių ir tuo dar kartą pademonstravęs visiems gerai žinomą jo aistrą. Tuo metu Fjora, pasislėpusi alkove, paskubomis vilkosi vyrišką rudos zomšos kostiumą su Sforcų gyvate ir Riarijų rože herbe - jis jai buvo paruoštas kartu su aukštais plonos odos batais, plačiu jojimo apsiaustu ir skrybėle, po kuria buvo paslėpti tinkleliu suspausti jos plaukai.

Kai ji buvo pasiruošusi, Kotryna padavė jai sunkų maišelį su auksu, kurį Fjora susidėjo į kišenes, ir trumpą, raide “K” pasirašytą laiškelį.

- Tai Lorensui, - patikslino ji. - Nenoriu, kad Medičiai mane laikytų Pacių ir mano vyro šalininke... Kai pravažiuosite sieną, nusivilkite šį trumpą apsiaustą ir užkaskite jį arba numeskite į krūmus. Stenkitės nesusitikti su tais, kurie išvažiavo šįryt. Kapšelyje rasite planą maršruto, kuriuo išvengsite to nemalonumo. O dabar apkabinkite mane, ir tesaugo jus Dievas. Kai tik bus galima, nusiųsiu jums Chatun - ji turi grįžti šį vakarą.

Be galo jaudindamasi, Fjora lūpomis prisiglaudė prie nuostabiai gražaus šios jaunos moters veido. Nors santuoka ir nepavyko, vis dėlto Kotryna liko ištikima sau ir tam vardui, kurį ir ateityje ketino turėti. Visa

tai ji padarė be jokių slaptų minčių ir visai ramiai: Kotryna Sforca buvo jauna, tačiau mokėjo išsisukti iš pavojingiausių padėčių, nes turėjo guvų protą, kurio taip trūko jos vyrui, ir narsos, kurios šis visiškai neturėjo. Prieš pat atsisveikinimą, kai Rozarija pritaisė prie juosmens durklą ir špagą, ji vis dėlto įspėjo Fjorą apie gresiantį pavojų:

- Nuo rytdienos jus persekios ir gali sugauti, todėl jei jums nenusišypsos laimė, jūs turite nė kiek nedvejodama nusižudyti, nes neturėsite nė menkiausios galimybės išvengti mirties, bet pirma jus galbūt baisiai ir ilgai kankins.

- Būkite rami: reikiamu metu aš tai būtinai prisiminsiu. Gyvos jie manęs nepaims!

Paskui viskas vyko labai greitai. Rozarija aplinkiniais keliais palydėjo Fjorą į arklides, kur jaunoji moteris pati išsirinko ir pasibalnojo arklį, tada pro mažas slaptas dureles ją išleido iš rūmų teritorijos. Su didžiausiu džiaugsmu Fjora pentinais paragino žirgą vardu Totanas, ir paskubėjo išjoti į Korso kelią.

Vos prajojusi vartus, kurių sargybiniai, pamatę pažįstamą herbą, familiariai pasveikino ją, ji iškart paleido arklį šuoliais. Per daugelį mėnesių ji buvo pasiilgusi gaivaus vėjo ir lietaus, kuris plakė veidą, nes tais metais lietus lijo visą Velykų savaitę. Pagaliau ji buvo laisva, visiškai laisva! Priešais ją atsivėrė slėnis, kuriuo tai pasirodydamas, tai vėl dingdamas ėjo senas Flamino kelias, senovėje jungęs Romą su Etrūrija; išlikusios plokštės jau gulėjo ne taip lygiai, ir arkliams čia buvo labai pavojinga. Dėl to Fjora nutarė joti per žemaūgį krūmyną, augusį kaip tik palei visą senovinį kelią. Gana greitai žirgas su raitele perlėkė tiltą per Tibrą, ir tuomet Fjora truputį sulėtino arklio žingsnį ir net sustojo apsidairyti. Oras buvo prastas, tačiau ji nutarė paskutinį kartą su malonumu iš tolo pažiūrėti į Romą - senąjį romėnų cezarių miestą, aplaistytą tūkstančių žmonių,

nukankintų dėl tikėjimo, krauju, nors jis turėjo būti pats tauriausias ir kilniausias - jame gyveno vyriausiasis pontifikas. Bet iš tikrųjų tai buvo didžiulė kloaka, kupina apgaulės, ir jaunoji moteris pamanė, kad visuomet dėkos Dievui už tai, kad leido jai pabėgti iš šio miesto. Kartu ji šiltai prisiminė tuos, kurių turbūt niekuomet nebepamatys: Stefaną Infesurą, kuris, kaip ji sužinojo, atgavo laisvę, žydę Aną, kuri taip rūpinosi ja, Kotryną, tapusią geriausia, patikimiausia jos drauge, ir pagaliau Antoniją Koloną, mažąją seserį Serafiną, kurią paliko vienuolyne ilgai ir kankinamai laukti, galbūt visą gyvenimą. Ji jiems dėkojo, nes jie galėjo kvėpuoti - ir nenumirdami - apnuodytu ir nuodėmingu šio miesto oru, bet, kas žino, gal jį dar galima išgelbėti, tik kokia kaina?

Lietus Fjorai priminė, kad nėra laiko filosofuoti ir kad tik Dievas gali nuspręsti, gelbėti šį miestą ar sunaikinti ugnimi, kaip padarė su Sodoma ir Gomora. Kaip ji galėjo spręsti iš Kotrynos ir Karolio paaiškinimų, jai beveik nebuvo galimybių susitikti su Frančesku ir Jeronima, pirmiausia dėl to, kad jie beveik dvylika valandų lenkė ją, o antra, jie skubėjo ir visur turėjo po gerą arklių pamainą, kuriomis stotyse pasirūpino Montesekas. Pagaliau dėl to, kad jie neketino važiuoti tiesiai į Florenciją, bet pirma turėjo patekti į Podžibonsį, kad San Minjate sutiktų iš Pizos išvykusio naujojo legato kortežą. Taigi jie rengėsi be jokio vargo ir nesukeldami įtarimo patekti į Raudonosios lelijos miestą, įvažiuoti į jį kartu su karališkuoju jaunojo kardinolo Riarijaus kortežu.

Tos saugumo priemonės, kurių jie ėmėsi, galėjo praversti Fjorai, kuri, pasinaudodama Kotrynos herbu, galėjo apsimesti vėluojančiu ar pasiklydusiu tarnu ir taip pat gauti nepavargusių arklių. Bet ji beveik nebeturėjo laiko: Rafaelis Riarijus turėjo atvykti į šį miestą ne vėliau kaip ketvirtadienį, o dabar jau buvo antradienio vakaras. Per dvi dienas jai reikės nujoti apie

septyniasdešimt ljė, dėl to reikėjo gerų, eiklių žirgų, tačiau jaunajai moteriai, kuri pusę metų buvo beveik kalinė, tai buvo labai sunki užduotis. Ilsėtis jai beveik nebuvo laiko. Jeronima keliavo patogia karieta ir sustodavo tik arklių pakeisti. Prie pat Florencijos vartų ji paliks kortežą, kad keliautų tiesiai į Montugį, kur gyveno senasis Džakopas Pacis.

Apie tai pagalvojusi Fjora įtūždavo, bet ji su panieka žiūrėjo į tuos sunkumus, kurie laukė jos kelyje. Ji prisiminė savo brangiąją Leonardą, jos gudrybes Karolio Drąsiojo karo žygių metu, ir nesusilaikiusi nusijuokė.

Iki popiežiaus vilos Viterbės ji nukako trečiadienį rytą, jau įveikusi dvidešimt ljė, ir visas jos kūnas troško poilsio. Arklys, kurį pakeitė del Andželo smuklėje, taip pat nuvargo, tačiau pati Fjora labai apgailestavo, kad negali pailsėti šioje smuklėje. Čia buvo sustoję Paciai, ir Fjora nenorėjo užtrukti. Kaip vėluojantis tarnas ji nusipirko tik sūrio gabalą, truputį duonos, nedidelį ąsotėlį vyno ir keletą žvakių, o tada narsiai keliavo toliau.

Išjojusi iš miesto, ji pastebėjo apgriuvusį namą, beveik griuvėsius, apaugusius gebenėmis, dilgėlėmis ir melisomis, nusivedė ten arklį, pririšo jį prie stulpo ir ėmė valgyti, o paskui nutarė tris valandas pailsėti. Ji nebūgštavo, kad užsibus per ilgai, nes turėjo vidinį laiko jausmą. Po trijų valandų ji tikrai nubudo, dar truputį pasistiprino ir jau norėjo keliauti toliau. Rytinis lietus liovėsi lijęs, ir, nors buvo gana vėsu, keliautojui toks oras buvo kaip tik. Deja, pats kelias pasidarė sunkiai įveikiamas ir greitai joti pasidarė beveik neįmanoma. Tačiau Fjora galėjo keliauti toliau, nes Paciai buvo tam puikiai pasirengę. Herbas ant jos apsiausto darė stebuklus.

Po San Kviriko d'Orčos kelias vingiavo kalvota Umbrijos lyguma. Tai šen, tai ten buvo galima išvysti vienišus kiparisus, kuriuos taip mėgo Džotas ir kurie labai patiko pačiai Fjorai: čia buvo panašu į jos mylimą Toskaną.

Vienos kalvos papėdėje kelias staigiai pasisuko. Jis iš abiejų pusių buvo apaugęs tankiais, gana aukštais krūmais, todėl raitelė, smarkiai lėkdama, vos nesusidūrė su žabų prikrautu vežimu, užėmusiu beveik visą kelią. Arklys sustojo taip staigiai, kad Fjora vos nepersivertė per jo galvą. Ji vargais negalais išsilaikė balne, tačiau išsigandęs arklys atsistojo piestu ir apsiputojo; iš už krūmų išniro apdriskę, iki dantų ginkluoti žmonės. Vienas jų užmetė ant gyvulio galvos juodą skudurą, o kiti tuo metu apsupo Fjorą ir atstatė į ją savo arkebuzas.

- Banditai! - iškošė Fjora. - Tik to man ir trūko!

Apakintas arklys bemat nurimo. Vienas iš plėšikų stipriai nusitvėrė kamanų. Tuo metu ėmė artintis vadeiva, vienintelis neturėjęs arkebuzos. Jis atrodė pasipūtęs ir įžūlus. Šis žmogus buvo kresnas, turėjo trumpą liemenį, didžiules rankas ir plačius pečius. Tamsi, bet jau žilstelėjusi barzda slėpė daugiau kaip pusę veido, o pro tankius plaukus matėsi tamsios, pašaipios akys. Jo rūbai - tai dėmėta liemenė su pavienėmis metalinės šarvuotės detalėmis, neva dariusi jį panašų į kilmingą žmogų, kas būtų atrodę juokingai, jei ne be galo ilga rapyra, styrojusi po sudriskusiu raudonu apsiaustu. Ir pagaliau - nešvari fetro skrybėlė, papuošta raudona plunksna.

Veikiau su pykčiu negu, su baime Fjora žvelgė į šį žmogų, o jis, mandagiai nusilenkęs, ištiesė ranką prie jos kapšelio.

- Ponai plėšikai, matyt, nelabasis pakurstė jus sulaikyti mane, nes aš labai skubu! - pasakė Fjora.

Barzdoje žybtelėjo baltutėliai dantys, o pats žmogus tuo metu rankoje mėsčiojo kapšelį su monetomis, ir šis labai solidžiai skambčiojo.

- Labai apmaudu, jaunasis pone, - pašaipiai pasakė jis, - nes ir aš nekantrauju gauti šį puikų arklį vietoj to, kurio netekau prieš dvi dienas. Sprendžiant iš herbo ant jūsų krūtinės, jūs esate visai padorus žmogus, todėl

lengvai suprasite, kad mano orumas neleidžia man ilgai vaikščioti pėsčiam. Taip galiu prarasti visą autoritetą!

- Man jūsų labai gaila, bet kadangi dabar jūsų gyvybei negresia pavojus, o daugelio žmonių gyvybė priklauso nuo šio gyvulio eiklumo, norėčiau pasišnekėti šia tema.

Tardama šiuos žodžius taip, kad priešininkas nieko neįtartų ir nieko nedarytų, Fjora išsitraukė špagą, žaibiškai dūrė jam į krūtinę, ir jis beregint nugriuvo ant žemės. Tuo momentu ji pastatė arklį piestu, ir šis savo priekinėmis kojomis trenkė tam plėšikui, kuris jį laikė už kamanų. Tačiau jeigu ji tikėjosi netikėtumo efekto ir kitų banditų sutrikimo, tai labai apsiriko, nes kai tik jie pamatė savo vadeivą ant žemės, trys iš jų metė ginklus ir puolė Fjorą, nutempė ją žemėn; jai ant galvos užsivertė jos apsiausto skvernai, ir ji nieko nematė. Tuo metu vadeiva atsistojo, nukratė nuo liemenės dulkes ir padaužiškai tarė:

- Šarviniai marškiniai visada ne pro šalį, jei susiduri su padoriu keliauninku, tačiau mano liemenėje atsirado dar viena skylė, ir dėl to, mano brangusis, lengvai neišsisuksi!

Fjora, maniusi, kad atėjo paskutinė jos valanda, akimirksniu buvo surišta ir paguldyta ant arklio, ant kurio su malonumu atsisėdo gaujos vadeiva.

- Tu esi per daug smarkus, mano drauge, - tarė jis ir pliaukštelėjo belaisviui per sėdynę, - tačiau tau pasisekė. Tavo kapšas vertas didelio dėmesio. Užtat tu turi... perskaityti man tai, - pridūrė jis paėmęs Kotrynos laiškelį ir mojuodamas juo. - Aš taip ir neturėjau laiko išmokti skaityti.

- Jei tau brangi tavo galva, kapitone, tai patariu palikti tą laišką ramybėje, - iškošė Fjora, kuri, arkliui einant, veidu trankėsi į pakinktus. - Ir jau tai, kad sutrukdėte man toliau joti, šiam keliui yra labai pavojinga.

Reikėjo narsiai laikytis. Laimingas atsitiktinumas, kad tas plėšikas buvo godus pinigams, o ne žiaurus. Gal

pavyktų su juo susitarti? Teliko sužinoti, kurią iš nesutariančių pusių jis remia...

- Retai esu matęs plepių numirėlių, - tarė vienas banditas. - Nusiramink! Mes nesirengiame labai toli keliauti, ir ten galėsi pailsėti... Bet jei tu prastai elgsies, tai poilsis gali trukti amžinybę.

Takeliu, vingiavusiu uosynu, visa gauja greitai pasiekė įėjimą į olą, išraustą kalvos šlaite ir gerai užmaskuotą augalais.

Atėjo naktis. Vorele jie perėjo ilgą tunelį, pilną dūmų, nuo kurių Fjoros akys apsiašarojo, ji ėmė smarkiai kosėti, tačiau pamažu tunelis praplatėjo, atsklido malonus keptos mėsos kvapas. Ją, vis dar surištą, paguldė ant žemės netoli laužo, virš kurio kepė visas avinas. Šalia jos vadeiva šildėsi virš ugnies rankas.

- Galiu tau priminti tai, ką jau sakiau, - ramiai tarė ji. - Kuo ilgiau būsiu čia, tuo didesnis pavojus grės tavo galvai.

- Užsičiaupk! - riktelėjo vadeiva ir pašnairavo į ją. - Yra dalykų, kurių nenoriu klausytis net vieną kartą. O čia - du! Man tiesiog rankos niežti kaip noriu su tavim susidoroti, kad nutiltum amžinai!

- Tai nesivaržyk! - sušuko Fjora, kurios įniršis darėsi tuo didesnis, kuo daugiau laiko ji prarado. - Bet turėk galvoje, kad mano lavonas tau bus dar pavojingesnis už mane gyvą! Tu nemoki skaityti, bet jei esi tas, kas man atrodai esąs, tai yra buvęs kareivis, - turi pažinti šį herbą!

- Hm... Milano gyvatė... taip, aš ją pažįstu. O kas yra ta rožė?

- Tu turbūt labai ilgai nebuvai išlindęs iš savo urvo. Jei nori žinoti, tai pasitraukime į šalį. Tu turbūt nieko neslepi nuo savo žmonių, bet aš turiu paslapčių ir nenoriu patikėti jų pirmam sutiktam.

Širdies gilumoje patenkintas, vadeiva pasilenkė, atrišo kojas ir, paėmęs virvės galą, nusivedė Fjorą į tamsų

olos kampą. Ten buvo priversta skarmalų ir antklodžių, ant kurių jis tuoj pat atsisėdo.

- Pasakok! Kas tavo šeimininkas?

- Tai ne šeimininkas, o šeimininkė - popiežiaus dukterėčia dona Kotryna Sforca, kunigaikštienė Riarija. Ji išsiuntė mane į Florenciją, kad įvykdyčiau labai svarbią užduotį, todėl ir parašė tą laišką. Jei man nepasiseks, tai galiu netekti savo galvos, bet tas, kuris man sukliudys, dar labiau rizikuoja. Dona Kotryna labai galinga, nors ir visai jauna.

Banditas nusiėmė skrybėlę ir pakrapštė pakaušį, spręsdamas labai keblią problemą.

- Girdėjau! Šnekama, kad ji yra tokia pat narsi kaip ir graži, ir ji yra stipriai remiama! Tau galiu pasakyti, kad tarnavau jos seneliui didžiajam Frančeskui Sforcai. Narsus buvo karys. Tada dar buvau visai berniūkštis, bet iš jo daug ko išmokau! Jis žinojo, ko reikia kareiviui! - Plėšikas pagyvėjo, o balse pasijuto tikras ilgesys. - Mes drauge plėšėme Pjačencą, ir tu, berniuk, niekada nematei tokio grobio ir tokio užmojo! Mes išžudėme visus vyrus, išprievartavome visas moteris nuo dešimties iki šešiasdešimties metų, išgėrėme visą vyną, o galiausiai iš visų pusių padegėme miestą! Viskas liepsnojo kaip pragare, o mes dar tąsėme mergšes gatvėmis, kuriomis sruvo vyno ir kraujo upės. Buvo taip karšta, kad galėjai nudvėsti, bet mes vis tiek gėrėme viską, ką norėjome. Be to, visi smarkiai prisiplėšė: pinigų, puikių medžiagų, aukso - štai ko Sforca davė savo kareiviams! Ten buvo ir vienuolių, ir jaunučių vienuolyno naujokių tiems, kuriems jos patiko... A? Kur dabar rasi tokį vadą? Dabartiniai galvoja tik apie tai, kaip prašmatniau apsirengti ir išsisukti nuo pavojų! Sforca turėjo raugintosios odos kailinius, ginklų nutrintus kaip mano, tačiau Neapolio karalienė priėmė jį į savo lovą, o Milanas jam atidavė gražiausią princesę!

Fjora kantriai klausėsi plėšiko išpažinties ir stengėsi nesipiktinti nupasakotomis detalėmis: ji regėjo karą iš arti ir žinojo, koks jis baisus.

- Aš esu taip pat atsidavęs donai Kotrynai kaip tu kadaise - jos seneliui, ir garantuoju tau, kad ji to yra tikrai verta! Klausyk! Pasilik mano kapšelį ir paleisk mane su arkliu! Prisiekiu: kai įvykdysiu savo užduotį, atvesiu tau dar du be šio!

- O kodėl ne dvidešimt? Tų, ant kurių sėdės tavo atvesti kareiviai! Gal tu, vaikine, mane laikai kvailiu? Aš nebetikiu žmonėmis, ir Roko da Madžonės žodis, dar niekam nepavyko nieko iš manęs paimti! Ypač tokiems snargliams, kuriam vietoj barzdos - viščiuko pūkai! Tikra mergiūkštė, - nusispjovė jis ir ranka pakėlė Fjoros veidą, o ji vos susilaikė neįkandusi jam, - o mano, kad jam viskas galima!

- Bet aš tikrai esu mergina, - tyliai sušnabždėjo ji.

Rokas atitraukė ranką tarsi būtų nusideginęs įkaitinta geležimi.

- Ką tu šneki?

- Tai lengva patikrinti. Nuimk skrybėlę!

Banditas nuėmė skrybėlę ir pamatė tinklelį, prilaikantį Fjoros plaukus. Ji krestelėjo galvą, ir apstulbusio plėšiko akyse tankūs juodi šilkiniai plaukai apskleidė jos pečius.

- Ir tikrai! Kas tu esi?

- Pasakysiu, bet pirmiausia atsakyk man: tu stebi kelią, tai ar nematei praėjusią naktį raitelių, lydėjusių karietą?

- Ne praėjusią naktį, bet vakar rytą. Gana keistas karavanas, ir patikėk: labai norėjau su visais savo žmonėmis užpulti juos, bet jie buvo taip gerai ginkluoti, kad paprastiems plėšikams kaip mes nebuvo ten kas veikti.

- Kaip gaila! - beveik sudejavo Fjora. - Jei tu būtum juos užpuolęs, neatsitiktų didelė nelaimė!

- Tyliau! Nelaimė būtų ištikusi tuos vaikinus, kurie eina su manimi! Bet mes grįžkime prie to, nuo ko pradėjome: kas tu esi?

- Esu Fjora Beltrami, donos Kotrynos draugė. Pridursiu, kad esu nesutaikoma niekšo jos vyro priešė. Gana apie tai! Matyt, esu tikra kvailė, kad šneku apie tokius dalyklus su kapšelių plėšikautoju, o juk rytoj Medičiai, ko gero, žus!

Ji norėjo atsistoti, tačiau Rokas ją sugriebė ir vėl parvertė ant antklodžių. Jis suriaumojo kaip tikras žvėris:

- Ką tu ten dar šneki? Apie kokią mirtį?

- Tai reikėtų ilgokai aiškinti. Tau tik viena reikia žinoti: aš taip skubu tik dėl to, kad mudvi su kunigaikštiene nutarėme pamėginti išgelbėti juos. Vakar tu matei jų žudikus!

Rokas tylėdamas išsitraukė ilgą baisų peilį ir nupjaustė virves, veržusias belaisvės riešus. Paskui susimąstęs keletą kartų perėjo olą.

- Jei tau padėsiu, ar prižadi man gerai atsilyginti? - paklausė jis sukišęs į barzdą pirštus.

- Prisiekiu savo tėvo, kurį nužudė tie patys Paciai, atminimu! Bet kodėl nutarei padėti Medičiams?

- Lorensas Puikusis išgelbėjo man gyvybę prie Volteros. Aš nužudžiau vieną mergiūkštę, kurią Vitelis buvo sau numatęs, ir dėl to jis norėjo mane pakarti. Lorensas nupjovė virvę ir grąžino man laisvę. Doras žmogus to nepamiršta. Tačiau gana mums šnekėti - kelyje turėsime pakankamai laiko. Aš vyksiu su tavimi! Taip galėsiu geriau saugoti savo arklį!

- Dviese vienu arkliu? Taip greičiausiai jį numarinsime, arba turėsime joti žingine. Bet juk tau sakiau, kad turime skubėti!

- Žinau vietą, kur rasime visokių arklių, jei tik turėsime pakankamai pinigų, - pasakė jis glostydamas kapšelį, kurį virvute prisirišo prie savo diržo. - O dabar

eik, suvalgyk gabalėlį to avino, kuris jau greit iškeps, bet pirma užsidėk skrybėlę. Bus geriau, jei liksi vyru.

Fjorai patiko Roko pasiūlymas, ir ji suvalgė gabalėlį sultingos, gerai iškeptos mėsos, užsigėrė paprastu vynu, o vadeiva tuo metu taip pat kramsnojo ir šnekėjosi su kitais gaujos nariais, gal dvylika žmonių.

- Aš vykstu su šiuo vaikinu, nes jis man pasiūlė gana įdomų dalyką, bet greit grįšiu. Orlandas, - kreipėsi jis į gauruotą milžiną, kuris, atrodo, buvo stiprus kaip du lokiai, - mane pavaduos, kol manęs nebus, o tai neturėtų užtrukti ilgiau kaip savaitę. Visą tą laiką būkite ramūs ir nepatraukite niekieno dėmesio. Aš jums paliksiu dalį aukso, kurį paėmiau iš to vaikino, bet prižadu visiems atgabenti tinkamų rūbų.

- Kodėl? - suniurzgė Orlandas. - Argi mes nebebūsime plėšikais?

- Mes būsime tuo, kuo visuomet buvome: kareiviais. Kai grįšiu, visi vyksime į Urbiną. Šnekama, kad hercogas Federikas de Montefeltras renka karius naujam karui, o mūsų špagos jau aprūdijo. Sutinkate?

Visi sutiko, o Fjora pasilenkė prie Roko:

- Tu esi įsitikinęs, kad gerai elgiesi? Montefeltras yra vienas iš kondotjerų, tarnaujančių popiežiui, ir galbūt visa jo armija eis prieš Florenciją!

- Žinau, tačiau įsivaizduok, kad tai... žvalgyba! Pažiūrėsime, kas ten dedasi. Jei viršų paims Medičiai, paremsime juos. O jei ne... juk reikia gyventi, kad ir kas atsitiktų!

Pridurti nebebuvo ko. Fjora ramiai baigė vakarieniauti, o Rokas ėmė dalyti jos pinigus po lygiai plėšikams. Kadangi ji buvo atsargi ir dalį aukso buvo susidėjusi į kišenes ir kitas slaptas vieteles, dėl to praradimo nelabai jaudinosi, tačiau vis dėlto pareikalavo grąžinti jai patį kapšelį. Ten beveik nieko nebeliko: nosinaitė ir mažas buteliukas, kadaise padovanotas Anos. Rokas apžiūrėjo jį:

- Kas jame yra?

- Galimybė lengvai pasitraukti iš gyvenimo, jei... pateksiu į priešų rankas.

Rokas pakraipė galvą, bet grąžino daiktą Fjorai, kuri jau buvo išsigandusi, kad jai gali negrąžinti buteliuko. Tačiau kiek laiko jie prarado! Be to, ji šiek tiek nerimavo, ką pamanys žmonės, kuriuos gali sutikti kelyje ir pačioje Florencijoje, kai pamatys ją su tokiu driskium.

Bet kai Rokas, trumpam dingęs, grįžo, ji nusiramino. Nešvarią ir apiplyšusią liemenę jis buvo pakeitęs švariais ir tvarkingais tamsiai pilkos spalvos rūbais, gana padoriais. Batai, odinis rudas diržas ir tokios pat spalvos apsiaustas - taip jis buvo apsirengęs. Dar jis turėjo durklą ir špagą.

- Tu turbūt būgštavai, kad turėsi manęs gėdytis, ar ne? - paklausė jis pašaipiai ir kumštelėjo į pašonę. - O dabar - į kelionę!

Jie išėjo iš olos ir sėdo ant arklio. Fjora atsisėdo ant kryžiaus, ir jie neskubėdami, kad nenuvargintų gyvulio, leidosi į kelią.

Naktis buvo tamsi ir šalta. Norint nepaklysti, reikėjo gerai orientuotis, tačiau Rokas čia viską puikiai žinojo, ir netrukus jie jau turėjo naują arklį, kurį paprasčiausiai nusipirko iš vieno valstiečio. Šis, matyt, puikiai pažinojo banditą ir nuoširdžiai su juo bičiuliavosi.

- Mes iškratome keliauninkų kapšelius, o ne kaimynų, - paaiškino Rokas. - Jokiu būdu ne kaimynų! Be jų neišgyventume nė mėnesio. Tas žmogus dėl nieko negali manimi pasiskųsti - priešingai!

Tačiau jaunosios moters bendrakeleivis nebuvo toks malonus, kad grąžintų jai jos arklį. Fjora turėjo sėsti ant nupirktojo, kuris buvo paprastas darbinis arklys, juo niekas niekada nejojo. Be to, jis buvo nepriklausomo charakterio ir turėjo keistų įpročių, pavyzdžiui, jis lenkė visokias aukštesnes vietas, o jei jam atrodydavo, kad neįveiks įkalnės, tai paprasčiausiai sukdavo atgal. Rokas

šaipėsi iš vis didėjančio Fjoros susierzinimo, galų gale paėmė jos arklį už pavadžio ir ėmė tempti paskui save. Fjora guodėsi mintimi, kad Sienoje jie pasiims kitus arklius. Tačiau jos likimo knygoje buvo parašyta, kad ji neišgėrė savo taurės iki dugno.

Del Kampo aikštėje, smuklėje "Prie fontano", kilmingus lankytojus priėmė, kaip ir dera, pagarbiai, tačiau jos savininko Gvido Mateočio veide atsispindėjo didžiausias apgailestavimas, kai jie paprašė naujų arklių.

- Kur man jų gauti, ponai! Nebeturiu nė vieno arklio, net paties silpniausio! Jums tegaliu pasiūlyti asilą, ir tą patį sulaužyta koja. Bet mano duktė jį taip mėgsta!

- O ką mes dviese su tavo asilu darytume? - pasipiktino Rokas. - Juk matai, kas mes esame! Mano jaunasis šeimininkas priklauso kilmingojo kunigaikščio Riarijaus namams, o dabar jis yra paties jo šventenybės popiežiaus pasiuntinys, todėl turi skubiai keliauti.

- Tegul mane perkūnas trenkia, ponai, jeigu aš meluoju. Turėjau keturis arklius, keturis puikius žirgus, aukštus, tvirtus ir stiprius kaip namo siena, degančiomis akimis ir tokiais ilgais karčiais kaip moterų plaukai, bet vakar vakare iš manęs juos atėmė! Iš karto visus keturis...

- Kas išdrįso taip pasielgti? Argi jie nebuvo skirti popiežiui ištikimiems žmonėms?

- Žinoma! Tačiau per trumpą laiką čia jau prajojo gana daug raitelių, ir aš nė nepamaniau, kad iš paskos dar kažkas atvyks! Be to, jie pateikė tokių įtikinamų argumentų, kad negalėjau jiems prieštarauti!

Rokas stvėrė vargšą už apykaklės ir ėmė stipriai purtyti:

- Sakyk, kokie tai buvo žmonės? Na, greičiau!

- Pirmi - jų buvo gana daug - vyko iš Pizos. Dauguma jų - kareiviai. Jie gėrė, valgė, nuniokojo mano rūsius ir užkabinėjo mano tarnaites ir virėjas - tikra nelaimė!

- Gana plepėti! - tarė Rokas. - Ar gali pasakyti, kuo jie vardu?

- Iš kur man žinoti! Juk sakiau: kareiviai! Jie ketino prisidėti prie armijos, kurią netoliese renka Sanseverinas. Jie pamatė mano arklius ir paprasčiausiai pasiėmė juos. O, vargšas aš!

Suraukusi antakius, Fjora susimąstė. Padėtis darėsi grėsminga. Rokas kalbėjo apie armiją, renkamą prie Urbino, kuriai vadovauja hercogas Federikas, o čia - kita armija, jau vadovaujama Sanseverino. Viena - rytuose, kita - pietvakariuose, ir tai labai panašu į Florencijos apsupimą. Tikrai, Riarijus gerai viską parengė, nes po to, kai Medičiai bus nužudyti, jis mes į miestą visą alkanų šunų gaują, kuri nuniokos Florenciją dar nespėjus jai nuvykti. Be popiežiaus, dar yra Ferdinandas Neapolietis, o Florencijos sąjungininkai Milanas ir Venecija nieko nė neįtaria! Apie Prancūzijos karalių, kuris buvo per toli ir dėl to sąmokslininkams nepavojingas, nereikia nė kalbėti.

Ji nieko balsu nepasakė, tačiau Rokas, matyt, atspėjo jos mintis ir ramiausiai padėjo savo ranką jai ant pečių, o ji žvilgsniu padėkojo jam.

- Ką gi, - tarė jis, - prie jų prisidėsime pačioje Florencijoje, ir reikia, kad mūsų arkliai atsigautų. Tačiau sakyk man, ar nuniokotuose tavo rūsiuose neliko nieko, kuo galėtų pasistiprinti du nuvargę kareiviai?

Metras Gvidas, tikėjęsis rūsčiausios bausmės, atrodė, atsigavo kaip gėlelė, per ilgai buvusi saulėje be vandens, o gailestingas sodininkas išpylė ant jos visą kibirą gaivinančio vandens.

- Na žinoma, ponai, žinoma! Eime su manimi! Aš pats iškepsiu jums omletą ir atnešiu viską, kas liko šeimai maitinti... Tokiais baisiais laikais reikia būti apdairiam!

- O tu įsitikinęs, kad kur nors neliko pora paslėptų arklių? - paklausė nepatenkintas Rokas. - Kol kas

pasirūpink mūsiškiais! Tegul jiems vynu nuplauna kojas ir duoda dvigubą pašaro porciją! O mums, kol laukiame, tegul atneša vyno ąsotį!

Jie su Fjora įėjo į smuklės salę, kurioje tikrai atrodė, kad praūžė viesulas, ir pasistatę dvi taburetes atsisėdo.

- Dar niekas neprarasta! - sušnabždėjo plėšikas Fjorai, kuri pasidėjo galvą ant rankų ir vos nealpo. - Mums liko vos dvidešimt ljė kelio. Esu įsitikinęs, kad suspėsime laiku!

- Su tokiais arkliais, kurie gali pusiaukelėje išgriūti? Likusį kelią turėsime eiti pėsčiomis... o aš mirštu iš nuovargio!

- Tuomet pailsėkime. Tik keletą valandų, bet tai padės ir mūsų arkliams. Pavalgysime, paskui tu pamiegosi kuriame nors kambaryje. O aš tuo metu pavaikščiosiu po miestą ir paieškosiu...

- Ne! Jei aš ilsėsiuos, tai ir tu, kitaip prisirišiu tave!

- Atrodo, mudu visiškai pasitikime vienas kitu? Tiesiai sakau, kad negaliu tau dėl to priekaištauti. Juk mudu visai nesėniai susipažinome. Padarysime taip, kaip tu nori, bet pirma pavalgysime! Aš tiesiog mirštu iš bado!

- Jau? Bet juk taip neseniai valgėme avieną!

- Galbūt. Bet matai, kliūtys man žadina apetitą. Beje, ar nesi įsitikinusi, kad tau neliko keleto monetų užmokėti smuklininkui?

- Bet juk tu atėmei iš manęs kapšą, argi ne?

- Žinoma... Bet kažkoks šeštas pojūtis man kužda, kad yra aukso, kaip būna, kai kiaulė randa truklių! Juk sakei, kad esi Fjora Beltrami?

- Sakiau, bet ką mano vardas tau reiškia?

- Antras Florencijos turtuolis... Kiekvienam Italijos vaikui tai reiškia labai daug!

- Reiškė! Mano tėvas mirė ir...

- Žinau, bet man atrodo, kad kažkas liko, nes bankininko duktė nesudės visų kiaušinių į vieną pintinę...

Nors ir buvo pavargusi, Fjora nusijuokė.

- Kad tai sužinotum, Rokai, turime patekti į Florenciją. Nebijok: ten gausi tą atlyginimą, apie kurį kalbėjau, net jei pačiam Lorensui Medičiui tektų tau jį sumokėti...

Keliauninkai paliko Sieną prieš pat naktį, kaip tik laiku - dar neuždarius vartų. Gatvės buvo pilnos tylių žmonių, kurie gedulingai apsirengę ėjo į bažnyčią, į didžiosios savaitės mišias. Daugelis visą naktį praleis bažnyčioje, kurioje susleptos visos brangenybės, ir apverks Kristaus mirtį Golgotoje. Varpai nutilo iki didžiojo ketvirtadienio, ir miestas nežinojo, kelinta valanda, todėl žmonės galėjo ramiai atgailauti. Dangus, atrodė, taip pat gedėjo, ir nuo ryto dulkė įkyrus lietus. Šiąnakt didžiulė balta katedra prislėgs miestą kaltės dėl Dievo Sūnaus mirties našta...

Kai keliauninkai paliko smuklę, metras Gvidas nutarė duoti jiems paskutinį patarimą:

- Dar vieną žodelį, ponai! Jei nenorite prarasti arklių, venkite San Kaciano, esančio Val di Pizoje!

- Kodėl? - pašaipiai paklausė Rokas. - Ar ten yra plėšikų?

- Apie tai kalba visi keliauninkai, atvykstantys iš tos pusės. Atrodo, prieš porą savaičių ten papjovė du brolius žvejus! Todėl saugokitės...

- Dėkui už patarimą! Žudikas visuomet yra prastas krikščionis, todėl dvigubai pavojingesnis. Laimė, mes esame daug geriau apsiginklavę negu keliaujantys vienuoliai...

Fjora paskui Roką leidosi molėtu kalvos, kur buvo miestas, šlaitu, tačiau negalėjo atsikratyti minčių ir nemalonios nuojautos, apėmusios ją nuo to momento, kai sužinojo, kad jiems nepavyko pasikeisti arklių ir, vadinasi, jai teks toliau keliauti su savo keista kumele. Visa kelionė, į kurią ji leidosi su tokia viltimi ir noru, tapo niūri. Tačiau dar niekas neprarasta ir jei viskas bus gerai, tai rytoj, šeštadienį, jie nuvyks į Florenciją dieną beveik kardinolo legato kortežui iš paskos. Vis

dėlto ji niekaip negalėjo atsikratyti negeros nuojautos. Nejaugi bjaurioji Jeronima ir jos šutvė vėl laimės, ir po Frančesko Beltramio ateis abiejų brolių Medičių eilė, jie taps Jeronimos nepasotinamos aistros žudyti ir Riarijaus godumo aukomis? Dievas negalėjo laiminti popiežiaus nuo to momento, kai jis sutiko atiduoti krikščionišką miestą žudikų gaujai niokoti, net jei Florencija labiau vertino Platoną, o ne keturis evangelistus! Žūtbūt reikėjo laiku nuvykti! Deja, buvo juoda naktis, o Fjora visai nežinojo kelio.

Antras skyrius

Žmogžudystė katedroje

Rokas taip pat nelabai gerai žinojo kelią, kuriame jų nuolat tykojo netikėtumai. Tik sekmadienį rytą keliauninkai, nusialinę ir jau abu joję vienu arkliu, rausvame danguje, kuriame pagaliau nebesimatė nė debesėlio, išvydo prie Florencijos vartų stūksančio Galuco vienuolyno sienas ir bokštus. Patvinusi upė užtvėrė jiems kelią, ir jie buvo priversti sukti į šoną. Be to, paklausę smuklininko patarimo, jie padarė linkį ir pasiklydo. Galiausiai Roko arklys užkliuvo už olos iškyšos, numetė raitelį ir nusilaužė koją. Teko jį užmušti. Tas, kuriuo jojo Fjora, nebuvo įpratęs ilgai keliauti, greitai pavargo ir negalėjo pakelti dviejų raitelių. Rokas galantiškai sutiko eiti pėsčias, o Fjorai leido joti, nors tai ir nebuvo labai patogu.Kartais ji jojo greta jo, bet jiedu beveik nesikalbėjo, nes viltis išgelbėti Medičius laikui bėgant geso. Kelionės pabaigoje ji sutiko sustoti vienuolyne, kaip pasiūlė Rokas. Taip anksti miesto vartai dar buvo uždaryti, be to, jie galėjo sužinoti naujienas. Jei Paciai jau spėjo smogti, reikėjo nuspręsti, ką jiems veikti toliau, nes tokiu atveju būtų didžiausia kvailystė eiti į miestą. Ir abu keliauninkai turėjo atsigauti.

Duris atidaręs žmogus šypsojosi, dėl to Fjoros baimė atlėgo. Jei Florencijoje jau kas nors būtų įvykę, vienuolio veidas tikrai nebūtų toks ramus. Keliauninkai sėdėjo prie stalo ir valgė duoną su sūriu, o jis mielai atsakinėjo į jų klausimus: mieste - šventiška nuotaika, ir šventė tęsėsi dar gerokai po vidurnakčio. Vienas brolis, turėjęs vykdyti užduotis mieste, grįžo susižavėjęs kardinolo kortežu ir tuo, kaip jį priėmė sinjorai Medičiai. Svarbiausias tos dienos įvykis turėjo būti mišios, kurias monsinjoras Riarijus laikys pagrindinėje Florencijos katedroje, dalyvaujant visiems garbingiausiems miesto gyventojams, kitiems žmonėms, kurie tik tilps toje katedroje...

Kol vienuolis atnešė dar vieną vandens ąsotį, Rokas paklausė Fjorą:

- Vartus tuojau atidarys. Tu gali paeiti?

- Reikia. Žinoma, per mišias mums nėra ko bijoti, bet kuo anksčiau Lorensas viską sužinos, tuo geriau.

- Sutinku, juo labiau kad mišios man nekelia jokio pasitikėjimo...

- Ar tu beprotis?

- Ne, tačiau kai ką prisimenu. Per savo gyvenimą jėga esu įsiveržęs pro daugelio vienuolynų duris, turėjau nemažai vienuolių, todėl žinau, kas yra Dievo baimė susidūrus su jėga. Tačiau mums dar reikia pėsčiomis nueiti apie pusę ljė, kol atsidursime prie Florencijos vartų...

Kad ir kaip Fjora stengėsi gauti kokį nors arklį, jiems nepasisekė ir teko pasikliauti tik savo jėgomis. Tačiau pamačiusi, kaip į miestą plūsta minios, Fjora pamanė, jog greičiau eiti neįmanoma, nes gali būti sutryptas. Iš visų aplinkinių kaimų į Florenciją - tarsi į naują Jeruzalę - traukė valstiečiai, kad pamatytų popiežiaus pasiuntinį. Oras staiga pasidarė tiesiog nuostabus. Saulė, tikra Velykų saulė, nutvieskė auksu viską, aplinkui viena po kitos budo varpinės, ir bronziniai jų balsai šiam pasauliui, kuriame viešpatauja karai,

išdavystės, žmogžudystės, baimė ir tamsybė, skubėjo pranešti, kad Žmonijos Sūnus prisikėlė ir suteikė žmonėms amžinojo gyvenimo viltį...

Praėjusią naktį Fjora atsikratė apsiausto - įmetė jį į upę, bet pirma pririšo prie jo didelį akmenį. Viršutiniai rūbai, kurių raištelius ji atleido, vis dėlto buvo labai nepatogūs, ir ji su pasitenkinimu pakeitė batus lengvesniais bateliais. Džiūgaujančių žmonių srautas, ištuštinęs visus aplinkinius kaimus, atnešė abu keliauninkus prie Florencijos sienų. Užmiršusi nuovargį ir baimę, Fjora su didžiausiu džiaugsmu žvelgė į jas. Taip ilgai ji laukė šios akimirkos, kai vėl savo akimis pamatys karštai mylimą savo vaikystės miestą... Ir Florencija pasitiko ją skambindama visais varpais, šventiškai išpuoštomis gatvėmis ir džiugia minia, užtvindžiusia šias gatves.

Einant toliau, žmonių vis daugėjo, jie darėsi vis agresyvesni.

- Mes iš čia niekada neištrūksime! - suniurzgė Rokas, kuris nemėgo, kad jį kas nors stumdytų. - Argi mes neisime į Medičių rūmus? - vėl paklausė jis, kai minia plūstelėjo ant Ponte Vekjo tilto, kurio abiejose pusėse stovėjo krautuvėlės su šventės dieną uždarytomis langinėmis.

- Ir taip, ir ne. Pirmiausia nueisime į katedrą. Rūmai yra truputį toliau.

Skindamiesi kelią kumščiais ir špagų rankenomis, jie šiaip ne taip prasibrovė į laisvesnę vietą ir atsidūrė aikštėje. Čia jie pamatė, kad toliau eiti neįmanoma. Įėjimą į aikštę iš visų gatvių buvo užstoję kareiviai.

- Aš atvykau iš Romos ir turiu laišką monsinjorui Lorensui, - pasakė Fjora vienam seržantui. - Praleiskite mane... Aš privalau patekti į rūmus!

- Tu galėsi eiti truputį vėliau, mažyli, - atsakė šis. - Argi negirdėjai varpo? Mišios prasidėjo ir monsinjoras Lorensas dalyvauja jose kartu su savo broliu ir visais savo draugais... Palauk! - pridūrė jis, nes išbalęs ir

dulkėtas veidelis sukėlė jam gailestį. - Aš tau padėsiu patekti į katedrą. O ten tu prasigrūsi pro žmones ir surasi jį!

Beveik kabėdama ant stiprios kareivio rankos, Fjora netrukus atsidūrė priešais tvirtas katedros duris, kurios šventės proga buvo atidarytos ir pro jas sklido darnūs muzikos garsai. Rokas ėjo paskui ją tarsi lipte prilipęs.

- Matai, berniuk, čia aibė žmonių. Grūskis pats, - pasakė seržantas. - O aš grįšiu į savo vietą, kol neprisirinko dar daugiau žmonių.

Prieiti prie altoriaus, kur meldėsi Medičiai drauge su visa šeima ir bičiuliais, buvo nelengva, nes visur stovėjo žmonės. Tačiau Fjora nuo mažens pažinojo šią katedrą ir ėjo aplinkui, prašydama žmones praleisti ją, o labiausiai užsispyrusiems rodė Kotrynos laišką:

- Laiškas monsinjorui Lorensui! Laiškas monsinjorui Lorensui!

Buvo karšta kaip krosnyje. Minia, susigrūdusi tarp marmurinių Santa Marija del Fjorės katedros sienų, buvo tokia tiršta, kad skleidė karštį, kuris tvyrojo virš viso miesto, džiovino upeliukus ir balas, susidariusias visą savaitę lijus lietui. Smilkalų ir aromatinių žolių, deginamų per apeigas, kvapas kilo aukštai iki katedros skliautų, maišėsi su troškesniu kvapu žvakių ir gėlių, kurių buvo pribarstyta visoje katedroje ir kurios dabar lėtai vyto po žmonių kojomis...

Pagrindinėje dalyje buvo susirinkusi prašmatniausia publika: plonyčiai audiniai ir aksomas, auksas ir brangakmeniai; visi jie buvo patys artimiausi žmonės nuolat besilinksminančio žemės princo rūmuose, dabar susirinkę kaip nuoširdūs tikintieji. Visi šnekėjosi tarpusavyje, plepėjo pusbalsiu, pasakojo naujausius gandus, naujausias perskaitytas eiles. Apžiūrinėjo vieni kitus. Kritikavo tualetus ir šukuosenas. Už šios neramiai judančios minios menkesni žmoneliai stengėsi pamatyti chore stovinčius abu miesto valdovus. Lorensas buvo

apsirengęs juodai, bet jo trumpas apsiaustas buvo susegtas tokiu dideliu deimantu, kad už jį būtų galima nusipirkti visą karalystę, o Džulianas tviskėjo purpuru ir auksu, buvo gražus ir švytintis kaip Apolono statula, džiaugsmingas kaip atostogauti paleistas pažas.

Kai ji pagaliau pamatė juos, jos širdis iš susijaudinimo ėmė plakti. Jie buvo gyvi, ir kai tik baigsis mišios, ji atiduos jiems laišką. Dievas pasirūpino, kad ji, nors ir sunkiai keliavusi, nepavėluotų! Širdyje buvo taip gera, kad mato šiuos kadaise buvusius tokius brangius veidus... brangius ir dabar... Bet ten, chore, tą dieną dar kai kas traukė žmonių dėmesį - liaunas ir išbalęs, su nėriniais ir sunkiu kardinolo purpuru, jaunasis aštuoniolikmetis bažnyčios hierarchas, taip greitai ėmęs darytis suaugusiu. Jam vos krustelėjus, ryškiai suraibuliuodavo brangakmeniai ir auksas jo aukštoje mitroje ir auksiniuose skrituliuose, simbolizuojančiuose saulę, ant jo ryškiai raudonų pirštinių. Teisybę sakant, jaunasis Riarijus šiek tiek varžėsi, ir visi manė, kad tai - dėl kuklumo, taip tikusio tokio aukšto rango jaunuoliui! Moterims jis atrodė žavus dėl svajingų akių ir lengvo veido rausvumo, o vyrai, matydami jo trapumą, pajuto savo pranašumą ir atstatė krūtines; su pasitenkinimu jie praminė jį "geltonsnapiu".

Dalis vietinių kunigų, taip pat dalis kartu su juo atvykusių, apsupo krėslą, panašų į sostą, kuriame jis sėdėjo ir net snūstelėjo, nepaisydamas garsiai gaudžiančių vargonų ir choro giedojimo - jo dainininkų balsai buvo nepaprastai stiprūs. Iš tikrųjų iš visų susirinkusiųjų tik abu Medičiai ir kai kurie jų draugai - Fjora pamatė stambią Andželo Policiano nosį, Fačino akinius ir svajingą Botičelio žvilgsnį - domėjosi Velykų mišiomis.

Prie altoriaus kunigas su visais patarnautojais neskubėdamas ir iškilmingai atlikinėjo apeigas. Duonos palaiminimas, Dangun žengimas. Pasigirdo neįprastai garsus varpelio skambėjimas. Giedotojai nutilo, visi nuščiuvo, tik tyliai grojo vargonai. Moterys ir vyrai suklaupė, ir atrodė,

kad gėlių jūra nulenkė savo žiedus. Priešais altorių, švytintį nuo daugybės žvakių, patarnaujantis kunigas aukštai iškėlė prosforą, simbolizuojančią Avinėlį, kurią vitražo stiklai nudažė raudonai. Vėl suskambo varpai, bet tuo metu prasidėjo baisi spūstis. Fjora išbalo...

- Tai neįmanoma! Čia!

- Prasidėjo! - tarė Rokas ir išsitraukė špagą. Ji nejučiom padarė tą patį, ir jiedu ėmė skintis kelią besigrumiančioje, tarsi išprotėjusioje minioje. Taip jie pasiekė chorą.

Susirėmimas vyko prie pat altoriaus, kur išsigandęs kunigas išmetė taurę. Šventas indas nusirito prie raudonais paauksuotais rūbais apsirengusio kūno, kuris nejudėdamas gulėjo ant juodų marmurinių grindų dideliame kraujo klane. Jis vis didėjo: Džulianas Medičis, gražuolis ir linksmuolis, žavusis Džulianas, žinoma, buvo miręs, bet kažkoks rudais rūbais apsirengęs žmogus užgriuvo jį ir badė peiliu. Rokas žaibiškai puolė jį ir dūrė savo špaga. Į koją sužeistas žudikas atsistojo ir norėjo tuo pačiu atsakyti, bet minia stvėrė jį ir nusinešė, o Džuliano kūną numetė prie choro laiptelių, kur tučtuojau pripuolė Fjora. Tuo metu Rokas, ant kurio kaklo pakibo neapsakomai išsigandusi sužeista moteris, neleidusi jam persekioti priešo, žvalgėsi aplinkui, o žudikas tarsi žaltys tarp akmenų laviravo žmonių minioje.

Kol Fjora nusiminusi svarstė, kaip galėtų padėti jaunuoliui, kurį kadaise mylėjo, kažkas greta jos atsiklaupė, ir ji pamatė, kaip ilga sausa ranka palietė lavono kaklą.

- Jam jau niekuo nepadėsi, - pasakė Demetrijas Laskaris. - Sąmokslininkai viską padarė pagal planą. Pirmosiose eilėse aš pastebėjau keletą veidų, kurie man nepatiko.

- Tai tu? - nustebusi paklausė Fjora. - Ką čia veiki?

- To paties galėčiau tavęs paklausti. Eime! Mums nereikia čia pasilikti...

O aplinkui tebevirė kautynės. Rokas grūmėsi su randuotu žmogumi, panašiu į kažkieno tarną. Jiedu ėmė žvalgytis Lorenso ir netrukus pamatė jį. Prieš pat jauną, bet drebantį ir baltą kaip nėriniai kardinolą Florencijos valdovas, savo juodu apsiaustu apgaubęs kairę ranką, vien su paradine špaga kovėsi su dviem kunigais, apsiginklavusiais durklais. Jie užpuolė jį tuo metu, kai per apeigas visi buvo nulenkę galvas, o Džulianą užpuolė Pacis ir kažkoks Bandinis. Iš kaklo žaizdos bėgo kraujas, tačiau jis narsiai kovėsi tarp išvartytų kandeliabrų, sutryptų vaškinių žvakių ir šventų reikmenų, o juodos jo akys rusvame veide karštligiškai blizgėjo ir vertinamai žvelgė į aplinkui susigrūdusius priešus, pastebėdamas tuos, kurie stengėsi perlipti baliustradą ir pulti jį. Jo bičiuliai taip pat nesėdėjo sudėję rankų - jie kovėsi visuose šventyklos kampuose ir negalėjo jam pagelbėti. Pavojus buvo labai didelis.

. - Pas mane, Medičiai! Palė! Palė! - šaukė jis, ir senovinis jo giminės kovinis šūksnis kilo iki pat katedros kupolo.

Jam atsiliepė tik keletas balsų. Išsigandusi Fjora suprato, kad jis žuvęs. Dabar jis jau grūmėsi su keturiais priešais ir vis tankiau alsavo. Ji puolė prie jo, kad duotų jam bent normalią špagą, ir kol Rokas dorojo savo priešininką, nuo kelių suolų, suverstų viens ant kito, nušoko broliai Kavalkančiai, lyg patrankos sviediniai nušlavę visus aplink Lorensą ir paskutiniu momentu atėję jam į pagalbą. Lorensas galėjo atsipūsti, juo labiau kad pamatė šiuos netikėtus pagalbininkus. Abu kunigai, Antonijus de Voltera ir Stefanas, Pacių namų kunigas, leidosi bėgti, nes jų durklai, palyginti su kovinėmis špagomis, buvo per menki ginklai. Tuo momentu Fjora pribėgo prie Lorenso, ištiesė jam savo špagą ir pasakė:

- Imk! Tau ji labiau tiks, aš nemoku ja naudotis.

- Fjora! - netikėtai švelniai tarė jis, ir dėl to jaunosios moters širdyje pasidarė šilčiau, bet jai jau šaukė, kad

trauktųsi ir eitų į priedangą. Iš dešinės nuo choro pusės greitai artinosi ginkluotų žmonių grupė, vadovaujama Pacio. Dabar jų buvo ne mažiau kaip dvidešimt!

Šūktelėjęs "Aš ją prižiūrėsiu!", Demetrijas patraukė jaunąją moterį į šalį, o Rokas lengvai peršoko baliustradą ir atsidūrė akis į akį su bankininku.

- Tu per dažnai painiojiesi mano kelyje! - sušuko jis ir įniršęs puolė.

Tačiau tuo metu nežinia iš kur atsiradęs labai gražus ir puikiai apsirengęs jaunuolis atsistojo tarp abiejų priešininkų, nors galėjo būti iš abiejų pusių pervertas.

- Palikite man tą šlykštų šunį, mesire! - sušuko jis ir pasiruošė kautis. - Kraujas, kurį matote ant mano špagos, - tai Džuliano kraujas. Aš ką tik suvilgiau ją jo krauju ir prisiekiau, kad tą žmogų nužudysiu tik aš. Esu Frančeskas Noris!

Kad netrukdytų jam, Rokas truputį pasitraukė ir tučtuojau susirėmė su dviem naujais priešininkais.

- Gerai, jaunuoli, bet nepaleiskite jo ir nepaslyskite kraujuje! Jo čia daug, ir, velniai griebtų, - pridūrė jis perverdamas pirmą iš jų, - pasistengsime, kad jo būtų dar daugiau!

Kad ir atskubėjo pagalba, kautynės buvo labai nelygios. Lorensas Puikusis silpo, jo krūtinė sunkiai kilnojosi lyg kalvio dumplės. Jį išstūmė iš choro, ir jis galėjo likti be priedangos iš nugaros.

- Į zakristiją, monsinjore! - suriko Demetrijas, kuris paliko Fjorą už kolonos, o pats jau kovėsi su durklu. - Užsidarykite zakristijoje ir laukite pagalbos!

Lorensas greitai pasitraukė, paskui, trijų žmonių ginamas, ėmė pamažu trauktis, pakeliui paklojęs dar du priešus.

- Puiku! - įvertino Rokas.

Jis taip pat ką tik paguldė ant juodų grindų plokščių dar vieną. Užpuolikai šiek tiek sutriko, ir nedidelė Medičius supusių žmonių grupelė, tuo pasinaudojusi,

nubėgo iki naujos zakristijos, kurios duris buvo iškalinėjęs Luka dela Robjas; dabar jie ten aklinai užsidarė. Persekiotojai tik beviltiškai trankė jas kumščiais.

- Eime, - sušnabždėjo Demetrijas. - Ir mums reikia pagalvoti, kur pasislėpti.

Nieko kito jiems ir neliko. Rokas, įsitraukęs į kautynes, paskui Lorensą pasitraukė į zakristiją, kurią buvo apgulę sąmokslininkai. Nusibrauti iki durų buvo neįmanoma, nes visur vyko susirėmimai. Kartu su Demetrijumi Fjora pasislėpė už altoriaus, kur buvo užsiglaudęs jaunasis Riarijus, leisgyvis iš baimės. Raudodamas jis spaudė rankose masyvų sidabrinį Nukryžiuotąjį. Tačiau niekas nekreipė į jį dėmesio.

Pasislėpę ir užsidengę siuvinėtu užtiesalu, jie ėmė svarstyti, kas vis dėlto atsitiko. Neramiausia buvo prie zakristijos, o mažojo altoriaus vidurys ėmė tuštėti. Kai kurie kovotojai išvis paliko kautynių lauką. Banga slūgo, ir buvo matyti, kas liko po jos: visur voliojosi sukruvinti kūnai ir pamesti ginklai, suplėšytos ir sutryptos moteriškos pelerinos, sumindžiotos gėlės, sulaužytos brangenybės, kurias godžiai rinko elgetos, panašūs į rupūžes. Pro praviras duris matėsi saulėta diena ir aikštė, iš kurios sklido neapsakomas triukšmas, - kautynės persikėlė ten. Atrodė, kad aikštėje susirinko visa Florancija.

- Kaip atsitiko, kad Medičiai atėjo be apsaugos? - pašnibždom paklausė Fjora. - Kur Savaljas ir jo žmonės? Kur vyriausiasis prokuroras? Ar tai vis dar Petručis?

Demetrijas gūžtelėjo pečiais.

- Niekas nemanė, kad jie užpuls per mišias. Savaljas turėtų būti rūmuose. O Petručis, jei tikėsime Vake*, yra Sinjorijoje, ir durys ten uždarytos... Eik paskui mane, aš radau kitą slėptuvę, kur ramiai palauksime, kuo viskas baigsis.

---

* Varpas, kuriuo Florencijoje skambindavo kilus gaisrui ar kitokiai gaivalinei nelaimei.

Paėmęs jaunąją moterį už rankos, graikas žemai pasilenkė ir nubėgo palei sieną prie mažų tamsių laiptų, kilusių aukštyn, kur apie vargonus sustodavo giedotojai ir muzikantai. Čia buvo tuščia, bet iš netvarkos matėsi, kad ir čia vyko susirėmimas ir buvo paskubomis pasitraukta. Muzikos instrumentai ir natos mėtėsi ant grindų. Ant didelės bronzinės atramos buvo padėta moteto partitūra - matyt, jo gaidos įstrigo giedotojų gerklėse, bet tai buvo puikus kūrinys, visai neseniai sukurtas Žano Okehemo, Prancūzijos karaliaus kapelos vadovo, kuris buvo specialiai atsiųstas pas Lorensą švęsti Velykų. Ir viskas buvo palikta.

- Čia, matyt, grūmėsi, kas pirmas pasieks laiptus. Atsisėskime, jei nori, - pridūrė graikas, ir jo balse netikėtai pasijuto švelnumas. - Norėčiau sužinoti, kokiu stebuklingu būdu patekai į Florenciją? Žinoma, jei tu pati nori man tai papasakoti...

Fjora išsitraukė nosinaitę ir nusišluostė šlapią ir dulkėmis apneštą veidą. Skrybėlę ji jau seniai pametė ten, minioje, ir jai buvo sunku laikyti plaukus sugrūstus po tankiu tinkleliu. Ji smalsiai ir truputį nustebusi žvelgė savo pilkomis akimis į graiką. Per pastaruosius keletą mėnesių jis gerokai suseno, jo tamsiose akyse atsirado liūdesys.

- O kodėl galėčiau nenorėti? - tyliai paklausė ji ir uždėjo ranką ant seno bičiulio peties. - Argi šiomis gyslomis tekantis kraujas pasikeitė?

- Kurį laiką aš tikrai taip maniau, bet buvau dėl to nubaustas - mano atgaila tapo panaši į sąžinės graužimą!

- Žinau, apie ką galvoji. Tu galvoji apie tą baisią sceną More, kur mes vos nesusimušėme tuščioje Karolio Drąsiojo palapinėje.

- Žinoma.

- Demetrijau, tu turi užmiršti tai, kaip ir aš užmiršau! Mano gyvenimo upe nuo to laiko nutekėjo tiek vandens,

o mano dangumi nuplaukė tiek debesų! Tačiau sakyk, ar apsidžiaugei pamatęs mane čia?

- Ir tu dar klausi!

- Aš taip pat buvau tiesiog laiminga! Tai panašu į saulės spindulį po neseniai mano išgyventų niūrių dienų. Todėl turi suprasti: tai ir tik tai svarbu mums! Tu esi tu, o aš esu aš, ir dabar mudu esame drauge!

Jis nieko neatsakė, bet jo akyse sužvilgo ašaros, jis apkabino ją savo didelėmis rankomis ir stipriai priglaudė prie širdies. Taip jie minutėlę sustingo, kol aprimo juos apėmę jausmai. Dar niekuomet Demetrijas su Fjora nesielgė taip - kaip tėvas, suradęs savo pasiklydusį vaiką. Anksčiau jų draugiškumą rodė tik gestai ir daugiausia žodžiai. Jiems reikėjo pakelti baisius išbandymus, kol graikas suprato, kiek daug vietos jo širdyje užima ši jauna moteris.

- O Estebanas? - paklausė Fjora prisiglaudusi prie gydytojo juodo rūbo. - Tu žinai, kas jam nutiko?

- Jis čia, su manimi. Maniau, kad ir jo netekau, kai ponia Leonarda mane prakeikė, ir ji buvo visiškai teisi... Aš ėjau pirmyn pats nežinodamas, kur einu.

- O kodėl tu nepasilikai su Lotaringijos hercogu? Arba su karaliumi Liudviku?

- Aš nebuvau reikalingas nei vienam, nei kitam, o įkyriai pirštis nemėgstu. Tačiau Estebanas suprato, kas man yra. Jis pasivijo mane kelyje ir pasakė: “O jei mudu kartu nuvyksime pažiūrėti, kas liko iš mūsų sodo Fjezolėje ir smuklių Arno pakrantėje?” Taip mes ir grįžom čia...

- Ir tu nebijojai, kad čia gali būti tas pats pavojus, dėl kurio mudu turėjome palikti Florenciją?

- Apie tai nė nepamaniau, nes pažįstu žmones. Minia paprastai būna nepastovi, jos nuotaikos greitai keičiasi, ją lengva pakreipti reikiama linkme, o Florencijoje, man regis, tai dar labiau jaučiama. Praėjo dveji metai, be

to, mirti čia ar kur nors kitur... Juk nebeturėjau ko prarasti.

- Ir kas nutiko paskui?

- Nieko. Sinjoras Lorensas sutiko mane kaip seną draugą, apgyvendino iš pradžių Badjė, paskui tavo name...

- Aš čia dar turiu savo namą?

- Tau liko tavo vila Fjezolėje, ją išsaugojo Medičiai. Mes dažnai kalbėjome apie tave. Žinai, kad ir ką tu čia išgyvenai, visi visuomet tikėjosi, jog kada nors grįši.

- O tenykščiai žmonės taip pat gerai tave sutiko?

- Gerai, juk neseniai ten buvo nedidelė choleros epidemija, ir aš nemažai padirbėjau. Fjezolės gyventojai prisiekia tik mano vardu, o Florencijoje... Tačiau prašau, pasakok apie save. Dabar noriu išgirsti tavo istoriją.

- O tu neregėjai jokių vizijų su manimi? Juk galėjai matyti nepaisydamas laiko ir erdvės!

- Taip, kartais. Bet visuomet labai miglotai, nes buvai labai toli nuo manęs, ir mano palankumas tau trukdė gerai suprasti, kas dedasi. Tačiau prašau, pasakok!

Šiuos du nuošaliame kamputyje pasislėpusius žmones dabar supo visiška tyla. Prie zakristijos liko keletas žmonių, kurie stovėjo prie sunkių durų ir pusbalsiu šnekėjosi, panašūs į vilkus, sukančius galvas, kaip užpulti auką. Mažajame altoriuje nebuvo nė vieno žmogaus, tik įspindo popiečio saulė. Fjora priėjo prie baliustrados, atsirėmė ir iš aukštai žvelgė į kraupų vaizdą: ant juodo marmuro, sukrešėjusio kraujo klanuose gulėjo mirusiųjų lavonai; Džuliano kūnas šventiškais rūbais jau sustingo, o truputį toliau beveik taip pat sustingo jaunasis kardinolas, prigludęs prie blizgančio kryžiaus, kurį vis dar laikė abiem rankomis apglėbęs... Fjora sunkiai atsiduso.

- Iki šios dienos, kai tavo pasaulis galbūt sugrius, tu vis dėlto turėjai šiokios tokios ramybės. O mano kelyje buvo vien išmėginimai, bet, tiesa, buvo ir džiaugsmas: gimė sūnus Filipas.

Blausios graiko akys akimirką sužibo kaip seniau ir jo veidas nušvito.

- Sūnus? Tu turi sūnų? O Dieve, kokia laimė!

Atsirėmusi į baliustradą, Fjora stengėsi prisiminti visą savo gyvenimą nuo to laiko, kai prie Nansi žlugo paskutinio didžiojo visų Vakarų hercogo galybė.

Kai ji baigė, Demetrijas neištarė nė žodžio. Atrodė, jis suakmenėjo, ir tokioje padėtyje, sėdėdamas visiškai tiesiai su savo juodu, nešvariu, apdulkėjusiu apsiaustu, sukryžiavęs kojas, jis buvo panašus į vieną iš senovės išminčių, sėdinčių ant raudonos Rytų turgaviečių žemės ir šlovinančių pranašą, kalifų ir jų legendinių karvedžių žygdarbius... Jis Fjorai staiga pasirodė toks tolimas, kad ji išsigando, pasilenkė prie jo ir ėmė iš visų jėgų tampyti rankovę.

- Demetrijau! Ar girdi mane?

Jis nieko neatsakė, jo akys tebežvelgė į tolį pro storas Santa Marija del Fjorės katedros sienas.

- Taip... Žinai, Fjora, nemanau, kad tavo vyras yra miręs.

Jaunosios moters širdis beveik sustojo, gerklę suspaudė, burna išdžiuvo.

- Ką tu pasakei?

Jo kūnu perbėgo smarkus drebulys. Jis atsipeikėjo iš transo būsenos, pažiūrėjo į ją ir silpnai šyptelėjo.

- Tu manai, aš išprotėjau?

- Ne. Žinau, kad gali pamatyti ateitį, tačiau, Demetrijau, šįkart tu apsirikai: Filipas užlipo ant ešafoto viso miesto akivaizdoje, ant to paties ešafoto, kur žuvo mano tėvas ir motina. Iki šiol nuo jo niekas nėra nulipęs, ir Matjė de Pramas žinojo ką sako, kai man pasakojo apie mirties bausmės įvykdymą.

- Žinoma, aš mačiau pakeltą kardą... bet nemačiau kraujo.

Nuoširdžiai apgailestaudama Fjora pamanė, kad Demetrijas iš tikrųjų labai paseno ir kad jo protas,

neseniai buvęs toks šviesus, nusilpo kaip ir jo kūnas. Žinoma, praeitis negrįžtamai dingo, kad ir kokia gyvybinga ir aistringa ji buvo. Ji mirė kartu su Filipu!

Bronzinis Vakės balsas vis dar gaudė virš miesto, girdėjosi riksmai, kanopų kaukšėjimas, o paskui didžiulėje Santa Marija del Fjorės katedroje kilo triukšmas, kurio buvo neįmanoma neatpažinti: tai trypė kareivių batai. Pasigirdo balsas, privertęs Fjorą pribėgti prie baliustrados; paskui ją ir Demetrijas lėtai priėjo ir pažvelgė žemyn.

- Atidarykite, monsinjore! Tai aš, Savaljas! Jums nebėra ko bijoti: miestas jūsų rankose!

Tai iš tikrųjų buvo Lorenso gvardijos kapitonas, vadovavęs kareivių kuopai, jų šarvuotėje buvo įspausta raudona lelija. Iš paskos sekė žmonių minia: vieni ėjo patenkinti, kiti - lyg ir atgailaudami.

Bronzinės durys atsivėrė. Išvydę aukštą liekną siluetą ir tamsų savo šeimininko, kuris visuomet buvo tikras draugas, veidą, žmonės džiaugsmingai sušuko, net susiūbavo bronzinės žvakidės, o virš aikštės tarsi griaustinis sugriaudėjo. Iš gatvės netikėtai suplūdusių žmonių spūstelėti, keli sargybiniai buvo nustumti, ir grandinė buvo pertraukta. Tuomet Savaljas turėjo pasitelkti į pagalbą ietininkus, kad išgelbėtų savo šeimininką nuo mirties, nes jį dėkingi miestiečiai būtų uždusinę savo glėbyje.

- Atgal! - įsakė jis. - Visi atgal arba aš griebsiuos ginklo! Jei nepaklusite, vadinasi, tarp jūsų tebėra žudikų. Tuomet saugokitės!

Minia pasitraukė atgal ir padarė taką, kuriuo ėjo Lorensas su savo bičiuliais, juos entuziastiškai sveikino susirinkusieji, o Lorensas Puikusis jiems atsakė tik rankos mostu. Staiga jis sustojo.

- Džulianas! - sušuko jis. - Ką padarė mano broliui?

- Štai jis, monsinjore! - atsakė Savaljas ir špaga parodė žmones, kurie tuo metu kėlėsi ant pečių neštuvus,

užklotus šilkine užuolaida, nuplėšta nuo vieno katedros lango. Po plona raudona medžiaga gulėjo žmogaus kūnas.

- Noriu, kad visa Florencija pati pamatytų, ką jam padarė! Pakelkite jį! Pakelkite kuo aukščiau, kad jo mirtis reikalautų dangaus keršto! Tegyvuoja teisingumas!

Visi pamatė kruviną, šventiškais rūbais vilkintį lavoną. Iš gražuolio Džuliano liko tik negyvas kūnas, kuriame buvo apie keturiasdešimt durklo dūrių: žudikas taip nekentė jo, laimingo Simonetos Vespuči mylimojo. Prie jo negyvos rankos prigludo Lorensas, kad paskutinį kartą pabučiuotų ją. Kai gedulinga eisena jau rengėsi palikti katedrą, Lorensas dar kartą sustabdė ją.

- O kur kardinolas Riarijus? - paklausė jis.

Savaljas gestu parodė, kad nežino, tačiau tuo metu berniukas, apsirengęs giedotojo rūbais, išlindo iš už kolonos ir pasakė:

- Katedros kunigai paėmė jį, garbingasis sinjore! Jie rado jį leisgyvį iš baimės už altoriaus ir pasiėmė, kad padėtų jam atsipeikėti. Jis turi būti kažkur ten.

- Tegul kas nors nueina pas jį!

- Ką su juo nori daryti? - paklausė Policianas pasilenkęs prie savo draugo peties. - Kodėl nepalikus jo likimo valiai? Žmonės gali tiesiog sudraskyti jį...

- Kaip tik to ir noriu išvengti. Minia dabar yra įtūžusi, ji gali paversti jį kankiniu, kurį popiežius išsyk kanonizuos. Tas pienburnis per daug vertingas įkaitas, kad būtų galima atiduoti miniai sudoroti.

Kai jis baigė kalbėti, dešinėje iš choro išlindo dar viena žmonių grupė, kėlusi ir pasigailėjimą, ir nuostabą. Tai buvo iš abiejų pusių mažų storulių kunigų, išgąstingai besidairančių, prilaikomas mažasis kardinolas, kuris taip gėdingai pasirodė susirinkusiems miestiečiams. Žinoma, nelaimingasis manė, kad tai jo paskutinė valanda, tačiau kai pamatė priešakyje stovintį Lorensą Puikųjį, pasistengė atrodyti bent kiek oriau.

- Aš... aš esu per daug susijaudinęs, kad tiek kraujo pralieta Prisikėlimo dieną, ir nenorėčiau... čia pasilikti! Aš noriu išvažiuoti... tučtuojau!

Lorensas pažiūrėjo į jį iš aukšto: jo žvilgsnyje buvo ir panieka, ir gailestis.

- Apie tai negali būti nė kalbos. Šią baisią dieną tu čia buvai ir visi matė, kas smogė smūgį, nuo kurio žuvo mano brolis ir kurio auka aš vos netapau. Tu liksi mano name tiek, kiek man atrodys reikalinga!

- Bet tai reikš, kad kėsinamasi į bažnyčios teises! Aš esu jo šventenybės popiežiaus legatas, todėl manęs negalima sulaikyti prieš mano valią! Esu įsitikinęs, kad tu neišdrįsi pakelti rankos prieš bažnyčios hierarchą!

- Aš? Niekuomet gyvenime! Tu esi laisvas ir gali eiti kur nori. Eik! Durys atidarytos!

Jaunasis prelatas pažvelgė į pašaipų Medičio veidą, į kūną, kurį laikė gyvos kariatidės, į sustingusius ginkluotų sargybinių veidus, o paskui - į minią, kuri vienu balsu net už katedros sienų šaukė savo nuosprendį: "Mirtis Paciui! Mirtis Riarijui!" ir net: "Mirtis popiežiui!"

Nors ir buvo karšta, jis sudrebėjo, žemai nulenkė galvą ir jau nugalėtas, nė nemėgindamas kovoti, pasakė:

- Aš pasitikiu tavimi, sinjore Lorensai!

Nieko neatsakęs, Lorensas parodė jam, kad sektų iš paskos, o pats atsistojo procesijos priešakyje ir pasuko durų link. Minia nutilo ir prasiskyrė priešais jį. Kai nešė Džuliano kūną, auksu siuvinėtas jo rūbas saulėje suspindo ir vėl pasidarė visiškai tylu. Pagrindinės varpinės varpai liūdnai skambėjo, kaip gedulingoms mišioms, ir tas garsas sklido per visą miestą, kuris, atrodė, užgniaužė kvapą.

Staiga lyg davus komandą minia pratrūko - baisus riksmas pakilo į dangų, galingas šauksmas, kuris, regis, kilo iš pačių žemės gelmių. Gedulinga procesija kažkur dingo, nušluota žmonių jūros, kurios įgeidžiu gedulas virto triumfu, mirusysis - nugalėtoju, kurį visi vienas per

kitą sveikino, o jaunasis kardinolas, kurį vis dar prilaikė kunigai, tapo vos ne belaisviu, tempiamu paskui triumfo vežimą, ir jam trūko tik grandinių.

- Eime! - pasakė Fjorai Demetrijas. - Tau reikia pailsėti.

- O kur tu mane vedi? Į Medičių rūmus?

- Ne. Kol kas mes ten neisime. Be to, Estebanas su mulais laukia manęs toje jūreivių smuklėje šalia Sinjorijos.

- O mano bendrakeleivis? Nenorėčiau su juo išsiskirti.

- Jis išėjo kartu su Lorensu ir jo žmonėmis. Kai tik nuvešiu tave į Fjezolę, nueisiu į rūmus ir paklausiu, ką jis veikia. Ir visiems pranešiu, kad tu atvykai.

- Lorensas žino. Jis matė mane, kai daviau jam savo špagą.

- Tuo labiau turiu pasikalbėti su juo šį vakarą! O dabar eime!

Kai jie išėjo iš katedros, raukydamiesi nuo akinančios saulės, aikštė buvo tuščia, bet eidami Sinjorijos link jie pamatė, kad ne visas miestas nuėjo paskui Medičius, - gana gausi minia stovėjo prie senųjų Teisingumo rūmų.

- Čia nepraeisime, - tarė Demetrijas. - Tačiau kitaip negalima, jei norime susitikti su Estebanu.

Ir tikrai, žmonių jūra, nerami ir gaudžianti, liūliavo prie stiprių Sinjorijos sienų. Vieni beviltiškai mėgino ropštis didžiuliais akmens luistais, iš kurių buvo sudėti pamatai, ir pasiekti mažus, gana aukštai esančius langelius. Kiti laužė nagus stengdamiesi išlupti vinis iš masyvių durų, apkaltų geležimi. Priešais jas stovėjo žaliomis uniformomis vilkinti apsauga ir stūmė žmones tolyn. Iš visų gerklių sklido garsūs šūksniai, o ant akmeninio liūto, respublikos simbolio, sėdėjo kažkokia apšepusi būtybė ir klaikiai rėkė, mojuodama skuduru. Ir, žinoma, visą tą triukšmą užgožė varpas, gaudęs visame mieste iš svaiginamai aukšto bokšto, kurio viršūnėje plevėsavo vėliava su Florencijos raudonos lelijos atvaizdu.

- Neįtikėtina! - pasakė Demetrijas nesusigaudydamas, kas vyksta. - Ką čia veikia šie žmonės ir kieno mirties jie reikalauja?

Šiuos jo žodžius užgožė džiaugsmingas staugimas: didžiausias rūmų langas, išeinantis į geležinį balkoną, atsivėrė, ir į jį išėjo du kareiviai, apsivilkę žaliomis uniformomis. Jie tempė aukštą žmogų, kuris iš baimės klykė. Minia nutilo laukdama, kas bus toliau. Toliau viskas vyko labai greitai. Vienas kareivis įsmeigė į aukos krūtinę ilgą peilį, jo draugas sugriebė smunkantį kūną, iš kurio pirmasis spėjo ištraukti savo peilį, tučtuojau sugriebė nužudytąjį ir stipriai kilstelėjęs sviedė jį pro balkono groteles. Kūnas nukrito ant grindinio, o minia truputį prasiskyrė ir su žiauriu pasitenkinimu suriko.

Balkone pasikartojo ta pati scena, ir dar vienas lavonas atsidūrė ant grindinio, o tuo metu ant dantytos sienos pakilo Čezarės Petručio vėliava, ir tai reiškė, kad mieste valdžia vėl priklauso teisėtam valdovui ir kad atėjo represijų metas...

Demetrijas neturėjo laiko smulkiau sužinoti, kas dedasi, nes stengėsi atsikratyti berniūkščio, kuris, norėdamas pasiekti langą, prie kurio Demetrijas stovėjo drauge su Fjora, lipo tiesiai ant jo. Demetrijui į pagalbą atėjo Estebanas, kuris pamatė, į kokią padėtį pateko šeimininkas, ir alkūnėmis bei kumščiais prasiskynė kelią iki jo. Jis stvėrė besiropščiantį ir klykiantį berniūkštį ir užkėlė jį ant vienos sienos iškyšos, kur buvo tvirtinami deglai, paskui paėmė už rankos Demetriją ir norėjo jį nusivesti, bet netikėtai pamatė Fjorą.

- O! Tai tiesa? Aš turbūt sapnuoju...

- Ne, mano brangusis Estebanai! Čia tikrai aš!

- Dieve mano!

Estebanas džiūgaudamas stipriai apkabino jaunąją moterį ir išbučiavo abu skruostus. Tuo metu minia prispaudė juos prie sienos ir užtvėrė tą siaurą takelį, kuriuo šis atėjo.

- Neįmanoma pajudėti, mano berniuk, - atsiduso graikas. - Reikės likti čia. Bet kas atsitiko?

- O, žinau... Tikrai beprotiška istorija!

Ir jis viską smulkiai papasakojo. Kol dalis sąmokslininkų puolė Medičius katedroje, kiti, vadovaujami Pizos arkivyskupo Salvjačio, užėmė Sinjoriją. Kai varpai skelbė Prisikėlimą, sąmokslininkai pamanė, kad abu broliai jau nužudyti, ir norėjo bėgti iš Teisingumo rūmų, tačiau jie nežinojo, kad jų durys atsidaro tik iš lauko ir tik tada, jei turi raktą. Taip jie atsidūrė rūmuose. Tuomet Salvjatis pamėgino pasišnekėti su Petručiu, kuris taip pat buvo rūmuose ir piktinosi tuo, kas vyksta. Jis priėmė ginkluotą prelatą, kuris nieko negalėjo gerai paaiškinti ir visą laiką koščiojo, stengdamasis kažkam duoti sutartą ženklą.

O tuo metu senasis Džakopas Pacis, kuris manė, kad viskas klostosi kuo puikiausiai, išėjo į aikštę, lydimas keleto savo šalininkų, ir ėmė šaukti: "Laisvė! Laisvė!" Prokuroras, jau labai įtariai žiūrėjęs į Salvjatį, ėmė susigaudyti, koks reikalas, ir kai vienas iš sąmokslininkų atėjo pas Petručį sužinoti naujienų, jis sugriebė jį už plaukų ir ėmė tąsyti po kambarį, suglumusio arkivyskupo stebimas, o paskui atidavė jį apsaugai ir įsakė suimti. Paskui jis ėmė visu balsu šaukti: "Prie ginklo! Į pagalbą!" - ir taip garsiai, kad atbėgo keli teisėjai ir visi, kas buvo Sinjorijoje. Kadangi ginklus turėjo tik sargybiniai, o Petručis pamanė, jog vyksta revoliucija, tai visi nuskubėjo į virtuvę apsiginkluoti peiliais ir kirviais; paskui jie ketino užsidaryti bokšte ir laukti, kuo viskas baigsis.

Kol visa tai dėjosi, Sinjorijos pastate keletas sąmokslininkų klaidžiojo koridoriais ieškodami nesančio išėjimo. Jie suprato, kad jiems viskas baigta tik tada, kai ten įėjo sargybiniai ir Medičių apsauga, kaip tik lydėję katedroje paimtus belaisvius. Teisėjai, kurie pasijuto tarsi sunkų nešulį nuo pečių numetę, nulipo iš bokšto ir tučtuojau vietoje surengė tribunolą.

- Dabar Petručis žiūri, kad būtų atkeršyta ir už jį, ir už monsinjorą Lorensą, - baigė pasakoti Estebanas ir mostelėjo į balkono pusę.

Buvo galima pasakyti, kad teisingumas šįkart buvo vykdomas pernelyg skubotai, ir Fjora net sudrebėjo prisiminusi, koks nemalonus jai buvo prokuroras, kai nagrinėjo jos ir Jeronimos bylą. Paskui ji nusisuko į kitą pusę, kad nematytų bjauraus reginio.

Vos numesti iš balkono kūnai paliesdavo žemę, žmonės beregint suplėšydavo juos į gabalėlius, kuriuos užsmeigdavo ant iečių, šakių ar šiaip aštrių pagalių ir po visą miestą nešiojo šias baisybes.

- Eikime iš čia! - ėmė maldauti Fjora. - Aš nebegaliu!

- Aš jus išvesčiau, - tarė Estebanas, - tačiau turėsime palaukti. Pati matote, kad neįstengsime prasibrauti pro šią minią, apsvaigusią nuo kraujo, o netrukus visi apgirs nuo vyno!

Ir tikrai - virš susirinkusių žmonių galvų pasirodė ąsočiai. Juos perdavinėjo tiems, kurie draskė į gabalėlius lavonus, tačiau pakeliui beveik kiekvienas nugerdavo gurkšnelį.

Prasidėjo naujas dramos veiksmas. Balkone pasirodė trys stipriai surišti žmonės. Vienas jų vilkėjo ilgus violetinius rūbus.

- Arkivyskupas Salvjatis, - sušnabždėjo Demetrijas. - Nejaugi ir su juo susidoros be jokio teismo?

Tačiau dabar buvo apsieita be durklo. Tris nuteistuosius - kiti du buvo arkivyskupo brolis ir kažkoks Bračolinis - buvo pakarti už kojų ant balkono grotelių. Tokią bausmę tuomet visi Florencijos gyventojai labai vertino, nes jie galėdavo ilgai stebėti aukos agoniją. Ir minia sustaugė iš džiaugsmo, kai pamatė, kad arkivyskupo rūbas nusmuko iki klubų ir uždengė visą kitą kūno dalį. Tačiau jis uždengė ir veidą, todėl visi keletą žingsnių pasislinko į priekį, kad geriau matytų; net pasigirdo reikalavimai pakarti Salvjatį iš naujo - tiesiog už kaklo... Estebanas

nutarė pasinaudoti tuo, kad aplink juos pasidarė laisviau. Jis paėmė Fjorą už rankos ir vedė ją, iš paskos ėjo Demetrijas. Estebanas labai skubėjo išvesti Fjorą iš pavojingos vietos ir užpuolė ant maždaug keturiasdešimties metų amžiaus, neaukšto, kresno, panašaus į valstietį žmogaus trumpais garbanotais plaukais. Tačiau jo aukšta kakta atrodė išmintinga, tamsios akys - skvarbios, vilkėjo jis nešvarius, bet geros medžiagos rūbus. Sunėręs ant krūtinės rankas, jis ramiai stebėjo, kas vyksta. Kai Estebanas vos nepargriovė jo, tučtuojau gavo gana stiprų niuksą.

- Velniai griebtų tuos nevėkšlas kaimiečius! - pasipiktino žmogus ir norėjo trenkti, tačiau Demetrijas jį pažino.

- Atleisk mano tarnui, pone Andrėja! Jis tave pastūmė, nes mes skubame kuo greičiau išeiti iš čia, kad nematytume to baisaus reginio!

- Kodėl? Argi tu, gydytojau, manai, kad su tais žudikais elgiamasi per žiauriai? Aš...

Jis nebaigė sakinio. Jo žvilgsnis užkliuvo už Fjoros ir pasidarė švelnus, kas tokiam žmogui buvo netikėta. Jaunoji moteris jį taip pat pažino. Tai buvo Verokjas, žymiausias Florencijos skulptorius, be to, puikus dailininkas ir smarkus Medičių šalininkas. Nuo 1475 metų sausio 23 dienos, kai sukūrė garsiąją "džostrą", jis buvo nė kiek nepasikeitęs, ir prie jo ji pirmą kartą pamatė Filipą de Selonžė.

- Tau, Fjora Beltrami, ši diena turėtų būti džiugi, nes baudžiami tavo tėvo priešai. O tu tokia išbalusi...

- Aš ką tik atvykau, pone Andrėja, ir nesitikėjau iš karto patekti į kruviną katilą.

- Džuliano kraujas neįkainojamas. Nagi žiūrėk! Dabar Frančesko Pacio eilė. Jį paėmė su naktiniais marškiniais iš lovos su moterimi...

Tai tikrai buvo Pacis. Jis buvo surištas virvėmis, ant veido ir kūno matėsi kraujo žymių, iki juosmens buvo

nuogas, tačiau atrodė nepriklausomas ir valdingas, kaip visuomet. Minios šūksniai trukdė išgirsti, ką jis sakė sargybiniams. Pasipiktinę žmonės, žinoję, kad tai jis nužudė Džulianą Medičį, reikalavo atiduoti žudiką. Netrukus Pacis, surištas per kulkšnis, kabojo greta Salvjačio, bet taip aukštai, kad jo nebuvo galima pasiekti rankomis, tačiau pataikyti akmeniu ar pagaliu buvo galima. Tuomet į jį pasipylė akmenų kruša...

Šįsyk Fjora nenusigręžė. Ji buvo visiškai abejinga likimui žmogaus, kuris prieš keletą dienų už rankos nuvedė ją į vedybinį kambarį. Stebint jo kančias, jai tik viena rūpėjo: kur gali būti Jeronima?

Už nugaros ji išgirdo, kaip Demetrijas skulptorių paklausė, kas nutiko senajam Džakopui, Pacių patriarchui, ir ar jis taip pat suimtas.

- Ne. Jam su keletu šalininkų pavyko paspruktí, tačiau Petručis pasiuntė žmones, kurie vejasi juos. Štai jau nubaudė dvidešimt šešis žmones, jei gerai suskaičiavau. Metas grįžti į dirbtuves!

- Mane ir stebina tai, - tarė Demetrijas, - kad tu jas palikai!

- O ką galėjau daryti? Visi mano mokiniai išlėkė, kaip žvirblių pulkas, kai tik pasigirdo varpas, ir aš likau visai vienas su savo dažais, moliu ir teptukais! Tad nutariau pasielgti kaip ir jie, tačiau dabar turiu dirbti.

- Vis dar kuri Koleonės statulą?

- Žinoma! Man atrodo, kad dabar siužeto linija visai aiški, tačiau, - ir jis pasisuko į Fjorą, - manau, kad rasiu tau laiko, mano puikioji Fjora. Esu sumanęs bronzinę Artemidę, bet nė viena iš mano pozuotojų neįkvepia manęs kurti deivės. Turiu pasikalbėti apie tai su monsinjoru Lorensu!

Ir jis nusiyrė per minią kaip mažas atkaklus laivelis, ryžęsis įveikti pavojingą vietą. Visi trys žiūrėjo, kaip jis tolsta, o paskui Demetrijas paėmė Fjorą už parankės.

- Tu turbūt užmiršai, kokia buvo tavo Florencija? - paklausė jis nujausdamas, kokios mintys sukasi jos galvoje. - Joks, kad ir baisiausias, reginys negali sutrukdyti tikram menininkui galvoti apie savo kūrybą. O tu, nors ir nebuvusi trejus metus, vis dar priklausai jam. Verokjui tie metai neturi reikšmės.

- Manau, tu teisus. Jis su manimi taip kalbėjosi, tarsi mudu būtume išsiskyrę vos prieš keletą valandų. Bet juk tai tikra drama...

- Čionykščiai žmonės mėgsta dramas, ypač jei ir jiems tenka koks nors vaidmuo. Bet kai jie nuplaus kraujo pėdsakus ir palaidos mirusiuosius, visi vėl grįš prie savo komercijos, meilės istorijų, knygų ir visi drauge dainuos apie tyrus gyvenimo džiaugsmus taip nuoširdžiai, kaip ką tik mūsų akyse tarsi vilkai troško mirties.

- Šįkart viskas gali tęstis ilgiau negu paprastai, - įsiterpė Estebanas. - Jiems bus sunku pamiršti Džulianą.

- Žinoma, tačiau jie dar karščiau mylės Lorensą!

Netrukus su mulais, kuriuos rado savo vietoje, jie jojo į Fjezolę, o Fjora galvojo, kad Demetrijas ne visai teisus. Ji visuomet žinojo, kad Florencijos gyventojai yra nepastovūs, užuomaršos, linkę perdėtai ir mylėti, ir nekęsti, tačiau šiandien, aplinkui regėdama tūžmastį, kurios auka pati vos netapo, ji veltui ieškojo nuo seno pažįstamo miesto veido.

Galbūt ji viską per daug idealizavo, nepaisydama to, ką šiame mieste išgyveno. Galbūt per praėjusius visiems tokius sunkius trejus metus miestas taip pat gerokai paseno. O gal ji visai nebuvo florentietė, nors visuomet manė tikrai ja esanti?

Viena buvo aišku: viso Pacių kraujo, kuris buvo pralietas jos akivaizdoje, ir jų bendrininkų kraujo jai nepakako, nes ji nematė Jeronimos kraujo. Fjora žinojo, kad kol ši baisi moteris kvėpuos tuo pačiu oru, ji negalės nei miegoti, nei būti rami.

Tai ką gi? Argi neįveikiamas nuolatinis noras atkeršyti nebuvo tikras florentietiškas tironiškumas?

Trečias skyrius

Lorensas

Stovėdama prie savo senojo kambario lango, pro kurį tiek kartų buvo gėrėjusis pakopiniais sodais ir žavinčia miesto panorama, panašia į įvairiaspalvių rožių puokštę, apjuostą sidabriniu Arno kaspinu, Fjora mėgino surasti ankstesnę save. Atėjus nakčiai, puokštė paprastai virsdavo kilimu su reljefišku pilkos ir melsvos spalvos piešiniu ir keliais ryškiais taškais ten, kur gatvėse įžiebdavo žiburį. Šį vakarą viskas buvo ne taip. Šiandien Florencija nenorėjo laiku užmigti, ji visa buvo raudona nuo kunkuliuojančio joje gyvenimo ir tapo panaši į katilą, kuriame lydomas metalas. Ir seniau Fjora iš aukšo Fjezolės bokšto galėdavo stebėti, kaip miestas raukosi ir tūžta, bet tai buvo menkniekis palyginti su tuo, kas vyko dabar, nes netekusi Džuliano Florencija neteko ir savo Puikiojo Princo, savo širdies dalelės, to, kas joje buvo švelniausia. Ir tame vienodame, dusliame gausme, atsklidusiame iki Fjezolės, Fjora tarsi girdėjo raginimus toliau žudyti, prakeiksmus ir nenutylantį moterų raudojimą. Ten degino ir plėšė Pacių ir jų šalininkų namus, iš kurių paryčiui galėjo nieko nebelikti. Tai buvo panašu į išperkamąją auką, sudėtą ant meilės altoriaus, - nevilties ir neapykantos kupinas miestas ją aukojo savo mylimam vaikui.

Tą dieną Džulianas susijungė su Simoneta, ir tai galbūt buvo jam geriausia. Galbūt ten, danguje, jiedu susikibo rankomis ir iš aukštai stebi miestą, kuriame jie taip mylėjo vienas kitą; tačiau viena buvo tikrai aišku, ir Fjora tai jautė visa savo siela: Florencija niekuomet nebebus tokia, kokia buvo tada, kai jie abu gyveno joje

su savo meile, nepaisydami žmonių įstatymų, ir net Bažnyčios įstatymų, nes Genujos Žvaigždė buvo ištekėjusi, - tačiau jų ginklas buvo jaunystė, tobulas grožis ir tas džiugesys, kuris apimdavo kiekvieną žmogų šalia jų. Žmonės juos dievino kaip visko, kas yra gražu, simbolį, ir visi jautėsi laimingi dėl to, kad gyvena mieste, nepanašiame į kitus pasaulio miestus.

Bet iš tikrųjų pasikeitė ir visa kita. Fjora tai pajuto vos įėjusi į šį namą, kur kadaise Filipo glėbyje patyrė savo didžiausią laimę. Ir taip atrodė ne dėl to, kad pasikeitė vidus, - po tų atmintinų įvykių vila buvo visiškai apiplėšta, ir Lorensas turėjo vėl ją įrengti, - veikiau pasikeitė bendra atmosfera, net tyla jau buvo kitokia.

Ta tyla, kurios reikalavo Frančeskas Beltramis, kai užsidarydavo savo studioloje, - tai greitai sužnabždėti žodžiai, prislopinti žingsniai, atsargiai vaikščiojantys tarnai, kurie stengdavosi nesudrumsti šeimininko ramybės jam dirbant ar ilsintis. O dabar tyla buvo negyva. Šiame name Demetrijas gyveno kartu su Estebanu, tačiau, be paties Frančesko, jame trūko Leonardos, kuri vien savo buvimu atgaivintų net vargšo angliakasio lūšnelę, trūko Chatun, tos mažos murkiančios katytės, ir visų kitų tarnų, kurie, kaip ir pats namas, atrodė, buvo įleidę šaknis Fjezolėje, tačiau netikėtai užgriuvo uraganas, išrovė juos ir išblaškė po visą pasaulį. Dabar čia gyveno rami juodaodė Samija, negirdimai vaikštanti, - seniau ji tarnavo graiko namuose, paskui išvyko paskui jį, o dabar šeimininkavo virtuvėje ir, dviejų vergų padedama, tvarkė ūkį.

Fjora labai mėgo Samiją už jos ramumą ir tvarkingumą, be to, ji sumaniai rūpinosi ja, kai Demetrijas parsivedė ją po viso to košmaro, tačiau Samija niekuomet nepriklausė jos vaikystės ir jaunystės pasauliui, kupinam džiaugsmo ir laimės. Samija Fjoros vaizduotėje siejosi su kančiomis ir nelaimėmis.

Atėjo vidurnaktis. Nors besibaigianti diena nualino, ir keletas ankstesnių buvo tokios pat sunkios ir neramios, Fjora niekaip negalėjo užmigti. Ji net negalėjo ramiai gulėti lovoje, paklotoje sniego baltumo patalais, tarsi laukiančioje nekaltos mergaitės ir niekada jai nepriklausiusioje. Jai daug patogiau buvo stovėti basai ant kilimo ir nežinia ko laukti.

Kaip ir žadėjo, Demetrijas palydėjo Fjorą į Fjezolę, o pats grįžo į miestą, vildamasis pamatyti Lorensą. Jis grįžo jau prieblandoje ir atsivedė iš nuovargio leisgyvį Roką, kurį Samija gerai pamaitino, o paskui nuvedė miegoti. Dabar jis miegojo viename iš kambarių Fjoros kaimynystėje, ir visame koridoriuje aidėjo jo smarkus kareiviškas knarkimas.

Kai Fjora paklausė apie Lorensą Puikųjį, Demetrijas atsakė:

- Greitai tu pati jį pamatysi... Tai, kad jis vėl tave surado, jam buvo vienintelis malonus įvykis šią siaubingą dieną, ir tai sušvelnino jo širdies skausmą. Mirus Džulianui, mirė ir jo sielos dalis.

Paskui jis papasakojo, kaip buvo sutvarkytas jaunuolio kūnas. Jį nuplovė, įtrynė aromatinėmis žolėmis, apvilko ploną brokato rūbą, ir dabar Džulianas su paradiniais ginklais, sudėtomis ant krūtinės rankomis ir užsimerkęs guli savo giminės rūmų koplyčioje ant neįprastos pakylos, aptrauktos tokiu pat paauksuotu brokatu su prisegtomis didelėmis našlaičių puokštėmis, nes tai - mėgstamiausios vyresniojo brolio gėlės, specialiai auginamos sode. Prie velionies kojų ant raudonos pagalvėlės buvo padėtas jo šalmas su puriomis baltomis plunksnomis, pirštinės ir auksiniai pentinai.

Pati koplyčia buvo tikras meno kūrinys, ir Fjorai tereikėjo užsimerkti, kad įsivaizduotų jos grožį. Ant visų jos sienų buvo ištapyta viena didžiulė freska, vaizduojanti išminčių kelionę - jie ėjo paskui žvaigždę. Dėl nepaprastų spalvų vaizdas buvo neregėtai gražus, ir visa tai -

nuostabaus Toskanos peizažo fone, kur buvo pilys, kiparisai ir žydintis krūmas. Freskoje buvo nutapyti arkliai su brangiais pakinktais, tarnai auksu siuvinėta ir brangakmeniais papuošta apranga, džiugūs ir laimingi, laikantys už pasaitėlio leopardus ir kurtus arba dedantys aukas. Freskoje buvo ir pats Lorensas, aukštas, lieknas, garbanotas blondinas, ir tai visuomet linksmino Fjorą, nes reikėjo žinoti, kad vienas gražiausių išminčių ir buvo vyresnysis Medičis. Lorensas labiausiai iš to juokėsi ir mėgdavo sakyti, jog dailininkas Benocis Gocolis taip jį mylėjo, kad užsispyręs laikė jį tikru angelu, kuriuo pats Lorensas niekuomet nebus.

Toje nuostabioje koplyčioje buvo dar vienas stebuklas - puikus Kalėdų paveikslas virš altoriaus, genialus išprotėjusio vienuolio kūrinys. Palaidas jo gyvenimas maždaug prieš dvidešimt metų piktino visą Florenciją. Tačiau Filipas Lipis buvo toks talentingas, jog jam viskas buvo dovanota, net tai, kad Madonos veidas buvo kaip vienos jaunos vienuolės, kurią dailininkas tuomet buvo įsimylėjęs.

Taip, ši koplyčia tikrai tiko tam, kad priimtų jaunojo aristokrato kūną. Fjora apgailestavo, jog negali ten nueiti, nes nebuvo įsitikinusi, kad Medičių namų moterims - abiejų brolių motinai Lukrecijai ir Lorenso žmonai Klaričei - patiks tai, kad ji grįžo į miestą - juk su jos vardu susiję tiek skandalų. Tačiau jai norėjosi paverkti prie karsto to žmogaus, kuris buvo jos pirmoji meilė ir dabartinė - Kotrynos Sforcos. Kaip Džirolamo Riarijaus žmona išgyvens mirtį žmogaus, kurį taip norėjo išgelbėti? Ar įstengs nuslėpti savo skausmą? O ir paties Riarijaus veidas turbūt nelabai linksmas, nes svarbiausias sąmokslo tikslas nebuvo pasiektas: Florencijos valdovas liko gyvas. Ne tik gyvas, bet ir dar stipresnis, dar labiau žmonių mylimas.

Staiga Fjora kažką išgirdo. Prie namų artėjo raitelis. Paskui ji išgirdo balsus: kalbėjo Estebanas ir dar kažkas, bet ji nesuprato kas. Atjoti taip vėlai?

Fjora greitai apsivilko marškinius be rankovių, kuriuos kadaise vilkėjo ir kuriuos Samija netikėtai rado palėpėje tarp daugybės daiktų. Prie jos lovos degė naktinė lempelė, su kuria ji užsidegė žvakes, ir koridoriuje priėjo prie laiptų. Ten sustojo ir iškėlė žvakidę virš galvos.

Apačioje stovėjo žmogus, apsirengęs juodai, be skrybėlės ir pirštinių, ir tylomis žiūrėjo į ją: tai buvo Lorensas.

Dar niekada ji nebuvo mačiusi jo veido tokio išbalusio, kančios ir ašarų išsekinto, tokio maldaujamo žvilgsnio, kuris prašė ir reikalavo išsyk visko. Už jos nugaros, vestibiulio tamsoje šmėstelėjo ir tučtuojau dingo, negirdimai slysdamas grindimis, Demetrijo šešėlis.

Lėtai, tarsi bijodamas staigiais judesiais išgąsdinti Fjorą, Lorensas lipo laiptais pas ją. Jaunosios moters širdis ėmė tankiai plakti, ji tarsi užėmė visą krūtinę, bet ji nė kiek neišsigando. Ji veikiau jautė džiaugsmą, nes suvokė, jog tai, kas dabar turi įvykti, nuo pat gimimo buvo užrašyta jos likimo knygoje, ir ji to galbūt nesąmoningai laukė.

Ji atsargiai pastatė žvakidę ant laiptų turėklų, Lorensas vis dar lipo. Dabar ji girdėjo jo alsavimą, matė po liemene ir atsagstytais baltais marškiniais tvarstį, veržusį žaizdą ant krūtinės, kuri tankiai kilnojosi. Jis jau stovėjo priešais ją, aukštas ir lieknas, o ji nepadarė nė vieno judesio, neištarė nė vieno žodžio, tik pakėlė galvą ir pravėrė lūpas, kurias jis pabučiavo atsargiai, užsimerkęs, kad geriau pajustų taip ilgai ir kankinamai lauktą malonumą. Bučinys buvo ilgas, bet beveik be aistros, atsargus, galima sakyti - drovus, tarsi jis būtų gėręs iš brangaus indo gėlių nektarą...

Paskui Fjora ant savo pečių pajuto virpančias Lorenso rankas. Ji atsargiai pasitraukė, bet meiliai pažvelgė į jį

ir pastebėjo, kad jo veidas persikreipė iš skausmo. Viena ranka ji paėmė jo ranką, o kita pakėlė aukščiau žvakidę ir pasuko į savo kambarį.

- Eime! - paprastai pasakė ji.

Kol jis mašinaliai uždarė duris, ji pastatė žvakidę ant skrynios ir užpūtė žvakes. Dabar kambarį apšvietė tik naktinė lempelė, kurios auksinė šviesa atsispindėjo ant balto patalo. Lorensas nė nekrustelėdamas tylomis stebėjo jaunosios moters judesius. O ji numetė ant grindų naktinius marškinius, atrišo raudoną kaspiną, prilaikantį kitus marškinius, kurie tučtuojau nusmuko iki pat kulkšnių. Tą pat akimirką ji atsidūrė jo glėbyje, jis pakėlė ją, nunešė į lovą, ten atsargiai paguldė ir griuvo šalia jos.

Jie tylomis mylėjosi, nes žodžių jiems nereikėjo. Aistros žodžiai čia buvo nereikalingi, nes abu suprato, kad jų sąjunga sudaryta dar labai seniai, kai vienas kitu žavėjosi iš tolo, tačiau buvo ir kažkoks instinktas, dabar pastūmėjęs juos vieną į kito glėbį. Lorensas atėjo pas Fjorą kaip kelio nerandantis keliauninkas, kuris netikėtai išvydo kelrodę žvaigždę, spindinčią juodame gūdžiame danguje, o Fjora jį priėmė, nes suprato, kad tik jos atsidavimas gali sušvelninti liūdesį, sumišusį su pykčiu, išsikerojusiu apnuodytoje jo sieloje. Be to, ji mintyse kartojo jai tokį šlykštų Pacių vardą ir slapta mėgavosi, kad gali pasiūlyti Lorensui Puikiajam šią vedybinę naktį, kuriai seniau nė už ką nebūtų sutikusi.

Tokios dvasinės būsenos apimti, bet nejausdami tikros meilės, Fjora su Lorensu galėjo patirti visišką pralaimėjimą arba bent pajusti nusivylimą, tačiau abu nustebę pajuto, kad jų kūnai kaip reta dera vienas kitam. Jiedu puikiai nujautė, ko reikia kitam, ir taip drauge pasiekė viršūnę ir pajuto tokį džiaugsmą, kad dabar, virpėdami ir išsekę, galėjo tik gėrėtis vienas kitu, gulėdami ant šilkinių paklodžių. Paskui, stipriai apsikabinę, jie užmigo sveiku miegu, taip reikalingu abiem, nes vieni jie negalėjo užmigti.

Lorensas atsikėlė paryčiui. Fjora taip kietai miegojo, kad jis nedrįso jos žadinti, bet prieš vėl pasineriant į kasdienybės pragarą jam reikėjo pasisemti jėgų iš jos akių ir lūpų. Tuomet jis apkabino ją ir ėmė bučiuoti jos veidą ir bučiavo tol, kol ji nubudo ir atsimerkė.

- Aš nenorėjau išeiti kaip vagis, - šnabždėjo jis prigludęs prie jos lūpų. - Ir dar... ar tu man leisi... ateiti pas tave šiąnakt?

Ji nusišypsojo jam ir saldžiai pasirąžė.

- O tau reikia leidimo?

- Taip... Man buvo taip gera su tavim, kad dar negaliu tuo patikėti.

Dabar ji balsu nusijuokė.

- Palyginti su tavimi, šventas Tomas buvo tikras krikščionis. Tuomet ar gali man paaiškinti, kaip atsitiko, kad mudu nuogi atsidūrėme vienoje lovoje?

- Gal tai buvo tik sapnas, bet aš noriu vėl jį susapnuoti. Man reikia mylėti tave, Fjora, imti tavo šilumą ir atiduoti tau savąją. Tu kaip šaltinis, prie kurio ilgai ėjau ir kuris stebuklingai ištryško iš juodžiausios ir niūriausios uolos. Jei negalėsiu iš jo gerti, man tai bus nepakeliama kančia. Aš tau dar reikalingas?

Ji atsiklaupė lovoje, suėmė jo negražią, bet tokio patrauklaus veido galvą.

- Taip, aš noriu tavęs! - pasakė ji žemu, kimiu balsu, nuo kurio jis suvirpėjo. - Grįžk! Lauksiu tavęs!

Ji pabučiavo jį, o paskui staiga ištrūdo iš jo godžių rankų ir, šmurkštelėjusi po antklode, apsikabino pagalvę.

- Bet dabar leisk man dar pamiegoti!

Kai Fjora vėl nubudo, dangus buvo pilkas, o lietus, kurio nebuvo jau dvi dienas, vėl ėmė lyti. Visas sodas skendėjo tirštame drėgname rūke, kuris krito ant statulų, ir alėjose atsirado nedidelių balučių, bet jaunoji moteris, tai matydama, tik susierzinusi atsiduso ir gūžtelėjo pečiais. Po tokių sukrėtimų praėjusi naktis jai buvo tarsi gyvybės vanduo. Lorensas buvo toks meilužis, apie kurį svajoja

kiekviena moteris, ir jo glamonės nuvalė nuo jos kūno visą ją varginusį skausmą ir nešvarumus. Ir jaunoji moteris nė neklausė savęs, kokius jausmus jai kelia tas žmogus, - jai paprasčiausiai buvo gera su juo, o kol kas daugiau nieko ir nereikėjo. Vis dėlto ji su tam tikru nepasitenkinimu gynė šalin mintį, slėgusią ją: nors čia ir pakeitė baldus, tačiau tai vis dėlto buvo tas pats kambarys, kuriame ji Filipo dėka tapo moterimi.

- Tai tavo kaltė! - šaukė ji tam šešėliui, kuris atkakliai brovėsi į jos prisiminimus. - Nereikėjo leisti man išvažiuoti, o pačiam dėtis pasakų riteriu princesės akivaizdoje! Tai tu pastatei tarp mūsų neįveikiamą sieną! O man tik dvidešimt metų! Ir aš turiu teisę gyventi!

Ji jau užmiršo, kad dar visai neseniai pati norėjo mirti, - taip smarkiai meilė gali paveikti jauną žmogų. Ji žūtbūt stengėsi atsikratyti sąžinės priekaištų. Keletą mėnesių ji gyveno kaip belaisvė, o čia jos kalėjimas staiga atsidarė, ir ji sutiko kažką panašaus į laimę, nors tai tebuvo jos šešėlis... Todėl ji beveik iššaukiamai pažiūrėjo Demetrijui į akis, kai Samijai išnešus pusryčių likučius ji nuėjo į tėvo studiolą, kurioje graikas gyveno.

Tačiau jis labai gerai ją pažinojo ir išsyk suprato, kokie žodžiai glūdi į šiose tamsiai pilkose akyse. Numatydamas audrą, jis nesusilaikęs nusišypsojo. "Fjora, - pamanė jis, - ieško dingsties susivaidyti, ir taip ji nori atsikratyti graužaties, kurios negali nejausti." Ir jis neapsiriko.

- Ką reiškia tavo šypsena? - nervingai paklausė ji. - Ir kodėl tu į mane taip žiūri? Manyje kas nors pasikeitė? Taip, aš atsidaviau Lorensui! Taip, aš net pati jam pasisiūliau! Šiąnakt jis vėl ateis, ir aš vėl mylėsiu jį!

Nusiėmęs akinius, kuriuos dabar beveik visada nešiojo, Demetrijas pasitraukė nuo pastovo, kur gulėjo senovinis žydų manuskriptas, priėjo prie jaunosios moters ir uždėjo rankas jai ant pečių, kurie tarsi sustingo.

- Fjora, aš jokiu būdu neketinu tau dėl ko nors priekaištauti! Tai, kas šiąnakt įvyko tarp tavęs ir Lorenso, jau seniai buvo nulemta. Jis dažnai su manimi kalbėdavosi, ir aš iš karto supratau, kad jis ilgisi tavęs, bet negali to pasakyti atvirai. Todėl visai suprantama, kad po viso to, kas atsitiko, jis atėjo čia.

- Ir tu manai, kad jis mane myli?

- Tu kaip visos moterys - per daug suprimityvini jausmus. Lorensas panašus į sodininką, kuris pamatė, kaip vagis nubėga ir nusineša gražiausią jo sodo gėlelę, taip ir neleidęs jam pačiam jos pauostyti. Vakar ta gėlelė sugrįžo, ji tapo dar nuostabesnė ir per daug gundomai kvepėjo - ir jis apsvaigo nuo jos. O tu...

- Na o aš?

- Nebesišiaušk, Fjora! Tu nepadarei jokio nusikaltimo. Tiesiog meilė vėl padėjo tau pajusti gyvenimo skonį, kurio nebejautei.

- Meilė? Aš net nežinau, ar myliu Lorensą! O tai turbūt nesunku sužinoti - tuomet būtų daug lengviau!

- Ir svarbiausia - paprasčiau, tačiau tu esi persiėmusi krikščioniškos moralės, nepaisant klasikinio auklėjimo, ir visa tai - mūsų brangiosios Leonardos dėka.

- Nekalbėk man apie ją, nes susirgsiu iš gėdos!

- Tu teisi: man nereikėjo apie ją kalbėti. O dėl gėdos, tai šis žodis visai netinka, net jei tu nemyli Lorenso. Tu pirmiausia myli tą meilę, kurią jis tau dovanoja, o aš žinau, kad čia jis... tikras virtuozas... Turi reikšmės ir žmonių šnekos, be to, juk tavo širdies gilumoje visuomet gyveno maža florentietė, kuriai Lorensas Puikusis užgožė visus gyvenimo horizontus. Pati to nesuvokdama, tu visuomet buvai jį įsimylėjusi!

- Ne, aš mylėjau Džulianą...

- Tu tik manei, kad myli jį. Įrodymas yra ir tai, kad tu labai greitai išginei jį iš savo minčių! Tačiau tu užmiršti tą balių, kuriame mes pirmą kartą susitikome

ir tu ten šokai su Lorensu. Niekada nesu matęs tokio laimingo veido - ir tai buvo tavo veidas!

- Tai tiesa, aš buvau labai laiminga... ir labai išdidi!

- Tu ir dabar išdidi, nes matai jį prie savo kojų. Jis atėjo pas tave kaip išmaldos prašantis elgeta, tuščiomis rankomis, apiplyšęs ir meldžiantis pasigailėti, - ir tai jis, turintis tokią valdžią, ir aš tuojau supratau, kad tu jį apibersi gėrybėmis. Bet tu būtum jį išvijusi, jei jis būtų pas tave atvykęs kaip valdovas ir šeimininkas. Argi ne taip?

Fjoros pyktis bemat išgaravo, ir ji nusijuokė.

- Tu teisus, Demetrijau! Bet ką man dabar daryti? Juk man reikia išvykti...

- Ne dabar. Tu ir pati to netrokšti. Mylėk kiek nori! Tai geriausias vaistas ne tik kūnui, bet ir širdžiai, kuri tiek iškentėjo! Bet vis dėlto...

Jis patylėjo, tačiau Fjora suprato, kad jam dėl kažko neramu.

- Bet vis dėlto?

- Ar jūs bent pasikalbėjote? Jis turėjo daug ko tavęs paklausti...

Jaunoji moteris išraudo, nusisuko ir nuėjo prie knygoms skaityti skirtos atramos.

- Mes... mes iš viso nesikalbėjome...

- Puiku! - sušuko Demetrijas ir nusijuokė, pamatęs sumišusį jos veidą. - Ir jei nori žinoti, tai tiesiog nuostabu! Bet jūs dar kalbėsitės. Klausyk manęs atidžiai: jokiu būdu jam nesakyk, kad tave ištekino už Pacio!

- Karolis padarė viską, kad man padėtų.

- Taip, tačiau Lorenso žaizda per daug gili ir šviežia, kad jis galėtų susitaikyti su mintimi, jog tu turi tą pavardę. Kad ir kaip tavęs geistų, su pasibaisėjimu nusigręš nuo tavęs. Ir padariniai gali būti baisūs... Gerai mane supratai?

- Nesijaudink. Aš nieko nepasakysiu.

Ji pirštais atsargiai pervertė keletą plonų manuskripto puslapių ir nors negalėjo perskaityti nė žodžio, tačiau susižavėjusi žiūrėjo į gražias, grakščias raides.

- Keistas dalykas tas likimas, - atsiduso ji. - Manasis yra toks, kad aš nuolat turiu slėpti nuo Lorenso savo santuokas. Prisimink!

- Tu teisi, bet dabar viskas kitaip. Tu ir pati užmirši šią santuoką. Jos galima nepaisyti, nes...

- Nes kas?

- Nieko. Pasistenk apie ją nebegalvoti. Galvok tik apie tą žmogų, kuris šiandien ateis pas tave, kad rastų prieglobstį ir ramybę, kurie jam taip reikalingi!

Tačiau tąkart Lorensas neatėjo. Per Estebaną, išėjusį į miestą pasivaikščioti, jis atsiuntė laiškelį. Kitą dieną turėjo įvykti Džuliano laidotuvės, ir Lorensas paskutinę naktį turėjo praleisti šalia brolio.

Kastilietis atnešė nelabai linksmų naujienų. Paciai, jų giminaičiai ir šalininkai tebebuvo persekiojami. Mieste suėmė dar du, iš kurių vienas, persirengęs moterimi, slėpėsi Santa Kročės bažnyčioje, tris sugavo viename kaimo kelyje. Senąjį Džakopą Sinjorijos sekliai vis dėlto sugavo pakeliui į Imolą, ir dabar uždara karieta jis buvo gabenamas į Florenciją. Jį turi pakarti balkone tuo metu, kai į žemę įleis Džuliano palaikus.

Daug ką mėtė iš aukštai, korė arba atiduodavo miniai, ir prie Senųjų rūmų buvo sudraskyta apie šešiasdešimt aukų. Bet tai buvo vien vyrai - Lorensas griežtai įsakė nieko nedaryti moterims, nes jos - ir taip buvo iš tikrųjų - tiesiogiai nedalyvavo žudynėse.

- O Jeronima? - su kartėliu paklausė Fjora. - Argi ir ji niekuo dėta?

- Ją vienintelę Lorensas Puikusis įsakė sugauti, - atsakė Demetrijas.

- O kaip jis sužinojo, kad ji prisidėjo prie sąmokslo?

- Aš pats jam vakar tai pasakiau. Patikėk, jos uoliai ieško.

- Tikrai tikrai, - įsiterpė Estebanas. - Aš klausiau Savaljo apsaugos viršininko, kuris rūpinasi paieška, ir jei jis kur nors aptiks tą moters pavidalo velnią, tai susidoros su ja vietoje, tačiau jis išieškojo visus Pacių namus, - ir jų rūmus greta Santa Kročės, ir Montugio vilą. Jis rado daugybę verkiančių moterų, kurių galvos buvo apibarstytos pelenais, bet tarp jų nebuvo Jeronimos.

- Vos tik ji suprato, kad sąmokslas nepavyko, turėjo bėgti į Romą, - tarė Demetrijas.

- Tikriausiai. Visi keliai užtverti, ir niekas negali išeiti iš miesto.

- Tačiau jos nebuvo mieste. Ji buvo Montugyje, ir jei ten jos nerado, vadinasi, jai pavyko pasislėpti.

Lorensas atėjo kitą vakarą po to, kai jaunesnysis brolis buvo palaidotas šeimos rūsyje, senoje šv. Lorenso bažnyčioje, kur jau gulėjo jo tėvas Pjeras Podagrikas ir senelis Kozimas Senasis, ir patvirtino Fjoros būgštavimus. Kai kuriems Paciams pasisekė pasprukti. Žinoma, Antonijus ir Stefanas, kurie užpuolė jį, kankinami išdavė visus savo bendrininkus. Dėl to buvo suimtas Montesekas, kuris, tiesa, paskutiniu momentu nesulaužė priesaikos ir nepiktžodžiavo. Jam nukirto galvą. Frančeskas Pacis gavo, ko nusipelnė, tačiau Bandinis, kuris badė jau nužudytą Džulianą, pabėgo. Jį ilgai vijosi keliu į Veneciją, bet jam pasisekė pasislėpti miške.

- Bet aš vis tiek jį rasiu, - ryžtingai pareiškė Lorensas. - Kad ir kur jis išvažiuotų, nors ir pas turkus, aš jį surasiu*.

- Žūva tiek daug žmonių, - pasakė Fjora. - Tu esi įsitikinęs, kad jie visi kalti?

- Žinoma, ne, bet aš negaliu nuslopinti žmonių įniršio. Aš iš visų jėgų turiu gintis nuo tų, kurie nori įsiveržti į mano rūmus kardinolo Riarijaus...

- O ką tu ketini jam daryti?

---

* Sultonas išsiuntė jį į Florenciją sukaustytomis rankomis ir kojomis.

Lorensas gūžtelėjo pečiais.

- Nieko! Kai mieste visi nurims, aš išsiųsiu jį į Romą ir duosiu gerą apsaugą... arba į Peruzą, nes jis ten paskirtas legatu. Tu pamatytum jį: jis miršta iš baimės, ir esu įsitikinęs, kad jei jis būtų nujautęs, kas įvyks Santa Marija del Fjorės katedroje, jo ir kojos nebūtų buvę Florencijoje! Bet aš prašau tavęs, mano švelnioji, mano nuostabioji, mano brangenybe, nebekalbėkime apie tas baisybes. Šalia tavęs noriu jausti tik geismą ir meilę!

Tą naktį jiedu mylėjosi ilgai, aistringai ir nepasotinamai. Lorensas užmigo pirmas, įveiktas nuovargio, o Fjora negalėjo užmigti. Ji sėdėjo lovoje, pasidėjusi galvą ant sulenktų kelių, ir žiūrėjo į rusvą, liesą, bet stiprų kūną, gulintį šalia. Netekęs jėgų, lyg žaibo nutrenktas, jis dabar gulėjo atmetęs rankas ir išskėtęs kojas ant sujauktos lovos, stipriai sugniaužęs ilgų juodų jos plaukų sruogą.

Fjora pamėgino ištraukti plaukus, bet jis juos tvirtai laikė, ir ji nežadino jo. Paskui išsitiesė greta jo, pabučiavo žaizdą ant kaklo, nuo kurio nusmuko raištis.

Ji vėl savęs paklausė, ar myli jį, tačiau širdis tylėjo. Ji gailėjo jo, jo glėbyje ji patirdavo džiaugsmą, bet kai viskas nurimdavo ir stodavo tyla, Fjora girdėdavo vidinį balsą, kuris apgailestavo. Kad ir kokios laimingos būdavo su Lorensu praleistos akimirkos, jai nepavykdavo užsimiršti ir nuslopinti prisiminimų apie Filipą, kurio amžinai neteko, nepaisant miglotų Demetrijo pranašysčių. Ir nesusivaldžiusi ji gailiai pravirko ant savo užmigusio meilužio peties.

Kol jis miegojo, ji taip ir neįstengė nė minutės užsimiršti. Į galvą jai lindo įvairiausios mintys. Kai Lorensas rengėsi blausioje vėsaus ryto šviesoje, Fjora jam pasakė, kad norėtų pasimelsti prie savo tėvo kapo San Mikelės bažnyčioje.

- Tai kol kas neįmanoma, mano meile. Aš nenoriu, kad tu eitum į miestą, kol ten neramu. Ten dedasi šiurpūs dalykai. Ir toks kvapas... Nenorėčiau būti Sandro Botičelio vietoje...

- Kodėl?

- Sinjorijoje jam liepė nutapyti balkone pakartų žmonių paveikslą. Ir nelaimingasis daugybę valandų praleidžia ten piešdamas eskizus.

- Vargšas Sandras! Juk jis taip mėgsta viską, kas gražu! Gerai, aš tik pasivaikščiosiu prie namų. Beje, sakyk, kaip mūsų dvaras?

- Tas, kuris yra netoli Montugio? Manau, jis iki šiol priklauso tau, ten niekas negyvena, ir jis pamažu darosi vis labiau apleistas.

- O kodėl?

- Marino Bečio, tavo tėvo žudiko, mirtis visus nubaidė. Mūsų valstiečiai prietaringi, ir jie baisiausiai bijo vaiduoklių. Reikės pažiūrėti, ką ten galima padaryti. Gal reikės sudeginti tą medį, kuriame buvo jis pakartas, arba iki pamatų nugriauti jo namą.

- Pakalbėsime apie tai vėliau. Juk mes neskubame...

- Mes dar turime daug laiko, - švelniai pasakė jis siekdamas jos lūpų.

Kai jis jau rengėsi išeiti, ji vėl kreipėsi į jį:

- Bus geriau, jei šį vakarą neateisi.

- Kodėl? - Jo akys apsiblausė. - Aš jau tave nuvarginau?

- Kaip tu gali taip kalbėti? Ne, mano Lorensai, aš nepavargau, tačiau būna tokių naktų, kurias moteris turi praleisti viena. Tu supratai?

Jis ėmė juoktis ir bučiuoti jos veidą, rankas ir pečius.

- Gerai, nedoras padare! Tu bent išsimiegosi. Ir mano motina taip pat. Dėl to, kas įvyko, ji labai jaudinasi, kai aš nenakvoju namie. Tačiau nemanyk, kad tau pavyks ilgai laikyti mane atokiai!

Kai jis išėjo, po valandos Fjora Demetrijui papasakojo savo sumanymą. Jis tylomis išklausė ją, o kai ji baigė, paklausė:

- Tu žinai, kelinta šiandien diena?

- Atrodo, kad balandžio dvidešimt aštuntoji... Dieve mano! Ta pati diena!

- Taip. Prieš trejus metus, lygiai tą pačią dieną, mudu ten nuėjome, kad nubaustume žudiką. Ir tu manai, kad Jeronima gali slapstytis jūsų senojoje sodyboje?

- Žinoma! Jos bendrininko namas jai yra puikus prieglobstis! Ypač jei to namo bijomasi! Ta velnienė niekada nieko nebijojo, ypač vaiduoklių.

- Gal tu ir teisi, Fjora! Taip, aš esu tokios pat nuomonės. Šiaip ar taip, mums niekas netrukdo nueiti ir tuo įsitikinti!

Diena buvo ta pati, bet naktis visai kitokia. Danguje nebuvo nė vienos žvaigždės, o žemė nekvepėjo pavasariu. Iš juodo dangaus upeliais pylėsi vanduo, keliai tapo neišbrendami ir labai pavojingi tiems, kurie jų nežinojo. Tačiau Fjora ir užsimerkusi per žemės drebėjimą būtų radusi kelią - taip gerai ji viską prisiminė. Savo mulu ji tvirtai jojo greta Demetrijo, susigūžusi ir slėpdamasi nuo lietaus po plačiu juodu apsiaustu su gobtuvu, bet ji visai nejautė drėgmės, būtų ėjusi ir per ugnį, kad tik pasiektų savo tikslą, - ji taip tvirtai tikėjo, kad kelias nuves ten, kur reikia, ir ji pagaliau atkeršys.

Iš paskos jojo Estebanas ir Rokas, abu iki dantų ginkluoti. Kai sužinojo, kodėl visa tai daroma, buvęs vieškelių banditas taip pat panoro dalyvauti šiame žygyje.

- Aš turiu tai padaryti tavo labui, - pasakė jis Fjorai. - Tavo dėka vėl tapsiu tikru kareiviu ir tarnausiu tokiam ponui, kuris man patinka.

Kitą dieną jis rengėsi vykti į savo olą prie San Kviriko d'Orčos, aprengti ir apginkluoti ten savo žmones, kurie, jo vadovaujami, tarnaus Lorensui. Šis buvo įsitikinęs, kad karas su popiežiumi prasidės labai greitai, ir žinojo gerai apmokytų kareivių vertę. Be to, Rokas iš jo gavo tam tikrą sumą už tai, kad katedroje kovėsi jo pusėje. Todėl plėšiko širdis buvo kupina džiaugsmo, ir Fjora retsykiais išgirsdavo jį tyliai švilpaujant.

Pagaliau jie lengvai rado gyvatvore apsodintą takelį, vedantį prie neaiškiai boluojančių pastatų, tarp kurių augo didžiulė vieniša pušis, savo šešėliu dengianti akmenų krūvas, suverstas prie įėjimo į kiemą. Milžiniška pušis, ant kurios kabojo sužalotas Marino Bečio kūnas...

Kaip ir anąsyk, raiteliai sustojo atokiau nuo namo ir pririšo gyvulius prie kiparisų, pasodintų, kad užstotų vėją, o paskui tylutėliai nuslinko prie namo.

- O namas nemažas! - tarė Rokas. - Jei norime viską gerai apžiūrėti, turbūt turėsime išsiskirstyti, nors iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad ten nieko nėra.

Apleisti pastatai vos matėsi nakties dangaus fone, ir nesigirdėjo nė garso, tik girgždėjo vėjo judinamos neuždarytos durys. Jie toliau ėjo pirmyn, akylai dairydamiesi nakties tamsoje. Seniau tiek įvairių gyvybės ženklų tokiu metu čia būdavo: ir gyvuliai, ir tarnai, ir sarginiai šunys fermoje, o dabar tvyrojo gūdi tyla.

Staiga Fjora pajuto, kad Estebanas sugriebė jos ranką.

- Žiūrėk! - sušnabždėjo jis. - Štai ten... šalia intendanto namo! Iš kamino rūksta dūmai!

Bekeliaujant jų akys apsiprato su nakties tamsa, ir Fjora greitai pastebėjo ploną pilkšvą spiralę. Širdis ėmė smarkiau plakti: dūmai reiškė, kad name kažkas yra!

- Tai gali būti koks nors piemuo, kuriam reikalingas laikinas prieglobstis, - pasakė Demetrijas. - Arba pasiklydęs keliautojas. Tokią naktį galima pasiprašyti ir į paties šėtono namus!

- Ne! - atsakė jam Fjora. - Tai ji! Esu įsitikinusi, kad tai ji...

Nelaukdama kitų ir stengdamasi nekelti triukšmo, ji pasuko prie tos namo dalies. Priėjusi arčiau pamatė, kad pro nesandariai užvertas langines sklinda šviesos spindulys. Šalia buvo durys, kurių žolėta apačia aiškiai rodė, kad čia vaikštoma.

Ji puikiai pažinojo šį namą, nes vaikystėje aibę kartų čia buvo žaidusi. Ji prisiminė visus jo užkampius ir

koridorius. Žinojo, kad šio kambario, kuris buvo laikomas intendanto virtuve, duris viduje buvo galima užsklęsti. Jei sklendė užstumta, tai įeiti jie galės tik išlaužę duris.

Labai atsargiai ji paspaudė rankeną, ir durys ėmė negirgždėdamos vertis. Užgniaužusi kvapą, ji pravėrė jas plačiau ir baimingai laukė, kad iš vidaus bus pasipriešinta, bet, matyt, tie, kurie buvo viduje, jautėsi esą visai saugūs, nes vietos gyventojai bijojo šio apleisto namo. Durys atsivėrė...

Priešais ugnį ant žemo suolelio sėdėjo moteris, apsivilkusi tamsų sidabriniais siūlais siuvinėtą apsiaustą, ir alkūnėmis atsirėmusi į stalą valgė kažkokį srėbalą. Fjora iš karto ją pažino. Moteris sėdėjo nugara į duris ir nematė, kaip jos atsidarė.

- Sveika, Jeronima! - tepasakė Fjora.

Moteris taip staigiai stryktelėjo, kad keturkojis stalas apsivertė ir indai pabiro ant grindų. Kai ši atsigręžė, Fjora iš anksto ėmė šypsotis, saldžiai mėgaudamasi tuo, kad netrukus atkeršys jai. Ji matė baimės apimto žmogaus veidą. Matyt, Jeronima tas tris dienas sirgo. Jos oda papilkėjo, vokai pabrinko, paakiuose kabėjo maišeliai. Iš jos buvusio ryškaus grožio nieko neliko, rankos drebėjo. Tačiau neapykanta degino ją, ir Fjora pamatė, kaip susiaurėjo jos vyzdžiai, kai ji sušnypštė:

- Ką tu čia veiki? Argi tu ne Romoje?

- Juk tai aišku. Aš iš ten išvykau praėjus kelioms valandoms po to, kai tu išvažiavai.

- Kaip tau pavyko tai padaryti?

- Ar tik nemanai, kad čia atėjau atlikti tau išpažinties? Atėjo atpildo už nusikaltimus valanda! Dėl tavo kaltės žuvo labai daug žmonių, tačiau labiausiai keršto reikalauja mano tėvo kraujas. Aš atėjau tavęs nužudyti!

Jeronima nusišaipė:

- Manęs nužudyti? Kuo? A, matau! Tu atėjai ne viena. Tau neužteko drąsos susitikti su manimi akis į akį, be liudytojų!

- Kuo čia dėti liudytojai? - sumurmėjo Demetrijas. - Tu stipresnė už ją ir esi labiau už ją įpratusi naudotis peiliu. Be to, ne ji tave žudys. Tavo kraujas suteptų jai rankas!

- Ne, Demetrijau! Leisk, aš pati viską padarysiu! Ji žino, kad niekur nuo mūsų nepabėgs. Aš turiu viską, ko reikia.

Fjora nurišo nuo diržo mažą buteliuką ir puodelį, kuriuos buvo iš anksto pasiruošusi. Buteliuke buvo šlakelis vyno ir nuodų, kurių jai davė žydė Ana. Ji pripylė puodelį ir ištiesė jį savo priešei:

- Gerk, nuodai visuomet buvo tavo mėgstamiausias ginklas, ir bus labai teisinga, jei tu mirsi nuo nuodų.

- Niekuomet! Nė už ką pasaulyje to negersiu!

- Mano draugai tave privers. Jei prisimeni bent vieną maldą - melskis, bet greičiau! Nenoriu gaišti daug laiko! Gerk!

- Eik velniop!

Demetrijui su Estebanu nespėjus susivokti, ji trenkė per puodelį ir apvertė jį.

- Tu neteisi, - pasakė Fjora. - Šie nuodai veikia labai lėtai. Tau pakaktų laiko atgailauti.

Tačiau Jeronima, beprotiškos neapykantos pagauta, puolė ją, pirštais kietai įsikibo į jaunosios moters kaklą. Fjora nuo užpuolikės svorio atsilošė ir ėmė dusti. Prieš pat savo akis ji pamatė baisios konvulsijos traukomą veidą, kupiną mirtinos neapykantos.

- Nudvėsi tu! Girdi! Šlykšti paleistuvė... Tu nu...

Staiga Jeronimos kūnas keistai įsitempė, pasidarė standus, išsiveržė sunkus atodūsis, panašus į priešmirtinį kriokimą, akys išsprogo. Kietai sugniaužtos rankos atsileido. Fjora vos spėjo nusiristi į šalį, kad jos neaptaškytų iš pražiotos burnos plūstelėjusi kraujo čiurkšlė. Demetrijo padedama, ji atsistojo ir pakibo ant jo peties, kad nepargriūtų. Jeronima sukruvinta aksomine suknele

gulėjo kniūpsčia ir nebejudėjo. Tarp jos menčių stirksojo peilis.

Estebanas atsiklaupė, norėdamas jį ištraukti, bet Rokas sulaikė draugą.

- Žinau, kad budelis paprastai nusineša savo ginklą, - tarė jis, - bet mano peilis, suteptas tokiu bjauriu krauju, amžinai bus nešvarus!

- Aš tau atiduosiu savąjį, - pasakė Estebanas. - Tu buvai greitesnis už mane.

Neapsakomai švelniai Demetrijas priglaudė prie savęs Fjorą ir apgaubė ją savo apsiaustu.

- Einam, mano mergaite, einame pas gyvuosius! Tu visam laikui atsikratei neapykantos nuodų...

Estebanas kulnu užgesino žvakę ir išėjo paskutinis, palikęs duris praviras. Lietus liovėsi lijęs. Debesys taip prasisklaidė, kad buvo matyti žvaigždė - vienintelė, kuri smalsiai žvelgė į žemę. Netrukus raiteliai jau keliavo atgal. O apleistame name vėl buvo tylu...

Antra dalis

Išplėštas akmuo

Ketvirtas skyrius

Lietingas pavasaris

Florencija dar niekada nieko panašaus nebuvo mačiusi. Tai įvyko 1478 metų balandžio 16 dieną, per Velykas: negailestingai šviečiant pavasario saulei, mieste įvyko šventvagystė ir buvo pralietas kraujas. Dangus staiga apsiniaukė, ir atrodė, kad jis niekada nebebus toks žydras.

Saulę uždengė tamsūs debesys, o kitą dieną, Kristaus prisikėlimo, oras tapo tiesiog baisus ir florentiečiams atrodė, kad tai - Dievo ženklas. Lietus buvo ne toks, koks būna tik pavasarį, - švelnus, smulkus, teikiantis gyvybę jaunoms atžaloms, ganykloms ir alyvmedžiams. Nesiliaujantis smarkus lietus su stipriais vėjo gūsiais patvindė upę, atsirado nuošliaužų.

Arnas išsiliejo iš krantų. Veržli srovė viską šlavė savo kelyje: prie kranto pririštas valtis, žvejų tinklus, statines, lentas, gyvūnų lavonus ir kita. Ir tik rūmai, turėję stiprius pamatus, stūksojo kaip užtvankos arba švyturiai. Vanduo kliūktelėjo į gatves ir užtvindė jas. Žmonės gelbėjosi bažnyčiose ir uoliai meldėsi Dievui. Ypač daug jų buvo Santa Marijos del Fjorės katedroje, laikytoje šventa vieta. Žmonės jojo ir arkliais, ir mulais, ir asilais. Patekę į

žemutinę miesto dalį, jie permirkdavo iki paskutinio siūlelio.

Kad ir kaip prašė Demetrijas, Fjora vis dėlto išėjo iš namo Fjezolėje. Ją viskas slėgė - ir atsargiojo graiko nutolimas, ir nesuprantama Lorenso Medičio aistra. Jau praėjo trys savaitės, kai Jeronimai durklo smūgiu buvo atkeršyta. Tris ilgiausias savaites Fjora sėdėjo namuose, žiūrėjo, kaip nuo ryto iki vakaro pila nesiliaujantis lietus ir viską griauna. Tačiau gyvenimas mieste nesustojo. Fjorai teliko laukti naktų, kurios pas ją atvesdavo - o kartais ir ne - jos meilužį. Tuomet ji nusprendė, kad nebegali nieko neveikti ir vaidinti haremo moters. Kitaip buvo galima išprotėti. Be to, ji seniai norėjo nueiti prie savo tėvo kapo ir ten pasimelsti. Tiesiog nebuvo galima atidėti to, ką ji privalėjo padaryti. Po pietų ji išėjo, Estebano lydima. Ji prižadėjo neužtrukti, nes po Džuliano Medičio nužudymo per Velykų mišias Florencijoje buvo neramu ir kiekvienu momentu galėjo kas nors atsitikti. San Mikelės bažnyčia, kur buvo palaidotas Frančeskas Beltramis, būtų buvusi panaši į viduramžių rūmus, jei ne puikios šventųjų statulos jos nišose iš keturių pusių - Donatelo ir Lorenso Žilberčio kūriniai. Ji buvo pastatyta XIV amžiuje vietoje senos Santa Marijos koplyčios ir grūdų sandėlio. Florencijoje tai buvo vienintelė šventa vieta, turėjusi rūsį su dviguba nava. Ji turbūt buvo laikoma ir gražiausia, nes turtingiausi florentiečiai aukojo daug pinigų jos puošimui.

San Mikelės bažnyčia, turėjusi mažai langelių, galėjo atrodyti tamsi, bet uždegus žvakes atsiskleidė jos vidaus grožis. Visas ansamblis buvo nuostabus, ypač gerai apšviesta gotikinė monstrancija, pastatyta Andrėjos Orkanijos, su mozaika ir bareljefais. Tai buvo didžiausia dešiniosios navos puošmena.

Frančeskas Beltramis ilsėjosi netoli monstrancijos. Virš antkapinės plokštės stovėjo uždegta žvakė. Fjora atsiklaupė. Ji pirmą kartą atėjo čia pasimelsti, nes anuo

baisiu metu ji net negalėjo palydėti savo tėvo į paskutinę kelionę. Iš pradžių ji buvo paimta į nelaisvę, įkalinta, paskui gyvenimo audrų nublokšta toli nuo Florencijos ir vos nepražudyta, bet niekuomet neužmiršo tėvo.

Jaunoji moteris apsikabino kapą ir, aplaisčiusi jį ašaromis, sustingo ant šalto akmens.

- Tėve, - sušnabždėjo ji, - aš mylėjau tave ir amžinai mylėsiu. Aš myliu tave! Aš myliu tave... Jei mano ašaros galėtų tave prikelti! Jei galėčiau atiduoti tau savo gyvenimo dalį! O, tėve, kodėl mus taip žiauriai išskyrė! Mums buvo taip gera dviese!

Ji raudojo ir galėjo taip būti iki gyvenimo pabaigos, tačiau staiga pajuto, kaip jos pečius palietė švelnios rankos ir kilstelėjo.

Ji išgirdo tykų ir malonų balsą:

- Fjora, negildyk širdies! Geriau eik su manimi.

Ilgai klūpėjus, Fjorai nutirpo kojos. Ji vos ne vos atsistojo, nusišluostė ašaras ir nusišypsojo atėjusiai moteriai.

- Tai tu, Kjara? Nejaugi čia tu?

Abi moterys stipriai apsikabino, kaip apsikabina ilgai nesimačiusios draugės. Storulė Kolomba, buvusi Kjaros Albici guvernantė, dabar visur ją lydinti, verkė matydama šią jaudinamą sceną. Fjora apkabino abi moteris, paskui paėmė jas už rankų ir nuvedė prie suoliuko.

- Dieve, kaip aš džiaugiuosi jus matydama! Kaip jūs sužinojote, kur aš esu? Matyt, atsitiktinai užsukote čia?

- Ne, - pasakė Kjara, - visa Florencija žino, kad tu grįžai. Apie tave kalbama tiek pat, kiek ir apie Pacius.

- Apie mane, norėjusią grįžti nepastebėtai?

- Apie tave ir Lorensą!

- Tu ir tai žinai?

Kjara nusijuokė, o Kolomba, apsimetusi, kad uoliai meldžiasi, angeliškai nusišypsojo.

- Kaip ir visa Florencija! Naivuole mano! Juk žinai, kad jei mūsų valdovas nusičiaudo, visas miestas žino, iš kur pučia skersvėjis. Todėl visi ir žino, kad tu - Fjezolėje.

- Tai kodėl tu neatėjai tiesiai pas mane?

- Iš delikatumo ir... atsargumo. Po brolio mirties Lorensas smarkiai pasikeitė, o tu - jo paslaptis, kurią jis labai saugo. Jį galima suprasti: kai du žmonės myli vienas kitą...

- Bet aš jokiu būdu nesu įsitikinusi, kad mes mylime... vienas kitą! Mūsų aistra suliepsnojo žudynių naktį ir kol kas neužgeso. Ji bus tol, kol mes būsime vienas kitam reikalingi! Tačiau nemanau, kad ji amžina.

- Kodėl?

- Todėl, kad aš turėsiu netrukus išvažiuoti. Prancūzijoje liko mano devynių mėnesių sūnus.

- Tu turi vaikutį! Dieve, kaip tau pasisekė! Aš taip norėčiau turėti kūdikį!

- O argi tu neištekėjai?

- Ne, brangioji. Bernardas Davancatis, kuriam buvau pažadėta, pernai Romoje mirė nuo maro.

- Vargšele! Kaip aš tave užjaučiu!

- Neverta. Nelabai aš jį ir mylėjau! Nors man tai buvo vienintelė galimybė nelikti senmerge - juk mano kraitis nedidelis.

Nors draugė kalbėjo nuoširdžiai, tačiau Fjora galėjo prisiekti, kad jos veidu nuslinko debesėlis. Ji pabučiavo ją į skruostą.

- Atleisk man, dėl Dievo meilės! - pasakė Fjora.

- Na ką tu! Užmirškim tai! Tu turbūt turi man ką papasakoti? Kodėl gi tau nepagyvenus pas mus keletą dienų? Mano dėdei bus malonu tave matyti. Ir apskritai, jei nori žinoti visą teisybę, tai aš priverčiau sekti tave, Fjora, - pasakė Kjara šypsodamasi.

- Sekti? Mane?

- Neišsigąsk! Tai niekai! Tiesiog aš buvau įsitikinusi, kad vieną kartą tu ateisi čia pasimelsti, o kai sužinojau,

kad grįžai, bažnyčios sargo paklausiau, ar matė tave. Tačiau paaiškėjo, kad tu dar nebuvai atėjusi. Tuomet aš jam sumokėjau, kad mane įspėtų, kai tik tu ateisi. Jis tai ir padarė! Štai kaip! O dabar sakyk, ar eisi su manim?

Fjora tučtuojau sutiko. Susitikimas su Kjara grąžino ją į laimingos jaunystės dienas. Be to, jai buvo malonu jaustis šiek tiek nepriklausomai nuo Lorenso. Praėjusią naktį jis buvo truputį išsiblaškęs, todėl ir ne toks aistringas. Savo nedėmesingumą jis paaiškino tuo, kad dėl nesiliaujančio lietaus Miugelo slėnyje atsirado nuošliaužų ir pasirodė antikinė statula, ir jis iki rytojaus turbūt neateis.

- Dar vakar vakare mane įspėjo apie tą statulą, - pasakė Lorensas degančiomis iš susijaudinimo akimis, - ir aš prižadėjau šįryt nueiti. Suprask, aš negrįšiu, kol mano akivaizdoje jos neatkas.

"Suprask"? Tai reikštų nepažinti Lorenso - viso to, kas gražu, gerbėjo. Jis mėgo retus ir senovinius daiktus. Demetrijas neapsiriko, kai Fjorą palygino su gražia gėle, nuskinta Lorenso Puikiojo sode jam nespėjus jos pauostyti, gėle, stebuklingai vėl išaugusia. Šiuos meilužius jungė ne tiek aistra, kiek pasididžiavimas tuo, kad vienas turėjo gražuolę moterį, o kita - karaliaus vertą vyriškį. Jie abu mėgo meilės malonumus. Jie galėjo būti apdainuoti kokioje nors poemoje, tačiau Fjoros širdis neimdavo smarkiau plakti pamačius Lorensą Puikųjį net tada, kai žinodavo, kad jo glamonės jai teiks daug džiaugsmo. O kas dėjosi didelėje gumbuotoje Lorenso galvoje?

Jis kūrė Fjorai poemas, apiberdavo ją dovanomis, jam patiko gražiai rengti ją, bet jam retai patikdavo brangios jo dovanos, nes Fjoros grožis buvo neprilygstamas. Kartą jis net atėjo ne vienas - su juo buvo Sandras Botičelis, laikęs rankoje popieriaus lapą. Ir sutrikusi Fjora turėjo nuoga pozuoti jaunam dailininkui, stovėdama ant žemos taburetės, aplink kurią Lorensas pristatė degančių žvakių,

kad jos kūno oda būtų gerai apšviesta. Kai tik dailininkas išėjo, Lorensas tiesiog užpuolė ją. O kai jaunoji moteris jam papriekaištavo, jis tik atsiduses pasakė:

- Mažai yra vyrų, kurie nesvajotų apie deivę ir beprotiškai netrokštų įsiskverbti į jos grožio šaltinį, kad jame atsigertų! Deja! Venera viską pasilieka sau.

- Nesakyk, kad apgailestauji dėl to, - atsakė Fjora, - tau nereikia būti gražiam. Tai, ką tu turi, daug svarbiau. Juk tų, kurios trokšta, kad bent pažvelgtum į jas, labai daug, ar ne?

- Ir kur kas daugiau, negu tu manai! Arba neverta būti moterimi! - Jis dėkingai pabučiavo ją ir pridūrė: - Žinau, kad mano grožio troškulys niekada nebus numalšintas.

O dabar jam rūpėjo tik ta statula. Fjoros tai nestebino, bet ji pasijuto šiek tiek įžeista, todėl Kjaros kvietimas buvo pačiu laiku. Tegu Lorensas keletą dienų palauks jos. Jai ir pačiai norėjosi trumpam atitrūkti nuo šio meilės nuotykio, į kurį buvo visiškai pasinėrusi. Fjora bijojo per daug prisirišti prie Lorenso. Ji suprato, kad tai baigsis kančiomis. Juk jos laukė gyvenimas kartu su mažuoju Filipu, kurį turi užauginti tikru vyru. O florentietės gyvenimas mažai ką jai žadėjo.

Draugės, susikabinusios už parankių, išėjo iš bažnyčios, Kolomba ėjo paskui jas. Fjora akimis paieškojo Estebano, kuris turėjo grįžti su pirkiniais ir laukti jos čia. Nepamačiusi jo, truputį susierzinusi pamanė, kad jis, matyt, užsisėdėjo kokioje nors smuklėje. Greičiausiai jis buvo kur nors netoli, nes abu mulai tebestovėjo pririšti senoje vietoje. Fjorai nesinorėjo laukti jo, bet ji turėjo jam pasakyti, kad eis pas Albicius ir negrįš su juo į Fjezolę.

Lietus staiga nustojo lyti, tačiau debesys rodė, kad jis vėl tuojau prapliups, ir reikėjo spėti grįžti, kol buvo pragiedrulis.

- Gal pasakykime čia dirbantiems žmonėms? - pasiūlė Kolomba ir parodė namą, stovintį priešais bažnyčią, pro kurio langus matėsi palenktos darbuotojų galvos. Čia buvo vilnų apdorojimo dirbtuvės, kurios savininkas, ponas Buanakrosis, draugavo su Albiciu.

Jaunosios moterys jau lipo laiptais į šį pastatą, kai pamatė Estebaną, einantį nuo dažyklos sandėlių, esančių šalia San Mikelės bažnyčios. Siauru tarpeliu tarp sandėlio ir bažnyčios bėgo upeliukas, į kurį suplaukdavo nuo stoginėje sukabintų vilnų nuvarvėję dažai. Upeliukas būdavo tai violetinis, tai tamsiai mėlynas, o šiandien jis buvo ryškiai raudonas. Kastilietis, eidamas prie moterų, peršoko jį.

- Atleiskite man! - atsikvėpė jis. Jo veidas buvo baltas kaip kreida. - Aš priverčiau jus laukti.

- Kas atsitiko, Estebanai? Ar tik nesusirgote? - paklausė Fjora.

- Ne, bet ką aš mačiau!.. Ar girdite tuos riksmus?

Iš tikrųjų, kažkur aukštėliau sklido baisus klyksmas. Atrodė, kad šaukia kažkoks beprotis. Moterys persižegnojo.

- Atrodo, triukšmas sklinda iš Sinjorijos? - pasakė Kjara. - Ar ir vėl kažką pakorė?

- Ne. Čia visai kas kita...

Ir Estebanas papasakojo, kaip vyrų ir moterų pulkelis, daugiausia kaimiečiai, Santa Kročės bažnyčioje išardė Džakopo Pacio kapą, ištraukė iš ten senuko kūną, nes sklido gandai, kad prieš tai, kai buvo pakartas, jis koneveikė Dievą, pardavė sielą velniui. Šie žmonės manė, kad lietus Florencijoje ir jos apylinkėse nesiliauja dėl to, kad šio nedorėlio, šėtono įsikūnijimo palaikai palaidoti krikščionių žemėje.

- Ką gi jie nori jam padaryti? - paklausė pasibjaurėjusi Fjora.

- Nežinau. Dabar jie gatvėmis tempia tą dvokiantį kūną pas kunigus. Atleiskite, aš manau, kad mums reikia skubėti namo, - pasakė Estebanas.

- Eikite be manęs. Aš eisiu pas doną Kjarą ir keletą dienų pagyvensiu Albicių rūmuose. Pasakykite Demetrijui, kad nesijaudintų dėl manęs. Jei norėsite rytoj grįžti, pasakykite Samijai, kad paruoštų man rūbus.

Estebanas nusišypsojo.

- Jums bus geriau, jei truputį pagyvensite su moterimis. Bet aš vis dėlto palydėsiu jus iki Albicių rūmų. Taip man bus ramiau.

- Žiūrėkite! - sušuko Kolomba drebančiu pirštu rodydama į dangų. - Saulė!

Danguje vėl sušvito saulė. Tarsi stipriam vėjui pūstelėjus, debesys išsisklaidė, ir nedrąsus saulės spindulys apšvietė dažytą upeliuką. Sinjorijoje pasigirdo džiaugsmingas šauksmas.

- Šią prošvaistę jie laiko Dievo ženklu, - sumurmėjo kastilietis. - O paskui puls traukti iš kapų kitus nelaimėlius.

Kai jie priėjo prie Kjaros namų, šalia kurių buvo Pacių rūmai, Fjora pajuto gailestį. Puikus pastatas, pradėtas statyti amžiaus viduryje dar Bruneleskio ir baigtas Džuliano da Majano, buvo žmonių nuniokotas. Languose nebuvo stiklų. Virš išlaužtų durų dar kabojo šeimos herbas. Viduje viską buvo nusiaubęs gaisras. Didžiuliuose rūmuose mėtėsi nuolaužos daiktų, kurių vertės vandalai nesuvokė. Vietoj pastato stūksojo vienišas karkasas, paliktas našlių su vaikais; jie tikriausiai slapstėsi kaime ar kokioje nors prieglaudoje.

- Neliūdėk, brangioji, - pasakė Kjara tarsi perskaičiusi savo draugės mintis. - Tie žmonės sugriovė tavo rūmus, jie atrodo dar kraupiau. Bet nors jų žmonų nepersekios kaip tavęs. Tikiuosi, išskyrus prakeiktąją Jeronimą. Kalbama, kad ji grįžo.

- Ji negyva, - pasakė Fjora. - Vienas iš mano draugų nudūrė ją Marino Bečio name, kai ji mėgino mane pasmaugti.

- Tai bent naujiena! - sušuko Kolomba, kuri Florencijoje garsėjo kaip didžiausia liežuvautoja. - O kodėl apie tai nieko negirdėti turgavietėse?

- Todėl kad monsinjoras Lorensas taip norėjo, - atsakė Fjora. - Jo įsakymu jo žmonės sugriovė namą, kuriame buvo jos kūnas. Dabar tai yra vienintelis jos kapas. Ji ten taip ir liks su peiliu nugaroje, nes jo savininkas nepanoro jo pasiimti. Atrodo griuvėsiuose liko kažkoks užrašas.

- Koks užrašas? - paklausė Kolomba.

- "Čia Florencija įvykdė teisingumo aktą. Keliauk sveikas, praeivi!"

- Tokiai gyvatei tai net per gražu, - tarė Kjara. Ir pridūrė: - Šiaip ar taip, gerai, kad jos nebėra gyvos.

- Daug geriau, negu tu manai, - pasakė Fjora.

Atsidūrusi Albicių rūmuose, kur jai visuomet buvo taip gera, Fjora patenkinta pajuto, kad laikas sustojo ir grįžo praeitis. Čia niekas nepasikeitė, viskas buvo po senovei. Net kvapas buvo tas pats. O slyvos su cukrumi - Kolombos kulinarijos meno viršūnė, - kuriomis ją vaišino, buvo tokios pat skanios. Ir net Kjaros dėdė, senasis Lodovikas, nė kiek nepasikeitęs. Atėjęs vakarieniauti jis pabučiavo Fjorą, tarsi nė nebuvo su ja išsiskyręs, pasakė jai komplimentą ir nuėjo į savo kambarį kaip labai užsiėmęs žmogus. Laikas, kurį skirdavo ne botanikai, drugeliams ir mineralams, jam buvo prarastas. Geras, paprastas ir naivus kaip vaikas, jis visuomet prieš darbą pasimelsdavo. Jis prašydavo Dievo duoti jam jėgų ir išminties. Lorensas mylėjo jį, kaip ir jo tėvas ir senelis. Jo dėka Albicių šeimos nariai, seniai ištremti iš Florencijos, galėjo grįžti. Jokie įvykiai nedomino Lodoviko.

Per vakarienę Kolomba patiekė gardžiausią savo patiekalą - karvelių su prieskoniais. Išėjęs iš savo seno

bičiulio Toskanelio namų, Lodovikas buvo apstulbęs, kai pamatė vyrus ir moteris, tąsančius senojo Pacio lavoną.

- Man buvo sunku atpažinti, jog tas apiręs lavonas yra senasis Pacis, nes aš nė nežinojau, kad jis jau yra miręs, - liūdnai pasakė jis.

- Mano brangusis dėde, koks kataklizmas turėtų įvykti, kad tu atitrūktum nuo savo botanikos ir pasidomėtum miesto gyvenimu? Po brolio nužudymo Lorensas Medičis ir Sinjorija ėmėsi naikinti Pacių šeimą. Argi tu užmiršai, kad prieš keletą dienų sudegė jų rūmai?

- Tikrai! Prisimenu, kad viename iš mūsų židinių įsiplieskė ugnis. Tuomet Petručis ėmė šaukti, kad reikia baigti tą kvailą vaikščiojimą, nes vėl pasirodė saulė, o aš taip nieko ir nesupratau. Kuo čia dėta saulė? Juk ji visuomet šviečia Florencijoje?

- Ji jau visą mėnesį nešviečia, dėde, bet tavęs tai, matyt, nestebina. Juk tie žmonės mano, kad smarkus lietus nesiliovė dėl to, kad Pacį, tą šėtono sūnų, palaidojo bažnyčioje. Tikiuosi, kad jį vis dėlto perlaidos?

- Taip! Puiku! Jį reikia palaidoti! Prisimenu, kad Petručis kažką kalbėjo apie tai. Atrodo, kad tą senuką turėjo įkišti į žemę netoli žemės pylimo, greta šsvento Ambrodžo vartų. Ar ne taip, Kolomba? Aš suvalgyčiau dar gabalėlį karvelio.

Pavalgęs jis nuėjo ieškoti savo ramios katės, snaudusios prie židinio. Jis paėmė ją ant rankų, palinkėjo abiem moterims labos nakties ir nuėjo į savo darbo kabinetą.

Kaip ir kadaise, juodvi sugulė į Kjaros lovą. Jos tiek daug turėjo papasakoti viena kitai. O šį vakarą ypač. Bet pokalbiui joms aiškiai trūko ir nakties. Naktis buvo tyli, pirmąkart po keleto savaičių, kambarį vėl apšvietė paslaptinga mėnulio šviesa. Priešais Kjaros miegamąjį augusi akacija skleidė švelnų, malonų kvapą. Jos žiedlapiai krito tiesiai ant palangės. Tokioje jaukioje aplinkoje, taip primenančioje praeitį, Fjora savo draugei buvo atviresnė

negu Demetrijui. Juk Kjara kaip moteris galėjo geriau suprasti jos jausmus.

Kjara - kaip beje, ir Demetrijas - savo draugei patarė laikyti paslaptyje savo nelaimingą santuoką su Karoliu Paciu.

- Pagalvok, juk netrukus prasidės karas, ir Roma dar labiau nutols nuo Florencijos negu dabar. Vargu ar tu dar kada nors pasimatysi su tuo jaunuoliu.

- Tačiau aš esu jo žmona, ir jis elgėsi kaip tikras draugas. Žinau, kaip jis mėgo savo namus Trespiane. Ak, jei man pasisektų grąžinti jam juos!

- Man tavo noras suprantamas, tačiau luktelėk truputį. Atrodo, kad Lorensas po to nusikaltimo labai prastai jaučiasi. Žinoma, tu jam padedi, bet reikia būti atsargiai, nes jo elgesį sunku nuspėti. O ką tu ketini daryti toliau? Juk negali gyventi priklausydama nuo suvereno aistros?

- Tu nori pasakyti: nuo jo kaprizų, nes, man atrodo, tai būtų tinkamiausias žodis. Juk iki mano sugrįžimo Lorensas turėjo meilužę. Esu įsitikinusi, kad turėjo.

- Taip, Bartolomėją del Nazi. Graži, bet labai gudri moteris. O jos giminaičiai mūru stoja už ją. Jiems gali nepatikti, kad tu sumažinai jų pajamas. Bijau, kad tau net gresia pavojus.

- Kodėl gi jie turėtų padaryti nuodėmę? Aš vis tiek paliksiu Lorensą. Tik nenoriu jo įskaudinti.

- Būk atvira! Nejaugi norėsi atsisakyti to, ką jis tau duoda?

- Tu teisi. Norėčiau, kad taip, kaip yra dabar, dar kurį laiką būtų. Beje, ir jis to nori. Rodydamas savo palankumą pasiūlė pargabenti mano sūnų ir Leonardą. Bet aš kol kas tam nesiryžau. Nežinau kodėl, bet juk tai - vaiko labui. Jei jis bus auklėjamas čia, ateityje galės perimti mano tėvo reikalus.

- Tu apie tai rimtai kalbi?

- Žinoma. Nuo pat jo gimimo man norėjosi, kad jis eitų mano tėvo keliu: kad būtų drąsus, išsilavinęs, jautrus, kilniaširdis, vertinantis grožį. Argi tau atrodo, kad tai neįmanoma?

- Atvirai kalbant - taip.

- Bet kodėl?

- Juk ne aš ištekėjau už mesiro de Selonžė! Tu užmiršti, kad tavo sūnus yra ir jo sūnus, kad jo šalyje tas vardas žinomas, net jei tai yra vardas žmogaus, užmokėjusio už savo gyvenimą ant ešafoto. Tau nepavyks jo užauginti kaip Florencijos buržua.

- Tuomet kokia bus jo tragedija?

- Galbūt tu dabar ir nesupranti, bet kada nors jis tai supras. Paaugęs jis ims tavęs klausinėti, o tu turėsi atsakyti. Ir kas žino, gal jis pasirinks atstumtojo gyvenimą, kaip ir jo tėvas, o ne tą saldų, kurį tu svajoji jam sukurti, bet kuriame jis neras savo vietos? Tavo šaknys buvo išrautos, ir tu žinai, kaip dėl to skauda. Nedaryk taip, kad ir tavo vaiko gyvenimas būtų toks pat. Auklėk jį mylėdama ir prisimindama savo vyrą!

- O argi tai nesiderina su mūsų miesto žymių žmonių gyvenimu?

- Gal ir ne, bet tu turėjai palikti Lorensą, ir seniai. Žinau, - pridūrė Kjara šypsodamasi, - aš kalbu apie tai, kam tu dar nesi pasirengusi. Bet jei aš turėčiau vaiką, aš su didžiausiu džiaugsmu visko dėl jo atsisakyčiau.

Netarusi nė žodžio, Fjora apkabino savo draugę ir pabučiavo, slėpdama ašaras.

- Neverk, mano brangioji! - pasakė Kjara. - Esu įsitikinusi, kad tu dar būsi laiminga! O dabar - miegoti! Jau greit išauš.

Jos nubudo nuo baisaus klyksmo. Šaukė Kolomba. Basos, vien su naktiniais marškiniais, jos nubėgo prie atidarytų rūmų durų. Prie durų gulėjo Kolomba. Tarnaitė plekšnojo jai per skruostus, tarnas keikėsi, o elegantiškas

jaunuolis šaukė kartu su Lodoviku Albiciu, kuris buvo apsivilkęs tik chalatą ir laikė ant rankų katę.

Pribėgusios prie jų, jaunosios moterys pamatė nubėgančius vaikus, kurie tempė kažką pririštą prie virvutės.

- Kas atsitiko, dėde? - sunerimusi paklausė Kjara. Senukas pasidarė tiesiog raudonas iš pasipiktinimo.

- Tai vis tas velnias Džakopas Pacis. Jis vėl bastosi gatvėmis. Dar nesu matęs numirėlio, kuris taip ilgai nenumirtų.

Fjorai visą istoriją papasakojo Kolomba, kuriai ji davė gurkšnelį degtinės. Kjaros guvernantė ruošė pusryčius, kai išgirdo, kaip gatvėje dainuoja vaikų govėda. Po kurio laiko kažkas smarkiai pasibeldė į duris. Kolomba nuėjo atidaryti durų ir suriko, sukeldama visą namą: priešais ją tabalavo varpelio grandinėle pririštas apiręs lavonas, o vaikai juokdamiesi šokinėjo aplink jį ir šaukė: “Pasibelsk į duris, Džakopai! Pasibelsk! Atidarykite duris Džakopui Paciui!”

Elegantiškasis jaunuolis, atskubėjęs raitas, nuvijo juos. Jie nukabino kraupųjį trofėjų ir liko prie slenksčio. Fjorą supykino, ji išbalo ir pasakė:

- Ar nebūtų galima nuvesti donos Kolombos į namus?

O Kjara tuo metu stengėsi nuvesti į namus savo dėdę, kuris vis šaukė ir gestikuliavo.

- Žinoma! - pasakė jaunuolis ir paėmė Kolombą už rankos. - Mes einame!

Fjora priėjo padėti jaunuoliui vesti Kolombą, kuri net negalėjo pastovėti. Keldamas ją, jaunuolis žvilgtelėjo į Fjorą ir vos nepaleido Kolombos.

- Šventoji madona! Čia tu? Man sakė, kad tu grįžai, bet aš negalėjau tuo patikėti!

- Kodėl? Manei, kad aš mirusi? Tuomet tau būtų ramiau?

Fjora be jokio pykčio, veikiau su ironija žiūrėjo į jaunuolį, kurį kadaise buvo įsimylėjusi. Lukas Tornabuonis

buvo gražus kaip ir tada, kai siekė Fjoros rankos, o gal ir dar gražesnis, nes per tuos trejus išsiskyrimo metus jis suvyriškėjo. Tačiau Fjora puikiai žinojo, koks niekšas turi tokį puikų, bronzinį statulos vertą veidą. Katastrofos dieną, kai sugriuvo visas jos gyvenimas, Lukas nė nemėgino padėti tai, kurią, kaip sakė, labai mylėjo. Jis tiesiog ištirpo minioje kaip niekingas bailys.

- Na ko jūs ten delsiate? - paklausė Albicis, pagaliau nutaręs eiti į namą. - Susivaldykite, velniai griebtų! Juk jūs išmesite tą vargšę moterį! O ką jūs čia veikiate, mergaitės? - paklausė jis kreipdamasis į dukterėčią ir Fjorą. - Gal aš ir išsiblaškęs žmogus, bet ne taip smarkiai, jog nepastebėčiau, kad jūs vilkite tik naktinius marškinius. Marškinius! Gatvėje! Marš namo!..

Susikibusios už rankų, abi draugės nubėgo laiptais aukštyn. Jos juokėsi. Lukas pavymui šaukė:

- Leisk man vėl susitikti su tavimi, Fjora! Man reikia pasikalbėti su tavimi! Pasakyk, kad galiu ateiti!

Persisvėrusi per turėklus, ji jam atrėžė:

- Aš nesu savo namuose. Be to, neturiu jokio noro dar kartą susitikti su tavimi.

Vis dėlto Lukas po pietų atėjo, tačiau Fjora vėl atsisakė matytis su juo. Iš tikrųjų jai norėjosi suprasti, kodėl buvęs jos garbintojas, kuris jai kažkada taip pat patiko, nes buvo labai gražus, dabar vėl nori su ja susitikti. Tai buvo visai nesuprantama - juk Kjara jai pasakė, kad Lukas yra vedęs ir turi vaiką.

- Jei aš bendrausiu su visais vedusiais miesto vyrais, mano reputacija nė skatiko nebus verta, - pasakė ji Kjarai. - Juo labiau kad neturiu nė mažiausio noro kalbėtis su juo.

Orai vėl pasitaisė. Tai visus džiugino, o rimti žmonės nematė jokio ryšio tarp gamtos išdaigų ir Džakopo Pacio lavono, kurį, beje, įmetė į upę nuo Rubakontės tilto.

Tą dieną abi draugės su malonumu išėjo pasivaikščioti Florencijos gatvėmis, kuriose jau buvo ramiau. Jos nutarė

nueiti į San Minjatą. Gudobelės ir žibutės jau buvo nužydėjusios, tačiau Fjorai ir Kjarai patiko ta vieta - iš ten atsivėrė nuostabus miesto apylinkių vaizdas. Lietus nepadarė nuostolių nei bažnyčiai, nei vyskupų rūmams. Kalvos viršūnėje augę grakštūs kiparisai tarsi atitvėrė šią vietą nuo daugybės piktžolių, sudygusių per tas tris saulėtas dienas.

Stovėdamos terasos viršūnėje, jaunosios moterys grožėjosi miestu, kuris skendėjo apačioje lengvo rūko apgaubtas. Diena žadėjo būti karšta. Iš apačioje esančių sodų kilo žalumynų - mėtų, petražolių, krapų - kvapas. Oras buvo skaidrus ir tyras. Danguje lyg strėlės nardė kregždės.

Sėdėdama žolėje ir kramtydama smilgą, Fjora jautė tikrą palaimą. Ji vėl savo mylimame mieste, kuris taip žavėjo ją savo grožiu. Nei Kjarai, nei jai nesinorėjo nė kalbėti. Jas jungė tas ramus grožis, leidęs pailsėti ir kūnui, ir sielai. Kolomba snūduriavo netoliese, atsirėmusi į medį ir padėjusi galvą ant kelių.

Fjora norėjo pasekti guvernantės pavyzdžiu, bet staiga priešais išdygo kažkieno šešėlis. Ji krūptelėjo ir pažino Luką Tornabuonį, kuris atsiklaupė šalia.

Ji pasipiktino ir greitai pasakė:

- Eik šalin! Juk sakiau, kad nebenoriu matyti tavęs!

- Minutėlę! Fjora, tik vieną minutėlę! Žinau, tu pyksti ant manęs.

- Pykstu? Aš tiesiog užmiršau, kad tu esi! Ir kam reikia priminti apie save?

- Nebūk tokia žiauri! Žinau, kad negerai pasielgiau su tavimi, bet jei žinotum, kaip dėl to paskui kentėjau!

- Kentėjai? Tu tari žodį, kurio prasmės nesuvoki. Pakanka pažvelgti į tave, kad suprastum, koks nerūpestingas tavo gyvenimas: puikiai atrodai, kaip žinau, turi jauną žmoną, sūnų. Tiesiog verkti norisi, kaip gaila tavęs, - ironiškai pridūrė ji.

- Leisk man bent žodį pasakyti, kad pasiteisinčiau, Fjora! Maldauju tavęs! Kjara, - kreipėsi jis į draugę, - palik mus vienus keletą minučių!

Užuot atsakiusi, ši visu ūgiu išsitiesė žolėje.

- Kjara, prašau tavęs!

- Ne! Man čia taip patinka! Be to, juk girdėjai, kad Fjora neturi jokio noro kalbėtis su tavimi. Ji niekina bailius.

- Aš ne bailys, ir jūs tai gerai žinote. Aš narsiai kaunuosi per turnyrus!

- Pamanyk, - pasakė Fjora, - tai gali kiekvienas kvailys, kad tik turėtų raumenų, gerą ginklą ir klusnų arklį. Narsumą, Lukai, visai kas kita rodo.

- O ką turėjau daryti? Vienas stoti prieš įniršusią minią? Juk tai buvo baisu.

- Tu manai, aš to nežinojau? Tu klausi, ką turėjai daryti? Tiesiog ateiti pas mane ir ištiesti pagalbos ranką, kuri man buvo tokia reikalinga. Pabūti šalia manęs. Bet tu pasprukai kaip bailus kiškis. Jei ne Lorensas...

- O ką gi mano pusbrolis padarė? Jis galėjo tave išgelbėti, bet nė piršto nepajudino, - su kartėliu atsakė Lukas.

- Jis padarė daugiau, negu tu manai. Ir gyva esu tik jo dėka!

- Už tai jam karališkai atsilygini. Girdėjau, kad tapai jo meilužė.

- Tikrai, tik dėl to neturėtum jaudintis.

- Bet aš myliu tave, Fjora! Aš visuomet tave mylėjau ir apgailestavau dėl to, kas įvyko! Juk aš norėjau tau padėti, bet mano tėvas užrakino mane, ir aš...

- Ir tu pamanei, jog geriausia bus pasėdėti užrakintam. O paskui nuėjai pas kitą ir prisipažinai mylįs ją, ar ne? Gal mano draugas Demetrijas sapnavo, kad matė tave su kažkokia rusvaplauke? Geriau liaukis, Lukai. Kažkada mielai klausydavausi tavo kalbų, bet žinok, kad

nemylėjau tavęs. Aš niekada nemylėjau tavęs. Nejaugi tikiesi, kad dabar susidomėsiu tavimi?

Ji atsistojo ir norėjo pasitraukti toliau nuo jo. Jis mėgino sulaikyti ją, bet jo pirštai nuslydo juoda šilkine jos suknele. Kjara stryktelėjo kaip katė ir atsistojo tarp jų. Ji uždėjo ranką jaunuoliui ant peties, kad truputį nuramintų jį:

- Paklausyk manęs, Lukai! Užmiršk ją! Kai ją pamatei, vėl nubudo tavo aistra. Bet dabar tu panašus į vaiką, reikalaujantį žaislo, kurį buvo užmiršęs ir kurio vėl prireikė, kai sužinojo, kad jį atidavė broliui... Dabar tau rūpi susigrąžinti jį. Moters širdies negalima prievartauti!

- Taip? O argi ji tuomet mylėjo Lorensą? Bet juk dabar priklauso jam!

- Aš niekam nepriklausau! Tik prisiminimams, - sušuko Fjora, netekusi kantrybės. - Gal ir buvau už kažką dėkinga tavo pusbroliui, bet tik ne tau! Nebesikabinėk prie manęs ir eik šalin! Grįžk namo! Nebenoriu nei matyti, nei girdėti tavęs!

Lukas įsiuto. Rudose jo akyse pasirodė negeros grobuonies kibirkštėlės.

- Atsimink, Fjora: tu niekada neatsikratysi manęs. O šventas Lukas, mano globėjas, man padės išvežti tave ten, kur panorėsiu!

- Tavo globėjas buvo gydytojas. Geriau paprašyk, kad išgydytų tave nuo beprotybės!

Ji paėmė Kjarą už rankos ir nuėjo prie Kolombos, kuri jau buvo nubudusi nuo garsaus šūkavimo ir tarsi skaitydama įdomų romaną stebėjo, kas dedasi.

Supratęs, kad toliau kalbėti su Fjora yra beprasmiška, Lukas Tornabuonis priėjo prie arklio, pririšto prie bronzinio žiedo vyskupų rūmų kieme. Jis mostelėjo ranka trims moterims, ir tas mostas galėjo reikšti ir atsisveikinimą, ir grasinimą.

- Ar gali pasakyti, kas jam yra? - paklausė Fjora gūžtelėjusi pečiais.

- Iš kur man žinoti! Gal jis ir nuoširdžiai sakė, kad niekuomet neužmiršo tavęs, nors jo žmona Čečilija - tikrai žavi moteris. Man atrodo, dabar jis taip elgiasi dėl trijų priežasčių: jis vėl sutiko tave, žino, kad Lorensas - tavo meilužis... ir jam nuobodu, kaip kiekvienam turtuoliui, nežinančiam ką veikti. Tačiau būk atsargi: išlepinto vaiko meilė gali pridaryti aibę nemalonumų. Ypač jei nuspręsi likti gyventi šiame mieste.

- Pažiūrėsim! Šiaip ar taip, aš bet kada galiu grįžti į Prancūziją.

Albicių rūmuose Fjora rado laiškelį, atneštą po pietų. Jame buvo keletas žodžių, privertusių Fjorą nurausti ir nusišypsoti:

"Man taip trūksta tavęs! Grįžk! Statula ne tokia graži kaip tu. Ryt vakare būsi mano glėbyje, o jei ne, aš pats ateisiu pas tave.

L."

Ji sulankstė laiškelį ir virpančiomis rankomis užsikišo už korsažo. Kjara nusijuokė:

- Jis reikalauja tavęs?

- Taip.

- Ir tu tikrai nenori laukti?

- Žinoma.

- Viskas aišku! Rytoj mudvi su Kolomba palydėsime tave iki miesto vartų, o toliau tave lydės du mano tarnai.

- O kodėl tau nepraleidus su manimi kelių dienų Fjezolėje?

- Gal kitą kartą. Lorensą varžys mano buvimas, o aš nenorėčiau jo apvilti.

Kitą dieną Kolombos lydimos abi draugės nuėjo į parduotuvę gretimoje gatvėje, norėdamos nusipirkti lengvo audinio, nes kasdien darėsi vis karščiau. Jos priėjo prie mulų, kuriuos saugojo du tarnai. Staiga gatvę užtvenkė šurmuliuojanti minia, apsiginklavusi lazdomis, basliais, peiliais ir kitais daiktais. Minia šaukė: "Mirtis Paciui!

Reikalaujame teisingumo! Laisvės! Mirtis Paciui ir jaunai merginai!.."

- Dieve mano! Jie vėl pradeda! Galima pamanyti, kad jie atkasė naują lavoną, - sudejavo Kjara.

Krautuvininkai išsigando šauksmų. Jie uždarė langines, ir gatvė kaipmat ištuštėjo.

- Gal ir mums vertėtų grįžti? - nedrąsiai pasakė Kolomba. Bet Fjora jau sėdėjo balne ir negirdėjo jos. Ji nujojo tiesiai į minią.

- Grįžk! - apimta panikos sušuko Kjara. - Jie tave sutryps! - Paspaudusi kulnimis arklį, ji susilygino su Fjora. - Tu pažiūrėk, kas vadovauja šitai miniai! - pasakė ji ir parodė į raitelį, kuris jojo priekyje ir nuolat dairėsi aplink.

- Juk tai Lukas! - nustebusi ištarė Fjora. - Kodėl gi jis nutarė tapti vadovu? Ir dar koks įniršęs!

Lukas Tornabuonis kažką įsakinėjo.

- Ne dabar! Jų dabar žudyti negalima! Mes nugalabysime juos prie Džuliano kapo, o galvas nunešime mano pusbroliui Lorensui!

Minia šauksmais pritarė kurstytojo žodžiams, o Fjoros sieloje tie šauksmai sukėlė pasibjaurėjimą ir siaubą. Ji net įsivaizduoti negalėjo, kad jos buvęs mylimasis, panašus į graikų dievą, turi tokią juodą sielą. Ji ryžtingai pasuko savo mulą jam priešpriešiais. Kjara nusekė paskui ją kartu su abiem tarnais, palikusi vargšę Kolombą, kuri buvo įsitikinusi, kad jau nepamatys abiejų moterų gyvų. Ji tik verkė ir meldėsi.

- Tad štai kaip atrodo tavo narsumas, Lukai? - niekinamai paklausė Fjora, priartėjusi tiek, kad ją išgirstų. - Ką gi tu rengiesi papjauti?

- O man atrodė, Fjora, kad tu daugiau nenori su manim kalbėti, - atsakė Lukas su šypsena, kuri Fjorai pasirodė šlykšti.

- Aš ne su tavim kalbu, o su potencialiu žudiku.

Staiga ji išblyško, pažinusi nelaimingas aukas - vyrą ir moterį, kuriuos šiurkštūs storžieviai tempė jėga, nes jie vos laikėsi ant kojų. Jie buvo apdulkėję, apiplyšę, o jų veidai kruvinai subraižyti. Tačiau nebuvo galima nepažinti Karolio Pacio ir Chatun. Iš siaubo sušukusi, Fjora paleido savo mulą tiesiai į minią, nė trupučio nesirūpindama tuo, kad jis galėtų ką nors grybštelėti savo aštria kanopa. Minia lėtai persiskyrė, duodama kelią Fjorai ir jos tarnams. Nuvilnijo negarsus šnabždesys: "Juk tai pati Fjora, monsinjoro Lorenso draugė..."

Priartėjusi prie aukų, kurios bejėgės puolė ant kelių, ji nušoko nuo mulo ir apglėbė Chatun. Vienas iš prievartautojų pabandė jai pasipriešinti, bet ji sviedė jam tiesiai į veidą:

- Tik pamėgink mane paliesti ir tau bus galas! Ši moteris - ne Paci. Jos vardas Chatun. Ji totorė ir mano vergė. - Paskui įniršusi ji atsisuko į priėjusį Luką. - Tik nemeluok man, kad nepažinai jos. Tu šimtą kartų matei ją mano tėvo namuose!

- Galimas dalykas! Bet ką ji darė iki to laiko? Aš nepatikėsiu, kad tai ne Paci. Jos šeima slėpė šį niekingą išsigimėlį Karolį. Aš jį iškart pažinau pamatęs, kaip jis ėjo per tiltą su mergina.

- Vadinasi, tai tavo rankų darbas?

- Žinoma! Niekas iš Pacių šeimos neturi gyventi šioje žemėje, kurią jie suteršė! - sušuko jis. - Prisipažįstu, kad galėjau suklysti dėl tavo vergės. Aš atiduosiu ją tau, bet šį dalyką galutinai sutvarkysiu aš pats!

Į nelaimingąjį Karolį nebuvo galima žiūrėti be ašarų. Liesos jo kojos linko, akys papilkėjusiame veide buvo užmerktos, jis sunkiai kvėpavo ir negriuvo tik todėl, kad jo kankintojai prilaikė jį. Fjora suprato, kad kova nebaigta.

- Nei tu, nei tavo "draugai" negali spręsti jų gyvybės ar mirties klausimo. Šiuos nelaiminguosius reikia nuvesti pas monsinjorą Lorensą.

- Aš jau sakiau, kad jis gaus jo galvą.

- O aš nesu tikra, kad tai suteiks jam malonumo. Jis uždraudė daryti skubotus nuosprendžius ir bus geriau nekelti jo pykčio.

- Jo pykčio? Dėl šios atmatos? Tu užmiršti viena: jis sumokėjo už Džuliano nužudymą.

- Pinigais, kurių neturėjo. Jis buvo Frančesko Pacio įkaitas, todėl aš ir sakau, kad tik Lorensas Puikusis gali spręsti jo likimą. O jūs ką, negirdite? - kreipėsi ji į kitus. - Dabar mes visi kartu nuvesime Karolį Pacį į rūmus Largo gatvėje. Būkite tikri, kad mūsų valdovas bus jums dėkingas už gyvą, o ne už mirusį žmogų.

Nepasitenkinimo šūksniai, pasigirdę po jos kalbos, pamažu ėmė tilti. Ji kalbėjo šeimininko vardu, ir jie suprato, kad ji turi tokią teisę. Jai jau pavyko sukelti jų pasitenkinimo jausmą, kai ji pridūrė, kad Lorensas gali jiems atsidėkoti. Bet viskas vos nežlugo, kai Fjora pasakė, kad Karolį pasodintų ant mulo.

- Iki šiol jis laikėsi, išsilaikys ir iki rūmų! - sušuko aukšto ūgio žmogus, kuris ant rankų buvo užsidėjęs odinius diržus. Kraujo dėmėmis nutaškyti jo drabužiai bylojo, kad jis yra mėsininkas.

Fjora gūžtelėjo pečiais ir atsakė:

- Tuomet nešk jį pats! Tau užteks tam jėgų. Negi nematai, kad jis vos gyvas? O už lavoną negausi nieko!

Jai pavyko įtikinti juos: Karolį užmetė ant mulo, ir Fjora pati paėmė jį už apynasrio. Ji suprato, kad jai bus sunku laimėti šią partiją. Bet nė už ką pasaulyje, net jeigu Lorensas po to liausis ją mylėjęs, ji nepaliks šių storžievių rankose keisto jauno žmogaus, kuris pasakė, kad jis - jos draugas, tą akimirką, kai žemė prasivėrė po jos kojomis. Iš vaistinės išėjo Kjara. Ji iškart suprato, kas darosi. Bet Fjora neleido jai pasakyti savo nuomonės.

- Labai prašau, nusivesk Chatun į savo namus, - pasakė ji ramiu balsu. - Netrukus aš grįšiu pas jus.

- Tu negrįši į Fjezolę?

- Ne! Iš pradžių man reikia susitikti su Lorensu.

Ji toliau žengė minios priekyje, keldama daugiau smalsumo negu nerimo. Lukas Tornabuonis ėjo greta jos rūškana veido mina, o mėsininkas - iš kitos mulo pusės. Niekas nepratarė nė žodžio, kol pasiekė Medičių rūmus, kurie buvo pastatyti iš didžiulių akmenų, o langai buvo arkinės formos. Anksčiau kiekvienas galėjo peržengti šių rūmų slenkstį, net įeiti į didelį keturkampį kiemą, bet dabar rūmai buvo kruopščiai saugomi. Po Džuliano nužudymo namas neteko savo žavesio. Jis buvo toks pat neprieinamas, kaip ir romėnų rūmai. Taip, Florencija pasikeitė!

Išvydę niūrią, grėsmingą minią, kareiviai išsitraukė šautuvus. Jie nenuleido jų net ir tada, kai pamatė Luką Tornabuonį, bet Fjora pareikalavo pašaukti Savalją, kuris kaipmat atsirado. Gvardijos kapitonas kaip paprastai buvo blogos nuotaikos.

- Kas čia vėl darosi? - sustaugė jis. - Aš jau sakiau, kad niekas nesirinktų prie šio namo. Visiems išsiskirstyti!

- Leiskite man įeiti kartu su šiuo mulu ir dviem vyrais, - sviedė Fjora. - Man reikia pasimatyti su monsinjoru Lorensu.

Savaljas griežtai pažvelgė į visus tris ir į nejudrų kūną.

- Lukui nereikia leidimo įeiti pas savo pusbrolį, tau taip pat, dona Fjora. Bet kitų aš nepažįstu.

- Jie kantriai palauks, bet aš turiu pasimatyti su juo akis į akį, - pasakė ji tvirtai. - Jis namuose?

- Jis savo kabinete. Aš palydėsiu tave.

- Aš irgi noriu patekti pas jį! - sušuko Tornabuonis. - Ir nesuprantu, kodėl...

- Damoms visada pirmenybė! Negi jūs to nežinote? - paklausė sargybos viršininkas su šypsena, kuri reiškė mandagią pagarbą jaunuoliui. - Aš esu tikras, kad dona Fjora ten ilgai neužtruks. O jūs galite truputį palaukti. - Paskui jis apėjo aplink mulą, norėdamas pamatyti ant jo paguldyto žmogaus veidą. - Jis negyvas?

- Ne. Tiesiog be sąmonės. Man atrodo, kad juo reikia pasirūpinti. Tai Karolis Pacis, mesire Savalji. Jį užpuolė, kai jis grįžo iš Romos.

- Rūpintis Paciu? Tu įsivaizduoji, Savalji?

Fjora priėjo prie Luko taip arti, kad jis pajuto jos kvėpavimą.

- Visiems žinoma, kad jis nekaltas. Ir neužmiršk, Lukai, kad viena iš Lorenso seserų yra ištekėjusi už vieno iš Pacių... ir kad jo niekas iki šiol nelietė. Tik Lorensas gali nuspręsti jo likimą, o aš visada pritarsiu jo sprendimams.

Nelaukdama atsakymo, ji greitu žingsniu nuskubėjo prie laiptų, vedančių aukštyn, į Lorenso apartamentus. Tarnas paskelbė apie jos vizitą. Savaljas liko stebėti kitų žmonių, kurie nekėlė jam pasitikėjimo.

Fjora paskui tarną ėjo per puikius kambarius, kurie jai buvo tokie pažįstami. Ji seniai matė šiuos auksu išsiuvinėtus kilimus ant sienos, šiuos baldus, tyčia netvarkingai sustatytus ant storų persiškų kilimų, spinteles, kuriose buvo išdėlioti brangūs dirbiniai iš aukso ar sidabro su brangakmeniais. Tik turtingas žmogus, turintis skonį, galėjo visa tai surinkti. Ji įėjo į biblioteką, kur stovėjo spintos su daugybe knygų, įrištų oda, aksomu ir net su sidabriniais apkaustais. Lorensas išėjo jos pasitikti su tokia išdidžia veido mina, kad Fjora buvo pasirengusi pulti prieš jį ant kelių. Bet jis sulaikė ją ir prispaudė prie savęs.

- Tai tu? Koks malonus džiaugsmas! Palauk, man reikia sužinoti, koks ten triukšmas kieme.

- Aš kaip tik atėjau pasikalbėti su tavim dėl to. Tai tam tikru atžvilgiu kilo dėl manęs. Eik, pažiūrėk!

Ji išvedė jį į galeriją, iš kur matėsi kiemas, ir parodė grupę žmonių, tarp kurių buvo galima išskirti Luką, mėsininką ir Savalją; pastarasis tempė nešulį nuo mulo.

- Aš pareikalavau, kad tavo pusbrolis ir jo gvardija, kurie rengėsi nužudyti nelaimingąjį ant Džuliano kapo, pirma ateitų pas tave.

- Man atrodo, aš pažįstu jį. - pasakė Lorensas, primerkdamas savo trumpareges akis. - Ar tai ne tas pats nekaltas Karolis Pacis?

- Taip, jis. Jis grįžo iš Romos lydimas mano vergės Chatun, kurią man atidavė Kotryna Sforca. O tavo pusbrolis ir valkatos ėmė tyčiotis iš jo; aš, Kjara ir du tarnai įsikišome. Chatun nunešė į Albicio rūmus, ten dabar ją slaugo. Dabar tu turi nuspręsti Karolio likimą, bet perspėju tave: aš nenoriu, kad jam atsitiktų kas bloga.

Nieko neatsakęs Lorensas persisvėrė per balkono turėklus ir liepė kapitonui atnešti jam belaisvį. Paskui jis paėmė Fjorą už rankos ir nuvedė į biblioteką; ten pasodino ją prie didelės ametisto vazos su perlais - tai buvo svarbiausia šio kambario puošmena.

- Iš kur tu pažįsti Karolį Pacį? - paklausė jis šaltu balsu, kurio Fjora taip bijojo.

- Aš mačiau jį Romoje. Jis padėjo man pabėgti, Lorensai. Tau priminti laišką, kurį aš tau įteikiau?

- Dona Kotryna buvo teisi, - pasakė Lorensas Puikusis, gūžtelėjęs pečiais. - Ji taip mylėjo mano brolį. Bet kokią naudą jis turėjo iš to?

- Tu buvai toks geras jam, kad norėjai atiduoti jį gydyti Demetrijui. Jis buvo tikras, kad šiame mieste tu buvai vienintelis jo draugas.

Pokalbį nutraukė atėjęs Savaljas ir du jo sargybiniai, kurie nešė Karolį. Nelaimingasis vos kvėpavo užmerkęs akis. Jo liesame veide matėsi išdžiūvusio kraujo pėdsakai. Jį paguldė ant suolelio su pagalvėmis. Nusuktu sprandu - dėl to negalėjo laikyti galvos tiesiai, - nusilpusiomis kojomis jis buvo panašus į nevaldomą marionetę. Fjorai pagailo jo; ji priėjo prie jo ir pareikalavo šalto vandens, baltinių ir ko nors nuo širdies. Tarnas atnešė viską, ko

ji paprašė, ir padėjo jaunajai moteriai, mėginančiai atgaivinti nelaimingąjį. Lorensas su niūria veido išraiška stebėjo šią sceną. Atrodė, kad visos pastangos jau tuščios, bet šit sužeistasis giliai atsiduso ir sunkiai atmerkė mėlynas akis. Jose kažkas šmėstelėjo, kai jis pažino virš jo palinkusį veidą.

- Fjora, - sunkiai iškvėpė jis. - Tai tiesiog stebuklas! Jūs gerai... jaučiatės?

Išgirdus tokiu vaikišku, tokiu švelniu balsu ištartą klausimą, jos veidą nušvietė šypsena. Jis buvo vos gyvas, bet pirmas jo klausimas buvo apie jos sveikatą.

- Puikiai, Karoli! Ir jūsų dėka. Stebuklas suvedė mus, bet ką jūs čia darote? Argi nežinote, koks pavojus gresia jums?

- Aišku, žinau! Bet man daugiau negalima likti Romoje. Popiežius tiesiog pasipiktinęs Medičiais ir... jumis. Jis kalba tik apie karą! O aš daugiau nepateisinau jo vilčių, ir jei ne dona Kotryna, kuri mane paslėpė, manęs jau nebūtų gyvo. Tik jos dėka mes su Chatun galėjome išvykti iš Romos. O Chatun visa siela veržėsi pas jus.

- O jūs nenorėjote vėl pasimatyti su manim?

Jis truputį patylėjo, bet jo veidą nušvietė nedrąsi šypsena.

- Ne. Aš žinojau, kad jūs nenorite vėl pamatyti manęs. Aš paprasčiausiai norėjau grįžti į savo sodą Trespiane! Tik ten man buvo gerai. O dėl komedijos, kurią mus privertė suvaidinti, pasakysiu jums: užmirškite ją ir gyvenkite taip, tarsi manęs niekada ir nebuvo.

- Kokią komediją? - šį klausimą Lorensas uždavė tokiu balsu, kuriame jautėsi vos sulaikomas nekantravimas.

Pažvelgusi į Lorensą, Fjora pamatė liūdnas raukšles prie jo burnos ir neramų rudų akių blizgesį. Jinai jį pernelyg gerai pažinojo, kad nesuprastų, jog pusinė tiesa jo nepatenkins. Tebelaikydama Karolio ranką - jaunuolį labai nuvargino pokalbis, - ji pasakė žemu balsu, kurį galėjo suprasti tik Lorensas Puikusis:

- Išvakarėse tos dienos, kai man teko išvažiuoti iš Romos, popiežius sutuokė mus savo asmeniškoje koplytėlėje.

Tą pačią akimirką, tarytum dangus būtų išgirdęs jos pasakytus žodžius ir tarsi išreikšdamas savo nepasitenkinimą, trenkė griaustinis, ir virš miesto prapliupo liūtis. Priešais rūmus susirinkusi minia, nepaisydama lietaus, tebestovėjo ir vis šaukė:

- Mirtis Paciui! Atiduokite jį mums!

Išsigandusi Fjora dar stipriau suspaudė sužeistojo ranką ir sušnibždėjo:

- Jeigu tu atiduosi jį, Lorensai, tai tau teks atiduoti ir mane...

Penktas skyrius

Švento Jono diena

Tai, kas atsitiko, buvo siaubinga: Lorensas juodais drabužiais - dėl to jis atrodė dar aukštesnis - rūsčia veido mina stovėjo priešais gulinį sužeistą Karolį ir jauną moterį, kuri buvo palinkusi prie jo. Kietai suspausti kumščiai ir įtemptas veidas rodė, kad jis buvo baisiai įširdęs ir galbūt net pasiryžęs žmogžudystei. Fjora suėmė save į rankas, lėtai pakilo ir atsistojo prieš jį, suprasdama, kad šis nesivaldantis žmogus, apimtas keršto troškimo, visą savo pyktį gali išlieti ant jos. Tai buvo visai ne tas žmogus, kuris dar taip neseniai dejavo jos glėbyje.

- Spręsk! - pasakė ji. - Bet greičiau! Tu girdi juos?

Šauksmai skambėjo vis garsiau ir garsiau. Lietus ne tik neišvaikė minios, bet netgi priešingai - ji vis didėjo. Atrodė, kad Lorensas negirdi raginimų žudyti. Jis žiūrėjo į savo mylimąją, lyg norėdamas išgirsti tiesą iš jos lūpų.

- Pacis! - ištarė jis pagaliau. - Tu - Pacio, šio niekingo sugriuvėlio žmona...

Fjoros pasipiktinimas peraugo į kartų nusivylimą. Kokia gi jėga, išskyrus primityvų pavydą, neatleistiną mylinčiam žmogui, valdė šį visada blaiviai mąstantį žmogų, kad jis taip smarkiai ją įžeidė?

- Priverstinė santuoka negalioja Dievo akyse, netgi jeigu ją palaimino pats Romos popiežius, - pasakė ji. - O dėl Karolio, tai žinok, kad jis net nepalietė manęs. - Paskui ji pridūrė su panieka, kuri privertė Lorensą parausti: - Turėtum geriau mane pažinti, bet matau, kad aš tau esu tik malonumui, kaip kurtizanė. Gali be gailesčio atiduoti mane į šios minios rankas, nes aš daugiau su tavim negyvensiu.

- Paaiškink! - sušuko jis.

- Tai reiškia, kad jau rytoj aš išvažiuoju į Prancūziją, žinoma, jei ši minia nesuplėšys manęs kartu su Karoliu.

- Nekalbėk su manim taip, Fjora. Tu nieko iš to nelaimėsi.

- Štai matai, tu prabilai kaip bankininkas! Argi aš kada nors bandžiau turėti iš tavęs naudos? To, ką tu dovanojai man, aš nepasiimsiu su savimi, būk ramus! Viską atiduosiu Demetrijui. Bet jei tu negali suprasti, kas tavo tikras draugas, jei tau svetima atjauta, aš tuoj pat palieku tave.

Ji išdidžiai atstūmė jį ir pasuko prie durų. Jis pasivijo ją.

- Kur tu eini?

- Pasakyti tiesą Lukui Tornabuoniui. Aš pasakysiu jam, kad esu Karolio žmona ir kad jeigu jis nori nužudyti jį, tai tegul nužudo ir mane.

- Tuomet pasakyk man, kam tau reikia, kad jį paliktų gyvą, jei, kaip tu pati tvirtini, tave prievarta išleido už jo. Jo mirtis tik išvaduos tave nuo jo, tu tai puikiai supranti!

- Išvaduos mane? Juk tai jis davė man laisvę! Jei netiki manimi, tai tuo įžeidi mane! Prisimink Filipą de

Selonžė. Aš mylėjau ir myliu jį iki šiol, o tu drįsti manyti, kad aš savo noru ištekėjau už kito!

- Ne, aš neužmiršau to!

Jis beveik jėga nutempė ją prie brangaus Venecijos veidrodžio, kuriame atsispindėjo puikus žiemos sodas. Jų veidai irgi atsispindėjo jame.

- Žiūrėk įdėmiai! Aš negražus, Fjora, aš netgi bjaurus. Bet ir Karolis ne geresnis. Tačiau tu leidai man mylėti tave! Dar daugiau, tu pati atsidavei man jau pirmą vakarą! Prisimink! Tu įviliojai mane į savo miegamąjį, nusivilkai marškinius. Argi tu padarei tai iš meilės savo mirusiam vyrui? Argi dėl to tu apnuoginai savo kūną, pasišaukei mane pas save?

- Aš geidžiau tavęs, tas geismas nepranykęs ir dabar, antraip seniai būčiau tave palikusi.

- Tau patinka mylėtis su manim, bet tu visada galvojai apie tą burgundą. O aš vyliausi, kad su manim tu net neprisiminsi jo.

- Yra dalykų, kurių negalima užmiršti, Lorensai.

- Tiesa? Negi mes tokie panašūs, jei tu leidiesi mano glamonėjama tame pačiame miegamajame, kuriame jis pavertė tave moterimi? Vadinasi, tu ir toliau galvoji apie jį, kai dejuoji iš pasitenkinimo, gulėdama su manim?.. Bet aistros protrūkyje tu tari mano vardą!

- Vadinasi, dėl to tu atėjai pas mane tą naktį po nusikaltimo? - karčiai sušnibždėjo Fjora. - Kad švęstum pergalę prieš mirusįjį? O aš maniau, kad mums abiem reikia vienam kito. Tai tik įrodo, kad mes suartėjome per nesusipratimą. Bet ką tu norėjai įrodyti man sakydamas, kad Karolis bjauresnis už tave? Kad man tereikia užsimerkti, ir aš priimsiu bet kurį vyrą, jeigu jis iš tiesų yra vyras?

Tą akimirką pasigirdo silpnas balsas:

- Lorensai! Lorensai! Kai tu įkvepi rožės aromatą, argi klausi savęs, kas ją išaugino? Kur dingo tavo

filosofija? Naudotis proga, ar ne? Man atrodo, kad tu pavėlavai.

Lorensas nustebęs pažvelgė į sužeistąjį. Šis truputį pasikėlė, atsirėmęs alkūne, ir su tam tikra ironija žiūrėjo į meilužius.

- Karoli! Ar tai tu? O aš maniau, kad tu tiesiog idiotas! - džiaugsmingai sušuko Lorensas.

- Aš žinau. O aš laikiau tave protingu. Reikia būti tokiam nelaimingam kaip aš, kad įvertintum tokią gyvenimo dovaną. Mes su Fjora - dideli draugai, ir aš džiaugsiuosi, jei mane atiduos staugiančiai miniai, kurios net lietus negali išvaikyti. O tu, turtingiausias ir laimingiausias iš visų, kuriam tokia moteris dovanojo tiek laimės, negali suprasti ir įvertinti jos.

Didelėmis pastangomis, dar labiau išbalęs, Karolis pagaliau atsisėdo.

- Būdamas tavo vietoje, aš galvočiau tik apie tai, kaip ją išsaugoti. Bet galbūt tavęs tai visai nedomina...

Jis pamėgino atsikelti. Fjora pribėgo prie jo ir atsisėdo šalia. Paėmusi jį už pečių, ji vėl paguldė jį ir savo nosine nušluostė prakaitą jam nuo kaktos.

- Kur jūs rengiatės eiti?

- Duoti maisto tiems varnams, - pasakė jis juokdamasis. - Jiems nebus sunku susidoroti su manimi, nes aš ir taip pusiau gyvas. Jie netgi padarys man paslaugą.

- Mes einame kartu, Karoli! Monsinjoras Lorensas niekada nesugebėjo padaryti Florencijoje tvarkos, kai kildavo maištai. Tai leido jam manyti, kad jis gyvena respublikoje.

Fjoros balse nuskambėjusi panieka pakurstė Lorensą:

- Fjora, aš atleidžiu tau tavo sarkazmą. Nusiraminkite abu! Iš tiesų metas duoti žmonėms suprasti, kas čia šeimininkas!

Nepraėjo nė poros minučių, ir Largo gatvėje buvo atstatyta tvarka. Lietus staiga liovėsi, ir rūmus saugoję žmonės vėl išėjo į gatves vaikščioti ir stebėti. Svarbiausiose

gatvėse parduotuvės buvo uždarytos. Prekeiviai ir kiti žmonės plūdo į gatves, nes atėjo švento pasivaikščiojimo valanda. Moterys virė vakarienę, o vyrai susitikinėjo šalia Duomo, Sinjorijos arba Merkato Vekijo ir kalbėjosi apie reikalus arba politiką. Jaunimas pasimatymams rinkdavosi Šventosios Trejybės tiltą, ant kurio visada būdavo pagyvėjimas saulei leidžiantis. Labai keista, bet kaip tik tuo metu miesto sienos alsavo kažkokiu nesuprantamu liūdesiu, nes varpų garsai buvo panašūs į balsus, sklindančius iš aukštybių. Balsai nutildavo ir pavirsdavo šnabždesiu. Atsirėmusi į vieną iš komodų, Fjora žiūrėjo, kaip pasipuošusios moterys ir vyrai su liemenėmis vaikštinėja. Miestas atrodė iš tiesų kažkoks keistas ir nesuprantamas: viena vertus, jis sukaupė savyje visą civilizaciją, o kita vertus - kaip tik čia galėjo staiga susirinkti šaukianti minia, reikalaujanti kraujo, ir jai išsiskirsčius gatvėse ir aikštėse likdavo nužudytųjų lavonai.

Gulėdamas ant suolo, Karolis užsidengė akis. Jam buvo bloga, reikėjo gydytojo. Grįžęs Lorensas pamatė, kad Fjora stovi priešais Karolį, laikydama jį už rankos.

- Atrodo, tau pavyko išvaikyti juos? - paklausė jaunoji moteris. - Ką tu jiems pasakei?

- Kad jis mirė, - atsakė Lorensas, parodęs į gulintį kūną.

Fjora rūškanai nusišypsojo, pasakydama tuo viską. Lorensas įniršęs gūžtelėjo pečiais.

- Tau to maža? Ką reiškia tavo šypsenėlė?

- Nieko. Aš tik klausiu savęs: ar tu gali kada nors pasipriešinti masių nepasitenkinimui? Ir dar man keista, kad jie nepareikalavo iš tavęs mirusiojo kūno, iš kurio jie padarytų iškamšą ant Džuliano kapo.

- Kodėl gi? Jie pareikalavo jo. Ypač stengėsi šitas savimi patenkintas asilas Lukas. Aš liepiau jam nešdintis ir pridūriau, kad jei dar kartą pamatysiu sąmokslininkų priešakyje, tai pasodinsiu į kalėjimą.

- Na, o paskui?

- Nevaizduok, kad esi teisėja, Fjora! Taip tik erzini mane! Aš atšaukiau savo nurodymą liesti bet kokį kapą. Po to pasakiau, kad Pacis bus palaidotas ten, kur aš panorėsiu... O kol kas aš liepsiu pernešti jį į kambarį.

- Kad tavo tarnai suprastų, jog tu meluoji? Verčiau pagalvotum apie motiną ir žmoną.

- Jų čia jau nėra! Kai stojo geri orai, aš išsiunčiau jas į Kastelo vilą, kad jos ten pailsėtų. O dėl mano tarnų...

- Gerai, užmirškime juos! Liepk patikimiausiems iš jų padaryti gerai uždengtus neštuvus, kuriuos lydės Savaljo vadovaujami žmonės. Aš nusivešiu Karolį į savo namus, į Fjezolę. Tik Demetrijas galės pagydyti jį.

- Tu nori važiuoti šiandien vakare? Juk tai beprotybė! Liaudis pasipiktins, pamačius tuos sandariai uždengtus neštuvus!

- Jie nedrįs užduoti nė vieno klausimo paprasčiausiai todėl, kad čia visi žino, jog esu tavo favoritė. Niekas nenustebs, kad tu man palankus.

Truputį pamąstęs, Lorensas priėjo prie jos, apglėbė ir nepaisydamas nežymaus pasipriešinimo įsikniaubė veidu į jos plaukus.

- Tuomet mes padarysime geriau! - pasakė jis pašnibždomis. - Savaljas liks čia, o aš palydėsiu tave.

- Tu nori to?

- O kodėl gi ne? Visi žino apie mūsų santykius, tad kas kliudo mums veikti atvirai? Pakeliui aš galiu išgirsti tik įžeidinėjimus dėl nakties, kurią praleisiu su tavim. Ir nieko nekalbėk! Prisimink mano laišką: kiekviena naktis be tavęs man kančia...

Tačiau šią naktį Fjora nebuvo tokia laiminga kaip ankstesnėmis. Ji tik leido mylėti save, bet neatsakė į savo meilužio glamones. Gal taip buvo todėl, kad ji nesijautė iš tiesų atsipalaidavusi. Gretimame kambaryje, kuris iki šio vakaro buvo tuščias, miegojo Karolis, išgėręs vaistų, kurių jam davė Demetrijas. Jo buvo sulaužyti

šonkauliai, apdraskytas veidas ir galva. Bet jo buvimas varžė Fjorą, ir jokios Lorenso glamonės negalėjo atitraukti jos nuo tos minties.

Truputį nusiraminęs, Lorensas pastebėjo, kad visi mėginimai sujaudinti ją nieko nedavė; jis išsitiesė lovoje ir įsmeigė žvilgsnį į minkštos šviesos apšviestą baldakimą.

- Turėtum pasakyti man tiesą, - atsiduso jis. - Tu manęs daugiau nemyli.

- O aš niekada ir nesakiau, kad myliu tave. Beje, tu irgi.

- Bet man atrodo, kad aš savo meilę įrodau darbais?

- Ne. Tu įrodai, kad tik geidi manęs, mano kūno, bet tavo širdis tyli.

- Bet aš pavydus, ir prieš keletą minučių vos nepasmaugiau šio nelaimingojo.

- Negi tu manęs jam pavydi? Juk puikiai žinai, kad tarp mūsų niekada nieko nebuvo ir būti negali! O gal tave siutina tai, kad jis iš Pacių giminės?

- Galbūt. Nors jis veikiau kelia man gailestį. Bet ką tavo širdis jaučia man, Fjora?

- Tiesą sakant, nežinau. Bet man patinka tavo meilė. Ir mano kūnas linksta prie tavojo, kai tu artėji prie manęs.

- Bet, šiaip ar taip, ne šį vakarą!

- Sutinku. Bet nereikia ant manęs pykti: diena buvo sunki.

- O gal tave varžo tai, kad už sienos kažkas yra?

- Taip, tai tiesa! Aš jaučiu kažkokį keistą sutrikimą, lyg mes iš tiesų būtume vedę.

Jis atsakė:

- Jei būtų tik tai!

Pašokęs iš lovos ir apsiavęs, jis suvyniojo Fjorą į paklodę kartu su keliomis pagalvėmis, nepaisydamas jos protestų. Paskui išbėgo iš miegamojo, nusileido laiptais, perkirto vestibiulį ir nubėgo per sodą, dar šlapią po lietaus, į grotą, kuriame Frančeskas Beltramis mėgdavo

pabūti vienas karštomis vasaros dienomis. Sodo centre buvo nedidelis fontanas su liūto galva, iš kurios tekėjo vanduo, taip raminamai veikęs kitados negociantą. Lorensas išmėtė pagalves ant žolės ir nugriuvo ant jų kartu su jauna moterimi, susupta į paklodę.

- Štai, - linksmai pasakė jis. - Nereikalingų kaimynų daugiau nėra! Dabar mes mylėsimės čia.

Fjora negalėjo priešintis. Sujaudinta aistringų glamonių, ji leidosi pavergiama meilės geismo ir jaunystės.

Kitą dieną Lorensas Puikusis padarė stebuklą, ir mažas grotas, papuoštas lelijomis, iš kurių tekėjo vanduo, jūros bangos spalvos satinu ir melsvų tonų kilimu, pavirto žavingu pasakišku lizdeliu. Meilė įgijo ten naują atspalvį, nes visa tai vyko ne didžiulėje viloje, ir meilužiai jautėsi tarsi pirmykščiame rojaus sode.

Naktį, po kvapnios vonios, jie atsidavė meilės džiaugsmams baseine. Lorensas sausai ištrynė Fjorą ir pasiūlė jai gurkšnį Kipro vyno. Ji truputį išgėrė ir ištiesė taurę savo mylimajam.

- Man gėda, Lorensai, - pasakė ji atsidususi. - Bet aš jaučiu, kad niekada negalėsiu išsiskirti su tavimi.

- Tai puiku, mylimoji. Kam mums skirtis?

- Tu užmiršti, kad aš turiu vaiką, kurio nemačiau štai jau kelis mėnesius. Man taip jo trūksta!

- Aš greitai nusiųsiu jo atvežti. Dažnai galvoju apie mus, ir mano galvoje daug planų. Aš netgi įsakiau, kad tau suremontuotų senuosius Gracinio rūmus. Tu gyvensi juose kartu su sūnumi, gyvensi name, kuris vadinsis Selonžė namu. Nesakyk man "ne"! Aš padarysiu tavo sūnų pirmu žmogumi Florencijoje. Jis bus turtingas, turės valdžią, ir niekas nesukliudys jam tarnauti ilgainiui tam, kam jis panorės. O dėl mūsų, tai mes visada būsime kartu, mano gėlele, ir aš galėsiu apgaubti tave rūpesčiu ir meile.

- Meile?

- Žinoma! Man atrodo, kad ji mus taip stipriai sieja! Florencijai netrukus ateis sunkūs laikai, Fjora! Todėl man kaip niekad reikės šių laimingų minučių, kurias tu dovanoji man. Mano valdinių širdyse tu užimsi Simonetos vietą, nes juos visada traukia tikras grožis. Jiems atrodo, kad Florencija negali būti klestintis miestas, jeigu jame nėra nuostabaus grožio moters. Apie nieką negalvok! Aš viskuo pasirūpinsiu! Tik drauge mes nugalėsime šį prakeiktą popiežių, kuris nori mūsų žūties.

Sikstas IV iš tiesų pradėjo kovos veiksmus. Savo 1478 metų birželio 1 dienos ediktu jis atskyrė Lorensą nuo Bažnyčios kaip "neteisėtai gimusį", kurio didžiausia kaltė, jo manymu, buvo ta, kad jis tebebuvo gyvas; taip pat atskyrė nuo Bažnyčios Sinjorijos priorus, "kuriuose apsigyveno velnias, įsiutusius tarsi pikti šunys", nes jie drįso pakarti vyskupą priešais savo langus.

Lorensas išklausė šią naujieną nė nemirktelėjęs. Griausmingos kalbos, kurias sakė negarbingas popiežius, nedomino jo. Jis išsiuntė į Sieną su patikimų žmonių apsauga jaunąjį kardinolą Rafaelį Riarijų, kurio būsena po katedroje įvykdytos žmogžudystės buvo siaubinga. Tačiau tai nenuramino Romos popiežiaus. Florentiečiai gavo įsakymą atiduoti Lorensą Medičį Bažnyčios teismui, kuriam jis turėjo atsiskaityti už savo nusikaltimus. Bet visa tai buvo tuščias reikalas. Liaudis daugiau nenorėjo maištauti ir nenorėjo klausyti popiežiaus įsakymų. Ji nutarė vieningai susitelkti apie savo valdovą, nes kartu su juo sielvartavo dėl jo brolio Džuliano mirties; Džulianas kiekvienam florentiečiui buvo žavingiausias miesto žmogus, mokėjęs gražiai ir linksmai gyventi.

Tuomet popiežius pasirengė "šventajam karui". Jis prisirinko kondotjerų, sustiprino savo sąjungą su Neapoliu ir Siena ir kreipėsi į visą Europą, ragindamas visus krikščionių valdovus dalyvauti lemiamajame mūšyje.

Šuo popiežiaus kreipimosi rezultatas buvo priešingas. Europos valdovai nematė priežasčių pradėti kovos

veiksmus prieš Florenciją tik dėl to, kad įtiktų popiežiui, norėjusiam nubausti visą miestą už įvykdytą žmogžudystę. Į Vatikaną siunčiami raštai, parašyti labai malonia forma, bylojo apie tai, kad niekas nenori veltis į šiuos vaidus. Neatsakė tik vienas adresatas - Prancūzijos karalius: jis nutarė atsakyti taip, kaip norėjo.

Kartą vakare birželio viduryje Fjora, žinodama, kad Lorensas užsiėmęs reikalais ir šią naktį neateis, vaikštinėjo po sodą su Demetrijum ir Karoliu, kurį jie abu prilaikė. Graikas jį gerai pagydė. Jaunuolis, atsikratęs baisios kančios, kuri kamavo jį nuo vaikystės, grįžo į gyvenimą. Karolis pamažu priprato prie geros atmosferos, jis su džiaugsmu priėmė jį gerbiančių žmonių paslaugas, jam buvo malonu bendrauti su didelio proto žmogumi ir gražia moterimi, kurie tėviškai jį globojo. Jis žinojo, kas darosi grote beveik kiekvieną naktį, bet suprasdamas, jog niekada nebuvo tikras Fjoros vyras, tik šypsojosi dėl to, kad po tiekos išmėginimų jo draugė surado kažką panašaus į laimę. Tačiau jis nebuvo toks naivus, kad nesuprastų, jog šis romanas greitai baigsis.

- Du vieniši žmonės, atsidūrę vienoje valtyje po laivo katastrofos, - pasakė jis kartą Demetrijui. - Jūra nurimo, dangus vėl mėlynas, ir jie tikisi pasiekti kokį nors krantą ir gyventi ten amžinoje meilėje ir jaunystėje.

- Tu manai, kad jų meilei iš tikrųjų kas nors gresia?

- Kitaip nė būti negali. Jie per daug skirtingi žmonės: Fjora graži ir pernelyg išdidi, kad laikytų save favorite, kaip to nori Lorensas. Be to, ji nemyli jo iš tiesų. Jos akys neužsidega, kai ji girdi ką nors tariant jo vardą. Vadinasi, jis nesuskamba jos širdyje.

- Bet gal kada nors suskambės? Juk būna, kad kūniška meilė pavirsta giliu jausmu.

- Pripildyk būgną smėlio ir pabelsk į jį! Jokio garso neišgirsi. Fjoros širdis ir yra toks būgnas. Jame viskas skirta kito atminimui.

- Betgi jis miręs!

- Gali būti, tačiau tai nieko nekeičia. Pats Lorensas, net jeigu jis ir nenutuokia to, tik padeda Fjorai su malonumu eikvoti savo gyvenimą laukiant, kad jo pabaigoje ji amžinai suras ranką, kurią pati pasirinko.

Po šio pokalbio Demetrijas pajuto didelę pagarbą jaunam invalidui. Kai jo žaizdos bus užgydytos ir jeigu jis daugiau niekuo negalės padėti jam, jis prižadėjo sau, kad padės jam intelektualiai lavintis, nes ėmė labai gerbti jaunuolį, teikiantį didelių vilčių.

Jis prisiminė šį pokalbį, kai jie trise leidosi laiptais, vedančiais į sodo terasą. Fjora atrodė laiminga. Laikydama Karolį už dešinės rankos, ji linksmai plepėjo su juo apie tai, ką ji rengėsi pakeisti name ir aplink jį. Jos švelnus profilis su lengvu mėlynu šydu ryškiai išsiskyrė parudavusių kalvų fone, ir graikas paklausė savęs, ar buvo teisus Karolis, tikėdamas, kad ankstesnė jos meilė liko nepakitusi. Iš išorės tai buvo tik graži jauna moteris, gyvenanti šia diena. Ji tarytum užmiršo neseną praeitį: savo namą, senąją Leonardą ir ypač savo sūnų. Ta, kurią Leonarda kitados vadino savo dukra, - negi ji pavirto bedvase būtybe, gyvenančia tik meile Lorensui ir daugiau nieko nelaukiančia iš gyvenimo?

"Taip, - pagalvojo Demetrijas, - aš, atrodo, senstu. Aš daugiau negaliu jos suprasti. Mano protas jau nepajėgia numatyti ateities. Tačiau..."

Vasaros sodo žvyru sučežėję žingsniai nutraukė Demetrijo mintis. Estebanas bėgo alėja, apsodinta apelsinmedžiais puoduose, išneštuose iš vilos, kur jie praleido visą žiemą.

- Turiu naujienų! - sušuko jis, pastebėjęs vaikštinėjančiuosius. - Prancūzijos karalius išsiuntė pasiuntinį pas monsinjorą Lorensą!

Jis buvo truputį uždusęs, ir paskutinius jo žodžius nunešė vakaro vėjas, bet Fjora išgirdo svarbiausia.

- Tai gerai ar blogai? - paklausė ji, neslėpdama nerimo.

- Žinoma, gerai! Tuo labiau, kad tai vienas iš jūsų draugų!

- Draugų? Kas jis? Greičiau sakyk, Estebanai! Mes mirštame iš smalsumo!

- Mesiras Filipas de Kominas, dona Fjora! Argi jis ne jūsų draugas? Jis bus čia per švento Jono šventę. Monsinjoras Lorensas gavo apie tai žinią per pasiuntinį antroje dienos pusėje.

- Kas jis, tas Filipas de Kominas? - paklausė Karolis; jis vis labiau domėjosi gyvenimu.

- Geriausias karaliaus Liudviko patarėjas, nors ir pernelyg jaunas, nes jam dar nėra nė trisdešimties. Jis ilgai tarnavo velioniui Burgundijos hercogui ir suprato, kad jo politika buvo tiesiog neprotinga. Aš iš tiesų gerai pažįstu jį ir galiu pasakyti, kaip ir Estebanas, kad tai mano labai geras draugas.

- Jums malonu, kad jis atvyksta?

- Žinoma. Aš tikiuosi, kad jis papasakos man apie mano sūnų.

- Nenorėčiau nuliūdinti tavęs, Fjora, bet ką gali mesiras de Kominas pasakyti tau apie jį? - nutraukė jis ją. - Juk jis nežino, kad tu čia.

Demetrijas buvo teisus, ir jaunoji moteris nusiminė. Paskutiniai pranešimai apie ją galėjo pasiekti Prancūziją per Duglą Mortimerą, kuris buvo popiežiaus koplytėlėje jos vestuvėse su Karoliu Paciu.

Demetrijas, žiūrėdamas į jos veidą, perskaitė jos mintis. Jis nusišypsojo ir paėmė ją už rankos.

- Neliūdėk! Aš tik noriu, kad tu nenusimintum. Bet tavo pagrobimas iš Plesi de Tūro, matyt, sukėlė daug triukšmo, o mūsų draugas Kominas galbūt papasakos mums, kas įvyko paskui.

- Aš nesu tuo tikra. Jis buvo tada išsiųstas į Puatą dėl to, kad kritiškai kalbėjo apie karaliaus Liudviko elgesį. Tačiau tai, kad jis atvyksta čia kaip pasiuntinys - gera naujiena. Tai reiškia, kad jis vėl įgijo pasitikėjimą

to, kuriam patinka sakyti apie save "mūsų valdovas". O kad jis atvyksta į švento Jono šventę - tai geras ženklas.

Įėjusi į kambarį, kuriame nusiminusi Chatun sėdėjo ir triauškė pistacijos riešutus, Fjora pasijuto labai sudirgusi. Jai buvo malonu, kad ji vėl pamatys Kominą: argi šis žmogus nebuvo ypač vertinamas Prancūzijoje? Ji gali sužinoti iš jo, ką apie ją mano karalius. Žinoma, Liudvikas daug padarė, kad padėtų jai po to, kai su ja taip žiauriai pasielgė Riarijus ir Jeronima, bet ji žinojo permainingą ir reiklų jo charakterį: kaip jis sutiko žinią apie jos jungtuves su Karoliu?

Florencijai ši naujiena buvo gera. Liudvikas XI visada buvo ištikimas sąjungai su Medičiais ir nelabai gerbė Romos popiežių, kuris nuolat įžeidinėjo jį; išsiųsdamas savo geriausią patarėją, jis norėjo tuo patvirtinti, kad florentiečiai buvo geriausi jo draugai.

Kol Chatun padėjo Fjorai nusirengti, ši pamanė, kad Lorensas neturės laiko susitikti su ja iki šv.Jono dienos. Lorensas Puikusis turės daug laiko skirti pasirengimui šiai svarbiausiai miesto šventojo globėjo šventei; jo garbei jame buvo pastatyta Krikšto bažnyčia - didžiausia miesto įžymybė; pasirengimui teks skirti daug laiko ypač dar dėl to, kad reikės priimti draugiškos šalies pasiuntinį. Fjoros visai nenuliūdino ši mintis. Priešingai, ji pajuto netgi savotišką palengvėjimą - tai buvo nuostabu - ir nutarė naktį, gulėdama po balta antklode savo didelėje lovoje, nusiųsti kitą dieną laiškelį Lorensui ir paprašyti, kad neateitų pas ją iki šventės. Jai reikėjo pasirengti susitikimui su Kominu. Jos - oficialios favoritės - padėtis, kuria ji iki šiol didžiavosi, ėmė slėgti ją. Todėl Fjora nudžiugo, kai rytą gavo raštelį nuo Kjaros, kuri kvietė ją atvažiuoti per šv.Jono šventę. Ji jautė, kad draugė padės jai per susitikimą su pasiuntiniu. Bet ne tik dėl to ji nepaprastai rengėsi šiai šventei - ji norėjo būti gražiausia, nors netgi nežinojo, kodėl to nori.

Kitą dieną, ačiū Dievui, oras buvo tiesiog puikus. Auštant rožės, lenktyniaudamos viena su kita, sužydėjo ryškiomis spalvomis. Po žydru dangumi Florencija, išprausta ir papuošta kaip nuotaka, su savo baltomis vilomis ir tamsiais kiparisais, tarsi gulinti žaliame užvalkale, padengtame alyvmedžių šakomis, buvo panaši į atvertą brangią skrynią su imperatoriaus turtais.

Šventė prasidėjo nuo pat ankstyvo ryto. Kiekvienas namas, net skurdžiausias, buvo gražiai papuoštas. Žalsvos alyvmedžių šakelės buvo visur išdėliotos aplink šventojo paveikslus.

Albicių rūmuose Kjara viską parengė: paskutinio aukšto languose kabėjo raudonojo ir baltojo sandalo šakos, apipintos auksiniais siūlais, o apačioje abipus durų buvo sukabinti religinei šventei skirti paveikslėliai, vaizduojantys karalių puotą, taip pat scenas iš šv.Jono gyvenimo. Dramblio kaulo statulėlės, vaizduojančios šventuosius, šeimos globėjus, tarsi šlovino dienos didvyrį. Aplink kabėjo rožių ir jazminų girliandos, kurios skleidė saldų kvapą, Albicių vėliava plevėsavo viršum rausvų čerpių stogo. Viskas atrodė tiesiog nuostabiai.

Todėl Kjara nustebo, kai išėjusi į gatvę pasigėrėti švente sutiko savo dėdulę, apsirengusį darbiniais šiurkštaus žalio audinio rūbais, su sena kepure ant galvos, laikantį rankoje tinklelį drugeliams gaudyti. Išeidamas iš namų, jis vedėsi už apynasrio asilą. Ji tiesiog puolė jį:

- Kurgi tu išsirengei?

- Į Mudželą, Dieve mano! Juk šiandien tinkamiausia diena drugeliams gaudyti! Esu tikras, kad gaudyti seksis ir...

Ji paėmė jį už rankos ir atsuko veidu į namą:

- Pažiūrėk! Tau tai nieko nesako?

- Taip, mano vaike, tai labai gražu. Tu lauki svečių?

- Dėdule, juk tai švento Jono diena, ir tu turi rasti savo vietą šventės renginiuose.

- Tu taip manai? Švento Jono diena... - Ir staiga jis suprato: - Viešpatie! Švento Jono diena! Ir ką gi aš sau maniau? Tiesa, aš turiu... Tu tikra, kad man reikia ten eiti?

- Absoliučiai, dėdule Lodovikai! Tu vienas svarbiausių žmonių šiame mieste! Kartais tau vertėtų prisiminti tai!

- Taip, žinoma! Bet gaila tokią gražią dieną aukoti šventei! Na, ką gi, eime puoštis.

Jis įėjo į rūmus lydimas Kjaros, kuri nusprendė, kad geriau palydėti jį iki namo, antraip jis lakstys po virtuves. Bet ji nesusilaikė nesijuokusi, kai išvydo Fjorą, kurią rengė Chatun. Įdėmiau pažvelgusi į ją, ji iškart liovėsi juoktis.

- Dieve mano! Kokia tu graži!

Tai buvo tankios raudonos taftos suknelė, šiugždėjusi nuo kiekvieno judesio ir panaši į kardinolo sutaną, jei ne iškirptė, apnuoginusi ilgą jaunos moters kaklą. Ši suknelė nebuvo nei siuvinėta, nei papuošta; drąsaus fasono esmė buvo plačios rankovės, pusiau dengusios pečius. Fjora neturėjo jokių papuošalų, išskyrus rubiną, kuris buvo prikabintas prie kaktą juosiančios juostelės. Tankūs juodi plaukai buvo surišti aukso siūlu. Jie leidosi žemiau jaunos moters liemens.

Klūpėdama ant kilimo tarp nesesero ir dėžutės su smeigtukais, Chatun grožėjosi savo darbu.

- Tik pamanykite! Florencijos raudonoji lelija! - sušuko ji.

- Tai tiesa, Chatun, - atsiduso Kjara, - ir žmonėms tai patiks. Ką tu nori įrodyti, Fjora? Kad visas miestas taip pat priklauso Lorensui, kaip jam priklausai tu?

- Ir taip, ir ne. Daugiausia aš noriu priblokšti prancūzų pasiuntinį. Jis - pakankamai subtilaus proto žmogus ir supras šios raudonos suknelės prasmę: aš - Florencijos dukra ir visada ja būsiu.

- O! Vadinasi, tu jau nusprendei?

- Taip. Kominas - žmogus, sugebantis suprasti mano problemas ir perteikti jas karaliui. Drauge su juo mes galėsime kuo puikiausiai atsigabenti mano sūnų ir Leonardą. Šį vakarą baliuje aš pasakysiu apie tai Lorensui. Juk mes nebeturime kitų galimybių vėl būti kartu.

- Tu viską gerai apmąstei?

- Žinoma. Matai, Kjara, aš priklausau šiam miestui. Iki mano tėvo mirties aš buvau vienas iš jo sienų akmenų. Uraganinis vėjas išplėšė tą akmenį ir nurideno jį toli toli. Jei Dievas panorės, kad tas akmuo vėl sugrįžtų į ištuštėjusią nišą, aš nesipriešinsiu Jo valiai.

- Tad kam tu apgaudinėji save? Juk tu myli Lorensą, ir tuo viskas pasakyta.

- Ne, niekas nepasikeitė nuo to laiko, kai mes su tavim kalbėjome apie tai. Kartoju: tai mano kūnas myli jį ir aš nusileidžiu jo užgaidai, bet nematau priežasčių, kurios priverstų mane nusigręžti nuo paties gyvenimo, nuo kultūros, kuri galbūt ir nuostabi, bet man nepatinka.

- Negi tavo sūnus priklauso kitai kultūrai?

- Ne daugiau negu aš pati, kai mano tėvas išvežė mane iš Burgundijos kartu su Leonarda. O mano sūnus dar kūdikis ir suspės pamilti Florenciją, kaip aš ją myliu.

Kjara tylėdama apglėbė draugę. Jos akys džiaugsmingai sublizgėjo.

- Tai geriausia, ko aš tikėjausi, - pasakė ji. - Būsiu atvira, aš norėjau išbandyti tave. O dabar, kai žinau, kad tu lieki su mumis, mano širdis kupina džiaugsmo. Tu ir Karolį paliksi su savim?

- Žinoma! Juk jam taip gera Fjezolėje, be to, jis nuoširdžiai pamilo Demetriją. O kad jis laikomas žuvusiu, tai geriau sugalvoti nė negalima. Bet mes, atrodo, užsiplepėjome. Eik ruoštis procesijai, nes ji netrukus prasidės.

- Ir kuo greičiau. Niekas negali man sutrukdyti. O jau kaip noriu iš arčiau pamatyti prancūzų pasiuntinį!

Kol Kjara rinkosi geriausius drabužius, Florencija pradėjo švęsti šv.Jono šventę. Iškilmės prasidėjo nuo pat ankstyvo ryto. Žmonės nešė brangiausias aukas savo mylimo miesto šventajam: brangų šilko audinį, Valensijos nėrinius, minkštus ir šiugždančius satiną ir taftą, rinktinius sidabro indus, duonos ir pyrago kepinius. Procesija truko iki pat vidurdienio. Į šventę traukė žmonės iš visų Florencijos sričių, dvasininkijos atstovai, vaikinai ir merginos su baltais paauksuotais sparnais ant nugarų, kuriuos gamindamas gerokai vargo Sandras Botičelis. Šios puošmenos buvo miesto relikvija. Minios žmonių susirinko Duomo banyčioje į šventines Mišias.

Tai buvo pirmoji didelė ceremonija šventovėje, kurią išniekino Džuliano nužudymas. Išvakarėse Florencijos arkivyskupas atliko bažnyčios apvalymo aktą švęstu vandeniu ir smilkalais. Po Mišių visi sugrįžo į namus atsipūsti ir sukaupti jėgų, nes jų laukė didelės lenktynės. Gatvėse tiesiai iš prekydėžių dalijo bandeles ir saldumynus, o Čianti aikštėje, kur paprastai imdavo vandenį, ištroškusiems tiesė vynuogių vyno ąsočius.

Visų džiaugsmui grupė muzikantų linksmai grojo smuikais, fleitomis ir tambūrinais. Kilmingiausios damos sėdėjo tribūnose ir iš ten stebėjo šventę. Pro atvertas jų duris Fjora pamatė Lorensą; jis kaip paprastai buvo apsirengęs visas juodai, bet su sunkia aukso grandine ant kaklo, nusagstyta rubinais. Už tą grandinę buvo galima atiduoti visą karalystę. Ant jo skrybėlės irgi žėrėjo brangus rubinas. Greta jo ėjo šviesiaplaukis jaunuolis su aukso lelija ant skrybėlės. Nesunku buvo įspėti, kad tai Filipas de Kominas. Jis žengė labai oriai, kaip ir dera Prancūzijos pasiuntiniui. O už jų švysčiojo skrybėlė su didžiule plunksna, privertusi smarkiau plakti Fjoros širdį. Negi Duglas Mortimeras irgi įveikė tokį ilgą kelią, kad patektų į šventę? O kodėl gi ne? Argi Liudvikas XI nebrangino savo jauno ir talentingo patarėjo, kad leistų

jį vieną, be apsaugos į šią neramią Italiją? Ir kas, jei ne Viesulas, galėjo būti geriausias asmens sargybinis?

Ji taip norėjo pulti pasitikti savo draugų, bet griežtos etiketo taisyklės sulaikė ją.

Artėjo pietų metas ir reikėjo grįžti į Albicių rūmus. Dėdulė Lodovikas be paliovos bambėjo apie tuščius aukštuomenės pasilinksminimus, kurie tik sugadino tokią šventą dieną, Kūrėjo sukurtą kukliems mokslo džiaugsmams. Jo irzlumas padidėjo dar ir dėl to, kad vietoj patogaus darbinio chalato iš žalio audinio jis turėjo apsivilkti skaisčiai rausvą, sunkaus audinio apsiaustą, apvedžiotą juodu kiaunės kailiu. Nors diena buvo nepaprastai karšta, ant galvos jis turėjo kepurę su audiniu, kuris leidosi iki kaklo, o ant jo kabėjo sunki aukso grandinė, kuri taip erzino jį, kad jis buvo pasirengęs ją nuplėšti.

- Žiemą tokiais drabužiais būtų visai gerai. Bet per tokį karštį! Aš taip suprakaitavau, o mano odos spalva pasidarė panaši į mano apsiausto spalvą!

- Dėdule, tu galėsi nusirengti savo drabužius, kai eisi pailsėti po pietų, - pasakė Kjara. - Aš liepiau Kolombai atnešti tavo mėgstamo šalto vyno, gal tai atgaivins tave, - pridūrė ji paguosdama. - Be to, mano brangusis, neužmiršk, kad tavo gyslomis teka Albicių kraujas, ir tokią dieną reikia būti atitinkamai apsirengusiam pagal tavo padėtį.

Tačiau karštis nesutrukdė dėdulei Lodovikui pasmaguriauti skaniais valgiais: keptomis kepeninėmis dešrelėmis, gausiai palaistytomis aštriu padažu ir pabarstytomis prieskoninėmis žolėmis, gabalėliu kvapnaus meliono ir keliomis taurelėmis jo mėgstamo kjančio vyno. Po pietų jis nuėjo į savo vėsų kabinetą laukti valandos, kai reikės vėl lipti į tribūną, iš kurios kilmingi miesto žmonės stebėjo Palio lenktynes*.

---

* Tik Sienoje dar išliko šis nuostabus renginys, į kurį suvažiuoja daug žmonių iš Europos.

Po vidurdienio šventės, kurioje dalyvavo įvairios korporacijos, suteikusios Florencijai spindesį, į šventės veiksmus įsiliejo įvairių miesto kvartalų žmonės. Jie dalyvavo lenktynėse ant žirgų be balno ir be kamanų iš anksto numatytu maršrutu. Prizas buvo palijas - puiki, pati gražiausia audinio atraiža - Lorenso Puikiojo dovana nugalėtojui.

Iš kiekvieno kvartalo pasirodė po keturis raitelius su savo vėliava. Šv.Jono kvartalo vėliavoje buvo pavaizduotas juodas liūtas, drakonas ir smuiko raktas. Santa Kročės vėliavoje - vežimas, jautis, auksinis liūtas ir ratai.

Žmonės su bažnytinėmis vėliavomis ir žvakėmis ėjo iki pat baptisterijos. Paskui sustojo priešais Sinjoriją, didelės šventės proga irgi turtingai išpuoštą. O viršum Senųjų rūmų iš pilko akmens plevėsavo šilkinės vėliavos su pavaldžių miestų emblemomis. Aukščiausio bokšto viršūnėje plaikstėsi Florencijos - visų miestų karalienės - vėliava. Aplink aikštę buvo pastatyti nedideli mediniai miestų - Florencijos sąjungininkų - bokšteliai. Tų bokštelių langai buvo papuošti taftos, šilko ir kitų brangių audinių vėliavėlėmis. Gatvės, kuriose vaikštinėjo puikiais šventiniais drabužiais pasipuošę žmonės, panėšėjo į pievutes, nubarstytas ryškiomis pavasario gėlėmis. Išilgai aikštės buvo ištemptos šilkinės virvės, atitveriančios vietą kavalkadai. Duomo aikštėje pro plačiai atvertas bronzinės baptisterijos duris matėsi visas miškas degančių žvakių, todėl baptisterija atrodė nepaprastai iškilmingai. Truputį toliau stovėjo margaspalvės raitelių palapinės; raiteliai rankose laikė vėliavas su raudona Florencijos lelija arba žydras vėliavas su auksine Prancūzijos karaliaus lelija.

Viršum aikštės nuvilnijo iškilmingi bažnytinio choro ir vargonų garsai. Paskui įsijungė obojus, viola ir tambūrinas. Arkivyskupui, kurio mantiją, išsiuvinėtą auksu, nešė bažnyčios patarnautojai, iš kairės ir iš dešinės stovėjo diakonai su sidabriniais kodylais, pripildytais iki viršaus, kad dūmai pasiektų didžiausią raudoną tribūną, kur sėdėjo

Fjora ir Albiciai; jie buvo arčiausiai tų krėslų, kuriuos turėjo užimti Lorensas Puikusis ir jo garbingas svečias.

Dėdulė Lodovikas rado dar vieną dingstį pabambėti: smilkalų kvapas kėlė jam kosulį. Jis taip norėtų dabar atsigulti Mudželo slėnyje ir pakvėpuoti grynu oru. Kjara neištvėrė ir sudraudė jį:

- Užteks tau bambėti, dėdule Lodovikai! Tau teko tokia garbė - lydėti gražiausią mūsų miesto moterį, o tu tik ir galvoji apie savo drugelius! Juk į mus žiūri!

Ir iš tiesų visų žvilgsniai buvo nukreipti į Fjorą, kuri, apsitaisiusi ryškiai raudonais šilkais, atrodė kaip karalienė. Kai ji ėjo prie savo krėslo, suaudrinta minia ėmė karštai ją sveikinti skanduodama: "Ilgų metų gražuolei!", "Anksčiau mes turėjome Genujos Žvaigždę, bet tavo žvaigždė šviečia daug ryškiau!", "Laimingas tas vyras, kuriam tu teksi!" Netgi ir tie, kurie žinojo jos gimimo tragediją, iš visų jėgų šaukė: "Tebus palaiminta toji motina, kuri pagimdė tave tokią gražią!"

Ji atsakė dėkinga šypsena ir gracingu rankos mostu, laiminga dėl to, kad jos tauta reiškė jai tikrą nuoširdumą ir susižavėjimą. Tačiau ji gerai žinojo, kad žmonių nuotaika labai permaininga. Dabar Lorenso meilė išsklaidė debesis, ir miesto gyventojai buvo pasirengę garbinti ją, kaip kitados garbino Simonetą. Bet Lorensas pasirinko ją, ir jai to užteko.

- Prisiekiu, - pasakė Kjara pasitikėjimo kupinu balsu, - kad būtent tu įteiksi pirmenybių palmę nugalėtojui.

- Tu tuo tikra?

- Esu tikra, antraip kam gi reikėjo pasodinti mus pirmoje eilėje taip arti Lorenso krėslo? O šį vakarą tu būsi baliaus karalienė.

- Žinai, Kjara, dieną gal taip ir būtų, o štai vakare, Medičių rūmuose, Lorenso motinos ir žmonos namuose, tokia situacija bus nesmagi.

- Kokia čia dar naujiena? Juk po Džuliano mirties Medičių giminės moterys nė karto nedalyvavo nė vienoje

šventėje. O šįryt jos klausė Mišių asmeniškoje koplytėlėje, nes dona Lukrecija nenori eiti į Duomą, kur nužudė jos sūnų... Žiūrėk! Štai ir tavo princas!

Ilgi sidabriniai trimitai, papuošti šilkinėmis vėliavėlėmis su Medičių heraldika, pranešė, kad ateina Lorensas Puikusis ir jo svečias prancūzas, lydimi garbės kortežo. Abu vyrai pasuko į tribūną. Visi pašoko, sveikindami juos garsiais plojimais ir šauksmais. Lorensas ir Kominas ėjo laikydamiesi už rankų, tuo pabrėždami abiejų šalių santarvę. Jie elegantišku rankos mostu sveikino dalyvius. Už Komino kyšojo aukšta Mortimero figūra, o už Mortimero ėjo daugybė škotų šaulių.

Iš visa ko matėsi, jog karalius Liudvikas XI norėjo, kad jo pasiuntinys kuo prašmatniau atrodytų florentiečių akyse.

Priėję apatinį tribūnos laiptą, jie sustojo, norėdami pasveikinti visus iš eilės. O kai jie užlipo ir jau rengėsi sėsti į savo vietas, Fjora pajuto, kaip abu pažvelgė į ją, neslėpdami susižavėjimo. Jos širdis suvirpėjo iš džiaugsmo. Lorenso žvilgsnis nutvilkė ją tokia pažįstama liepsna. Tačiau vos pastebima Komino šypsena ir greitas jo mėlynų akių žvilgsnis, atrodė, reiškė lengvą liūdesį.

- Jis tikriausiai pagalvojo apie tai, kokią moterį prarado Prancūzija, - sušnibždėjo jai į ausį Kjara.

- Bet juk mes su juo dideli draugai ir visada jais liksime, - paprieštaravo Fjora. - Aš labai myliu mesirą de Kominą, juk tu žinai!

- Ir jis tave, ir, kaip man atrodo, daugiau negu tu manai.

- Bet tu iš proto išėjai! Ir šauna gi tokie dalykai į galvą!

Kol jaunos moterys tyliai kalbėjosi, abu vyrai kilo į viršų laiptais, užtiestais raudonu kilimu, vedančiu prie garbingų krėslų. Bet užuot atsisėdę į savo vietas, jie pasuko tiesiai prie Fjoros, kuri padarė gilų reveransą, iš eilės pasveikindama vieną ir kitą.

Lorenso balse netikėtai suskambo metalinės gaidelės:

- Pone pasiuntiny, jūs man sakėte, kad jus sieja sena draugystė su viena gražiausių mūsų miesto damų. Matydamas jūsų nekantravimą, manau, aš pasitarnavau jums, atvesdamas jus į susitikikimą su ja.

- Kaip tik taip, monsinjore, ir aš jums nepaprastai dėkingas. Madam grafiene de Selonžė, - pridūrė jis jau prancūziškai, kreipdamasis į Fjorą, - man didelis džiaugsmas vėl matyti ir sveikinti jus savo paties vardu ir Prancūzijos karaliaus, mano valdovo, vardu.

Stojo nejauki tyla. Fjora, sukrėsta, kad buvo pavadinta vardu, kuris jau nepriklausė jai, pajuto, kad neteko žado. Ji sugniaužė rankas, kad kaip nors paslėptų jų drebėjimą; iš susijaudinimo ji net užmiršo, kad reikia atsakyti į prancūzų pasiuntinio sveikinimą. Paskui įsidrąsinusi ji pagaliau ištarė:

- Sere Filipai, aš matau už jūsų nugaros mesirą Mortimerą. Tikriausiai jis pasakys jums, kad aš nebeturiu teisės vadintis šiuo vardu.

- Ką ir kalbėti, - sušnabždėjo Kominas. - Bet kad daugiau nelaikytumėte savęs grafo de Selonžė žmona, reikia būti jo našle. O jis... gyvas.

- Ką jūs pasakėte?

- Jis gyvas, - ramiai pakartojo Kominas, bet pamatęs Fjoros būseną skubiai pridūrė: - Na na, mano drauge! Galbūt naujiena, kurią aš jums atnešiau, šiek tiek netikėta. Prašom atleisti man, bet aš buvau tikras, kad naujiena pradžiugins jus.

- O jūs esate tikras, kad neklystate? Dar truputis, ir man atrodo, kad aš neteksiu sąmonės. Betgi mirties bausmė?..

- ... Nebuvo įvykdyta! Matote, Dižono gubernatorius paskutinę akimirką davė įsakymą panaikinti mirties bausmę. Virš jūsų vyro galvos pakeltas budelio kardas nepalietė netgi plaukelio.

Nepaisydama jokio padorumo, Fjora griuvo tiesiai į krėslą, stengdamasi sulaikyti ją smaugiančias ašaras ir juoką. Gyvas! Filipas gyvas! Vadinasi, jis kažkur kvėpavo tuo pačiu oru kaip ir ji, po šiuo palaimos kupinu dangumi. Vadinasi, ji vėl pamatys jį, prisilies prie jo, pažvelgs jam į akis, atsakys į jo šypseną, o stiprios jo rankos apglėbs ją! Pilnomis ašarų akimis ji žiūrėjo į Koминą, kuris susirūpinęs pasilenkė prie jos:

- Madona! Kaip jūs išblyškote! Betgi jūs verkiate!

- Iš džiaugsmo! O, mano drauge, jūs buvote toks neatsargus! Negi jūs nežinote, kad pernelyg didelė laimė irgi gali nužudyti?

- Atleiskite, dėl Dievo! Mes su jumis dar pasikalbėsime. Aš turiu daug ką jums pasakyti...

Palikęs Fjorą su jos drauge, kuri ištiesė jai kvapniu vandeniu suvilgytą nosinę, Kominas nuėjo prie Lorenso; šis jau sėdėjo savo vietoje. Vėl pasigirdo trimitai.

- Tikiuosi, tu nenualpsi, - pasakė Kjara susirūpinusi. - Juk į tave visi žiūri!

- Tegul žiūri! Nedaug kartų jiems pasitaiko proga pamatyti laimingą moterį, nepaprastai laimingą!

- Bet iki šiol tu, atrodo, nebuvai nelaiminga? - paklausė draugė lengvai priekaištaudama.

- O gal ir taip! Taip, man buvo gerai, aš patyriau džiaugsmo, patenkinau savo išdidumą. Bet tai, ką jaučiu dabar! O! Tai visai kas kita! Kaip tau paaiškinti? Toks įspūdis, kad per vieną akimirką manyje kažkas sprogo...

Kjara neatsakė. Akimis ji ieškojo Lorenso, ir kai jų žvilgsniai susitiko, jo akyse ji perskaitė nenusakomą liūdesį. O Fjora nieko daugiau nematė: jos mintys buvo toli nuo čia, už šimto mylių nuo Florencijos, kurią ji mylėjo ir kurioje dar prieš kelias minutes nutarė pasilikti amžinai. Mintimis ji jau buvo toli nuo šio miesto ir skubėjo pasitikti žmogaus, kurio nepajėgė išmesti iš širdies.

Tą vakarą ji nepasirodė baliuje pas Medičius. Po žirgų lenktynių ji išvyko į Fjezolę lydima dviejų Albicių tarnų.

- Pasakyk mesirui de Kominui, kad aš laukiu jo, - slaptai pasakė ji savo draugei.

- Bet jūs galėtumėte pasikalbėti šįvakar baliuje!

- Ne. Tik ne baliuje. Man reikia pailsėti, Kjara. Ir aš noriu grįžti namo.

- Manau, kad tu jau grįžai...

Šeštas skyrius

Niekada nereikia sakyti "sudie!"

- Kur jis?

Filipas de Kominas sėdėjo krėsle, pasidėjęs rankas ant alkūnramsčių, Fjora - už stalo priešais jį. Jis giliai susimąstė.

- Aš nieko kaip reikiant nežinau, - sunkiai atsiduso jis.

De Kominas žiūrėjo į Fjorą savo skaisčiomis mėlynomis akimis, tarsi prašydamas atleidimo, bet Fjora nebuvo tokia kvaila, kad nesuprastų, jog tai yra diplomatinė gudrybė.

- Bet čia kažkas ne taip, - šaltai pasakė ji. - Kaip jūs, viską žinantis, šito nežinote?

- Nepriskirkite man nei nuovokumo, nei kažkokio ypatingo informuotumo. Tikiuosi, jūs neužmiršote, kad aš buvau ištremtas daug mėnesių. Todėl vienintelis dalykas, kurį galiu jums pasakyti, yra vien tai, ką man liepė perduoti mūsų karalius: jūsų vyro buvo pasigailėta tą akimirką, kai jis turėjo būti nužudytas.

Demetrijas, klausęsis Fjoros ir de Komino pokalbio, pakilo iš už stalo, priėjo prie servanto ir, pripylęs į taures malvazijos, vieną ištiesė svečiui.

- Paragaukite truputį, - pasakė jis nežymiai šypsodamasis.

- Jūs norite pasakyti, - tęsė Fjora, - kad kai jis nulipo nuo ešafoto, jį paprašė nueiti ir pasikarti arba kur nors dingti visam laikui? Tai taip nepanašu į karalių Liudviką.

- Žinoma, ne. Iš pradžių jį nuvedė į Dižono kalėjimą, o iš ten - kažkur į kitą vietą. Tik neklauskite - kur, nes aš to iš tiesų nežinau. Mūsų valdovas mano, kad jis pats turi pasakyti tai jums per susitikimą, nes jis, suprantama, laukia jūsų.

Džiaugsminga šypsena nušvietė jaunosios moters veidą. Vadinasi, daugiau nereikia dvejoti, ar būtina atidėti išvykimą. Jo didenybė nutarė pasikviesti ją pas save, o tai reiškė, kad ji vėl gali surasti savo laimę.

- Kaip bus nuostabu, kad mes vyksime drauge! Man taip patinka kalbėtis su jumis!

Duglas Mortimeras, kuris tą akimirką tuštino pintinėje gulėjusius meduolius su migdolais, užgerdamas juos vynuogių vynu, nusijuokė.

- Teks jums, dona Fjora, pasitenkinti mano draugija. Tai man įsakyta pristatyti jus, todėl aš ir esu čia. O mesiras de Kominas važiuos toliau į Romą.

- Į Romą! Dieve, ką gi jūs ten darysite? - paklausė Fjora. Paskui atsiprašydama pridūrė: - Prašom atleisti man dėl netaktiško smalsumo.

- Na, ką jūs, ką jūs! Viskas paaiškinama labai paprastai. Aš labai džiaugiuosi ir dabar esu ramus, kad radau jus kaip tik čia. Juk man buvo įsakyta surasti jus Romoje ir išsiųsti su pirmu laivu, plaukiančiu iš Čivito Vekijo, kad ir kiek tai man kainuotų. Todėl aš ir pasiėmiau su savim tiek daug kareivių.

- Ar tik jūs nenorite pasakyti, - įsiterpė Demetrijas, - kad popiežių buvo galima priversti atiduoti Fjorą?

- Kaip tik taip. Karaliui nepatinka, kai jo pasiuntiniai be pėdsakų dingsta arba tampa nesvetingo priėmimo

aukomis. Na, o kol kas galima sakyti, kad viskas gerai, kas gerai baigiasi. Nors su jo šventenybe dar ne viskas baigta.

- Prancūzijos karalius teikėsi būti tarpininkas sprendžiant konfliktą tarp Romos ir Florencijos? - neištvėrė nepaklausęs Demetrijas, kuriam vis labiau patiko įsitraukti į politinius žaidimus nuo to laiko, kai pagyveno šalia Liudviko XI.

- Jokiu būdu. Mano misija Italijoje turi dvigubą politinį aspektą: užtikrinti Florenciją, kad Prancūzija teiks jai pagalbą ir paramą, o dėl Romos popiežiaus, tai aš turiu duoti jam suprasti, kad karalius užsirūstinęs ant jo. Turiu jam laišką, kuris galbūt atves popiežių į protą. Tame laiške karalius siūlo kitą mėnesį sušaukti Orleane karaliaus Bažnyčios atstovus ir atkurti Pragmatinę sankciją*, kuri kadaise buvo paskelbta Buržė valdant Karoliui VII. Jis reikalauja sušaukti aukščiausiąją Bažnyčios tarybą ir prašys ją pašalinti Sikstą IV. O laiško pabaigoje karalius palinkėjo popiežiui, kad šis, apakintas neapykantos Florencijai, šiek tiek atsitokėtų, nes tikras pavojus gresia iš Turkijos pusės.

Demetrijas net sušvilpė.

- Tikiuosi, jūs liksite gyvas ir sveikas po visos šitos istorijos?

- Tai manęs kaip tik nejaudina. Net jeigu man kas ir atsitiks, mūsų valdovui vis tiek pavyks atkurti šią seną Neapolio karalystės paveldėjimo teisę ir tuo tikslu pasiųs armiją į Aragoną. O ta armija vis tiek žygiuos per Romą.

- Dėl suvereno, kuris neva nenori karo, - įsiterpė Fjora, - sakyčiau, kad jis skuba praryti visus iš karto.

◆

* Pragmatinė sankcija tam tikru mastu išlaisvino Prancūzijos bažnyčią nuo laikinos priklausomybės nuo Romos: Roma jau nebeturėjo teisės skirti vyskupų, abatų, o svarbiausia - gauti iš jų pelno. Liudvikas XI panaikino ją pačioje savo valdymo pradžioje.

- Tačiau tai tik grasinimai, madona. Karalius per daug protingas, kad leistųsi į pavojingas avantiūras. O Italija jam įdomi tik kaip Florencijos ir Venecijos šalininkė. Šiuo momentu svarbiausia jam - žinoti, ar parems monsinjorą Lorensą Sinjorija su dvasininkija prieš Siksto užmačias.

- Florentiečiai ne tokie bailiai! - sušuko Fjora drebančiu balsu, didžiuodamasi savo tauta, kurią ji mylėjo nuo vaikystės laikų. - Lorenso ir šventikų atskyrimas nuo Bažnyčios didina jų pasipiktinimą popiežiumi. O dėl karo, tai žmonės puikiai supranta, kad jis neišvengiamas. Ir nereikia apsigaudinėti dėl to, kad mes mokame tik nerūpestingai linksmintis per šventes.

- Karas? Sutinku, bet interdiktas?*

- Tikiuosi, popiežius nesiims to? - paklausė Demetrijas.

- Mūsų informatoriai Romoje perdavė mums kaip tik priešingai: popiežius rimtai galvoja apie tai. Ir toks žmogus laiko save dievobaimingu! O juk jis pasirengęs viskam, kad tik paklupdytų Florenciją ant kelių, pražudytų Medičius ir užgrobtų turtus ir valdžią. Kaip jūs manote, ką turi daryti miestas? Pasiduoti?

- Na jau ne! - sušuko Demetrijas. - Žmonės, perėmę graikų kultūrą ir filosofiją, jau niekada nebesugrįš į buvusius barbariškus laikus. Aš netgi galiu išpranašauti jums, kas atsitiks, jei dvasininkija bus verčiama daryti tai, ką įsakė popiežius: ji tiesiog išmes jį, kaip nereikalingą daiktą. Ir tuomet bus gydomi ligoniai, padedama našlaičiams ir skurstantiems, laidojami mirusieji. Šiaip ar taip, aš labai nustebčiau, jei arkivyskupas paklustų.

---

* Viduramžiais - draudimas, reiškęs dvasinę valstybės mirtį; iš esmės tai buvo katastrofa: buvo uždaromos bažnyčios, nebeskambėjo varpai, nebuvo klausomos išpažintys, nevyko jungtuvės ir net nebuvo laikomos gedulingos pamaldos numirėliams, kuriuos draudė uždengti įkapių drobule; ligoniams atsisakydavo suteikti medicinos pagalbą, elgetoms ir luošiams nedavė prieglobsčio. Už interdikto nevykdymą įstatymas žiauriai baudė.

- Kaip malonu su jumis kalbėtis, Demetrijau, - pasakė Kominas nusišypsojęs. - Absoliučiai viskas sutampa: arkivyskupas su viltimi lauks Bažnyčios tarybos nutarimo, o Prancūzijos karalius šaukia tą tarybą, kad priimtų jam naudingus nutarimus. O jei kils karas, jis veikiausiai netruks ilgai dėl protingos monsinjoro Lorenso politikos, Lorensas viską padarys savo šalies labui, kad ji kuo ilgiau gyventų taikoje. Bet gana politikos! Po tokių pietų tai tiesiog nepadoru!

- Tuomet apie ką gi dar jūs norėtumėte pakalbėti? - paklausė Fjora su šypsena. - Juk politika užima tris ketvirtadalius jūsų gyvenimo.

- Pakalbėkime apie jūsų politiką ir jūsų ateitį. Atrodo, sakiau jums, kad jūsų namuose, kur jūsų nekantriai laukia, viskas liko po senovei, net sode žydi vis tos pačios neužmirštuolės. Manau, kad ir jūs pati norite kuo greičiau ten grįžti.

- Dar ir kaip noriu! Per visus tuos išsiskyrimo mėnesius aš taip ilgėjausi savo namiškių. O mano sūnus net nepažįsta manęs, juk mane pagrobė beveik iškart po jo gimimo. Kas bus, jei aš nepatiksiu jam?

- Vadinasi, vyruko blogas skonis, jeigu jis nepripažins tokios motinos, kaip jūs, Fjora, - atsiduso Mortimeras, pakildamas iš užstalės po sočių pietų ir žingsniuodamas po didžiulę vėsią salę. - Bet man atrodo, kad jūs be reikalo nuogąstaujate, juk pats karalius dievina jūsų berniuką. Jau kaip jis džiaugiasi jį matydamas! O grįždamas iš medžioklės visada užsuka į jūsų pilį bent žvilgtelėti į vaikelį.

- Tai tiesa? Jis ateina aplankyti mano Filipo?

- Na, taip! Jūs juk žinote, kaip jis rūpinasi sosto įpėdiniu, silpnu ir gležnu vaiku! O šis mažylis, neturintis nei tėvo, nei motinos, jį labai domina. Jis jam kaip tikras sūnus.

- Kas galėtų pagalvoti, kad jis toks rūpestingas ir švelnus! - sušnibždėjo susijaudinusi Fjora. - Aš nelaikau

savęs verta jo gerumo, bet būsiu laiminga galėdama susitikti taip pat ir su juo.

- Puiku! Tad kada gi mes iškeliaujame? - linksmai paklausė škotas.

Fjora nusprendė išvykti kitą savaitę, kad spėtų susidėti daiktus, be to, skubotu išvykimu ji nenorėjo įžeisti Lorenso Puikiojo. Taigi Fjora ir Kominas turės apleisti Florenciją tą pačią dieną, bet jie keliaus į skirtingas puses. Kominas iš pradžių važiuos į Romą, paskui vėl grįš į Florenciją. Karalius buvo tokios nuomonės, kad jo pasiuntinys turi būti šalia Medičių, nes šiems atėjo sunkūs laikai; Fjora keliaus į Prancūziją, nežinodama, ar kada nors grįš į Florenciją; dabar tai priklausė tik nuo Filipo sprendimo.

Svečiams išvažiavus į miestą, Fjora paėmė Demetriją už parankės ir išsivedė į sodą. Buvo vasara, žemę ir medžius dengė vešli žaluma, abipus žvyruotų takelių skleidėsi rožės, o lauramedžiai jau pasipuošė žiedų puokštėmis. Išvydus šį grožį, Fjorai suspaudė širdį: negi ji turės palikti ir šiuos namus, ir šį sodą? Slapta stebėjęs ją Demetrijas pamatė, kaip ant jos blakstienų suvirpėjo ašaros. Jis tvirčiau suspaudė jos ranką.

- Tau gaila išvažiuoti iš čia?

- Žinai, taip... Vis dėlto tu negali įsivaizduoti, kaip aš noriu kuo greičiau pamatyti Filipą. Mes vėl galėtume būti laimingi. Kartais man atrodo, kad aš pati savęs nesuprantu. Tarsi manyje gyventų dvi moterys.

- Ne “tarsi”, o taip ir yra. Vieną moterį su Florencija sieja gilios šaknys, laimingos vaikystės ir paauglystės prisiminimai, kita aistringai myli savo vyrą. Juk tu kankiniesi vien pagalvojusi apie tai, kad turi apleisti savo mylimą miestą nežinodama, kas tavęs laukia ateityje. Sakysi, aš neteisus?

- Tu visada teisus. Juk mes su Filipu taip mažai pažinome vienas kitą, o spėjome suteikti vienas kitam tiek skausmo.

- Ar nenori pasakyti, kad jei ne tavo sūnus, tai tu negrįžtum?

- O ne, nė akimirkos! Kad ir kokie išbandymai lauktų manęs ateityje, mano gyvenimas - tai Filipas, ir aš niekada jo neatsisakysiu.

Sodo takelis nejučia atvedė juos prie groto. Demetrijas parodė į jį lengvu smakro krustelėjimu:

- Na, o kaipgi šitas?..

- Jis užmirš mane. Ir patikėk manim, labai greitai. Juk jam reikės ginti savo miestą, o ir florentiečių, svajojančių apie jį, ne tiek jau maža. Pavyzdžiui, kad ir Bartolomėja dei Nazi, o apie kitas aš jau nė nekalbu.

- Galimas dalykas, tu teisi. O tu pati ar įstengsi jį užmiršti?

- Niekada... Nors, matai, juk aš jį jau pradedu užmiršti.

- Gana įdomus atsakymas. Aš pasakyčiau: sunkiai suprantamas. Net vyrui, kuris laikė save moterų žinovu!

- Be abejo, tai sunku paaiškinti. Lorensas užgydė mano dvasios žaizdas. Tai jis grąžino man norą gyventi, apsiautė šiluma, suteikė tiek džiaugsmo. Bet juk ir aš padariau viską, kas įmanoma, kad užgydyčiau jo žaizdą, kurią jam atvėrė mylimo brolio mirtis.

- O jeigu jis sumanys visam laikui pasilikti tave prie savęs ir nieko nepaisant?

- Tu nori pasakyti, kad jis pasiliks mane prievarta?

- Kad ir taip!

- Ne, jis ne toks. Žinai, kartą jis man sakė, kad reikia suspėti būti laimingam, nes niekas nežino savo valandos.

Jie abu patylėjo, grožėdamiesi alyvmedžių giraite, kuri atsivėrė prieš jų akis, vos tik jie išėjo už sodo tvoros. Sidabrines medžių šakas jau svarino sunkūs vaisiai. Graikas sustojo šalia vieno medžio gumbuotu kamienu, nulaužė mažą šakutę su žaliu vaisiumi ir ištiesė ją jaunajai moteriai.

- Saugok ją mano atminimui.

- Kaip, negi tu paleisi mane vieną? - liūdnai paklausė ji. - O aš maniau, kad jūs su Estebanu grįžtate į Prancūziją.

- Ne, Fjora. Gana man bastytis, aš per daug senas. O jei tu leisi man likti gyventi šiame name su mano ištikimuoju Estebanu, tai man nieko geriau gyvenime ir nereikia. Pagaliau aš nemanau, kad Leonarda mano atvykimo proga papjautų veršiuką.

- Ji taip apsidžiaugs man sugrįžus, kad ir tave sutiks išskėstomis rankomis. Juk širdyje ji labai myli tave.

- Fjora, atsikratyk įpročio priskirti žmonėms jausmus, kuriuos tu jauti man. Leonarda niekada nemylėjo manęs ir netgi truputį prisibijojo. Galimas dalykas, ne be pagrindo, bet svarbu ne ji. Tiesiog aš noriu likti čia, nes ši puiki šalis primena man mano tėvynę. Aš čia radau taiką ir ramybę.

Fjora švelniai paglostė šakelę ir su šypsena ištarė:

- Tu padovanojai ją man kaip taikos simbolį?

- Taip! Ir tai daug rimčiau negu tau gali atrodyti. O dabar aš paprašysiu tave įvykdyti vieną mano prašymą. Prižadėk, kad įvykdysi.

- Jei tu reikalauji.

- Taip, aš reikalauju. Pirma, nesakyk Lorensui to, ką dabar man atskleidei. Juk jis myli tave daug labiau, negu tau atrodo, ir jo išdidumas neleis, kad tu jį laikytum tik meilužiu.

- Bet aš niekada nieko panašaus nesakiau! - sušuko Fjora.

- Galbūt, bet tam tikru atžvilgiu kaip tik taip išeina. Pažadėk man dar vieną dalyką. Niekada nesakyk Filipui Selonžė, kad tu buvai Lorenso Medičio meilužė. Įspėju tave dėl to, nes noriu išsaugoti ne tik tavo ramybę, bet ir gyvybę. Juk Filipas gali net nužudyti tave.

- Tačiau argi ne jis atleido man dėl ryšių su Kampobasu?

- Aš netikiu, kad jis tau atleido. Žinok, kad ateis laikas, ir jis dar primins tau. Maldauju, nieko neprisipažink jam, nors jūs, moterys, turite tokią silpnybę lovoje! Aš puikiai pažįstu tavo vyrą; jis beprotiškai myli tave ir pasirengęs užmiršti susižavėjimus, kurių būta karo metu, bet jis niekada neatleis savo sūnaus motinai, kad ji smaginosi Lorenso Puikiojo glėbyje. Taigi neužmiršk įvykdyti šių dviejų prašymų.

- Taip! Aš neužmiršiu. Tu daug protingesnis už mane.

- Ir dar. Turiu tau subtilų klausimą.

- Aš klausau.

- Tu tikra, kad nesi nėščia?

Fjoros veidas pasidarė tokios pat spalvos, kaip šakelė, kurią ji užsikišo už korsažo. Nė karto per patį aistros įkarštį jai neatėjo į galvą tokia mintis.

- Ne... manau. Ne.

- Na štai, matai: tu nesi tikra! Klausykis manęs įdėmiai. Dabar aš duosiu tau tokios mikstūros. Kilus bent mažiausiam įtarimui, kad esi nėščia, išgerk ją visą vienu ypu ir užgerk medumi. Iš pradžių tau bus taip bloga, kad pamanysi, jog miršti. Tokios kančios truks net dvi dienas. Užtat paskui tu drąsiai galėsi žiūrėti savo vyrui į akis.

- O tai nebus nusikaltimas?

Iš savo ūgio aukštumos Demetrijas įdėmiai pažvelgė į jaunąją moterį, kuri įsmeigė į jį savo pilkų gražių akių žvilgsnį; jame sustingo neramus klausimas. Niekada anksčiau ji neatrodė Demetrijui tokia graži. Apsirengusi paprasta plono audinio suknele, išsiuvinėta pievų gėlėmis, į storą kasą supintais plaukais - kasa krito nuo krūtinės iki pat liemens, - ji buvo tikras pavasario įsikūnijimas. Rankose ji laikė lengvą skėtį nuo saulės, kuris dengė jos veidą, gražesnį už kameliją, ir ilgą, tarsi iš marmuro nutekintą kaklą. Nepriekaištingas buvo laibas liemuo, apvalūs klubai, lengva gracinga eisena, taip žavėjusi Lorensą; tas žavėjimasis buvo natūralus jos reto grožio

priedas, grožio, tapusio tikra karalystės puošmena. Demetrijas pamanė, kad Lorensas Puikusis vargu ar įstengs kada nors užmiršti Fjorą kitų, taip aistringai jo trokštančių moterų glėbyje. Jis prisiminė, kaip kartą Lorensas jam prisipažino: "Turėti Fjorą reiškia turėti viso pasaulio grožį. Senovės graikai padarytų iš jos dievišką statulą. O laikyti ją savo glėbyje, patirti visą žavesį jos meilės aistros, kuriai neprilygsta nė viena moteris pasaulyje, ir yra tikra laimė".

Fjora klausiamai tebežiūrėjo į Demetriją, paskendusį savo mintyse.

- Na? Tu man neatsakysi? Juk tai nusikaltimas - pražudyti savo įsčiose savo pačios kūdikį!

- Sutinku. O kai tavo vyras, viską sužinojęs, iš pavydo nužudys abu, ar tai nebus dvigubas nusikaltimas? Vos tik aš pagalvoju apie tai, ir mano širdis apmiršta. Tad paimk šitą ir paslėpk. Kartoju: vyrui nė žodžio!

Jie pasuko atgal į namus. Eidami palei sodo tvorą, jie pamatė Karolį, kuriam sodininkas padėjo pastatyti bičių avilius. Jaunuolis mėgo bites ir labai domėjosi jų auginimu. Jis mėgo kartoti, kad Trespiano medus buvo geriausias Toskanoje. Pasiraitojęs šiurkštaus chalato rankoves su klumpėmis, vėjo plaikstomais plaukais ir išraudęs, jis kaip tik dėjo į avilį rėmelį su bičių koriais ir visas tiesiog švietė iš laimės.

Fjora pakvietė jį papietauti kartu su savo draugais Kominu ir Mortimeru. Bet jos įkalbinėjimai buvo beprasmiški: jis varžėsi dėl savo nelaimingos išorės.

- Gana to, kad škotas jau matė mane, - pasakė jis Fjorai atsiprašomu tonu, - to dar trūktų, kad į mane žiūrėtų ponas pasiuntinys.

- Na, ką jūs kalbate, Karoli? Visi žino, kad mūsų santuoka negalioja, bet mus sieja tikra draugystė. Mano brangusis, aš niekada neturėjau brolio, dabar manau, kad suradau jį!

- Viešpatie! Už ką gi man tokia laimė? Žinokite, kad jūs niekada neturėsite brolio, švelnesnio už mane! Vis dėlto neprašykite manęs būti su jumis per pietus.

Gyvenimas gryname ore ėjo jam į naudą, jis atgavo jėgas, blyškūs jo skruostai paraudo.

- Tu jo negalėsi pasiimti kartu į Prancūziją? - tyliai paklausė graikas.

- Tai būtų geriausias sprendimas. Neužmiršk, kad jis laikomas mirusiu.

- Bet man atrodo, kad jam geriau likti čia. O kol mes kartu su Lorensu, niekas neišdrįs ateiti jo. Prancūzijoje jis jausis kaip žuvis, išmesta ant kranto. Tik šios šalies klimatas jam į naudą. O aš padėsiu jam patenkinti jo žinių troškimą.

- Kitaip sakant, - liūdnai ištarė Fjora, - iš mūsų dviejų tu pasirinkai jį. Atrodo, aš pradedu pavyduliauti.

- O, tai glosto mano savimeilę. Bet kalbant rimtai, Fjora, mes su Estebanu turime likti čia, nes aš net negaliu pasakyti, kas mūsų lauktų tenai. Galbūt didelė laimė, kurios aš visa širdimi troškau, o gal nauji išbandymai, tokie neišvengiami negailestingais mūsų laikais. Svarbiausia - būk tikra - yra tai, kad tu turi namą ir turi, kas jį saugoja, kad mes - tavo tikroji šeima, kuri visada priims tave. O kol kas eime pažiūrėti, kaip ten Karoliui sekasi su jo mylimomis bitėmis.

Ir čia atsitiko netikėtas dalykas. Taikios vasaros dienos ramybę staiga sutrikdė griausmingas didžiausio varpo gaudimas, prie jo prisijungė gretimi maži varpai, skambantys tik ištikus Florenciją kokiai nors negandai. Šis netylantis skambesys, sumišęs su maištingos minios staugimu, priminė baisią susidorojimo ir žudynių naktį. Priešais Fjoros ir Demetrijo akis viskas nublanko. Jie jau nematė nei gražaus peizažo, nei žydro dangaus, nei švelnios saulės, po kurios spinduliais žydėjo kvapiosios žolės. Jie susižvalgė ir abu krūptelėjo: įvyko kažkas baisaus. Bet kas?

Užmiršę Karolį, kuriam, beje, irgi nerūpėjo nei jie, nei bitės, jie puolė prie seno bokštelio, kuris kadaise buvo vienas iš miesto įtvirtinimų. Jo viršuje graikas pastatė žiūroną, per kurį paprastai stebėjo žvaigždes. Bet dabar žiūronas jam buvo reikalingas visai kitam tikslui. Jis nukreipė jį į pietinius miesto vartus, tikėdamasis pamatyti artėjančią prie Florencijos kariuomenę. Tačiau ten buvo tylu.

- Teks palaukti, kol ateis Estebanas, - atsiduso Demetrijas. - Jis mums atneš šviežių naujienų.

O kastilietis tą dieną pasisiūlė palydėti prancūzus iki pat Medičių pilies ta dingstimi, kad ta pačia proga jis padidins žvakių atsargas. Iš tikrųjų jam reikėjo pasimatyti su gražute baltinių pardavėja, kurią, kilus sambrūzdžiui, jis tiesiog išplėšė iš įniršusios minios, jau pasirengusios suknežinti jos galvą į sieną. Nuo tos akimirkos jo kojos nežinia kodėl pačios vedė jį pas žaviąją Kostenciją. Jis jautė, kad vis stipriau prisiriša prie jos. Ši aplinkybė kėlė nerimą Demetrijui, kuris, nepaisant Estebano uždaro charakterio, jau viską suprato, o kai tasai aiškino jam, kokia pelninga baltinių prekyba, Demetrijui neliko jokių abejonių, dėl ko taip dažnai dingsta jo tarnas.

Todėl Beltramio vilos gyventojai visai nenustebo, kad Estebanas nepasirodė iškart po to, kai trimitai paskelbė, jog uždaromi miesto vartai. Tikriausiai kastilietis praleido naktį pas draugužę. Supykęs Demetrijas bejėgiškai gūžtelėjo pečiais: Estebanas dar atsakys už šį poelgį, netinkamą ištikimam tarnui.

- Gaila, kad mes nieko taip ir nesužinosime iki rytdienos! - atsiduso Fjora.

Didysis varpas pagaliau liovėsi skelbęs aliarmą, tačiau tai nenuramino Fjoros, nes nuo slėnio pusės pasigirdo baisus riaumojimas, kurio nepajėgė nustelbti mažųjų varpų skambesys.

Atėjus nakčiai, visi išsiskirstė po savo kambarius. Sėdėdama prie savo miegamojo lango, Fjora staiga išgirdo

artėjantį arklio kaukšėjimą. Arklys sustojo prie vilos vartų. Fjora sustingo iš nekantrumo, nes žinojo, kad nakties svečias negalėjo būti niekas kitas, išskyrus Lorensą.

Jis įėjo į kambarį. Silpnoje lempos šviesoje Fjora vėl pamatė jį tokį, koks jis buvo Džuliano nužudymo dieną: juoda liemenė, atsagstyta iki pat juosmens, nuo greito jojimo susitaršę plaukai, prakaito lašeliai ant kaktos ir apdulkėjęs veidas. Bet dabar jo veido išraiška buvo visai kitokia. Tai buvo jau ne tas žmogus, kuris atėjo prašyti prieglobsčio ir pasinerti į jos tankius plaukus, nepaleisdamas iš savo glėbio. Priešais ją stovėjo pilnas orumo ir ryžto vyras.

- Aš tik atjojau pasakyti tau "sudie", - pasakė jis.

- Jau? Bet juk aš išvykstu tik po kelių dienų.

- Žinau. Bet aš išvykstu dar anksčiau ir tau patariu neatidėlioti išvykimo.

- Bet kodėl, niekas manęs neskubina, ir Kominas...

- Kominas rytoj išvyksta į Romą, o aš, suprantama, lydėsiu jį. Pasiųsk pašaukti Demetrijo, mums reikia viską kartu aptarti.

Kai jie trise susėdo už stalo, Lorensas papasakojo, kas įvyko ir kodėl visa Florencija pakilo ant kojų. Pasirodo, vakare atskubėjo popiežiaus pasiuntinys ir atnešė žinią, kad Sikstas IV skelbia karą. Bažnyčios tarnams adresuotame laiške buvo rašoma, kad pats popiežius esą neturįs nieko prieš Sinjoriją ir Florenciją. Jis stojo tik prieš Lorensą Medičį, nes šis esąs žudikas ir šventvagis, ir jei Florencija išvysianti nedorą tironą, tai nė vienas plaukas nenukris nuo jos galvos, o Aukščiausiasis palaimins šį miestą.

- Tada, - pasakė Lorensas, - aš pasiūliau žmonėms išduoti mane, kad būtų galima išvengti baisaus karo, gresiančio mūsų mylimam miestui. Bet Bažnyčios tarnai griežtai atsisakė. Aš pasiūliau jiems pagalvoti iki ryto ir pasitarti su visais miesto gyventojais.

- Man atrodo, kad jie jau davė tau atsakymą, - pasakė Demetrijas. - Mes visi girdėjome aliarmo signalą ir minios staugimą.

- Tai buvo jų pirmoji reakcija, kuri, neslėpsiu, mane nudžiugino. Tačiau atėjus nakčiai atsiranda baimė.

- Tu neturi pasiduoti į niekšo popiežiaus rankas, - pasipiktinusi pasakė Fjora. - Šiam bjaurybei, drįsusiam nužudyti tavo tikrą brolį per pačias Velykas! Jis paprasčiausiai nė nėmirktelėjęs nužudys tave, ir joks Kominas negalės tau padėti.

- Aš nė neketinu sukelti pavojaus Kominui. Jo misija Romoje irgi gana pavojinga.

- Negi tu toks naivus, kad manai, jog Sikstas pasitenkins vien tavo mirtimi? Betgi jis paskui atsiųs čionai savo mylimą sūnėną ir Riarijų. Jie pasirengę išpumpuoti iš Florencijos visą auksą ir išsiurbti visą kraują, o paskui priversti raitytis prie jo kojų. Tu to linki savo miestui? O gal manai, kad šis niekšas pasigailės tavo vaikų, tavo motinos ir visos tavo giminės? Na, tu tiesiog beprotis, Lorensai!

- Ne, Fjora. Vienintelis dalykas, ką aš galiu padaryti, tai pasielgti taip, kaip man liepia mano sąžinė. O Florencija tegul pati renkasi!

- Negi tu manai, kad miestas paklus Riarijui, sukilęs prieš tave? Jei aš turėčiau tokį svorį mieste, tai nė minutės nedvejočiau. O dar mažiau naktį... - pasakė Demetrijas.

- Bet jie sutiko dėl šios nakties, - pasakė Fjora. - O tai jau daug!

- Ne, rizika pernelyg didelė. Jei aš nepasiduosiu, miestas bus uždarytas.

- Na, ir kas? Jei Sinjorija atsisakys popiežiaus, kaip jis to ir nusipelnė, tai kas jai darbo dėl jo sprendimo? Argi Kominas nekalbėjo tau apie Prancūzijos karaliaus planus?

- Tu turi galvoje Bažnyčios tarybą? Ne. Bet reikės laiko jai sušaukti. Ar mes įstengsime kol kas išsilaikyti?

- Jei tik užteks pinigų kondotjerams papirkti. Juk Florencija neturi ginklų, miestas neįtvirtintas, vienintelė jo jėga - pirkliai. Ir vis dėlto miestas kovos, antraip tai bus ne Florencija!

Aistringa Fjoros kalba sukėlė Lorenso šypseną, ir jis švelniai prispaudė ją prie savęs.

- Tu kalbi kaip mano motina, - pasakė jis, pabučiavęs ją į kaktą. - Bet...

- Tiesiog mes kalbame kaip ir visos moterys.

- Galimas dalykas. Bet juk tu viena iš mūsiškių, ir mintis, kad reikės su tavim išsiskirti, man tiesiog nepakeliama. Tu neįsivaizduoji, kaip man sunku pasakyti tau: "Sudie, Fjora!"

Jie žiūrėjo vienas į kitą neatitraukdami akių.

- Man irgi sunku pasakyti tau: "Sudie, Lorensai!" Geriau niekada nesakyti "sudie"!

Lengvu žingsniu Demetrijas pasišalino, kad netrukdytų įsimylėjėliams paskutinėmis jų atsisveikinimo minutėmis. Jis išsinešė alyvinę lempą, ir abu liko vieni visiškoje tamsoje. Fjora uždėjo ranką Lorensui ant peties:

- Yra vienintelis būdas, kuris gali sušvelninti išsiskyrimo kartėlį, - tai praleisti šią paskutinę naktį drauge.

Ji pajuto, kaip jis visas sudrebėjo. Tačiau jis susitvardė ir žengė atgal.

- Aš atėjau čia ne išmaldos, Fjora. Juk tu jau nebesi laisva moteris.

- Taip, aš žinau...

- Kažkur ten, šiaurėje, gyvena žmogus, kuris myli tave ir kurį tu myli.

- Žinau...

- Jei tu dabar atsiduosi man, tai sulaužysi santuokinę ištikimybę, beje, kaip ir aš.

- Aš ir tai žinau. Bet kaip ir mūsų pirmąją naktį, aš noriu ir priklausysiu tau. Galbūt mes daugiau niekada

nepasimatysime, Lorensai, ir aš noriu padovanoti tau šią paskutinę naktį. Žinoma, jei tu pats to nori...

- Ir tu dar klausi?

Jis paėmė Fjoros ranką ir pasukęs pabučiavo į delną. Paskui taip ir nepaleisdami rankų, jie abu nusileido į sodą. Buvo šviesi naktis. Jie ėjo sodo alėjomis, leidosi terasas jungiančiais mažais laipteliais. Lorensas vedė Fjorą į jų meilės grotą. Jie sustojo priešais įėjimą, virš kurio sviro baltos it sniegas kvapnaus jazmino šakos.

- Koks gražus šiandien dangus! - sušnibždėjo Lorensas, liesdamas lūpomis Fjoros lūpas. - Tegul šią naktį jis užkloja mus.

Jie nėjo į grotą, bet nusimetė rūbus ir nuogi nugriuvo ant šilkinės žolės, kur žydėjo šviesūs bijūnai.

Lorensas pakilo su pirmaisiais gaidžiais. Paskutinį kartą jis prisitraukė ją prie savęs su pašėlusia aistra. Jų lūpos susiliejo ilgame bučinyje.

- Tesaugo tave Dievas, mano puikioji meile!

Pirmą kartą gyvenime jis ištarė šį žodį, ir Fjora pasijuto tokia sujaudinta, kad panoro sulaikyti jį dar.

Bet Lorensas gracingai kaip katė prišoko prie groto, kur buvo palikęs savo drabužius. Sėdėdama žolėje, rankomis apglėbusi kelius, Fjora žiūrėjo įkandin išeinančio Lorenso, kurio siluetas pranyko slėnį apgaubusioje ryto migloje. Kamuolys įstrigo gerklėje, ir ji pravirko. Ji suprato, kad niekada neįstengs užmiršti Lorenso. O dar ją apėmė keista nuojauta, kad jai kažkas sutrukdys vėl susitikti su Filipu. Bet dėl vieno dalyko ji buvo tikra: netgi jei Lorensas Puikusis nepasiaukos Florencijos saugumo labui, ji vis tiek daugiau nepamatys jo, nors ir manė, kad niekada nereikia sakyti “sudie”.

Kaip tik tai ji norėjo paaiškinti Demetrijui, pamačiusi jį šalia namo nekantriai vaikštinėjantį sodo alėja. Kai ji priėjo prie jo, jis sustabdė ją įspėjamu rankos mostu:

- Tau dėl nieko nereikia atsiprašinėti, Fjora. Tu niekam nenusikaltai!

- Ir tu nesmerki manęs?

- Kodėl turėčiau tai daryti? Kaip aš galiu teisti tave?

- Tu supranti, aš buvau su juo... O jei jis žus?

- Jis nežus! Florencija niekam jo neatiduos ir kausis dėl jo. O tu nenusileisk iki nereikalingų atsiprašinėjimų ir liaukis apgaudinėti save. Juk tu geidei jo, kaip ir jis tavęs... ir netgi bus geriau, jei dalelė tavo sielos liks čia. Vadinasi, ateis metas, kai tu panorėsi grįžti.

Demetrijas buvo teisus. Apie pusiaudienį grįžo Estebanas ir atvežė naujienų. Sinjorija vienbalsiai pranešė popiežiui, kad ji neketina paklusti jo įsakymams, kad Lorensas niekuo nenusikalto, tauta myli jį ir yra dėkinga už tai, jog jis visada gynė ją nuo tų, kurie kėsinosi į jos laisvę. O dėl Toskanos dvasininkijos su prelatais priešakyje, tai ji dar kartą patvirtino savo ryžtą jokiu būdu nevykdyti popiežiaus draudimo ir pareikalavo nedelsiant sušaukti Visuotinį susirinkimą. Ir netgi daugiau. Lorenso apsaugai buvo surinkta gausi gvardija, vadovaujama jo asmens sargybinio Savaljo, nes jis puikiai žinojo, kokios klastos galėjo griebtis užsirūstinęs Sikstas IV. Visas miestas buvo pasirengęs karo veiksmams ir negailėjo aukso, kuris plaukė į jo iždą didžiulei armijai paremti.

- Na štai, o iš manęs nėra jokios naudos, - atsiduso Fjora, - nes aš turiu išvažiuoti.

- Tu melsiesi už mus, - pasakė Kjara kartu su Kolomba atėjusi atsisveikinti su Fjora, nes šiai daugiau nebuvo galima pasirodyti mieste. Taip nusprendė Lorensas jų atsisveikinimo naktį, nes jis būgštavo, kad jos nesučiuptų per visą tą sumaištį.

- Tu pasakei - melstis? - paklausė Fjora. - Bet aš to visai nemoku.

- Nieko, Leonarda išmokys tave. Ak, kaip man trūks tavęs! Kartais man atrodo, kad mes su tavim grįžome į mūsų vaikystės metus.

- Kam gręžiotis atgal? Mes su tavim jaunos, ir mums dar viskas prieš akis. Aplankysi mane kada nors

Prancūzijoje. Pamatysi, tai nuostabi šalis, ji ne tokia, kaip mūsų, bet man atrodo, kad ji patiks tau. Be to, aš įsitikinusi, kad ten tu turėsi didžiulį pasisekimą.

- Aš ne prieš. Bet iš pradžių man reikia įtikinti dėdulę Lodoviką, kad prancūziškos peteliškės mokslui yra ne mažiau įdomios negu florentietiškos.

Susikibusios rankomis, draugės vaikštinėjo ilga, kiparisais apsodinta alėja, kuri vedė į vilą ir slėpė jas nuo pašalinių žvilgsnių. Už jų ėjo Kolomba, prisidėjusi prie veido nosinaitę ir be paliovos kūkčiodama. Tarnas vedė už žąslų Kjaros ir Kolombos mulus. Staiga Fjora sustojo, pastebėjusi žolėje gulintį akmenį. Šis akmuo iškrito iš vilą juosiančios sienos. Fjora pakėlė jį, ilgai apžiūrinėjo ir susimąsčiusi tarė:

- Tu prisimeni mūsų pokalbį šv.Jono dienos rytą?

- Tu kalbėjai tada apie išplėštą akmenį?

- Taip. Aš tada pasakiau, kad jis vėl užims savo vietą. Aš klydau. Matai, šis iškritęs akmuo reiškia...

- Tu neteisi. Pažvelk! Štai ten sienoje liko tuščia vieta. Reikia tiesiog vėl įdėti akmenį tenai.

- Beprasmiška. Jis vėl iškris. Čia reikia kalkių skiedinio jam sutvirtinti, o aš jo neturiu. Verčiau paimsiu šį akmenį kaip suvenyrą.

- Bet ta vieta sienoje taip ir liks tuščia, kaip ir tavo namas be tavęs. Aš tikiu, kad ateis diena, kai ir tu, ir akmuo kiekvienas užimsite savo vietą.

Ir Kjara su ašaromis akyse puolė Fjorai ant kaklo. Paskui, užšokusi ant mulo, ji risčia nušuoliavo. Kolomba, šaukdama jai įkandin, vos spėjo paskui ją. Fjora liko visai viena alėjoje.

Taigi nutrūkinėjo paskutiniai saitai, sieję ją su mylima Florencija. Ji nežinojo, ar galės kada nors vėl juos sumegzti. Ji negalėjo net nueiti atsisveikinti su tėvo kapu, bet Kjara prižadėjo jai kiekvieną savaitę ateiti ten melstis jos vardu.

Išsiskyrimo rytas buvo ypač sunkus jai ir tiems, kurie liko namuose. Išvykti buvo numatyta liepos keturioliktąją, švento Bonaventūro, Pranciškaus Asyžiečio bendražygio, dieną. Ta proga nedideliame pranciškonų vienuolyne Fjezolėje įvyko pamaldos, tame pačiame vienuolyne, kur kartą žiemos naktį Filipas de Selonžė ir Fjora buvo paskelbti vyru ir žmona. Prieš išvykdama susitikti su vyru, ji panoro išklausyti pamaldų kaip tik šiame vienuolyne, kuriame davė savo pirmą ištikimybės priesaiką, sulaužytą dėl to, kad manė, jog jos vyro nėra gyvo. O auštant, dar saulei netekėjus, ji nuėjo į koplyčią atsiklaupti ir prašyti atleidimo dėl savo kūniškų nuodėmių, nors širdies gilumoje jautė, kad tai buvo tik poza, o ne nuoširdi atgaila. Tačiau nuodėmės atleidžiančio kunigo žodžiai sujaudino ją. Dabar Lorenso meilužė užleido vietą grafienei de Selonžė. Tvirtu žingsniu ji išėjo iš koplyčios ir pasuko prie Duglo Mortimero, kuris jau laukė jos viloje su trimis gvardiečiais, asmens sargybiniais.

Ji iš eilės atsisveikino su kiekvienu namiškiu.

Estebanui Fjora pasakė:

- Aš jums pavedu juos globoti, Estebanai, nes jūs esate stipriausias. Prižiūrėkite juos, bet neužmirškite saugoti ir savęs, nes jūs man labai brangus.

Karoliui:

- Mes turėjome nedaug laiko geriau pažinti vienas kitą, mano broli, bet ir to man užteko, kad nuoširdžiai prisiriščiau prie jūsų. Aš tvirtai tikiu, kad mes su jumis dar susitiksime.

Ir pagaliau Demetrijui:

- Tu buvai man kaip tėvas ir toks liksi visada. Man ypač sunku skirtis su tavim. Pasakyk man, maldauju tave, kad tai tik "iki pasimatymo" ir kad po kurio laiko mes vėl būsime drauge.

Vos sulaikydamas ašaras, jis stipriai apkabino ją:

- Mano akys pradėjo drumstis, ir likimo knyga vis rečiau ir rečiau atveria man savo paslaptingus puslapius,

bet dėl vieno dalyko aš esu tikras: šis išsiskyrimas nebus ilgas. O dabar išvažiuok greičiau. Graikų filosofas neturi niekada prarasti savitvardos, jokiomis aplinkybėmis, antraip jis ne filosofas...

Ir nusisukęs jis nuskubėjo prie senojo bokšto, kuris jam atstojo observatoriją, ir užsidarė jame.

Fjora priėjo prie Mortimero. Tas padėjo jai įkišti koją į kilpą ir užkėlė ją ant arklio. Tokią pat paslaugą jis padarė ir jos tarnaitei Chatun, tik truputį kitaip. Jis tiesiog pakėlė ją nuo žemės lyg maišą ir pasodino balne, visa burna šypsodamasis; jo šypsena privertė jaunąją totorę nukaisti, bet prajuokino Fjorą. Bebaimis seržantas Viesulas, be abejo, susidomėjo šia švelnia ir trapia būtybe, tarsi atklydusia iš kitos planetos. Jis rūpestingai patiesė priešais ją savo paltą, vėl nusišypsojo ir tik tada nuėjo balnoti savojo arklio. Jam buvo nė motais, kad Fjora, stebėdama šią sceną, slėpė šypseną po tankiu šydu. Tokia kelionės pradžia buvo geras ženklas.

Palikusi Fjezolę, raitelių grupė ramiai nusileido nuo kalvos į platų slėnį, kuriuo jojo iki pat kelio, vedančio į Pizą ir į Livorną. Oras buvo geras, o lengvas vėjelis, dvelkiantis nuo jūros, nežadėjo karščio ir tvankumo. Žiūrėdama tiesiai prieš save, Fjora jojo greta Mortimero. Kad nesusigraudintų, ji davė sau žodį nė karto neatsigręžti atgal, nors ir kaip norėtų tai padaryti.

Kai raiteliai jau priartėjo prie Barko kaimelio, Fjora staiga suvirpėjo: vienodu ritmu iškart, kaip pagal komandą, ėmė skambinti visi varpai. Šis Florencijos varpų skambėjimas, tos pačios Florencijos, kurią popiežius atstūmė ir norėjo pasmaugti draudimu, taikiai sklido žydrame ryto danguje. Chatun susilygino su Fjora ir sušnibždėjo jai į ausį:

- Tai jis sako tau “sudie”.

- Gali būti. Bet čia dar ir kas kita. Tai ne tik atsisveikinimas; tai viltis, kurią skelbia visi miesto varpai. Pati Florencija sako man, kad ateitis jai nebaisi, kad

niekas neprivers jos nusileisti. Na, o dabar galima ramiai joti toliau.

Susijaudinusi Fjora nepastebėjo, kad už alyvmedžių kamienų slėpėsi žmogus, kuris sekė ją. Tas žmogus buvo Lukas Tornabuonis.

Po poros dienų, kai žvejų uoste Livorne karavelė, kuri rengėsi išplaukti į Marselį, kėlė bures, į Romą atvykęs Filipas de Kominas vaikštinėjo Perokės salės marmurinėmis grindimis, garsiai kaukšėdamas batų kulnais. Gilumoje užsiglaudęs tarsi užspeistas žvėris, sėdėjo Sikstas IV ir žiūrėjo į jį kaip smauglys, primerkęs akis. Šalia prancūzų pasiuntinio, apsirengęs skaisčiai raudona mantija, negirdimai žingsniavo kardinolas Gijomas d'Etuvilis. O priešais juos šlepsėjo ceremonimeistras Patrizis, kaip niekada panašus į išgąsdintą pelę.

Po iškilmingo protokolinio pristatymo popiežius, vis dar tylėjęs nuo tos akimirkos, kai įėjo Liudviko XI pasiuntinys - tas tylėjimas nežadėjo nieko gero, - pažvelgė į ramų flamando veidą; žydros flamando akys irgi žvelgė į jį su tam tikru smalsumu. Filipas pamanė, kad šis storas žmogus buvo kaip tik toks, kokį jis įsivaizdavo.

Pagaliau tarsi iš savo trigubo pagurklio gilumos popiežius sumurmėjo:

- Ko nori iš mūsų Prancūzijos karalius?

Kominas ištraukė iš už savo rankogalio laišką, sutvirtintą karaliaus antspaudu, priartėjo per du žingsnius ir priklupęs ištiesė laišką Romos suverenui. Bet, matyt, Komino nelaikė pakankamai garbingu žmogumi, kad jis pats galėtų perduoti laišką, nes d'Etuvilis paėmė jį ir perdavė popiežiui.

- Atplėškite, mūsų broli, ir perskaitykite! - pasakė jam Sikstas.

Atskleidęs manuskriptą, kurį laikė rankoje, kardinolas pasidarė toks pat raudonas kaip ir jo sutana. Karaliaus Liudviko lotynų kalba buvo gana vaizdinga, ir šis laiškas iš tiesų galėjo patvirtinti visus jo būgštavimus. Pradėjęs

skaityti karaliaus laišką, d'Etuvilis pamanė, ar pasiuntinys iš tiesų nepadės čia savo galvos.

"Tegul Dievas apšviečia protą jūsų šventenybei, kad jis suprastų, ką daro, - rašė karalius, - ir jeigu jis atsisakys kovoti su turkais, tai bent tegul nedaro niekam bloga, kad nepakenktų savo Bažnyčiai. Aš žinau, kad jūsų šventenybei žinoma, jog Apokalipsėje išpranašauti neramumai šiandien kilo Bažnyčioje ir jog jų iniciatoriai neliks gyvi, bet sulauks baisiausios mirties šiame ir aname pasaulyje. Tegul Dievas padaro taip, kad jūs nebūtumėt kaltas dėl tokių šlykščių dalykų..."

Popiežius vos neuždūso išgirdęs pastaruosius žodžius. Vis dėlto jie buvo aiškiai ištarti. Įsiutęs Sikstas pašoko iš savo sosto ir išleido kažkokį keistą šauksmą, pasibaigusį prakeiksmais:

- Sūnus nedorėlis! Karalius dar pažins visą mano pykčio jėgą! Taip išdrįsti įžeisti mus?! Mes atskirsime jį nuo Bažnyčios ir uždrausime jo karalystę...

Tada įsikišo Kominas:

- Mano karalius nepadarė nieko, kad užsitrauktų tokią jūsų šventenybės rūstybę! Krikščionių valdovų pareiga - būti atsakingiems už švento Petro sostą. Tuo metu, kai turkų laivai lėtai plaukia prie Adrijos krantų, jūsų šventenybė, užuot sutelkusi Italiją savo švenčiausiąja ranka ir išsiuntusi prieš kitatikius galingą jungtinę armiją, galvojate tik apie Florencijos sunaikinimą.

- Florencija to nusipelnė! Išdrįsti taip šiurkščiai ir išdidžiai elgtis su Pizos arkivyskupu, imti įkaitu mūsų legatą Peruzos kardinolą .

- Monsinjoras Medičis neėmė įkaitu kardinolo Riarijaus, o kaip tik atvirkščiai - suteikė jam prieglobstį savo rūmuose. Florencija - dievobaimingas miestas ir garbingai laikosi savo tikėjimo. Bet ji negali sutikti su tuo, kad per Velykų Mišias šventą ostijos pakylėjimo akimirką žudomi jos valdovai. Prancūzijos karaliui visai ne prie širdies incidentas

Santa Marija del Fjorės bažnyčioje. Ir jis ne vienintelis Prancūzijoje, kuriam tai nepatiko.

- O mums jis nerūpi!

- Tiesa? Tuomet tegul jūsų šventenybė iš pradžių pamąsto. Karalius nėra nusiteikęs priešiškai prieš pontifikatą. Žinoma, jis pavedė man prašyti pagalbos kare su turkais, ir didelės pagalbos. Bet jeigu jūsų šventenybė atkakliai norės sutriuškinti Florenciją arba jėga atiduoti ją savo sūnėnui, grafui Džirolamui Riarijui, tai Florencija kreipsis pagalbos į Prancūziją. Tegul jūsų šventenybė teikiasi prisiminti, kad Prancūzija turi tris valdas, kurias ji kol kas perdavė Neapolio karalystei, kitados užgrobtai Alfonso Aragoniečio. Jei karalius panorės prisiminti šią mažą valstybę ir vėl ją užkariauti, Roma gali atsidurti nemalonioje padėtyje. Be to, jūsų šventenybe, aš maldauju jus susipažinti su... mūsų finansų būkle.

- Mūsų finansų? Ką tai reiškia?

- O tą, kad mano karalius turėjo jau išleisti ordonansą, draudžiantį Bažnyčios žmonėms lankyti Romą arba siųsti ten pinigus, nors už tai jam ir reikės sumokėti didelę baudą.

- Ką jūs kalbate?

- Jūsų klausimas stebina mane, jūsų šventenybe. Jums turi būti žinoma, kad karalius, nusprendęs panaikinti Pragmatinę sankciją, dabar rimtai ketina atkurti ją. O šis ordonansas - tik pradžia.

- Ir jūs drįstate ateiti čia ir sakyti mums tai į akis?

- O ką kita aš galiu pasakyti? Šventasis Petrai, mano karalius yra tikras krikščionis ir niekada nepiktnaudžiauja šiuo vardu. Nėra pamaldesnio žmogaus kaip jis ir tokio atsidavusio Dievui ir šventajai Mergelei Marijai. Jo įspėjimą nulėmė sūniškas atsidavimas, didelis noras matyti švento Petro sostą skleidžiantį tokią šviesą kaip ir popiežiaus Inocento laikais visiems, kas myli Dievą ir tarnauja jam. Turkų pavojus realus, reikia imtis skubių

priemonių, ir prieš paskelbiant man anatemą, vertėtų labai blaiviai apsvarstyti.

- Taip pat kaip ir pavojų iš Prancūzijos karaliaus pusės?

- Be abejo, nes Liudvikas pirmiausia yra karalius, o jau paskui - žmogus, tėvas arba dar kas nors, ir Viešpaties šlovė jam brangesnė už jo paties šlovę.

Manydamas, kad jam nėra ko daugiau pridurti, pasiuntinys vėl priklaupė ir, kaip to reikalavo etiketas, draudžiantis atsukti popiežiui nugarą, atatupstas ėmė trauktis durų link. Užuot palydėjęs jį, kardinolas d'Etuvilis atsistojo šalia sosto, kur stovėjo Filipas, tarsi nepastebėdamas, kaip smarkiai yra įpykęs popiežius.

- Jūs dar turite ką nors pridurti? - paklausė popiežius.

- Taip. Ir prašau man atleisti, juk jūsų šventenybė esate pernelyg teisingas ir labai rūpinatės krikščionių gerove. Todėl aš sutrukdysiu jums laiką ir informuosiu apie faktą, kuris gal ir nelabai reikšmingas, bet vis dėlto aš norėčiau atkreipti į jį jūsų dėmesį.

- Apie kokį faktą?

- Kalba eina apie doną Fjorą Beltrami, kurią jūsų šventenybė prieš tris mėnesius pagal visas Bažnyčios taisykles sutuokėte su jaunuoju Karoliu dei Paciu.

Siksto veidas nusidažė raudonos plytos spalva.

- Mes nemėgstame kalbėti šia tema, ir jums, mūsų broliui Kristuje, tai žinoma. Ši moteris atsimokėjo man didžiausiu nedėkingumu ir gėdingu bėgimu už tą gėrį, kuriuo mes gausiai ją apdovanojome - iš pradžių iš gailesčio, o paskui todėl, kad ji pasirodė mums verta mūsų palankumo. Kuo gi ji dar nusikalto?

- Niekuo, šventasis tėve, absoliučiai niekuo, bet būtų protinga pranešti valstybės kanceliarijai, kad reikia panaikinti šią santuoką ir net visai išbraukti ją iš registrų.

- Išbraukti? Kodėl? Santuoką, kurią mes asmeniškai palaiminome mūsų privačioje koplytėlėje ir jums

dalyvaujant, kardinole? Jei kas nors sukliudytų šiai sąjungai, ką tada jūs pasakytumėte man?

- Aš nieko nežinojau, šventasis tėve, ir jūsų šventenybė patys būtumėt atsisakę net minties palaiminti tokią sąjungą, jei...

- Jei kas? Gana kalbėti užuolankomis, maldauju jus visais šventaisiais!

- Jeigu jūsų šventenybė žinotų, kad ši jauna moteris nebuvo našlė, kaip mes manėme... ir kaip ji pati save laikė.

- Ką?

Kominas rengėsi suduoti paskutinį smūgį, mintyse šypsodamasis. Klausimas buvo toks akivaizdus, kad jam pravertė visa jo diplomatija:

- Tai gryna tiesa, šventasis tėve. Grafas Filipas de Selonžė, nuteistas mirties bausme, iš tiesų užlipo ant ešafoto Dižone, bet nulipo nuo jo sveikas ir gyvas, nes karalius pačią paskutinę akimirką jo pasigailėjo.

Stojo slogi tyla, kurią trikdė tik paukščių čirškėjimas auksiniame gretimos salės voljere. Popiežius sunkiai atsiduso.

- O ji? Kur ji dabar?

- Kiek man žinoma, pakeliui į Prancūziją, šventas tėve. - Ir paskutinį kartą nusilenkęs, Kominas išėjo iš Perokės salės.

Trečia dalis

Keliai, vedantys į niekur

Septintas skyrius

Pokalbis po vyšnia

Po kelių savaičių saulei leidžiantis Mortimeras paliko Fjorą ir Chatun prie seno kelio, apsodinto aukštais, ūksmingais ąžuolais, vedančio prie žiemių apraizgyto namo.

- Na štai, jūs beveik ir atkeliavote, - linksmai pasakė Mortimeras. - Jums daugiau nereikia palydovo, kad rastumėte saviškius?

- Galėtumėte užsukti pas mus atsigaivinti. Juk kelionė buvo tokia ilga, o ir diena karšta.

- Dėkoju, bet aš rasiu visa, ko reikia, Plesi pilyje. Jums leidus aš ateisiu pas jus pasisveikinti su sinjora Leonarda ir pažiūrėti, kiek paaugo jūsų sūnus.

Fjoros širdis ėmė smarkiau plakti, kai ji jojo ant arklio žole apaugusia atšlaite.

Jos atmintyje vaikas buvo likęs mažas inkščiantis kamuolėlis, kurį taip malonu buvo laikyti ant rankų. Ir štai netrukus jam sukaks jau metukai, o jo motina nieko apie jį nežino. Ji nematė jo pirmojo žingsnio, o kai jis susirgdavo - ne ji palinkdavo prie jo lopšio ir leisdavo su juo bemieges naktis. “Žinoma, jis laikys mane svetima moterim”, - su baime galvojo Fjora, artėdama prie savo namo.

Pagaliau jos aplenkė medžiais apsodintą vienuolyną ir pamatė rausvai baltą namą su nuostabiu sodeliu. Chatun net suplojo delnais, sužavėta jo vaizdo. Sode buvo tiek daug gėlių, kad jos driekėsi net iki terasos, o paskui vėl leidosi žemyn, sudarydamos pasakišką kilimą. Gilumoje tekėjo Luara, spindėdama po karšta saule, ir jos atspindžiai apšvietė šviesius Sen Komo vienuolyno pastatus. Oras kvepėjo nušienauta žole, gėlėmis ir truputį maurais, kurių kvapas sklido nuo upės.

- Kaip čia gražu! - sušuko Chatun. - Bet čia nieko nėra.

Iš sodo gilumos pasigirdo artėjantis balsas, švilpiniuojantis senovinį rondo. Paskui iš už kartuolės krūmo pasirodė jaunuolis, nešdamasis ant pečių mažylį, kuris juokėsi ir laikė jį už rankos. Vienas arklys sužvengė ir privertė jaunuolį atsigręžti. Jis sustojo tarsi įbestas, o jo akys neįtikėtinai suapvalėjo. Jis mašinaliai nukėlė vaiką nuo pečių ir paėmė ant rankų.

- Na ką gi, Floranai, - pasakė šypsodamasi Fjora, - jūs nepažinote manęs?

Praėjus pirmam nustebimui, jis visa gerkle suriko, jo akys užsidegė:

- Sinjora Leonarda, Peronele! Etjenai! Greitai eikite čionai! Mūsų ponia sugrįžo!

Matyt, jo niekas neišgirdo. Tada jis atidavė vaiką Fjorai ir greitai nubėgo į pilį, garsiai šaukdamas:

- Mūsų šeimininkė grįžo! Mūsų šeimininkė grįžo!

Visa tai nelabai patiko jaunajam Filipui, ir jis pravirko. Jis pražiojo savo mažą burnytę ir ėmė lementi kažką panašaus: "Tai... jis..."

- Dieve mano! - sudejavo Fjora. - Jis bijo manęs!

Nusiminusi ji tiesiog bijojo priglausti jį prie savęs ir visą išbučiuoti - jo veidelį, tamsias šilkines garbanėles...

- Betgi ne, - pasakė Chatun, - jis visai nebijo tavęs. Tik šis nenormalus vaikinas per staigiai perdavė jį tau. Palauk!

Ji ėmė mostaguoti rankomis ir daryti jam juokingas grimasas; tai patiko vaikui, ir jis liovėsi verkti, o paskui iškart ėmė juoktis.

- Na, matai! Tau nereikia daugiau stebėtis, ir jis netrukus supras, kad tu - jo mama.

Dabar mažylis ėmė apžiūrinėti abi moteris, kurios jam šypsojosi. Fjora pakėlė jį ant rankų ir ėmė švelniai sūpuoti:

- Mano maželėli! Mano mažas vaikeli! Koks tu gražus!

Ji mėgino lūpomis paliesti mažas jo rankytes, kuriomis jis mostagavo prie jos veido, bandydamas sučiupti už balto šydo arba plaukų. Pagaliau jam pavyko pagriebti už jos nosies ir timptelėti.

- Betgi jis jau labai stiprus vyrukas! - sušuko motina juokdamasi ir kartu verkdama. - O, Chatun, kaip aš galėjau taip ilgai gyventi be jo?

Jaunoji totorė nespėjo atsakyti į šį klausimą; beje, to nė nereikėjo. Namo gyventojai sulėkė kaip žvirblių pulkas. Leonarda jau negalėjo bėgioti taip greitai kaip kiti, bet niekas nedrįso jos aplenkti, kai ji puolė pasitikti atvykėlių. Floranas ir mažylio žindyvė Marselina prilaikė ją, ir ji pirmoji puolė į Fjoros glėbį. Fjora greitai perdavė vaiką į Chatun rankas, ši to tik ir laukė, mirdama iš laimės, kad galės apkabinti mažylį Filipą.

Jie ilgai glėbesčiavosi sveikindamiesi vieni su kitais, spaudė rankas, džiaugsmingai šūkčiojo "sveiki atvykę!" Leonarda, nusmukusiu ant šono kyku, iš džiaugsmo verkė, ir ašaros upeliais tekėjo jos skruostais. Ji glaudė prie krūtinės savo "avinėlį" ir šluostėsi ašaras. Paskui ji pabučiavo Chatun beveik taip pat karštai kaip ir Fjorą, ir tai labai sujaudino totorę.

- Dievas leido mums vėl susitikti, - pasakė Leonarda. - Tebūna šventas Jo vardas, ir tegul šis namas, kuriame tu nuo šiol gyvensi, atneš tau laimę! O laimė būtinai pas mus sugrįš, kai mes kartu!

Ir ji vėl apglėbė Fjorą. Etjenas le Peljė ir jo žmona Peronelė - jie tarnavo šiuose namuose valdytoju ir virėja - irgi verkė, pamatę savo jaunąją ponią, kuriai jie jautė draugiškiausius jausmus, panašius beveik į meilę. O Floranas, kuris tarnavo čia sodininku ir buvo Etjeno dešinė ranka, sukryžiavęs rankas žiūrėjo į Fjorą vis tomis pačiomis įsimylėjusiomis akimis, nesivaržydamas ašarų, kurios krito tiesiai ant jo mėlyno darbinio chalato. Visi žinojo apie jo jausmus Fjorai, todėl nieko nenustebino toks egzaltuotas jo elgesys.

Tik žindyvė Marselina buvo truputį santūri; ji pasakė, kad džiaugiasi sugrįžus madam grafienei, ir paėmė mažąjį Filipą iš Chatun rankų, metusi į ją piktą žvilgsnį. Matydama, kad jos buvusi vergė pasipūtė, Fjora suprato, jog šiuo atžvilgiu bus keblumų, ir sušuko, kad visi nusiramintų ir įsivyrautų visuotinė santarvė:

- Nagi duokite, Marselina, aš jį truputį palaikysiu. Juk nemačiau jo tiek mėnesių!

- Jis sunkus, ponia grafiene, - pasakė auklė. - Be to, jūs iš tolimos kelionės.

- Aš kol kas dar galiu palaikyti mažylį, - atsakė Fjora neslėpdama savo geros nuotaikos. - Aš taip seniai svajojau apie tai.

Ir išdidžiai laikydama savo sūnų ant rankų, ji pasuko prie namo, kuriame jau spėjo dingti Peronelė šaukdama, kad netrukus ji išvirs geriausią vakarienę pasaulyje. Leonarda ir Chatun ėjo abipus Fjoros, o įkandin jų - Etjenas ir Floranas; jie vedė už žąslų arklius į arklides, nuėmę nuo jų nešulius ir balnus. Marselina nusprendė nueiti padėti Peronelei.

Leonarda neatitraukė akių nuo Fjoros, tarsi bijodama, kad ta išnyks kaip sapnas su paskutiniais saulės spinduliais. Buvo matyti, kad ji nori tiek daug paklausti, ir nepajėgdama ilgiau ištverti ji uždavė savo pirmą klausimą:

- Iš kur jūs atkeliavote pas mus, mano avinėli?

- Turbūt aš nustebinsiu jus, Leonarda, bet aš keliauju iš Florencijos, kur sutikau mūsų draugą Kominą. O mus lydėjo Duglas Mortimeras.

- Iš Florencijos? Bet kodėl jūs grįžote ten, juk tai buvo taip neatsargu, ar ne?

- Ne, nuo to laiko daug kas pasikeitė. O, mano drauge, aš tiek daug turiu papasakoti jums, kad net nežinau, nuo ko pradėti!

- Geriausia - iš pradžių, nuo pagrobimo!

- Žinoma, bet... - čia Fjora nuleido balsą, - to, ką man teko išgyventi per tuos mėnesius, ne kiekvienam papasakosi. Pakentėkite iki vakaro, kol mes liksime dviese. Bet ir jūs turite atsakyti man į klausimą, kuris kamuoja mane nuo tos dienos, kai išvykau iš Italijos: ar žinote, kur Filipas?

- Filipas? Betgi jis ant jūsų rankų!

Prigludusi prie mažylio galvytės, Fjora švelniai pabučiavo jį.

- Aš klausiu ne apie jį, Leonarda, bet apie jo tėvą.

Senos panelės akys išsiplėtė iš kažkokios staigios baimės, sumišusios su nerimu, kurį Fjora nesunkiai suprato: jos žindyvė, atstojusi jai tikrą motiną, pamanė, kad Fjora išėjo iš proto.

- Nesijaudinkite, aš neišprotėjau! Tiesiog aš matau, kad jūs, kaip ir aš, nieko nežinojote iki tos akimirkos, kai aš sutikau Kominą. Tai iš jo aš sužinojau tiesą.

- Kokią tiesą?

- Vienintelę, kaip aš manau: mano vyro mirties bausmė nebuvo įvykdyta, ir jis gyvas nulipo nuo ešafoto. Bet kur jis dingo po to? Kominas to negalėjo man pasakyti.

Leonarda suraukė antakius ir uždėjusi ranką ant Fjoros rankos, tarsi norėdama apsaugoti ją nuo pavojaus, tyliai pasakė:

- Arba nenorėjo pasakyti. Būkite atsargi, mano vaike! Čia gali būti valstybės paslaptis, žinoma tik karaliui. Gal

pakalbėsime apie tai už uždarų durų? Kai kurių žodžių neturi išnešioti vėjas.

- Jūs teisi! Pasikalbėsime apie tai vėliau.

Ir spausdama prie krūtinės mažylį, kuris kažką linksmai čiauškėjo, Fjora pagaliau peržengė savo namo slenkstį ir užuodė kepamos vištos kvapą.

Fjora nusprendė, kad šį vakarą visi pavakarieniaus virtuvėje, nors pasipiktinusi Peronelė ir protestavo: ji norėjo, kad Fjora iš karto pasijustų čia šeimininkė. Bet Fjora nė nenorėjo nieko girdėti.

- Aš taip ilgai svajojau grįžti į šiuos namus, - pasakė ji, - tačiau be jūsų jie tik tuščia kriauklė, o aš taip noriu matyti visus šalia savęs. Be to, Peronele, aš esu pietavusi rūmų salėse, kurios nevertos jūsų virtuvės.

Jie susėdo už ilgo ąžuolinio vaškuoto stalo, kurį Leonarda užtiesė plonos drobės staltiese, o Floranas papuošė rožių ir žalumynų puokšte. Visi namo gyventojai sėdėjo prie kokio nors specialaus Peronelės patiekalo, pradedant eršketo paštetu, unguriu ir putpelėm. Paskui buvo paduotos dešrelės, nuostabus jauno paršiuko kepsnys su raudonais serbentais, nepaprastai skanūs pyragaičiai su akacijos žiedais. Galiausiai buvo patiektos įvairios uogienės ir drebučiai su karamele ir migdolais, įvairūs sūriai, supjaustyti plonomis riekutėmis; visa tai buvo paduodama tiesiog ant vynuogių lapų. Etjenas, žinoma, nuėjo į rūsį ir atnešė iš ten keletą ąsočių geriausio Orleano vyno.

Fjora kalbėjo daugiau už kitus, kartu neužmiršdama paklausti, kas atsitiko namuose per tą laiką, kol jos nebuvo. Kiekvienas nekantravo sužinoti apie jos nuotykius po tos tragiškos nakties, kai Monteseko ji buvo pagrobta popiežiaus įsakymu ir išvežta į Romą. Be abejo, pasakotoja turėjo praleisti kai kurias detales, kad nešokiruotų šių didžiai religingų žmonių. Kai ką teko sutrumpinti, kai ką pagražinti. Ji daugiau pasakojo apie savo buvimą San Sisto vienuolyne negu apie Bordžijos

rūmus. Fjora nutylėjo jungtuves su Karoliu, o juo labiau - aistringą gyvenimo epizodą, susijusį su Lorensu. Žinoma, ji negalėjo nepapasakoti apie Džuliano nužudymą Florencijos katedroje, ir čia Fjora pamatė, kaip iškart paniuro jų veidai ir jie ėmė greitai žegnotis.

- Tik mūsų karaliui aš dėkinga dėl savo sugrįžimo, - pasakė ji baigdama. - Mano susitikimas su pasiuntiniu Filipu de Kominu davė man galimybę, kurios aš taip laukiau - grįžti į Prancūziją.

Visi išgėrė į karaliaus Liudviko XI sveikatą, po to Fjora, Leonarda ir Chatun, kuriai paklojo šalia jos jaunosios šeimininkės miegamojo, užlipo į savo kambarį, kur mažasis Filipas jau miegojo žindyvės prižiūrimas. Iš pradžių Fjorai truputį kėlė nerimą mintis, ką pagalvos jos namo gyventojai apie Chatun, bet dabar ji buvo rami: malonus ir linksmas jaunos totorės charakteris privertė juos užmiršti šiek tiek egzotišką jos išvaizdą. Peronelei net pasirodė, kad ji truputį panaši į mažytę šv.Cecilijos statulą, kuri stovėjo ant vargonų Sen Komo vienuolyne. Vis dėlto ji paklausė, nes tai buvo jai labai svarbu:

- Ji... krikščionė?

- Žinoma, - atsakė Fjora. - Ją krikštijo kovo antrą dieną Šventosios Trejybės bažnyčioje Florencijoje ir davė šventos globėjos Doktrovėjos vardą. Bet mes visada vadinome ją tik Chatun. Mano tėvui atrodė, kad šis vardas jai labai tinka, nes ji panaši į mažą katytę.

- Tai tiesa, - patvirtino Floranas. - Ji iš tiesų panaši į gražią katytę!

Taip Chatun įžengė į Fjoros namą, kuriame įsikūrė paprastai ir natūraliai, tarsi visada gyveno jame. Jos nepaprastas sugebėjimas lengvai apsiprasti visur labai palengvino jai gyvenimą nuo to laiko, kai ją atplėšė nuo Fjoros, nuo jos vaikystės pasaulio, kur jai taip gera buvo gyventi.

Šį vakarą Leonarda išsiuntė Chatun miegoti, nes ji niekam nebūtų leidusi padėti savo "avinėliui" atlikti naktinį tualetą prieš miegą.

- Kaip seniai aš to nedariau, - pasakė ji, išpildama vandenį iš dubens.

Specialia kempine kruopščiai ištrynusi Fjoros kūną losjonu, kad nuplautų nuo jos dulkes po ilgos kelionės raitomis ant arklio, ji nušluostė ją plonu rankšluosčiu, paskui pasodino prieš veidrodį, stovėjusį ant tualetinio stalelio, išpynė kasą ir paėmusi arklio šerių šepetį ėmė šukuoti Fjoros plaukus.

- Dabar, kai Chatun, Marselina ir jūsų sūnus miega kaip švilpikai, - pasakė ji, - ir mes esame vienos, jūs galite papasakoti man visą tiesą.

- Tiesą?

- Taip. Per šią žymiąją vakarienę jūs visiems dalvaujantiems tiek visko pripasakojote, ir ten buvo tiek daug fantazijos. O aš noriu žinoti, kas jums iš tiesų atsitiko.

- Vadinasi, jūs manote, kad aš kalbėjau netiesą?

- Aš nemanau, tiesiog esu tuo įsitikinusi.

- O kodėl jūs taip įsitikinusi? - paklausė Fjora nusišypsojusi.

- Deja, mano angele, jūs visada raudonavote kalbėdama netiesą, o šiandien už stalo jūs raudonavote pernelyg dažnai. Gal tai ir dėl vyno, bet prisiekiu gyvybe, kad tarp jūsų buvimo vienuolyne, ilgos jūsų kovos su tuo nežmonišku popiežiumi, jūsų draugystės su kunigaikštiene Kotryna ir kelionės į Florenciją, mėginant išgelbėti Medičį... įvyko dar kažkas. Beje, man atrodo, kad jūs truputį užtrukote Florencijoje.

- Taip, tai tiesa. Matydama, kad ten aš galėjau gyventi normaliai, prisipažįstu: iki pat Komino atvykimo svajojau atsivežti jus ir mažąjį Filipą. Aš norėjau pradėti ten gyvenimą, panašų į buvusį, nes... Lorensas išsaugojo didelę dalį mano turto.

Leonardos neliko nepastebėta, kad Fjora šiek tiek padvejojo prieš ištardama Lorenso Puikiojo vardą. Fjora suprato tai, sugavusi jos žvilgsnį veidrodyje, ir truputį supyko pati ant savęs, kad vėl paraudo.

- Lorensas? - tyliai pasakė Leonarda, pakeldama tankius, tamsius ir švelnius it šilkas plaukus, kad jie gautų oro. - Man atrodo, jūsų balsas truputį virpa jums tariant šį vardą.

Fjora staiga pakilo, prispaudė ranka audinį, dengiantį jos kūną, ir ėmė nervingai vaikščioti po kambarį. Leonarda tylėdama sustojo priešais ją.

- Šiaip ar taip, aš ketinu papasakoti jums viską, nieko nenuslėpdama. Tai tiesa, kad aš užtrukau, ir daugiausia dėl... Lorenso. Tą vakarą, kai katedroje buvo įvykdyta žmogžudystė, jis tapo mano meilužiu... Ir net kai aš sužinojau, kad Filipas gyvas, man buvo sunku su juo išsiskirti. Duokite man naktinius marškinius, Leonarda, ir atsisėskite šalia manęs ant lovos. O dabar aš smulkiai papasakosiu jums šią istoriją.

- Jūs ne per daug pavargote?

- Negudraukite, Leonarda, aš juk žinau, kad jau visą valandą jūs laukiate mano pasakojimo.

- Prisipažįstu, taip! - linksmai atsakė Leonarda. - Bet prižadu jums duoti nakčiai liepžiedžių antpilo, kad paskui gerai miegotumėt.

Buvo jau po pusiaunakčio, kai Fjora, išgėrusi arbatos, atsigulė į lovą; paklodės maloniai kvepėjo mėtomis ir eglėmis. Išgėrusi paskutinį gurkšnį, ji paklausė neatitraukdama stiklinės nuo lūpų:

- Aš keliu jums siaubą, Leonarda?

Ši, stovėdama šalia lovos ir susidėjusi rankas ant pilvo, ramiai atsakė:

- Nė kiek. Tiesiog, laikydama save našle, jūs leidote prabilti savo prigimčiai glėbyje žmogaus, apie kurį kitos moterys gali tik svajoti. Tas senas išprotėjęs Demetrijas tikriausiai sakė jums, ką jis apie tai mano?

- Žinoma. Atrodo, jis suprato, kad nors aš ir nemyliu Lorenso iš tikrųjų, tačiau vis dėlto galiu būti su juo laiminga.

- Nenustebčiau, jeigu jis būtų išpranašavęs jums kančias ir vienuolyną! Tie graikai turi savo moralę, bet šiuo atveju jis buvo teisus: jūs parodėte vyrišką narsumą, ir jums už tai atlyginta. O dabar gulkitės miegoti. Rytoj išauš nauja diena ir prasidės naujas gyvenimas. Štai apie ką reikia galvoti. - Tai pasakiusi, Leonarda pasilenkė pabučiuoti Fjoros. - Aš neišjungsiu naktinės lemputės, nes šią vasarą uodai labai įkyrūs.

Paskui ji tyliai išėjo iš miegamojo ir nuėjo į savo kambarį. Prieš atsiguldama ji ilgai meldėsi suklupusi priešais Šventosios Dievo Motinos Klerės statulėlę, kurią jai padovanojo Liudvikas XI, kad ji galėtų melstis už Fjorą visą tą laiką, kol jos nebuvo. Ji dėkojo Švenčiausiajai Dievo Motinai, kad grįžo keliauninkė, ir nesusilaikė nepridūrusi dar vienos maldos, kurioje prašė apsaugoti savo širdies vaiką nuo naujų išbandymų.

Rytą, leisdamasi į virtuvę, Fjora pamatė ten Duglą Mortimerą. Patogiai įsitaisęs už stalo, škotas pasigardžiuodamas kirto triušienos kepenų paštetą, kurio jam davė Peronelė. Jis tepėsi jį ant storų duonos riekių, paskanindamas marinuotais svogūnais, kuriuos išsigriebdavo iš puodelio peilio galu. Sumuštinius jis užsigerdavo Orleano vynu, kurio įsipildavo iš didelio ąsočio.

Pamatęs Fjorą, škotas atsistojo ir pasisveikino su ja, nepaleisdamas iš rankų sumuštinio ir peilio su svogūnais.

- Karalius atsiuntė mane pas jus, dona Fjora, - paaiškino jis, - o kol aš laukiau, kol jūs atsibusite, ponia Peronelė davė man kai ko, kad pasistiprinčiau ir apsišarvuočiau kantrybe.

- Ji teisingai padarė, - linksmai atsakė Fjora. - Aš irgi alkana, o šis paštetas taip skaniai kvepia. Tačiau kodėl mūsų karalius atsiuntė jus taip anksti? Jis perdavė jums svarbią žinią?

- Ir taip, ir ne. Karalius kviečia jus šiandien vakarienės, o keliasi jis visada labai anksti, kad geriau suplanuotų savo dieną. Pagaliau ir mintis praleisti truputį laiko jūsų virtuvėje man labai patiko, - pridūrė jis geraširdiškai.

- Karalius teikia man didelę garbę, - pasakė Fjora, paėmusi sumuštinį. - Bet šiandien bus ir kitų kvietimų, o aš norėčiau pasikalbėti su juo akis į akį.

- Jis irgi. Todėl jis ir prašė perduoti jums, kad jūs atvyktumėte ketvirtą valandą: tuo laiku jis eina pasivaikščioti arba jodinėja. Šiandien tai bus pasivaikščiojimas. Jūs galėsite pavaikščioti po sodą arba apžiūrėti arklidę.

Paskirtą valandą Fjora, lydima Florano, kuris didžiavosi tuo, kad vėl gali tapti garbingu kavalieriumi, įjojo į Plesi rūmų kiemą ir nušoko nuo arklio netoli šulinio. Prieš išjodama ji gerai apgalvojo savo tualetą. Ji žinojo, kad karalius vertino paprastumą, ypač jei laukė pasivaikščiojimas lauke. Bet, kita vertus, jis reikalavo laikytis tam tikro apsirengimo etiketo, kai žmonės turėjo garbę priartėti prie jo akis į akį. Todėl po ilgų apmąstymų Fjora pasirinko - ir Leonarda jai pritarė - matinio šilko suknelę su baltai juodu piešiniu, sujuostą žaliu diržu po krūtine. Nedidelis trumpas enenas tokios pat linksmos spalvos, primenančios jauną lapiją, su permatomu, kruopščiai iškrakmolintu muslinu dengė jos galvą. Tik viena brangenybė pabrėžė jos iškirptę - auksinė chimera su smaragdo akimis; šį papuošalą ji buvo prisisegusi vestuvių su Filipu de Selonžė dieną, ir Leonardai pavyko jį išsaugoti, kai buvo plėšiami Beltramio rūmai.

Artėdama prie rūmų durų, ji pamatė, kad iš ten išeina karalius. Išvydęs ją, jis džiaugsmingai sušuko ir greitu žingsniu nuskubėjo prie jos, o ji žemai nusilenkė jam, nuleidusi galvą iš pagarbos, o dar labiau todėl, kad ją ėmė juokas. Ir buvo dėl ko. Liudvikas XI, paprastai dėvintis trumpą pilkos gelumbės tuniką, su odiniu diržu, siekiančiu jo kelius, šį sykį buvo su

nepaprastai griozdiška skrybėle, kurios ji niekada nematė jį nešiojant. Užmaukšlinta tiesiai ant raudono šilko kepuraitės, dengiančios jo karališkas ausis, skrybėlė panėšėjo į juodą kardinolo kepurę, kurios pernelyg platūs piršto storumo bryliai visai uždengė pečius, o veidas buvo šešėlyje. Su šia skrybėle jis buvo toks panašus į grybą, kad iš Fjoros šypsenos jis viską suprato.

- Tai mano skrybėlė taip jus linksmina, dona Fjora? Žinokite, kad ji man labai patinka, nes gelbsti nuo karščio, o lietui lyjant apsaugo geriau negu visi kiti mano galvos apdangalai, kurie virsta tikrais vandens nutekėjimo latakais, ir tada vanduo bėga man tiesiai ant pečių. Ši nauja skrybėlė - Valensijos miesto vyskupo idėja.

- Iš tiesų, pone, tai nuostabi idėja. Galima tik apgailestauti, kad taisyklės neleidžia mums, moterims, nešioti tokių skrybėlių.

- Jūs galėtumėt nešioti panašias, jei būtumėt abatijos vyresnioji. Beje, kas jums gali sukliudyti įvesti tokią madą? Negi graži moteris negali leisti sau trupučio fantazijos?

Fjora nespėjo atsakyti. Tą akimirką iš pažo rankų ištrūkęs didelis baltas kurtas pribėgo prie karaliaus ir ėmė aplink jį šokinėti, paskui prisiglaudė prie jo kojų ir pakėlė siaurą galvą. Net be turtingo antkaklio su auksinėmis kniedėmis ir brangakmeniais Fjora būtų pažinusi mylimą Liudviko XI šunį, padėjusį jai per vieną dramatišką istoriją. Karalius nusijuokė.

- A, tai tu, Mielas Drauge! Nori pasivaikščioti kartu su mumis? Bet suprask, mes einame į sodą, o tu žinai, kad ten negalima bėgioti lysvėmis. Jūs prisimenate jį, dona Fjora?

- Žinoma, sere! - atsakė ji, glostydama švelnią kaip šilkas gyvulio nugarą. - Ginklo draugai neužmirštami, ypač jeigu jie tokie gražūs kaip šis.

- Tai tiesa. Jūs tada puikiai pasidarbavote prieš tą šlykštų vienuolį. Žinote, kad jo jau nėra gyvo?

- Man sakė apie tai, pone. Jis mirė nuo kokios nors ligos?

- Ne. Veikiausiai nuo savo paties pykčio. Įsisiautėjęs jis prasiskėlė galvą į savo narvo grotas. O palaidotas buvo kuo garbingiausiai, ir netgi buvo atlaikytos trejos mišios už jo piktos sielos ramybę.

Tai pasakęs, Liudvikas XI persižegnojo, davė kažkokį skanėstą Mielam Draugui ir nuėjo toliau. Nebuvo jokių aukštų sienų, užstojančių gražų vaizdą. Paprastas barjeras, pastatytas karaliaus įsakymu, vedė į sodą ir daržą.

Eidama paskui karalių smėlėtais takeliais, Fjora pagalvojo, kad pilies sodininkas buvo tikras menininkas. Gėlių lysvės sode ir daržo lysvės buvo išdėstytos griežta tvarka, bet kiekviena iš jų turėjo savo formą. Medžiai buvo pasodinti derinant jų lapų spalvą. Rožės ir lelijos sode, daržovės ir kvapniosios žolės darže buvo pasodintos taip, kad visas ansamblis džiugino akį*. Buvo patobulinta laistymo sistema. Dabar vanduo tryško iš de la Saro fontano, kuris variniais arba moliniais vamzdžiais buvo sujungtas su pilimi.

Sode dirbo keli žmonės. Floranas kalbėjosi su vienu iš jų. Pamatę karalių, kiekvienas nusiėmė savo kepurę ir vėl kibo į darbą. Liudvikas XI su malonumu sustodavo prie šių žmonių, kuriuos jis pats pasirinko. Kartais jis darė jiems pastabų, bet visada maloniu ir ramiu tonu. Fjorai net kilo klausimas: ką gi ji čia daro - karalius, atrodė, visai užmiršo, kad ji čia? Pakeliui, sustodamas tai prie vieno, tai prie kito sodininko, jis kalbėjosi iš esmės tik su savo šunimi.

Pagaliau jie peržengė didžiulio vaismedžių sodo barjerą. Slyvų šakos tiesiog linko prie žemės nuo gausybės vaisių.

---

* Vėliau daug kas buvo patobulinta Gajono pilyje, o ypač Viliandrio pilyje, kuri tada vadinosi Kulombjeru.

Karalius nuskynė kelis ir pavaišino Fjorą, paskui, išspjovęs kauliuką, parodė jai akmeninį suolą po vyšnia. Vyšnios buvo jau nuskintos, o lapai dar nenukritę, ir jų šešėlyje buvo vėsu. Liudvikas atsisėdo ir davė ženklą savo viešniai sėstis šalia. Jis nusiėmė skrybėlę ir sviedė ją ant žolės. Truputį patylėjęs, jis atsiduso ir pasakė:

- Taigi, madam de Selonžė, papasakokite man truputį apie tai, kas darosi Romoje ir ką jūs ten veikėte.

- Bijau, kad nieko nepaprasto, pone. Mano pagrindinis rūpestis buvo išsaugoti gyvybę.

- Žinoma, žinoma! Bet aš norėčiau, kad jūs man papasakotumėt apie popiežių. Juk jūs matėte jį iš arti, o aš - ne. Nagi, nupieškite man kuo geriau jo portretą.

Fjora apibūdino jį kaip galėjo, stengdamasi likti objektyvi, bet tai buvo nelengva žinant, jog karalius buvo labai pamaldus krikščionis. Ji nenorėjo supykinti jo parodžiusi, kaip ji nekenčia popiežiaus. Buvo neįmanoma nutylėti Siksto IV šiurkštumo, šantažo ir nepasotinamo godumo. Pajutusi, kad viršų ima emocijos, ji nutilo ir nusigręžė, vengdama karaliaus griežto žvilgsnio.

- Aš nežinau, ką dar galiu pasakyti jūsų didenybei, - pasakė ji baigdama ir pasilenkusi nusiskynė kelis mėtos lapelius, kuriuos pakėlė prie lūpų ir ėmė čiulpti.

Liudvikas XI tylėjo. Girdėjosi tik paukščių čiulbėjimas.

- Mortimeras buvo kalbesnis už jus, mano mieloji, - pasakė atsidusęs karalius. - Kodėl jūs nieko nekalbate apie tas neįtikėtinas jungtuves, kurias jums prievarta primetė?

- Mesiras Filipas de Kominas sakė, kad jos negalioja, taip ir buvo iš tiesų, pone.

- Kaip tai?

- Jūs ką tik pasakėte: mane privertė grasinimais.Be to, mes su juo nė sykio nesidalijome vedybiniu guoliu.

- Nemanykite, kad priverstinė santuoka gali būti išardyta! Deja, daug sutuoktinių porų gyveno tokiomis sąlygomis. Santuoką panaikina tas faktas, kad jūs

nežinojote, jog nebuvote našlė, ir aš pavedžiau de Kominui informuoti apie tai popiežių. Bent jau aš rengiausi taip pasielgti, o jūs galite manyti, kad aš taip ir padariau.

Fjora pajuto, kaip blykšta; jos rankos atšalo. Ji su baime pažvelgė į savo pašnekovą; jo veidas tebebuvo neįžvelgiamas.

- Jei karalius leis paklausti jo, ką jis nori tuo pasakyti?

- Kad mano įsakymai buvo įvykdyti. Jais norėta leisti pajusti šitam užsispyrusiam burgundui de Selonžė mirties kvapą, o paskui išlaisvinti jį tą akimirką, kai jis padės galvą ant ešafoto.

- O, pone! Koks žiaurumas!

- Jums taip atrodo? Betgi jūs užmirštate, mano brangioji, kad kartą aš pasigailėjau jo jūsų prašymu. Atrodo, kad šis žmogus negali ramiai gyventi.

- Ar galima jam priekaištauti, kad jis nori likti ištikimas savo riteriškoms priesaikoms?

- Karolio Drąsiojo mirtis tas priesaikas padarė negaliojančiomis, ir aš vyliausi, kad po to jis susiprotės ir vykdys priesaiką, duotą per jūsų vestuves.

- Tai ne tik jo kaltė, pone! Galbūt, jei aš būčiau kantresnė ir ramesnė...

Pradėjusi kalbėti, Fjora turėjo papasakoti karaliui ir tai, kas įvyko Nansi. Ji tikėjosi rūstaus pamokslo, bet Liudvikas tik nusijuokė. Tai įžeidė Fjorą:

- O, pone! Negi tatai taip juokinga?

- Iš tiesų taip. Jūs labai originaliai suprantate vedybinį gyvenimą. Jums dera žinoti, kad vyras, kuris yra vertas vyro vardo, niekada nesileis vedžiojamas už nosies. Bet nesigailėkite dėl nieko. Net jeigu jūs būtumėt nuolanki žmona, kaip to reikalauja bažnyčia, jums nepavyktų nieko pakeisti. Mesiras Filipas vis tiek bėgtų vykdyti savo įsipareigojimų. Popiežiaus agentai surastų jus Selonžė, kaip ir čia, ir aš nežinau, kas galėtų ateiti jums į

pagalbą. Dėl nieko nesigailėkite! Beje, niekada neverta dėl nieko gailėtis, nes gailėjimasis - geriausias būdas susilpninti net labiausiai užsigrūdinusių ir išbandytų žmonių dvasią ir valią. O ką jūs ketinate daryti dabar?

- Pamėginti sugrįžti pas vyrą, jei karalius panorės pasakyti man, kur jis.

Liudvikas XI pakilo, du tris kartus pritūpė taip, kad sutraškėjo kelių sąnariai, ir ėmė vaikštinėti pirmyn ir atgal, susidėjęs rankas už nugaros.

- Su džiaugsmu, jei tik aš pats žinočiau!

- Jeigu jūs... atleiskite, pone, bet mesiras de Kominas man sakė, kad po ešafoto Filipą nuvežė į Dižono kalėjimą ir kad paskui jį pervežė į kitą vietą.

- Į Lioną, o tiksliau - į Pjero Sizo pilį, puikią tvirtovę, labai gerai saugomą, su tvirčiausiais kalėjimo požemiais. Bet jis ten nepasiliko.

- Kodėl?

- Dėl paprasčiausios priežasties: jis pabėgo.

- Pabėgo? Ir jo nesugavo?

- Ne!

- Bet juk jūs, pone, turite geriausią policiją Europoje, geriausią transporto tarnybą, galingiausią armiją.

- Jūs visiškai teisi, visa tai aš turiu. Aš taip pat turiu kalėjimų valdytojus, kurie turi kvailas dukteris, gebančias padėti pabėgti gana patraukliam kaliniui. Jūsų vyras, mano mieloji, pabėgo pasinaudojęs dilde ir virve, kurią jam atnešė į kamerą pintinėje su sūriu ir vaisiais. Štai taip. Dabar jums viskas žinoma.

Vieną akimirką Fjora neteko žado. Jos sieloje grūmėsi prieštaringiausi jausmai. Žinoma, ji nepaprastai apsidžiaugė sužinojusi, kad Filipas gyvas, bet ji buvo tikra moteris, kad džiaugtųsi tuo epizodu su kalėjimo valdytojo dukra.

- Ir jo neieškojo? - paklausė ji susijaudinusi.

- Žinoma, ieškojo. Pilis, iš kurios jis pabėgo, pastatyta ant uolos, iškilusios viršum Ronos. Todėl iš pradžių manyta, kad jis galėjo nuskęsti, bet paskui vienas žvejas

pastebėjo, kad pavogė jo valtį. Aš įsakiau pradėti sekti Selonžė rūmų apylinkes, nes maniau, kad jam šaus į galvą grįžti namo. Viskas veltui, ir netgi Briugėje pas hercogaitę Mariją. Žinoma, aš ten turiu šiokių tokių ryšių. Bet ir ten jo niekas nematė, - pasakė karalius.

- Dieve mano! O jeigu jam atsitiko nelaimė? Vienas, be ginklo, be pinigų. Jį galėjo užpulti ir gal net nužudyti?!

- Tik, dėl Dievo, nepradėkite vėl verkti! Aš jau galvojau apie tokią galimybę ir todėl visose sankryžose išplatinau jo išorės aprašymus, pažadėjęs gerą atlyginimą tam, kas grąžins jį gyvą, ir mažesnį tam, kas suras jį mirusį. Kol kas be rezultatų. Tuomet aš padariau dar geriau: jo arklininkas Matjė iš... Pramo, atrodo?

- Taip, paskutinį kartą, kai aš jį mačiau, jis buvo toli nuo čia, narve. Jį vežė į Lošo pilį, - pasakė Fjora nepritariamu tonu.

- Visiškai teisingai. Tai štai, mano įsakymu jis buvo paleistas į laisvę ir buvo pavesta jį slapta sekti. Jis pabėgo Briugėje, ir daugiau aš nieko apie jį nesužinojau, taip pat ir apie du žmones, kuriems buvau pavedęs sekti jį. Bet tiesa, kad madam Marijai ir jos vyrui prancūzai atrodo bedieviai. Šiaip ar taip, aišku viena: niekas neatėjo reikalauti atlyginimo. Kaip matote, madam, jūsų vyras brangiai kainuoja mano · iždui.

- Patikėkite, pone, mane tai labai liūdina. Bet jeigu jums pristatytų Filipą, kas lauktų jo? Ar jis būtų...

- Nubaustas mirtimi? - pasičiupo Liudvikas. - Jūs laikote mane naivuoliu? Aš taip lengvai nekeičiu savo sprendimo. Pasodinčiau jį vėl į narvą, ir jis sėdėtų čia, pilies kalėjime, laukdamas, kol suras jus. Na, dabar eime. Aš noriu truputį pasivaikščioti.

Fjora nepajudėjo iš vietos. Ji įsistebeilijo į savo batelių galus, kyšančius iš po suknelės, ir nervingai spaudė pirštus, - taip darydavo visada, kai būdavo dėl ko nors labai susijaudinusi.

- Nagi! - nekantriai paragino karalius. - Ko jūs ten delsiate?

Ji pakėlė į jį savo dideles pilkas akis, pilnas nevilties.

- O... jeigu jis slepiasi čia?

- Kas? Selonžė? Aš jau galvojau apie tai. Bet tokiu atveju kas nors galėtų pamatyti jį ir pasakytų jums apie tai, - susimąstęs pasakė karalius. - Na, drąsiau! Aš esu tikras, kad jis gyvas.

- Vadinasi, jis kažkur toli ir, galimas dalykas, labai toli! Aš žinau, kad jis ketino su savo špaga pasitarnauti Venecijai prieš turkus. Jis negrįš, ir aš daugiau nieko apie jį nežinosiu.

- Sakote, Venecija? Šiaip ar taip, mes galime sužinoti, ar jis išvyko ten. Po vakarienės aš parašysiu dožui. Jūs turbūt žinote, kad Venecija - geriausiai saugomas miestas pasaulyje, ir kiekvienas svetimšalis patrauks Dešimties tarybos agentų dėmesį. Vadinasi, greitai mums praneš naujienų. O dabar atsikratykite savo blogos nuotaikos ir grįžkime. Netrukus sugaus ragas.

Šį kartą Fjora leidosi vedama.

Karalius ir jaunoji moteris priėjo paradinį kiemą, kur jau buvo daug tarnų, arklių ir ekipažų. Su nuostaba ir kartu nerimu Fjora pastebėjo didelį raudoną palankiną, ant kurio durelių buvo pavaizduotas herbas su kardinolo skrybėle viršuje; herbas pasirodė jai lyg ir pažįstamas. Ji net išdrįso paliesti karaliaus ranką, norėdama jį sustabdyti.

- Pone! Prašau karalių atleisti man, bet jeigu jūs priimate šiandien vieną iš Bažnyčios tarnų, tai man geriau grįžti namo.

- Nepavakarieniavus? Kai aš jus pakviečiau! Bet kodėl, malonėkite pasakyti?

- Tiesą sakant, pone, aš truputį pavargau nuo kardinolų ir bijau, kad nejaukiai jausiuosi. Be to, aš su tokia suknele.

- Ką jūs čia man suokiate? Jūs nuostabi, ir reikia, kad jaustumėtės laisvai, nes aš pakviečiau jus specialiai šiam vakarui, kad kardinolas dela Roverė matytų, kokią reikšmę aš jums skiriu.

Išvydusi iš pasitenkinimo žėrinčias Liudviko XI akis, Fjora pajuto, kad jos veidas tiesiog pažaliavo.

- Kardinolas dela Roverė? - iškvėpė ji su išgąsčiu. - Jis ne...

- Iš popiežiaus šeimos? Žinoma, ir jūs tikriausiai girdėjote apie jį Romoje. Tai vienas iš jo sūnėnų, ir pats protingiausias, o todėl ir pavojingiausias. Bet jis turi patikti jums! O kol kas aš palieku jus, man reikia persirengti. Aš matau madam de Linjer, ji eina prie jūsų ir palydės jus pas jaunąją princesę Žaną, mano dukterį. Jūs ją pažįstate, ji apsidžiaugs vėl jus pamačiusi.

Karalius, pakeliui sveikinamas žemais nusilenkimais visų sutiktųjų, drauge su Fjora priėjo prie impozantiškos damos, kuri stovėjo prie pirmosios laiptų pakopos ir darė gilų reveransą. Išreikšdama ypatingą pagarbą artėjančiam karaliui, ji žemai nulenkė galvą, ir karalius vos neužkliuvo už jos aukšto eneno aštraus smaigalio. Jis pasuko kliūtį į šalį, dėl to šis įrenginys vos nenugriuvo nuo jos galvos.

- Per daug aukštas, madam Linjer, per daug! - sušuko jis pusiau juokais, pusiau rimtai. - Iš kur toks moterų noras būti panašiomis į bažnyčių varpines? Nuostabu, kad mano karalystėje nėra daugiau vienaakių.

- Prašau karalių atleisti man, - atsakė dama ramiai, net su šypsena, tuo parodydama, kad ši pastaba beveik nepadarė jai įspūdžio. - Aš visada maniau, kad garbė lydėti Prancūzijos dukrą, kuri kartu yra ir Orleano grafienė, įpareigoja labai kruopščiai rengtis. Tai pagarbos forma.

Linksmai švilpiniuodamas medžioklės motyvą, Liudvikas XI užlipo įvijais laiptais, palikęs moteris vienas.

- Eime, madam, - pasakė rūmų dama, ištiesusi ranką Fjorai, kuri negalėjo susilaikyti nesijuokusi. - Madam grafienė nori pamatyti jus, ir jūs galėsite atsigaivinti iki vakarienės.

Pripratusi prie paprastos Liudviko XI buities, Fjora buvo nustebinta išvydusi prabangius indus ir puikią salę, kurioje buvo surengta vakarienė. Šis didžiulis kambarys antrame aukšte sudarė dalį karaliaus apartamentų, kurie būdavo atidaromi tik aukštiems užsienio svečiams ir ypatingomis progomis. Jis vedė į terasą, esančią už pirmo aukšto uždaros galerijos; iš tiesų karališka jo prabanga skyrėsi nuo to prašmatnumo, kuris supo Burgundijos hercogus. Aksomu aptraukti baldai ir dideli gobelenai teikė ansambliui tam tikro griežtumo, kurį pabrėžė spalvoti aukštų langų stiklai, - todėl kambaryje buvo pusiau prieblanda. Lubos su paauksuotomis vinjetėmis ir mediniai baldai buvo užtamsinti, išskyrus tada, kai ten būdavo įžiebiamos žvakės kandeliabruose, kaip šiandien vakare.

Buvo pastatyti trys stalai: karaliaus - pačiame valgomajame; riterių stalas - svarbioms ceremonijoms ir karaliaus dvaro nariams; už jo sėsdavosi garbingi svečiai; ir pagaliau stalas dvasininkams ir žirgininkams. Buvo dar ir ketvirtas stalas už karaliaus pilies apartamentų; už jo sėsdavo žemesnio rango karininkai, piligrimai, pakeleiviai, prašę priglausti nakvynei.

Už karaliaus stalo, puošniausio ir geriausiai padengto, retai galėjai išvysti moteris, išskyrus tas dienas, kai pati karalienė Šarlotė iš Savojos aplankydavo savo vyrą.

O šį vakarą jų buvo dvi. Su tam tikru pasididžiavimu Fjora atsisėdo karaliui iš kairės. Princesė Žana, miela, nors ir negražaus veido, su aukštu galvos apdangalu šviesiai žydros spalvos ir auksiniais atšvaitais, tokiais pat kaip ir jos suknelės, sėdėjo šalia garbingo svečio, kurio vieta buvo karaliui iš dešinės.

Trisdešimt septynerių metų Džulianas dela Roverė, be abejo, buvo galingiausias Siksto IV sūnėnas. Aukšto ūgio,

dailaus sudėjimo, jis labiau panėšėjo į kondotjerą negu į bažnyčios tarną. Galingas smakras, giliai įsodintos medžiotojo akys, kurias jis dažnai primerkdavo, kad geriau matytų. Raudona sutana puikiai tiko prie jo įdegusio veido, juodų, trumpai pakirptų plaukų, kad geriau gulėtų ant galvos jo ryški kepuraitė. Griežtame kruopščiai nuskustame veide kartais pasirodydavo maloni ironiška šypsena. Valdingą jo profilį buvo galima iškalti ant medalių*.

Kaip popiežiaus legatas, jis buvo atsakingas už daugelį vyskupysčių, tarp kurių buvo Lozanos, Mesinos ir Šarpantjė vyskupystės. 1478 metų liepos 3 dieną jis tapo dar ir Mendos vyskupu, todėl ir atvyko pas Liudviką XI, kad gautų jo sutikimą. Sutikimas buvo maloningai duotas, nes jie susitiko jau ne pirmą kartą, ir karalius jautė silpnybę šiam elegantiškam žmogui, šiurkščiam ir, kaip buvo kalbama, žiauriam. Bet jis buvo skvarbaus proto ir beveik toks pat gudrus kaip ir karalius. Čia ir baigėsi jų panašumas, nes kardinolas dela Roverė mėgo knygas ir meną ir - kadangi jo dėdė buvo labai turtingas - prabangiai gyveno. Tas prabangus gyvenimas smarkiai skyrėsi nuo Prancūzijos karaliui įprasto kaimo dvarininko gyvenimo būdo.

Kai karalius pristatė jam Fjorą, ir ši priklaupė, norėdama pabučiuoti kardinolo žiedą - žvaigždės formos nepaprasto grožio safyrą, - legatas smalsiai pažvelgė į ją.

- Man atrodo, kad jūs neseniai buvote Romoje, madam?

- Taip, monsinjore.

- Gaila, kad negalėjote įvertinti jos grožio.

- Tam aš turėjau labai mažai laisvo laiko, nes reikėjo iš vieno kalėjimo pereiti į kitą.

---

* 1503 metais jis tapo rūsčiu popiežiumi Julijų II.

- Kalėjimų būna įvairių. O kai jūs pasirinkote Florenciją, šventasis tėvas labai apgailestavo dėl to, nes tada... kaip, beje, ir dabar, jis buvo palankus jums. Draugystė su popiežiumi būtų suteikusi jums galimybę maloniai praleisti laiką.

- Prašom padėkoti jam mano vardu už tuos gerus jausmus, bet jo nepaprastas protas negali nesuprasti ir mano jausmų. Tai florentietės jausmai, monsinjore, aš negaliu neapverkti dramatiškų įvykių mano tėvynėje.

- Kurie, nelaimei, darosi vis labiau įtempti. Kodėl mums nepakalbėjus apie tai kitą kartą?

- Kalbėti su manimi apie politiką? Bet, monsinjore, aš apie tai nieko nenutuokiu.

- Nereikia menkinti savęs, madam. Šventasis tėvas vertina jūsų protą, o jūsų draugystė su Prancūzijos karaliumi tik dar labiau sustiprina jo nuomonę. Mes galėtume dviese padaryti didelį darbą.

Ištaręs šiuos žodžius, dela Roverė nuėjo, atsisveikinęs su Fjora galvos palenkimu. Sidabriniai trimitai paskelbė vakarienę, ir kiekvienas atsisėdo į savo vietą prie stalo. Pristatęs Fjorą, karalius pasitraukė norėdamas pasikalbėti su Tūro arkivyskupu. Grįžęs jis pats nuvedė kardinolą legatą prie jo krėslo.

Vakarienė buvo nuostabi, bet truko pernelyg ilgai. Ji būtų buvusi nuobodi, jei ne ginčas, įsiplieskęs tarp karaliaus gydytojo Kuaktjė ir vyriausiojo virėjo Žano Pasturelio. Stovėdami už karaliaus krėslo, jie piktai žvalgėsi vienas į kitą ir pusbalsiu svaidėsi rūsčiais žodžiais dėl to, kas gulėjo jų karaliaus lėkštėje. Gydytojas teigė, kad vištienos dešra tinka tik karaliui nunuodyti, o virėjas atsikirsdamas sakė, kad vaistai, kuriuos gydytojas išrašė karaliui, buvo tiesiog pavojingi jo sveikatai, o tikras virėjo menas pasireiškia tuo, kad visi valgiai būtų naudingi. Kartais jie užsimiršdavo ir pakeldavo toną, tada karalius turėdavo įsikišti. Jis išsiuntė Kuaktjė vakarieniauti pasakęs,

kad maistas, suvalgytas Bažnyčios tarno draugijoje, negali niekam pakenkti. Netgi jam.

Kuaktjė bambėdamas pasišalino, beje, jis buvo itin nemalonus žmogus. Nuo tos akimirkos Fjorai pasidarė nuobodu. Karalius buvo užsiėmęs savo svečiu, o kitas jaunos moters kaimynas, storas žmogus, asmeniškas Romos prelato kapelionas, visą laiką mėgino paglostyti po stalu Fjoros kelį, bet po to, kai Fjora jį smarkiai įžnybo, jis nusiramino ir įniko valgyti tai, kas buvo paduota. O po ketvirčio valandos jis pasidarė visas raudonas ir girtas kaip maišas.

Pats palydėjęs kardinolą ir arkivyskupą iki jų ekipažų, Liudvikas XI grįžo pas Fjorą, kuri kartu su princese Žana ir madam de Linjer žiūrėjo, kaip išvažiuoja garbingi svečiai.

- Na, damos, ką pasakysite apie jo šventenybės sūnėną?

- Kardinolai ne visuomet dvasininkai, tėve. O šis dvasininkas?

- Taip. Kodėl tu to klausi? Abejoji dėl to?

- Prisipažįstu, kad truputį abejoju. Juk jis daugiausia kalbėjo apie politiką, apie medžioklę, apie retus brangius daiktus, apie graikų literatūrą, tik ne apie Dievą!

- O jūs norėjote, kad jis pasakytų man pamokslą? - juokais atsakė karalius. - Tai būtų ne vietoje.

- Ne, bet man tiesiog neramu, kai Bažnyčios tarnas tiek daug kalba apie karus, apie apsiaustis ir kitus prievartos veiksmus, užmiršdamas tuos, kurie pergyvena šias tragedijas, - paprastus miestų ir kaimų žmones, kuriais jūs pats taip rūpinatės, nebūdamas dvasininkas.

Liudvikas XI surimtėjo ir paėmęs gležną savo dukters ranką, pažvelgė į jos švelnias skaisčias akis; jo žvilgsnyje susižavėjimas buvo sumišęs su sąžinės graužimu.

- Jūsų šviesi siela, Žana, ir jai nederėtų žinoti gyvenimo šlykštumų. Savo karūnavimo dieną aš gavau švento aliejaus, kuris mane padarė Dievo pateptuoju, ir

man pavyko išgydyti žmones nuo skrupulo, vos palietus juos ranka. Man atrodo, tai didesnė vertybė negu tonzūra. Be to, aš prisiekiau apginti savo tautą, ypač didžiausius bedalius, ir tarnauti Prancūzijai! Prancūzijai, dėl kurios šlovės aš paaukojau jus! Galbūt todėl aš ne visada atrodau pagarbus?

- Argi karalių dukterys iš tiesų sukurtos laimei? Jūs davėte man tą vietą, kuri man priklauso.

- Žinoma, žinoma! O kada jūsų vyras aplankė jus paskutinį kartą?

- Tai žiaurus klausimas, pone, - pasakė madam de Linjer. - Monsinjoras hercogas Orleanietis niekada neatvažiuoja ir...

- Gana! - nutraukė karalius. - Aš pasikalbėsiu su juo. - Paskui staigiai pakeitęs toną ir jau nė trupučio nesijaudindamas pasakė: - O dėl kardinolo dela Roverės, jo šeimos ir net popiežiaus, tai jeigu jūs norite sužinoti apie juos daugiau, kreipkitės į madam de Selonžė! Ji apie juos žino daugiau negu aš. Nelaimė yra ta, kad jūs rizikuojate prarasti tikėjimą!

- Ne, pone, mano tėve! Niekas negalės sugriauti mano tikėjimo!

- Ir aš neatleisčiau sau, - tyliai nutraukė Fjora, - jei ištarčiau bent žodelį, kuris sudrumstų tokią tyrą sielą.

Liudvikas XI greitai ir netikėtai įgnybo jaunajai moteriai į skruostą.

- Aš dėl to esu absoliučiai tikras! - sušuko jis. - Labos nakties jums visiems! O aš grįžtu prie savo reikalų. Vakare man reikia parašyti laišką Venecijos dožui!

Moterys priklaupė. Karalius žengė kelis žingsnius, paskui sustojo.

- Seržantas Mortimeras palydės jus iki Rabodjero, dona Fjora!

- Bet, pone, aš atvykau ne viena.

- Žinau. Bet jeigu jus užpultų, tarnas negalėtų jūsų apginti. Beje, Mortimerui patinka lydėti jus. Be mano dukters Žanos, jūs vienintelė moteris, kurią jis gerbia.

Jis nuėjo prie laiptų, kurių apačioje laukė žmogus; jo siluetas matėsi iš gatvės sklindančioje geltonoje šviesoje. Fjorai pasirodė, kad ji pažino šį žmogų, kurį buvo sutikusi Sanlise karaliaus kambaryje. Kai ji atsisuko, norėdama užduoti klausimą moterims, jos ėjo į koplyčią, o jų vietoje jau stovėjo Mortimeras, tarsi per stebuklą atsiradęs.

- Jūsų paslaugoms, dona Fjora!

- Man gaila, kad sudrumstė jūsų ramybę, brangusis Duglai, bet prieš mums išvykstant patenkinkite mano smalsumą: kas tas žmogus, ten, laiptų apačioje? Man atrodo, kad aš jį jau esu mačiusi.

Apsisiautęs riterio apsiaustu su herbo lelijomis, škotas gūžtelėjo plačiais pečiais:

- Juk tai karaliaus kirpėjas, šlykštus Olivjė le Denas!

- Atrodo, jis jums nelabai patinka? - paklausė Fjora nusijuokusi.

Mortimeras atsakydamas nusišypsojo.

- Jo niekas nemyli! Tai sukčius, kuriuo mūsų karalius, nelaimei, pernelyg pasitiki. Kartą karalius net gailėjosi, kad išsiuntė šį tipą pavasarį į Ganą kaip pasiuntinį.

- Kaip pasiuntinį? Negali būti!

- Deja, taip. Mūsų karaliui, tokiam atsargiam ir protingam, kartais kyla keistų idėjų. Miestiečiai, kaip kalbama, tiesiog išmetė le Deną už vartų. Patikėkite manim, dona Fjora, jūs neturite pasitikėti juo. Jo godumas beribis, nepaisant to, ką jam pavyko ištraukti iš karaliaus.

- O kodėl aš neturiu pasitikėti juo? Aš neturiu su juo nieko bendra, ir mūsų keliai skiriasi.

- Nekaltas vaike! Tad žinokite, kad le Denas laiko asmenišku įžeidimu, jei mūsų karalius ką nors dovanoja kitam, o ne jam.

- Karalius man labai geras, bet aš negaliu sakyti, kad jis apipila mane dovanomis.

- Taip? O Rabodjeras? Aš žinau, jog per tą laiką, kai jūsų ilgai nebuvo, metras Olivjė stengėsi įtikinti karalių, kad jūs nebegrįšite, vadinasi, būtų protingiau jūsų sūnų ir tarnus apgyvendinti čia.

- Pilyje? Kodėl?

- Kad būtų ištuštintas jūsų namas, velniai griebtų! Jau seniai šis niekšas tyko jo, o kai sužinojo, kad jūs norėjote grąžinti namą karaliui, tai tuoj pat ėmė puoselėti dėl jo dideles viltis. O dabar jis smarkiai nusivylęs.

- Tai štai, - pasakė Fjora su panieka, - jis turi paprastą būdą galutinai nenusivilti.

- Kokį?

- Padėti man surasti mano vyrą. Tuomet aš be jokio apgailestavimo paliksiu šį namą, kurį myliu, ir išvažiuosiu su juo ten, kur jis panorės mus išvežti.

Mortimeras nusijuokė, nusiėmė skrybėlę su plunksnų kuokštu ir pasikasė galvą. Paskui pridūrė, padaręs juokingą grimasą:

- Taip! Bet man atrodo, kad Olivjė le Denas mieliau pasirinktų paprastesnį ir efektyvesnį būdą. Šiaip ar taip, aš jau seniai perspėjau jūsiškius ir man galbūt pavyks tarti apie tai žodelį karaliui.

- Jeigu jis taip pasitiki tuo žmogumi, vargu ar jūs ko nors pasieksite. Nesakykite nieko, Mortimerai! Aš būsiu atsargi, ir ačiū, kad įspėjote mane.

Fjora ir Mortimeras paėmė Floraną, kuris po vakarienės pas savo draugą, karaliaus sodininką, užmigo už stalo. Paskui, eidami pėsčiomis į rūmus, jie kalbėjosi jau apie visai ką kita. Buvo šviesi ir šilta naktis. Danguje žibėjo žvaigždės, nuo žemės kilo vasaros kvapai. Buvo gaila drumsti tokį grožį kalbomis apie žmonių niekšybes.

Aštuntas skyrius

Lošo miškas*

- Venecija, Venecija! - bambėjo Leonarda, smarkiai patraukusi už paklodės kampo, kurią ji lankstė kartu su Fjora. - Kodėl būtent Venecija? Kodėl ne Konstantinopolis ar dar dievai žino kas?

- Juk aš jums sakiau, Leonarda, todėl, kad aš žinau, jog jis galvojo apie tai. Kai aš prašiau panaikinti mūsų santuoką, jis norėjo, kad hercogas Karolis atiduotų man visą tą turtą kaip užmokestį už kraitį, kurio jis pareikalavo iš mano tėvo. Ir pridūrė, kad kai tarp Prancūzijos ir Burgundijos įsivyraus taika, jis visada galės eiti tarnauti dožui, kad galėtų pamėginti atgauti savo turtą.

- Bet tai buvo taip seniai. Ir jūs juk tebesate jo žmona, ar ne?

- Iš esmės jis apie tai nieko nežino. Jei pabėgęs Filipas buvo čia, norėdamas sužinoti apie mane, jam galėjo pasakyti apie mano dingimą ir net galbūt apie tai, kad mane išvežė iš Romos. Taip? Vadinasi, jis galėjo pagalvoti, kad aš nuvažiavau pas popiežių prašyti panaikinti santuoką, kaip buvau jam grasinusi.

Leonarda keturlinkai sulankstė paklodę ir padėjo ją ant skalbinių krūvos, kurią reikėjo išlyginti prieš sudedant į spintą, o paskui tarp skalbinių išdėlioti mėtų ir aromatingo aliejaus paketėlius. Ji išėmė iš pintinės dar vieną paklodę ir metė vieną jos kampą Fjorai.

- Leiskite pagaliau pailsėti savo vaizduotei, mano avinėli! Jeigu Filipas būtų čia atvažiavęs, mes žinotume apie tai: jo pernelyg išdidi laikysena, kad liktų nepastebėtas. O jau sužinojęs apie sūnaus gimimą ar būtų ištvėręs ir neužėjęs čia?

- Pabėgęs kalinys, Leonarda! Visai nusilpęs, be pinigų, be galimos pagalbos ir dar toks išdidus! Aš negaliu įsivaizduoti jo čia prašančio pagalbos.

- O aš negaliu įsivaizduoti jo besibastančio aplink Plesi! - atsakė Leonarda Fjoros tonu. - Vienintelis protingas dalykas jam būtų pamėginti išvažiuoti į Flandriją ir kaip nors įsitaisyti princesės Marijos rūmuose. Šiaip ar taip, aš galiu tik apgailestauti, kad nedalyvavau jūsų pokalbyje su karalium. Aš būčiau uždavusi klausimų, daug labiau susijusių su reikalu negu tie, kuriuos jūs uždavėte. Nagi tempkite, o tai ši paklodė pasidarys panaši į skudurą.

- Žinoma, jums būtų buvę lengviau. O kaip aš turėjau jaustis: buvau taip sukrėsta, kad visai netekau galvos.Na, ko jūs būtumėt paklaususi karaliaus, būdama mano vietoje?

- Iš pradžių aš būčiau pamėginusi išsiaiškinti, kas ištiko de Selonžė pilį. Ar nepasigviešė jos seras de Kraonas po teismo, o gal karalius pasirūpino palikti ją jums.

- Aš nieko apie tai nežinau. Jis tik pasakė, jog išsiuntė ten žmones, kad apžiūrėtų aplinkinius kaimus ir įsitikintų, ar nesislapsto ten Filipas.

- Gerai. Vis dėlto tai tik pusė atsakymo: jei Dižono gubernatorius būtų sučiupęs jį, tai nereikėtų stebėti aplinkui ieškant teisėto šeimininko.

- Tai tiesa! Bet dabar per vėlu užduoti karaliui šį klausimą.

Fjorai iš tiesų pasisekė, kad ji susitiko Liudviką, grįžusi iš Florencijos, nes karalius grįžo į Plesi tik kelioms dienoms, o kitą dieną po tos atmintinos vakarienės jis išvyko į Artua, kur dar nebuvo visiškai atkurta tvarka. Be to, jis pats norėjo apsvarstyti paliaubų sąlygas; paliaubos turėjo būti sudarytos tarp jo ir Marijos Burgundės vyro po Pyro pergalės, kurią pasiekė jo kapitonas Filipas de Krevkeras prieš Maksimilianą. Jis turėjo netrukus grįžti, o kol kas Plesi de Tūre, kurį saugojo tik vienas škotų gvardijos pulkas, viešpatavo tyla.

Baigusi tvarkyti paklodes ir sudėjusi jas į didelę dėžę, stovinčią mažame kambarėlyje šalia virtuvės, Leonarda priėjo prie Fjoros, kuri sėdėjo prie ugnies ir graužė obuolį: prieš valandą Etjenas pastatė ant stalo pilną pintinę obuolių.

Leonarda irgi paėmė vieną, patrynė į prijuostę ir prakandusi susiraukė: dantys jau buvo ne tie, reikėjo eiti peilio. Fjora, sėdėdama ant akmens, neatitraukė akių nuo ugnies, pasirėmusi delnais į kelius.

Didelėje virtuvėje buvo tylu ir ramu. Peronelė kartu su Chatun ir Floranu išėjo į Notr Dam lia Rišo turgavietę. Apačioje Marselina ramino mažąjį Filipą, kuris vis dar buvo alkanas, nors neseniai ji davė jam krūtį. Leonarda jau galvojo apie tai, kad mažyliui metas būtų duoti skystų košių, kad jis neverktų dieną ir naktį. Ši mintis stūmė žindyvę į neviltį: kai baigsis jos pienas, ji turės grįžti į savo ūkį, o tokia perspektyva jos nedžiugino, nes šiuose rūmuose gyvenimas buvo daug malonesnis.

Galvodama apie visa tai, Leonarda truputį nutolo nuo rimtų problemų, kurios kamavo Fjorą, bet ši visą laiką vis grįždavo prie jų.

- Po kelių dienų mes gausime žinių nuo dožo? - paklausė ji, nusviedusi į ugnį obuolio graužtuką.

- Iš kur aš žinau? Juk Venecija toli nuo čia.

- Bet man reikia žinoti! Aš daugiau negaliu sėdėti čia nieko neveikdama ir nieko nežinodama apie savo vyrą.

- Na, o ką gi jūs ketinate daryti? Skubiai išvažiuoti, kaip jūs jau ne kartą darėte, norėdama surasti jį? Tai būtų beprotybė, Fjora! Vasara baigiasi, ruduo čia pat. Leiskite sau pailsėti ir pamąstyti.

- Jeigu aš liksiu čia, tai niekada nesurasiu jo, nes jis neatvažiuos į šalį to karaliaus, kurį niekina.

- Bet kuris patinka jums. Ir jeigu aš neklystu, jūs jam irgi labai patinkate. Tik pažvelkite, kaip kantriai jis ieškojo maištininko ir tebeieško jo, nors jūs puikiai

žinote, kad jis neturėjo rūpintis juo! Visa tai rodo, kad karalius yra jums iš tiesų draugiškas!

- Nesirūpinti juo? - sušuko įsižeidusi Fjora.

- Betgi nusileiskite ant žemės! Kas yra Filipas de Selonžė Prancūzijos karaliui? Čia didelis skirtumas.

- O man atrodo, kad jūs per mažai vertinate mano vyrą!

- Aš kaip tik mėginu padaryti taip, kad jūs matytumėte realius dalykus. Karalius nori, kad Burgundija vėl taptų Prancūzijos provincija, kurią dabartinė hecogienė nori padovanoti vokiečių imperijai. Jūsų vyras, matyt, padarė savo sprendimą. Liudvikui XI jis - maištininkas, tuo labiau, kad neseniai mėgino nužudyti jį. Liudvikas du kartus jo pasigailėjo; tiesa, pasodino jį į kalėjimą, bet jam pabėgus karalius kiek įmanydamas bando jį surasti.

- Kiekvienas kalėjimo prižiūrėtojas darytų tą patį, - pasakė Fjora su lengva ironija.

- Taip, bet kiekvienas kalėjimo prižiūrėtojas, sugavęs bėglį, skubiai išsiųstų jį į aną pasaulį, norėdamas būti tikras, kad tas daugiau nepabėgs. O kiek aš supratau, mūsų karalius nori pasodinti jį į belangę ir laukti, kol jūs sugrįšite.

- Jis taip sakė man!

- O kodėl nepatikėjus juo? Bent kartą pasikliaukite Dievo apvaizda ir pagalvokite truputį apie savo sūnų! Neturėdamas tėvo, jis turi teisę turėti bent motiną, kaip ir kiti vaikai!

Fjora puikiai suprato, kad Leonarda protingai kalba, bet jai buvo nepakeliama mintis, kad ji nežino, kur yra Filipas.

Kadangi Fjora iškalbingai tylėjo, Leonarda vėl pradėjo savo:

- Aš matau, jūs dar neįsitikinote? Tuomet aš einu toliau. Tai štai, jūs nežinote, kur yra mesiras Selonžė, bet jis juk puikiai žino, kur jūs, - todėl, kad Nansi jam būtų pranešę apie tai. Kartą jis buvo įveikęs savo

išdidumą, kad susitiktų su jumis. Kodėl negalėtų įveikti jo dar kartą? Priešingu atveju jis jūsų tiesiog daugiau nemyli!

Pastarieji žodžiai Fjorai buvo skaudžiausi, ir ji nusiminusi pažvelgė į savo seną draugę.

- Jis daugiau nemyli manęs? Gal ir taip, bet aš negaliu tuo patikėti!

- Jūs turite tam priežasčių, - negailestingai tęsė Leonarda. - O jūs pati daug galvojote apie jį Lorenso Medičio glėbyje?

Stojo slogi tyla. Fjora nusigręžė, nes nenorėjo, kad matytųsi jos ašaros.

- Kokia jūs žiauri, Leonarda, - pasakė ji tyliai. - Niekada nebūčiau pamaniusi, kad...

Po minutės Leonarda jau sėdėjo šalia jos ant akmens prie ugnies, apglėbusi ją ir padėjusi jos galvą sau ant peties.

- Atleiskite man, mano avinėli! Žinau, kad skaudinu jus, bet aš taip noriu apsaugoti jus nuo naujų kančių. Ši santuoka kol kas neatnešė jums laimės. Kad ir kur būtų jūsų vyras, palikite jam galimybę viską spręsti pačiam. Juk jūs prašėte jį, kad įrodytų savo meilę ateidamas pas jus? Tai tegul jis ir ateina!

- O jeigu jis pasaulio krašte?

- Tai nieko nekeičia: palaukite, kol jis grįš iš pasaulio krašto! Girdite mulų kanopų kaukšėjimą? Tai mūsiškiai jau grįžta iš turgaus. Eikite nusipurtyti nuo savęs pelenus, ant kurių sėdėjote, ir truputį susitvarkykite! Jūs esate jauna ir galite leisti sau kelias savaites ramiai pagyventi. Palaukime žinių iš karaliaus... jeigu jis jų turės!

- Gerai! Tebūnie, kaip tu sakai! Aš galiu palaukti, brangioji Leonarda, bet ne per ilgai.

- Ką jūs ketinate daryti paskui?

- Manau, kad pirmiausia... aš nuvažiuosiu į Selonžė. Gal Filipas slapstosi ten, o karaliaus žmonės apie tai nieko nežino. Paskui, jeigu jo iš tiesų tenai nėra, aš

važiuosiu pas princesę Mariją. Nemanau, kad karaliaus šnipai turėjo galimybę užduoti jai klausimų. Bet juk aš esu Filipo žmona, ir ji atsakys man.

- Kitaip sakant, karalius neįtikino jūsų?

- Po jo ieškojimų? Žinoma, ne! Sutikite, jog aš, jo žmona, turiu daugiau šansų padaryti taip, kad mano vyras išeitų iš priedangos, kur jis slepiasi.

Leonarda kažką sumurmėjo atsakydama; tai buvo panašu į pritarimą. Ji išsitraukė iš kišenės prakąstą obuolį ir vėl pamėgino atsikąsti, bet sugėlė dantis, kaip ir pirmą kartą, ir ji piktai sviedė obuolį į židinio ugnį; iš ten tuoj pat skaniai pakvipo keptu obuoliu ir karamele. Iš virtuvės atsklido linksmi balsai. Tai Peronelė, Chatun ir Floranas grįžo iš turgaus.

Tą pačią dieną, po pietų, kai Fjora rengėsi eiti į Sen Komo vienuolyną su sūnumi, Leonarda ir Chatun, senų ąžuolų alėjoje pasirodė grupė raitelių, apsupusių palankiną, kurį ji pažino iš pirmo žvilgsnio ir be jokio entuziazmo. Ko čia reikėjo kardinolui dela Roverei?

Tačiau jis buvo čia, ir reikėjo jį mandagiai priimti. Perdavusi mažylį į Chatun rankas, Fjora priėjo prie sunkaus vežimo, kuris gražiai apsisuko ir sustojo priešais namą. Ji priklaupė prieš prelatą, kai šis lipo ant žemės, ir prispaudė lūpas prie jai ištiesto safyro.

- Labai didelė garbė mano kukliam namui priimti jūsų šventenybę!

- Jūsų namas labai gražus, ir aš atvažiavau pas jus tiesiog kaip kaimynas. Palikime nereikalingą protokolą, sakykite man paprastai "monsinjore".

Čia jis pamatė pakinkytą mulą, šalia kurio stovėjo Floranas.

- Tikriausiai aš ne laiku? Matau, jūs rengiatės kažkur joti?

- Tiesiog mes norėjome nuvykti į vienuolyną, kurio bažnyčią jūs matote štai ten, monsinjore. Bet jeigu jau

bažnyčia atėjo pas mus pati... Prašau jus, malonėkite įeiti...

Fjora ėjo pirma nelaukto svečio į didžiąją salę, o tuo metu Peronelė ruošė vaišes kardinolui. Jos vyras nuvedė palydovus į pavėsį po ąžuolais, pasakęs jiems, kad tuojau atneš ko nors išgerti; tai buvo maloniai priimta.

Fjora pasodino dela Roverę šalia židinio, kurį Peronelė kūreno žiemą ir vasarą, išskyrus dienas, kai būdavo labai karšta.

Ji kūreno židinį eglės šakomis, kad nebūtų drėgmės, kuri buvo įprasta palei Luarą pastatytuose namuose. Pro plačiai atvertus langus buvo galima grožėtis sodu ir daugybe gėlių. Ten buvo tiek daug lelijų ir rožių, kad jų kvapas jautėsi net salėje.

Skvarbiu žvilgsniu kardinolas jau apžvelgė didelį kambarį su gobelenais ir ant servantų stovinčiais daiktais. Paskui jis su malonumu priėmė dėmesio ženklus, kuriuos brangiam ir netikėtam svečiui rodė Fjora: atšaldytą vyną, pyragaičius su migdolais, kuriuos Peronelei pavykdavo iškepti taip gerai, kaip niekam kitam. Tik kai jie liko vieni, jis nutarė pasikalbėti. Beje, jis pareiškė šį norą garsiai, ir Leonarda, kaip ir visi kiti, su apgailestavimu turėjo pasitraukti.

Kai tarnai išėjo iš salės, stojo tyla. Kardinolas žiūrėjo į gęstančio židinio atšvaitus pro savo krištolinę taurę su vynu, o Fjora tylėdama gėrė vyną mažais gurkšneliais ir laukė, kada jos svečias pats prabils. Bet atrodė, kad jis neskuba. Pagaliau jis paklausė jos:

- Jūs galvojote apie tai, ką aš sakiau jums tada per vakarienę pas karalių?

- Jūs teikėtės pasakyti man keletą malonių žodžių, monsinjore, ir aš negaliu jų užmiršti.

- Žinoma! Bet tai buvo tik preambulė. Jei prisimenate, aš dar sakiau jums, kad, mano manymu, mes kartu su jumis galėtume labai daug padaryti.

- Aš prisimenu, bet prisipažįstu, nelabai supratau, ką jūsų šventenybė norėjo tuo pasakyti.

- Aš norėjau .ir noriu pasakyti, kad mes galėtume suvienyti savo pastangas, kad jūs būtumėte naudinga savo gimtajam miestui, o aš pasitarnaučiau Bažnyčiai.

- Įdomus vadmuo, aš tuo neabejoju. Bet kaip galėčiau jį atlikti?

- Juk jūs naudojatės karaliaus Liudviko malone, jis su jumis draugauja. Taika tarp tautų - kilnus tikslas, kurio reikia siekti, ir jūs galėtumėte palenkti tą sunkaus būdo žmogų, kad jis rodytų daugiau pagarbos jo šventenybei, su kuriuo karaliaus santykiai nėra geri.

- Nė kiek ne blogesni negu popiežiaus ir Florencijos. Politiniai tikslai aiškūs net tokiai neišmanėlei kaip aš: karu jis tikisi sutvarkyti tą reikalą, kurio jo peštukai neužbaigė. Nejaugi jūs manote, kad padėsiu jam sugriauti savo vaikystės miestą?

- Sugriauti? Ką jūs! Niekados! Šventasis tėvas netrokšta blogo Florencijai, juo labiau jos gyventojams. Ta nelaiminga sutartis, kurią sumanė išvytieji Paciai...

- Monsinjore, galbūt jie niekada nebūtų nieko panašaus sumanę be jūsų pusbrolio grafo Riarijaus pagalbos. Kad ir kaip būtų, popiežių ir Medičius skiria nekaltas Džuliano kraujas, pralietas velykinių pamaldų metu.

- Paciai buvo sunaikinti visi iki vieno. Atrodo, daugiau nei du šimtai žmonių? Ar gali toks srautas nuplauti to jaunuolio kraują?

- Galbūt taip ir būtų buvę, jeigu popiežius nebūtų pakvietęs į šventąjį karą, neatskyręs Florencijos nuo Bažnyčios, nepaskelbęs interdikto. Monsinjore, Lorensas tik ginasi.

- Jis iš tikrųjų ginasi... jis vienas prieš tautos interesus, tautos, kurią dedasi mylįs. Tuomet kodėl jis nesiaukoja? Juk jis ne Dievo malone valdovas?

- Jis nesiaukoja tik todėl, kad pati tauta jam draudžia tai daryti! Florentiečiai myli Lorensą Medičį ir pasirengę už jį galvas padėti.

- Visi? Aš negalėčiau prisiekti. Raudonosios lelijos tauta ir be jo gali turėti mielą, išsilavinusią ir puikią valdovę.

- Valdovę? Ką gi?

- Kunigaikštienę Kotryną. Nejaugi jūs nedraugaujate su ja?

- Aš iš tiesų su ja draugauju ir labai ją gerbiu.

- Tuomet galbūt jūs pagelbėsite jai?

Fjora įdėmiai su nuostaba ir nepasitikėjimu pažvelgė į svečią. Tačiau išdidžiame jo veide, giliose akyse jai pavyko įžvelgti tik gūdų liūdesį.

- Ji valdo Romą ir popiežių! Kokios gi pagalbos jai reikia?

- Galbūt būtent jūsų pagalbos. Dona Fjora, supraskite mane teisingai! Aš labai gerbiu ir vertinu Kotryną, ir man labai nemalonu matyti, kad ji nelaiminga.

- Nejaugi ji nelaiminga?

- Taip, labiau negu jūs manote. Ir visa tai dėl jūsų.

- Dėl manęs?

Kardinolas pakilo, vėl prisipylė taurę vyno ir prisitraukęs savo krėslą prie šeimininkės tęsė:

- Madam, Romoje pilna šnipų, ir viskas iš karto sužinoma. Riarijus žino, kad jo žmona padėjo jums pabėgti į Florenciją. Todėl galima manyti, kad jums buvo pavesta perspėti Medičį, kad prieš jį rengiamas sąmokslas.

- Monsinjore, visai nenorėdama įžeisti jūsų šeimos, turiu pasakyti, kad jūsų pusbrolis ne toks jau išmintingas, jeigu gali šitaip manyti.

- Jūs teisi: jis stačiokas, bet gudrus ir apsukrus. Taip pat žino, kad žmona jo nemyli. Jos gyvenimas ne itin laimingas, bet jai būtų dar sunkiau, jeigu jos neglobotų šventasis tėvas, kuris, laimei, yra labai palankus jai.

- Ši naujiena mane labai liūdina, bet kuo gi galėčiau jai padėti?

- Kodėl gi neparašius jai laiško, kuriame jūs išreikštumėte jai savo draugiškumą? Galėtumėte taip pat užsiminti apie tai, kad esate pasirengusi užtarti Vatikaną prieš Prancūzijos karalių.

Fjora staiga pakilo ir pažvelgė į savo svečią. Jos veidas paraudo iš pykčio.

- Monsinjore, kalbėkime atvirai! Jūs norite, kad aš pabandyčiau nutraukti Prancūzijos ir Florencijos sąjungą, kad išduočiau pačius brangiausius draugus, savo tėvo atminimą, savo...

- Meilužį? Nepykite! Florencijoje mes turime šnipų. Aš nereikalauju smulkmenų. Supraskite tik viena - žmogus mirtingas, o Medičis taip pat. Pakanka jam išnykti, ir Florencija kurios niekas nebegins, atkels vartus popiežiui. Aš esu įsitikinęs, kad tapusi valdove dona Kotryna pasirūpins jūsų nuosavybe.

- Monsinjore, pakaks apie tai! Aš myliu doną Kotryną ir mielai padėsiu jai tapti laiminga, bet nepagelbėsiu jos vyrui, kuris ketina užkariauti mano gimtąjį miestą!

- O jeigu Riarijui neteks ilgai viešpatauti Toskanoje, - juk gyvenimas toks trumpas? Na, dona Fjora aš prašau menkos paslaugos: mielas laiškutis, tam tikra prasme atliekantis taikos misiją, ir galbūt bandymas mūsų atžvilgiu palankiai nuteikti karalių Liudviką XI, neatsisakant, bent jau atvirai, sąjungos su Lorensu. Dabartinis jo požiūris yra labai nenaudingas Vatikanui.

- Finansiškai? Aš tuo neabejoju, - griežtai atsakė Fjora. - Visa širdimi esu pasirengusi pasitarnauti taikos labui, bet kartoju, kad ne Florencija paskelbė karą. Antra vertus, tam, kad aš patikėčiau gera popiežiaus valia, reikia, kad jis pasielgtų... tėviškai. Pavyzdžiui, atšauktų interdiktą.

- Aš galėčiau jam apie tai užsiminti. Na, tai jūs parašysite laišką?

- Tai bus melagingas laiškas. Karalius toli, ir aš nežinau, kada jis grįš.

- Kada nors vis tiek grįš, o aš neskubu. Mane patenkins vienintelis laiškas ir jūsų pažadas. Savo ruožtu aš padėsiu jums... jus dominančiu reikalu. Bet laikas bėga. Man reikia eiti. Turiu reikalų pas arkivyskupą.

Lyg iš tiesų labai skubėtų, jis pakilo ir pasuko durų link.

- Žinoma, mes dar pasimatysime, - maloniai pridūrė jis. - Buvo labai smagu su jumis pasišnekučiuoti. Dabar aš palieku jus, kad viską gerai apgalvotumėte.

- Monsinjore, dar minutėlę! Koks tas reikalas, kuris mane domina?

- Tai tik gandas, pasiekęs mane. Nelaimei, aš neturiu laiko, kad galėčiau apie tai su jumis kalbėti. Pašnekėsime kitą kartą, tarkim, po poros trejeto dienų.

- Jūs dar ilgai viešėsite Tūre?

- Deja, ne! Nors ten man labai patinka, ir visi reikalauja, kad pasilikčiau. Po kurio laiko man teks keliauti į Avinjoną, kur įsikūrusi mano misija.

Fjora, supratusi, kad kardinolas neketina daugiau nieko pridurti, palydėjo jį prie palankino; jis ją palaimino, ir jai teko priklaupti.

Priblokšta Fjora žiūrėjo, kaip impozantiškas ekipažas tolsta ąžuolų šešėlių apgaubtu keliu, vedančiu jos valdos ribų link. Kai kortežas išnyko iš horizonto, ji nusileido į sodą ir perėjo gerai prižiūrimomis alėjomis. Atsisėdusi vynuogienojų pavėsyje, giliai susimąstė. Ji jautė, kad Leonarda nekantraudama laukia viduje, kad ji nori daug ko paklausti, bet Fjora troško pabūti viena ir suvokti šio vizito tikslą. Kardinolo dela Roverės poelgis jai atrodė kvailas. Tik blogai pažįstant karalių Liudviką, tą uždaro būdo žmogų, gali šauti mintis, kad jis pasiduos įtakai moters, kuriai rodė šiek tiek draugiškumo. Antra vertus, nebuvo jokios prasmės prašyti jos (apie ją kardinolas, matyt, nemažai žinojo), kad ji padėtų suardyti

seną Prancūzijos ir Florencijos sąjungą, taip pat sąjungą su tais žmonėmis, su kuriais ji draugavo. O kai dėl Kotrynos, tai Fjorai buvo labai nesmagu, kad suteikė jai nemalonumų, kurių baigtis nenuspėjama, turint galvoje tokį žmogų kaip Riarijus. Visada įmanomas nelaimingas atsitikimas, ir tokiu atveju popiežiui neliks nieko kito, kaip tik apraudoti savo giminaitę, prie kurios buvo taip prisirišęs.

Fjora prisiminė, koks buvo kardinolo veidas, kai jis kalbėjo apie Kotryną, - kupina įtampos, skausminga kaukė. Galbūt jis ją įsimylėjęs ir pasirengęs žengti beprotiškus žingsnius, kad galėtų jai padėti. Juk jis užsiminė, kad Riarijus galbūt ilgai negyvens? Jeigu dela Roverė mylėjo savo pusseserę nuoširdžia ir pasiaukojama meile, jis buvo daug simpatiškesnis Fjorai, ir jai šovė į galvą mintis, kad galų gale tas laiškas, kurį kardinolas prašė parašyti, jos niekuo neįpareigoja. Reikėjo tik gudriai jį parašyti, kad Fjora nesusikompromituotų. O ką galėtų reikšti paskutinė paslaptinga frazė, kurios dela Roverė nenorėjo paaiškinti ir apie kurią žadėjo pakalbėti "kitą kartą"?

Šią akimirką Fjorai buvo gaila, kad karalius išvykęs. Jeigu jis būtų čia, ji iš karto nuvyktų ir paprašytų patarimo. Liudvikas XI puikus diplomatas, žinantis visas pinkles, geriau už kitus mokantis rašyti laiškus ir sutartis. Be abejonės, jam pavyktų išpešti iš Romos prelato, ką jis slepia nuo Fjoros. Tačiau karalius buvo toli, ir jai pačiai reikėjo surasti išeitį iš šios sudėtingos padėties.

Pradžia nebuvo sunki: reikėjo jaudinančiais žodžiais padėkoti Kotrynai už tai, kad padėjo motinai grįžti pas savo kūdikį. Tačiau kiek sunkiau buvo, kai reikėjo rašyti apie karalių ir tuos prašymus, su kuriais turėjo kreiptis į jį. Tai buvo taip sunku, kad Fjora metė rašyti, užpūtė žvakę ir nuėjo miegoti.

Ji jau buvo pastebėjusi, kad labai dažnai atsakymas į kokį nors keblų klausimą šauna į galvą prieš pabundant.

Šį kartą ji nubudo vėlai, nes užmigo gerokai po pusiaunakčio. Atmerkusi akis ji pamatė Leonardą, stovinčią prie jos lovos ir įdėmiai skaitančią jos juodraščius.

- Jūs iš tikrųjų norite parašyti šį laišką? Tačiau jums vertėtų prisiminti, ką kalbėjo tas šėtonas Demetrijas: "Kai ką nors rašai, reikia būti labai atsargiai, ir pats išmintingiausias dalykas būtų rašyti kuo trumpiau!"

- Nejaugi jūs manote, kad aš apie tai negalvojau? Bet aš taip noriu padėti Kotrynai!

- Ir sužinoti, ką tas gražuolis kardinolas slepia nuo jūsų! Sutinku, kad jis gudrus žmogus ir moka kalbėti. Jis kuo puikiausiai sugebėjo pasinaudoti jūsų gerumu ir dėkingumu jaunajai poniai. Ir, pagaliau, sužadino taip būdingą visoms moterims smalsumą.

- Iš kur visa tai žinote? Nepamenu, kad būčiau apie tai su jumis kalbėjusi.

Leonarda nusišypsojo, parodydama retus, bet dar pakankamai baltus dantis.

- Mano angelėli, aš taip pat moteris, Ievos duktė. Slapta klausiau už durų, štai ir viskas! Eisiu pažiūrėti, ar viskas paruošta jūsų maudymuisi.

Leonarda, užsidėjusi baltą aukštą galvos apdangalą su plačiais atvartais, kaip sparnai plasnojančiais į jos žingsnių taktą, išėjo tokia prakilnia eisena, kad Fjora tiesiog susižavėjo. Tuoj pat pakilusi iš lovos ji pastebėjo, kad Leonarda surinko visus jos juodraščius.

Tačiau praėjus dviem dienoms kardinolas dela Roverė vėl pasirodė; laiškas buvo parašytas, ir Fjora ištiesė jį kardinolui, ką tik prisėdusiam prie židinio.

Tiesą pasakius, Fjora buvo patenkinta savo kūriniu. Gerokai padirbėjusi su Leonarda, ji manė, kad iš tikrųjų laiškas turėtų patenkinti visus suinteresuotus asmenis ir niekam nesuteikti nemalonumų. Ir tikrai, keliomis eilutėmis išreiškusi draugystę ir dėkingumą, Fjora patikino kunigaikštienę Riariją, jog karštai trokšta, kad būtų

atkurta taika tarp Romos ir Florencijos, taip pat ir mylimos Toskanos.

"Kardinolui gali pasirodyti, kad jūs nepakankamai pasišvenčiate šiam reikalui, - paskutinį kartą perskaičiusi laišką pasakė Leonarda, - bet jūs pati pamatysite jo reakciją ir turėsite pakankamai laiko apie tai su juo padiskutuoti."

Fjora baisiai nustebo, kai, įdėmiai perskaitęs laišką, prelatas pareiškė, kad jaunoji moteris parašė puikų laišką. Šis laiškas labai nudžiugins kunigaikštienę Riariją ir sušvelnins žaizdas, padarytas jo šventenybės išdidumui, nes ponią de Selonžė pabėgti skatino tik motiniška meilė, o dona Kotryna jai padėjo. Taip pat popiežius labai džiaugsis sužinojęs, kad buvusi jo belaisvė visai nepyksta ir, atvirkščiai, yra pasirengusi remti visuotinį susitaikymą.

- Na, štai, matote, - baigdamas tarė dela Roverė, - aš neprašiau jūsų kažko neįmanomo, bet man darote didžiulę paslaugą, ir aš pamėginsiu už ją atsidėkoti. Žinoma, labai kukliai, nes tai, ką ketinu papasakoti, galbūt visai nesudomins jūsų. - Jis šiek tiek patylėjo ir lyg nesiryždamas prašnekti nusigręžė. Paskui atsiduso: - O! Tai, kvaila! Bet mano dėdė, noriu pasakyti, šventasis tėvas, dažnai man priekaištauja, kad per daug plepu ir nemoku suvaldyti jausmų. Ir šiuo metu bijau, kad pranešiu jums greičiau jau ką nors blogo, o ne gero.

- Monsinjore, tai, kas daroma be piktų kėslų, negali padaryti žalos. Būkite toks geras, pasakykite, apie ką eina kalba. Apie Florenciją?

- Ne. Kalbu apie... jūsų vyrą.

- Apie mano vyrą? Nejaugi jūs ką nors apie jį žinote?

- Galbūt. Būdamas čia aš stengiausi kuo daugiau sužinoti apie jus. Romoje mane labai sudomino istorija apie žmogų, nuteistą mirti, tačiau stebuklingai išsigelbėjusį tą akimirką, kai turėjo būti vykdoma mirties bausmė.

Paskui aš sužinojau, kad grafas de Selonžė, įkalintas Lione, pabėgo, ir niekas taip ir negirdėjo, kas vėliau jam atsitiko. Tai tiesa?

- Monsinjore, visiška tiesa. Žinoma tik tiek, kad jis nuplaukė valtele, ir aš neslėpsiu, ši aplinkybė kelia man siaubą. Šneka, kad upė, atrodo, Rona, kuria jis plaukė, labai pavojinga. Bijau, kad jis nebūtų nuskendęs.

- Šitai iš tiesų įmanoma. Tačiau, išgirdęs šią istoriją, prisiminiau vieną atsitikimą. Atrodo, nereikšmingą atsitikimą, bet jums tai gali turėti šiokią tokią reikšmę.

- Kalbėkite gi, monsinjore, maldauju! Net menkiausias pėdsakas gali būti reikšmingas.

- Na, tai štai. Kaip jau minėjau, praėjusiais metais vienuolyno, esančio Vilneve sent Andrė, kaip tik priešais mano vyskupystės būstinę, vienuoliai ant nendryne įstrigusios valties dugno rado sąmonės netekusį sužeistą žmogų, kuris, matyt, buvo sunkiai kentėjęs. Jie nusinešė jį į vienuolyną, išgydė, bet niekaip negalėjo išklausti, koks jo vardas. Jis pats apie save nieko nežino.

- Galbūt jis prarado atmintį?

- Abatas irgi taip mano.

Fjoros širdis ėmė pašėlusiai daužytis. Kraujas plūstelėjo į veidą, ėmė drebėti rankos.

- Bet kaip jis atrodė? Veidas, ūgis? Jūs matėte jį?

- Gaila, bet ne. Žinau apie jį tik tai, ką vienuolyno vyresnysis papasakojo mano kapelionui. Tačiau vienas dalykas tikras: tas žmogus kilęs ne iš valstiečių. Jis aukšto ūgio, o randai ant jo kūno byloja, kad jis karys. Beje, valtis, kurioje jį rado, skiriasi nuo valčių, esančių toje vietovėje. Matau, kad jūs taip susijaudinusi, jog man baisu dėl jūsų. Kartoju: visiškai įmanoma, kad tas žmogus visai ne jūsų vyras...

- O aš beveik įsitikinusi, kad tai jis. Jis vis dar ten?

- Žinoma. Kurgi jis eis, jeigu nieko nežino nei apie save, nei apie kitus? Taip yra, be abejonės, dėl galvos traumos. Bet nesijaudinkite, vienuoliai jį slaugo, ir jis

nesijaučia esąs nelaimingas. Vienuolyno broliai pasirodė esą geraširdžiai, kilnūs ir svetingi žmonės. Be to, jeigu tai iš tiesų pabėgęs kalinys, tai vienuolynas jam pats tinkamiausias prieglobstis.

- Aš tuo nė kiek neabejoju, bet kaip viską išsiaiškinti, kaip įsitikinti?

Ji pakilo ir ėmė nervingai vaikštinėti po erdvią salę, bandydama nusiraminti, sulėtinti širdies, kuri, atrodė, tuoj iššoks iš krūtinės, plakimo ritmą. Pamatęs, kad ji pabalo ir susvyravo, dela Roverė pribėgo, sulaikė ją ir privertė atsigulti ant pagalvėlėmis nukloto suolo. Jis tai padarė pačiu laiku, nes jai pakirto kojas. Į pagalbą jis šūktelėjo Leonardą, kuri, aišku, slapta klausėsi už durų. Ši tučtuojau įlėkė, nešina acto flakonu ir servetėle, ir ėmė ją gaivinti.

Netrukus Fjora atsigavo ir atsiprašė svečio, kuris atrodė nuoširdžiai sunerimęs.

- Bijau, kad per daug jus nuvarginau, - tarė jis.

- Geriau dabar aš pasišalinsiu, o ryt vėl ateisiu atsisveikinti su jumis.

- Jūsų šventenybe, nejaugi jau paliekate mus? - paklausė Leonarda.

- Taip, aš privalau grįžti į Avinjoną, kur turiu daug reikalų. Poryt išvykstu iš Tūro.

Ir ketino jau eiti, bet Fjora jį sulaikė:

- Monsinjore, maldauju, dar minutėlę! Patikėkite, man jau geriau. Papasakokite daugiau apie tą išgelbėtąjį.

- Ką gi aš galiu jums dar papasakoti? Dabar jūs žinote tiek pat, kiek ir aš. Klausykite, kadangi aš grįžtu ten, tai gal norėtumėte, kad iš karto nuvykęs apsilankyčiau vienuolyne ir pamatyčiau tą žmogų?

- Monsinjore, bet jūs niekada jo nematėte. Kaip jį atpažinsite?

- Gal galėtumėte papasakoti, kaip jis atrodo? Žinoma, jeigu jūs gerai jaustumėtės, galima būtų rasti labai paprastą, bet... varginančią išeitį.

- Kokią? - nepatikliai paklausė Leonarda.

Tačiau Fjora išsyk suprato:

- Aš galėčiau vykti su jumis? Be jokios abejonės, nes tik aš galiu viską išsiaiškinti. Ir jeigu tai mano vyras, kas gi tuomet galėtų geriau pasirūpinti juo negu aš?

- Fjora, - paprieštaravo Leonarda, - gal išsikraustėte iš proto? Jūs vėl norite keliauti į pasaulio kraštą?

- Ponia, Avinjonas ne pasaulio krašte, ir aš nenumatau jokių donos Fjoros tykančių pavojų, jeigu imsiuosi ją globoti. Galiu netgi pasiūlyti donai Fjorai patogų palankiną.

Fjora tartum atgimė. Veidas parausvėjo, o akyse ėmė žiburiuoti vilties kibirkštėlės. Ji pakilo.

- Miela Leonarda, negaliu atsisakyti tokios galimybės. Nesirūpinkite, išvyksiu neilgam. Jeigu ten bus Filipas, atsivešiu kartu su savimi, o po to sutaikysiu su karaliumi. O! Monsinjore, jūs net neįsivaizduojate, koks tai džiaugsmas man!

Kardinolas nusijuokė, ir jo veidas nuo to pajaunėjo. Atrodė, jis toks pat laimingas, kaip ir jaunoji moteris.

- Vadinasi, susitarėme? Ryt vakare atsiųsiu jums palankiną. Tarnams duosiu nurodymus, ir mes susitiksime pirmoje dienos pusėje Sen Marteno bazilikoje, kur norėčiau pasimelsti prieš kelionę. Taigi, jūs turėsite pakankamai laiko pasiruošti kelionei.

Fjoros lydimas jis pasuko į sodą, kur laukė ekipažas, ir atidavė savo sekretoriui Fjoros parašytą laišką. Prieš išvykdamas žemu balsu pridūrė:

- Mano žmonėms jūs būsite maldininkė, trokštanti pasimelsti Kampostele arba Romoje.

- Jeigu monsinjoras neįsižeis, tai geriau Kampostelas. Roma nepaliko man gerų prisiminimų.

- Monsinjore, aš tik pridursiu, - tarė Leonarda, kuri sekė iš paskos, - kad jūs saugosite dvi maldininkes. Aš taip pat ketinu vykti pasimelsti. Tikiuosi, niekas neprieštaraus?

Jos žydros akys, išsaugojusios pirmykštį gyvumą, bylojo apie tai, kad ji mestų iššūkį kiekvienam, išdrįsusiam paprieštarauti jos ketinimui. Tačiau niekas nė nemanė prieštarauti. Dela Roverė jai nusišypsojo, o Fjora paėmė jos ranką.

- Aš laiminga, kad būsite su manimi, nes vyksime dengtu vežimaičiu.

Sunkiau buvo įtikinti Chatun; negalėjo būti nė kalbos apie jos vykimą kartu. Azijietė, kartu su kitomis moterimis sėdinti vieno iš bažnyčios vadovų korteže, gali sudaryti įspūdį, kad tai haremas, o ne maldininkų būrys.

- Mes ilgai neužtruksime, - tarė jai Fjora, - ir reikia, kad kas nors prižiūrėtų mano mažąjį Filipą.

Marselina jau buvo išvykusi iš Rabodjero. Jos pienas baigėsi, be to, vyras ir šeima reikalavo, kad ji grįžtų. Ji išvažiavo šįryt į savo kaimą Savonjerą, dūsaudama ir verkdama, nes po malonaus ir lengvo gyvenimo reikėjo grįžti į fermą, kur laukė sunkus darbas. Fjora ją nuramino. Žindyvė grįžo į namus turtingesnė negu anksčiau, nes vežėsi su savimi ne tik per visus metus dovanotus drabužius, bet ir skalbinių, maisto produktų, aukso kryželį, kurį išdidžiai nešiojo pasikabinusi ant kaklo, ir nemenką sumelę, leisiančią tapti jai turtingiausia fermere visame kaime.

Žindyvei išvykus Chatun lengviau atsikvėpė. Jos nekentė viena kitos iš pirmo žvilgsnio, ir kova dėl kūdikio buvo įtempta. Tačiau gamta buvo palanki jaunajai totorei, ir Marselina iš karto pareiškė, kad "geltonodė kerėtoja" nužiūrėjo ją ir todėl jai dingo pienas. Bet Fjora atmetė tokį kaltinimą.

- Jeigu mane pasieks panašios kalbos, - griežtai tarė ji, - žinosiu, kas jas skleidžia, ir jūs neturėtumėte manęs nuteikti prieš save. Chatun buvo mano vergė, bet mūsų namuose su ja buvo elgiamasi kaip su lygia. Mus kartu auklėjo, ir du kartus ji mane išgelbėjo. Aš daug jai

skolinga, ir niekada nepamirštu savo skolų. Be to, aš myliu ją.

Suprasdama, kad nenaudinga rodyti užsispyrimą, Marselina prisiekė Biblija, kuri buvo atversta kaip tik tame puslapyje, kur pavaizduotas nukryžiavimas, kad daugiau nekartos savo kaltinimo. Šitą knygą, netardama nė žodžio, po ranka jai pakišo Leonarda, pažvelgusi reikšmingu žvilgsniu. Taigi visi išsiskyrė taikiai, kaip geri draugai.

- Tikiuosi, kai ponia grafienė mesirui Filipui pagimdys mažą sesutę, pasikvies mane! - atsisveikindama tarė Marselina.

- Jūs norite turėti daugiau vaikų? - paklausė Fjora. - Bet, man atrodo, kad jūs jau turite tris?

- Taip, bet mano motina turėjo dvylika, o mano vyras nori daug sūnų, kad jie padėtų dirbti fermoje.

Tapusi padėties šeimininke, Chatun suprato, kad, palikdama jai ir Peronelei savo sūnų, Fjora parodė didžiulį pasitikėjimą.

Paskui atėjo eilė Floranui. Jis negalėjo pakelti minties, kad mylima jo šeimininkė vėl kažkur toli ir ilgam išvyksta. Jis siūlėsi lydėti ją kaip arklininkas. Bet čia įsiterpė Leonarda:

- Kam jai arklininkas, jeigu ji keliaus palankine?

- Bet aš apginčiau ją, jeigu kas nors užpultų!

- Užpultų? Mes gi keliausime su popiežiaus pasiuntiniu. Mielas drauge, nė nesvajokite! Jūs gi žinote, kad mano kelionės vienintelis tikslas - ginti doną Fjorą. O jums gerai žinoma, kad ateina metas rinkti vynuoges, ir jūsų prireiks Etjenui.

- Jis kuo puikiausiai apsiėjo ir be manęs, kai manęs čia nebuvo, - nepatenkintas burbtelėjo jaunuolis.

Leonarda linksmai, bet ironiškai atsakė:

- Štai kas atsitinka, kai žmonės tampa labai reikalingi!

Trečiadienį rytą, rugsėjo 8, Dievo Motinos gimimo dieną, Fjora ir Leonarda išvažiavo didžiuliu vežimu su

gausybe pagalvėlių, užuolaidėlėmis, čiužiniais, pasiėmę odinius moteriškus apsiaustus, trumpai tariant, pasirūpinę viskuo, ko reikia tolimai kelionei esant net labai blogam orui. Į vežimą buvo įkinkyti du stiprūs arkliai, valdomi stambaus ūsuoto kaimiečio vardu Pompėjas. Buvo vėsoka, bet atrodė, kad diena bus saulėta ir tinkama kelionei. Kai sunkus vežimas pajudėjo iš vietos, Leonarda, raukydama kaktą, sumurmėjo:

- Aš vis klausiu savęs: ar mes nedarome kvailystės?

- Kaip tai kvailystės? - pasipiktino Fjora. - Galbūt mums pavyks išgelbėti Filipą iš sunkios padėties? Įsivaizduojate jį, uždarytą tame vienuolyne, neprisimenantį, nei kas jis, nei iš kur? Atiduotą į vienuolių, tarp kurių galbūt ne visi šventieji, rankas?

- Bet mes juk nesame tikros, kad ten būtent jis.

- Taip, bet jūs privalote žinoti, kad pasaulyje nebūna šitiek sutapimų. Suprantu, jūs bijote, kad priešingu atveju aš labai nusivilsiu.

- Galbūt, - šaltai atsakė Leonarda.

- Tai štai, mano mieloji, nusiraminkite! Aš pasiruošusi tam ir galvoju, kad geriau keliauti ten, netgi jeigu ta kelionė pasirodys beprasmė, negu sėdėti čia susidėjus rankas, žinant, kad Filipas paliktas likimo valiai! - tvirtai pasakė Fjora.

Leonardą padrąsino jaunosios moters minčių blaivumas, ir ji nusprendė neprieštarauti Fjorai, o geriau tylomis sėdėti. Tačiau širdies gilumoje ji negalėjo nusiraminti. Kad ir kaip Leonarda sau priekaištavo, nieko negalėjo padaryti su savimi. Ji kalbėjo sau, kad dela Roverė - šventojo tėvo giminaitis, tačiau ją buvo pribloškęs Fjoros pasakojimas apie tai, ką teko patirti Amžinajame mieste. Gilus jos dievobaimingumas, tvirtas ir visiškas tikėjimas į Viešpatį Dievą, Dievo Motiną ir Kristų, jos meilė jiems buvo nepajudinami. Tačiau vis dėlto sielos gelmėje ji apgailestavo, kad Roma ir jos popiežius nebekelia pagarbos jausmo.

Be abejonės, ji žinojo, kad einant amžiams buvo daugybė popiežių, dėl kurių garbės galima ginčytis, bet šitas buvęs vienuolis, užsidėjęs karūną, rado tik dar vieną galimybę skandalingai praturtinti gausią savo giminę. Nesvyruodamas jis paskelbė karą, kad sunaikintų Lorensą Medičį. Jis neturėjo jokios teisės tikėtis iš tikinčiųjų, o ypač Leonardos, pagarbos. Nuo šiol viskas, kas siejosi su Roma, kėlė jai nepasitikėjimą, o maloni kardinolo išvaizda ne tik neišsklaidė, bet dar labiau jį sustiprino.

Kaip ir buvo sutarta, jos susitiko su kardinolu Sen Marteno bažnyčios šventoriuje, kur visą plotą buvo užėmusi ištaiginga jo svita. Abi moterys išlipo iš vežimo, kad išklausytų mišias ir pasimelstų prie šventojo kapo, o paskui, apsupti didžiulės minios, sveikinusios garsųjį užsienietį, visi ėmė ruoštis kelionei iš Tūro. Džulianas dela Roverė, išdidžiai sėdėdamas ant juodo kovinio žirgo, kurio šonus gražiai dengė purpurinės kardinolo simaros skvernai, visus laimino, o tarnai jo vardu dalijo gausią išmaldą.

Legato svita kartu su sekretoriais, tarnais, arkliais ir mulais, su apsauga ir bagažo vežimais atrodė tikrai įspūdingai, ir priekiniams ekipažams pasiekus miesto vartus, paskutiniai dar tik važiavo iš bažnyčios šventoriaus. Dviejų moterų vežimas važiavo gale, prieš tarnus ir ratus su baldais ir bagažu, nes moterims buvo draudžiama rodytis tarp dvasiškių. Kartu keliavo vykstantys į Provansą maldininkai, kuriems buvo leista dalyvauti šioje šviesiausioje kompanijoje. Jie, kas ant arklio, kas ant mulo, o kas ir pėstute, taip pat leidosi į kelią.

Pravažiavusi priemiestį, Ilguosius tiltus per Šero upę ir gausybę pelkių, atsiradusių vietoj senų upių atšakų, kavalkada pasiekė Sen Averteną ir ėmė kilti į vynuogienojais apaugusius šlaitus. Prabėgusi šilta vasara puikiai subrandino vynuoges, ir jaunos basakojės valstietės įteikė kardinolui pilną jų pintinę. Jis padėkojo merginoms,

paduodamas keletą sidabrinių monetų, o tos savo ruožtu sveikino kardinolą.

- Jeigu stabčiosime kas penkios minutės, niekada nenuvažiuosime, - sumurmėjo Leonarda. - O kiek ljė turime įveikti? Šimtą septyniasdešimt ar šimtą aštuoniasdešimt?

- Jeigu pavyks per dieną nuvažiuoti dešimtį ljė, tai kelyje išbūsime tris savaites. Žinoma, mes keliautume daug greičiau jodamos, bet man atrodo, kad ta susisiekimo priemonė kelia mums ne itin linksmų prisiminimų? - su šypsena tarė Fjora. - Ir kad nusiramintumėte, geriau galvokite apie tas abatijas, kuriose teks apsistoti. Jūs galėsite pasimelsti visiems Prancūzijos šventiesiems!

Tačiau vidurdienį, kai Fjora pastebėjo aukštus Kormeri abatijos stogus, kur prioras, apsuptas didžiulio benediktinų būrio, šventiškai apsirengęs ir laikydamas rankoje lazdą laukė kardinolo, ji negalėjo susilaikyti neatsidususi. Jai patiko kiekvieną vakarą apsistoti kokiame nors vienuolyne. Bet jeigu teks aplankyti visas šventas vietas, kokios tik pasitaikys jų kelyje,. tai kelionė gali tęstis ne tris savaites, o du ar tris mėnesius. O Leonarda tiesiog degė nekantrumu.

Tuo metu, kai priešais bažnyčios portalą vyko pasisveikinimo ceremonija, priklaupimai, buvo bučiuojamas žiedas, ji paklausė savo vežėjo, ar jis nežino, kur kardinolas ketina apsistoti šį vakarą. Vežėjas atsakė, kad Loše. Vadinasi, per dieną jie nenukeliavo nė dešimties ljė, be to, jie pasieks Lošą naktį, nes apsilankymas Kormeri gali užsitęsti.

Ir iš tiesų, jau artėjo vakaras, kai jie pasiekė Lošo mišką, už kurio buvo matyti karališkojo miesto ir stipriai įtvirtintos pilies, kėlusios tiek baimės karaliaus priešams, kontūrai. Tas pavadinimas Fjorai priminė vienuolį Ignasijų Ortegą, su nepaaiškinama neapykanta persekiojusį ją ir mirusį ten, taip pat Filipo draugą arklininką Matjė de

Pramą, kuriam pasisekė likti gyvam. Įdomu, kur jis dingo paskui?

Nusiraminusi Fjora snaudė guolyje, kurį pasidarė iš pagalvėlių, o tuo metu Leonarda skaitė vakarines maldas. Kelias per mišką buvo beveik be duobių, todėl jas ne per daug kratė. Buvo girdėti, kaip gieda maldininkai, galbūt dėl drąsos, nes miške vis tamsėjo, šešėliai tirštėjo, kol pagaliau viską apgaubė gūdi tamsa. Paukščiai nutilo. Visus, važiuojančius šiame korteže, užvaldė baimė, kaip ir kiekvieną keliaujantį per mišką nakčia.

Staiga kelio posūkyje nuo netikėto smūgio abi moterys atsitrenkė viena į kitą, ir dengtas vežimas ėmė lėkti greičiau ir greičiau. Kelias čia nebuvo toks lygus, ir vežimo ratai šokinėjo iš vienos duobės į kitą. Dėl tokio kratymo nutraukusi savo maldas, Leonarda iškišo galvą į lauką.

- Kas vyksta? - sušuko ji vežėjui. Bet tas nieko neatsakė, tik dar smarkiau ėmė talžyti savo arklius, kad jie lėktų kaip galima greičiau.

- Jis užmuš mus! - sušuko Leonarda. - Bet tai dar ne pats blogiausias dalykas. Mes atitrūkome nuo kortežo.

Fjora taip pat iškišo galvą. Iš tikrųjų, nei iš priekio, nei iš paskos niekas nevažiavo. Didžiuliu greičiu vežimas lėkė siauru keliuku, vingiuojančiu tarp juodų medžių. Moterys su siaubu pažvelgė viena į kitą, pagalvojusios apie tą patį: jas įviliojo į spąstus, ir dabar joms galas.

Fjora griežtai ir garsiai italų kalba įsakė Pompėjui sustoti, bet vežėjas kažką sumurmėjo neaiškiai ir vėl ėmė plakti arklius. Kažkurią akimirką jaunoji moteris norėjo atidaryti dureles ir iššokti, bet vežimas lėkė labai greitai, be to, ir Leonarda nebūtų galėjusi to padaryti, nenusisukdama galvos. Tuo metu sušlamėjo krūmai abiejose keliuko pusėse. Netrukus iš už krūmų pasirodė keturi kaukėti raiteliai, apsupo ekipažą, kuris toliau lėkte lėkė nemažindamas greičio.

- Dieve, padėk mums! - suvaitojo Leonarda. - Bijau, kad atėjo mirties valanda.

Fjora neatsakė. Ji nebijojo, bet baisiai niršo. Kaip ji galėjo būti tokia kvaila, tokia neišmintinga, kad patikėtų Siksto IV giminaičio žodžiais? Kaip galėjo patikėti, kad jis norėjo jai padėti?

Vežėjas ūmai sustabdė arklius, ir abi moterys atsidūrė ant vežimo grindų. Beveik tuo pačiu metu atsidarė vežimo durelės, šiurkščios rankos pagriebė Fjorą ir Leonardą ir ištempė į lauką. Kadangi dar nebuvo visiškai sutemę, jos pamatė, kad stovi laukymėje. Čia taip pat buvo penki ar šeši žmonės, nuo galvos iki kojų apsirėdę tamsiais drabužiais, ir tirštėjančiose sutemose buvo neįmanoma įžiūrėti jų bruožų; du iš jų, rymodami ant kastuvų, stovėjo prie didžiulės duobės krašto, greičiau jau ilgos negu plačios, kurią, matyt, buvo ką tik iškasę. Abi nelaimingąsias atvilko prie tos duobės, ir jos išsyk suprato, kad duobė iškasta joms. Šitie žmonės susirinko čia, kad jas nužudytų.

- Kas jūs tokie? Ko norite iš mūsų? - sušuko Fjora.

Tas, kuris, matyt, buvo vyriausias, nieko neatsakė. Žengdamas į priekį virpančioje fakelo, uždegto vieno iš parankinių, šviesoje jis metė vežėjui piniginę, kurią tas sugavo ore, ir parodė jam keliuką, vos įžiūrimą tankmėje į dešinę nuo jo:

- Puikiai padirbėjai, drauge! Važiuok šituo takeliu! Pavysi kortežą dar iki Lošo.

Pompėjas supliekė arklius, ir vežimas dingo iš akių, išnykdamas tamsoje tarp medžių. Vyriškis palaukė, kol nutils ratų dardėjimas, paskui atsigręžė į tas, kurios, be abejonės, turėjo tapti jo aukomis. Jas laikė keturiese. Fjora beviltiškai priešinosi, o Leonarda, priblokšta tokio netikėto smūgio, suklupo ant šlapios žemės ir, laukdama lemtingos baigties, meldėsi.

Vadeiva šiurkščiai nuplėšė Fjoros vualį.

- Iš pradžių norėjau jus gyvas užkasti, bet nesu žiaurus žmogus. Pirmiausia jus papjaus, o šis vualis, nudažytas jūsų krauju, bus geras įrodymas, kad aš puikiai atlikau savo darbą.

- Kam jūs dirbate? - sušuko Fjora. - Tik nesakykite, kad karaliui. Greičiau jau patikėsiu tuo, kad jis privers jus brangiai sumokėti, kai sužinos...

- Bet jis nieko nesužinos. Jūs dingsite be pėdsakų.

- Vis dėlto prieš mirtį norėčiau sužinoti, kas mane nužudo? Popiežius? Jums moka kardinolas?

- Jis? Jis apie tai nedaug težino. Jis tiesiog mano, kad ilgos kelionės užteks išsivaduoti nuo jūsų. Vienintelis dalykas, ko jį paprašė, tai paimti jus su savimi.

- Kas paprašė?

- Nesuprantu, kodėl jus tai domina? Geriau elkitės taip, kaip jūsų dLaugužė, ir prieš mirtį pasimelskite. Duodu jums keletą minučių.

Prie jo prisiartino vienas iš plėšikų.

- O jeigu tuo metu pasiųstume į aną pasaulį kitą moteriškę?

- Puiki mintis! Ji tikriausiai jau pasiruošusi, pakankamai pasimeldė.

- Leiskite man nors apkabinti ją! - beviltiškai sušuko Fjora.

- Man atrodo, nėra prasmės. Duobėje galėsite glėbesčiuotis kiek patinka.

Devintas skyrius

Šešėlio pėdsakas

- Leonarda! - suriko Fjora. - Atleiskite man!

Ji išgirdo tik skausmingą dejonę. Vyriškis, kuris pasiūlė pirma nužudyti Leonardą, nuplėšė jos galvos apdangalą, pagriebė už plaukų, trūktelėjo iš visų jėgų, kad ji pakeltų galvą ir išriestų kaklą, kurį ketino perpjauti. Bet jis

nespėjo pakelti peilio prie gerklės. Tą akimirką laukymėje staiga pasirodė keletas raitelių. Apšviesti neryškios fakelo šviesos sublizgėjo šarvai, ant galvų raiteliai dėvėjo geležinius šalmus. Pasigirdo garsus ir rūstus balsas:

- Karaliaus vardu! Suimti šiuos žmones ir pakarti ant šito didelio medžio!

- Mesire didysis teisėjau, palikite nors du! Būtų įdomu pasiklausyti, ką jie pasakys.

Nelaukdamas atsakymo, Duglas Mortimeras nušoko nuo arklio ir pribėgo prie Fjoros, kuriai pakirto kojas; ji suklupo. Savo tvirta ranka jis pakėlė ją. Ji žvelgė į jį išsiplėtusiais iš susižavėjimo vyzdžiais, lyg priešais stovėtų ne stiprus ir gerai pažįstamas škotas, o koks nors angelas.

- Viskas gerai? - paprastai paklausė jis, pastatęs ją ant kojų.

- Atrodo, taip. O, Mortimerai! Pradedu galvoti, kad jūs mano angelas sargas. Bet ką gi visa tai reiškia?

- Aš jums paaiškinsiu, bet pirmiausia noriu pasakyti, kad dar niekada man nėra buvę taip baisu! Jau maniau, kad nespėsime.

Paskui, palikęs ją, jis atsigręžė į Leonardą, kuriai vienas iš sargybinių padėjo išsivaduoti iš po ją užgriuvusio kūno, ir įmetė jį į duobę. Fjora išsyk priėjo prie Mortimero, negalėdama sulaikyti siaubo šūksnio. Visa kruvina vargšė Leonarda atrodė siaubingai. Tačiau šiek tiek atsipeikėjusi ji sušuko.

- Kur galima rasti vandens? Negaliu gi aš taip atrodyti. Tas glitus kraujas...

- Gerai, kad jis ne jūsų, - pasakė Mortimeras. - Eime, čia netoliese yra upeliukas.

Sargybiniai uždegė fakelus, ir jų liepsna taip apšvietė laukymę, kad visi galėjo matyti kraupų spektaklį. Plėšikai, kuriems vienam po kito nuėmė kaukes, buvo suklupdyti prieš žmogų, į kurį škotas kreipėsi, pavadindamas jį “didžiuoju teisėju”.

Tai buvo gerokai pagyvenęs žmogus, rūstaus veido su ūsais ir trumpa žila barzdele. Atrodo, metai nesumenkino jo jėgos, slypinčios liesame kūne: jis lengvai pakėlė sunkių šarvų svorį. Tiesa, vietoj šalmo ant galvos buvo juodas gobtuvas, ant kurio blizgėjo sidabrinis ženklas. Kaip ir visi pernelyg aukšto ūgio žmonės, ant arklio jis sėdėjo šiek tiek susilenkęs, bet valdė jį labai vikriai. Nuo jaunumės tarnaudamas Liudvikui XI, dar kai karalius buvo tik sosto įpėdinis, Tristanas Atsiskyrėlis, jaunystėje buvęs konetablio de Rišmono arklininku, karaliaus ištikimųjų akyse buvo griežto teisingumo įsikūnijimas, dažnai vykdomo tiesiog nusikaltimo vietoje, bet visada tiksliai pagal įstatymus, ir visokio plauko perėjūnams keliantis siaubą. Ištikimas karaliui, kaip būna ištikimas šeimininkui šuo seklys, tas tylus ir niūrus žmogus nejautė nuovargio ir gailesčio, ir kiekvienas nusikaltėlis žinojo, kad jį persekios ir privers išpirkti savo kaltę. Jis žvelgė į žmones savo pilkomis, giliomis, iš po tankių antakių žvilgančiomis akimis, ir jo žvilgsnis buvo kietas kaip granitas.

Sargybiniai besąlygiškai klausė Tristano Atsiskyrėlio, ir po minutės plėšikai, kuriuos, beje, jis pažino ir pašaukė vardais, nepaisant jų riksmų ir maldavimų, maskatavo ant seno ąžuolo šakų. Gyvas liko tik jų vadeiva, vardu Tordgulis. Vienais marškiniais, klūpodamas prie Tristano Atsiskyrėlio arklio, jis laukė savo dalios. Vienas iš kareivių stovėjo greta, laikydamas rankose virvės galą, kurios kilpa buvo užnerta ant vadeivos kaklo.

Padėjusi Leonardai nusiprausti upelyje, Fjora su baime žvilgčiojo į vyriškį, lyg iš geležies nulieta statula sėdėjusį ant arklio ir nepratarusį nė žodžio po to, kai davė įsakymą.

O kai į duobę buvo įmestas paskutinis kūnas, Tristanas lėtai pasuko savo arklį, kad akies kampu galėtų matyti Tordgulį.

- Dabar tavo eilė! Kas tau įsakė nužudyti šias moteris?

- Nežinau, monsinjore! Aš jo nepažįstu, prisiekiu jums!

- Nejaugi?

Tristanas davė ženklą, ir vienas iš jo žmonių prisiartino su fakelu, o kiti du pagriebė niekšą ir paguldė ant žolės. Fakelo liepsna nudegino basas jo kojas, ir jis siaubingai subliuvo:

- Neeeė!

- Tuomet kalbėk!

- Prisiekiu amžinuoju išganymu, kad sakau tiesą. Žmogus su kauke atėjo pas mane... užvakar... į smuklę, kuri... yra netoli Arsi skerdyklos.

Dar vienas siaubingas riksmas perplėšė nakties tylą, ir krūptelėjusi Fjora užsikimšo ausis.

- Ar būtina tai daryti? - paklausė ji.

- Šis žmogus ką tik ketino papjauti jus ir ponią Leonardą, - tarė Mortimeras, kiek paniekinamai gūžtelėjęs pečiais. - Man atrodo, jūs per daug gailestinga.

Šaukdamas visus šventuosius Tordgulis mėgino sušvelninti savo budelį. Jis prisiekinėjo, kad nebegali nieko pridurti prie to, ką pasakė: mat, kaukėtasis žmogus davęs jam padorią sumą auksinių ir dar tiek pat pažadėjęs duoti, kai viskas bus atlikta. Šioje laukymėje jie turėjo laukti kažkokio vežimo su dviem moteriškėm, pasirodysiančiom dienos pabaigoje. Ir dar reikėjo iškasti pakankamai gilią duobę, kurioje turėjo būti užkasti abiejų moterų kūnai. Tordgulis privalėjo vežėjui paduoti piniginę ir grįžti į Tūrą pasiimti likusios sutartos sumos.

Šakų šlamėjimas ir arklių kanopų kaukšėjimas, atsklidęs iš pamiškės, nutraukė plėšiko išpažintį: sargybiniai sugrąžino vežimą, kurį sustabdė prie kelio, vedančio į Lošą, dar nespėjusį pavyti legato kortežo. Arklius važnyčiojo kareivis, o tvirtai surištą Pompėją be ceremonijų ištraukė iš vežimo ir numetė ant žemės priešais didįjį teisėją.

Kadangi Pompėjas apsimetė nesuprantąs klausimų, kuriuos uždavinėjo jam Tristanas Atsiskyrėlis, Tordgulis

pats ėmė versti, nelaukdamas, kol bus paprašyta viena iš moterų.

- Man liepė susipažinti su vienu iš kardinolo arklininkų arba vežikų ir susitarti su juo, bet vieną aš jau pažinojau. Jam iškart labai patiko mintis užsidirbti šiek tiek aukso. Juo labiau, kad tai buvo nepavojinga. Užteko tik padaryti lanką ir grįžti į kortežą. Vakare niekas nieko nepastebės.

- Užtenka mus laikyti kvailiais! - įsiterpė Mortimeras. - Nejaugi legatui nebūtų pasirodę įtartina, kad atvykus į Lošą dviejų moterų vežimas būtų buvęs tuščias?

Jis išsitraukė špagą ir jos smaigalį prispaudė prie vežėjo gerklės, ir šis suprato, kad tas milžinas nejuokaus, todėl šiek tiek pasvyravęs atsakė:

- Tai buvo paprasta. Aš turėjau pasakyti, kad Kormeri ponios sutiko draugus ir nusprendė toliau nevažiuoti. Aš turėjau padėkoti ir...

- Pasilikti sau viską, kas buvo vežime? Arba tavo šeimininkas nusikaltimo bendrininkas, arba visiškas kvailys, kuo aš labai abejoju.

- Prisiekiu, jis nieko nežino, - atsakė vežėjas. - Tai Dievo tarnas, vienas iš Bažnyčios vadovų.

- Mesire Tristanai, šitą dalyką reikėtų išsiaiškinti, - kišdamas špagą į makštį ir duodamas ženklą nuvesti belaisvį tarė Mortimeras. - Kardinolas dabar Loše. Jūs turėtumėte nuvažiuoti ten ir užduoti jam keletą klausimų.

- Aš taip ir padarysiu. Manau, jūs nuvešite ponias namo?

- Jeigu jos gali važiuoti iki namų. Jeigu ne, tai jos galėtų Kormeri abatijoje paprašyti prieglobsčio nakčiai. Karalius labai dosnus šiai abatijai, ir jo tarnai bei draugai bus ten gerai sutikti.

- Aš manau, - atsakė Fjora, - kad mes apsistosime Kormeri. Mano mieloji Leonarda visiškai išsekusi, ir prisipažinsiu, aš taip pat norėčiau šiek tiek pailsėti.

Priėjusi prie Tristano Atsiskyrėlio arklio, ji ištiesė vis dar drebančią ranką:

- Mesire, labai dėkoju jums! Dar nežinau, kaip galėjo įvykti toks stebuklas, kad jūs išgelbėjote mus, bet patikėkite, aš niekada nepamiršiu ir pasakysiu karaliui...

- Ponia, jūs nieko nepasakysite!

Stebėtinai greitai ir vikriai jo amžiaus žmogui, Tristanas Atsiskyrėlis nušoko nuo arklio, kad atsisveikintų su jaunąja moterimi.

- Kodėl? - paklausė Fjora.

- Ponia, jeigu aš užsitarnavau nors šiek tiek jūsų dėkingumo, tai labiau dėl jūsų negu dėl savęs maldauju, nieko nepasakokite mūsų karaliui apie tai, kas šiąnakt įvyko.

- Bet kodėl?

Čia į pokalbį įsiterpė Mortimeras:

- Jis teisus. Ne kiekvieną tiesą galima sakyti. Jeigu visa tai iš tikrųjų suorganizavo tas žmogus, apie kurį mes galvojame, tai karalius mūsų neklausys, - jis mumis nepatikės.

- Taip, - nutraukė jį Tristanas Atsiskyrėlis, - mes turėsime pateikti įrodymus.

- Kokius įrodymus? - paprieštaravo Fjora, dusdama iš įniršio. - Argi jų neužtenka šioje laukymėje? O šitie du? Galbūt jums kardinolas ką nors pasakys. Pagaliau esame ir mes su Leonarda.

- Teisingai pasielgėte, kad save paminėjote paskutines, - gaižiai tarė Mortimeras. - Į jūsų žodžius iš esmės niekas nekreips dėmesio. Karaliui Liudvikui moterys - tai nepagydomos plepės, turinčios šėtonišką vaizduotę, o žmogų, kurį mes turime galvoje, jis labai gerai pažįsta.

- Jūs manote, kad tai... - pradėjo Fjora, šovus į galvą kažkokiai minčiai.

Bet Tristanas paprašė ją patylėti:

- Ponia, neminėkite jokių vardų! Ir leiskite man tvarkyti šį reikalą taip, kaip man atrodo. Lenkiuosi jums. Ar norite, kad jus palydėtų kuris nors iš mano žmonių?

- Tai nėra būtina! - tarė Mortimeras. - Aš imuosi to ir dėkoju jums, mesire, už tai, kad patikėjote manimi! Ir už tai, kad padėjote.

Akimirksniu rūsčiame Tristano Atsiskyrėlio veide pasirodė kažkas panašaus į šypseną.

- Jaunuoli, aš tik atlieku man patikėtas pareigas, bet prisipažinsiu, mane labai jaudina draugiški santykiai. Kažkada labai seniai aš ištikimai tarnavau vienai damai... ir labai gražiai!

- Mesire, jūs? Damai? - nuoširdžiai nustebęs sušuko Mortimeras.

- O ką, jus tai labai stebina? Uolus teisingumo gynėjas, kalėjimo ir policijos žmonių vadovas, ir budelis, staiga... Tačiau taip yra. Ją vadino Katrina de... bet nesijaudinkite! Ji mylėjo ne mane. O dabar keliaukite! Pasimatysime Plesi.

Duglas Mortimeras padėjo Fjorai ir Leonardai įsėsti į vežimą, paskui pririšęs savo arklį vežimo užpakalyje, pats sėdo į vežėjo vietą. Fjora paskutinį kartą pažvelgė į tamsią laukymę, kur neužkasta duobė dvelkė neseniai viešpatavusiu siaubu. Du kareiviai ėmė ją užkasti. Apsuptas dviem eilėmis fakelų ir ginkluotų žmonių, Tristanas Atsiskyrėlis balne stebėjo juos nejudėdamas, panašus į raitelio statulą. Pompėjas ir kitas plėšikas, gulėdami prie jo arklio kanopų, drebėjo iš baimės ir verkė, bet šįkart Fjora jau nebejautė jiems jokio gailesčio. Jos protas ir širdis sustingo. Ji net pamiršo tą siaubą, kurį ką tik išgyveno. Ji juto tik nusivylimą. Svajonė, puoselėta tris dienas, viltis pamatyti Filipą, tegu ir sergantį, tegu ir be sąmonės, ir atvežti jį pas sūnų sprogo kaip muilo burbulas. Iš jos žiauriai pasityčiojo, ir ji turėjo grįžti į namus tuščiomis rankomis ir su kartėliu širdyje.

- Nejaugi aš tokia kvaila, kad mane taip lengvai galima apvynioti aplink pirštą? - sušnabždėjo ji nepastebėdama, kad samprotauja balsu.

- Žinoma, ne, - atsakė Leonarda, savo ranka paimdama jos ranką, - bet tas, kas kreipiasi į jūsų širdį, visada pasiekia savo tikslą. Nejaugi jūs iš tikrųjų taip norite surasti mesirą Filipą?

- Jūs priekaištaujate man?

- Aš? Apsaugok Dieve! Jūs puikiai žinote, kad didžiausias mano troškimas - pagaliau pamatyti jus laimingą. Bet aš niekaip negaliu suprasti, kaip tam žmogui pavyko sužinoti, kad jūsų vyras pabėgo iš Liono tvirtovės?

- Tam žmogui? Norite pasakyti - kardinolui?

- Deja, taip! - atsiduso senmergė. - Niekaip nesuvokiu, koks jo vaidmuo organizuojant šitas bjaurias pinkles.

- Jo bendrininkų žodžiais tariant, jis čia niekuo dėtas arba beveik niekuo dėtas. Nors sunku tuo patikėti.

- Ką gi, į šį klausimą nėra aiškaus atsakymo, kaip ir į kai kuriuos kitus klausimus. Galbūt jaunasis Mortimeras atsakys mums į juos, galbūt Tristanui Atsiskyrėliui pavyks atvirai pasikalbėti su mesiru dela Rovere?

- Jūs taip manote?

- Tai visiškai įmanoma, nes jis baisus žmogus. Loše jis tikriausiai privers prašnekti kardinolą.

- Leonarda, jūs prarandate nuovoką, - tarė labai nustebusi Fjora. - Tikiuosi, jūs nemanote, kad jis gali pagrasinti kalėjimu vienam iš Bažnyčios vadovų arba net...

Leonardos veidą nušvietė šypsena.

- Tardyti jį? O kodėl gi ne? Ir taip blogi karaliaus ir popiežiaus santykiai dėl to nieko nepraras. Norite - tikėkite, norite - ne, bet aš manau, kad jis gali tai padaryti, - pridūrė ji ir atsiduso su aiškiu pasitenkinimu.

- Ir... tai suteiks jums malonumo?

- Jūs neįsivaizduojate kokio!

Senmergei tai nesukliudė atsiklaupti prie lovos ir įsigilinti į maldą po to, kai Kormeri abatijos svečių

namuose brolis, tvarkantis svečių sutikimo reikalus, paskyrė keliauninkėms kambarį. Jos mąstymas buvo paprastas, ir ji įsivaizdavo, kad bjaurios avys galėjo įsiskverbti į šventąją Bažnyčios bandą, bet Viešpats Dievas - reikia būti teisingam - neatsako už savo tarnų nusikaltimus.

Šioje liūdnoje istorijoje vienintelė paguoda buvo ta, kad jų grįžimą namo visi sutiko su didžiausiu džiaugsmu, ir Fjoros širdis atsileido. O Leonardą nudžiugino baisus namiškių pasipiktinimas tuo, ką jos papasakojo.

Tačiau visa tiesa paaiškėjo tik po to, kai Duglas Mortimeras, sugrįžęs į pilį, kitą dieną atjojo į Rabodjerą pietauti.

Kimšdamas visus siūlomus patiekalus ir rūpestingai kramtydamas, škotas papasakojo, kaip pavyko pačiu svarbiausiu momentu atsidurti Lošo miške, kad išgelbėtų savo drauges nuo neišvengiamos mirties:

- Vakare, po jums žinomos vakarienės, aš pamačiau su kardinolu kalbantį metrą Olivjė le Deną. Tas pokalbis galėjo būti visai nekaltas, nes Olivjė le Denas visa savo esybe reiškė gilią pagarbą. Atrodė, kad jis prašė prelato protekcijos gauti indulgencijai. Jis lankstėsi, žegnojosi, elgėsi kažkaip nenatūraliai. Suprantate, ką noriu pasakyti?

- Visiškai! - atsakė Fjora.

- Aš netikiu, kad metras Olivjė gali taukšti niekus. Palydėjęs jus, ėmiau jo ieškoti. Rasti nebuvo sunku, nes jis turi laisvo laiko tik tada, kai karalius nueina miegoti. Man taip pat pakako laiko prieš tykant prie pilies sienų apsirengti tamsius drabužius. Ir čia aš pamačiau, kad jis išjojo pro slaptus vartus ant mulo Tūro kryptimi. Aš sekiau jį iki smuklės, stovinčios ant upės kranto. Reikėjo būtinai sužinoti, ar tai tikrai jis, nes šį kartą buvo apsirengęs platų paltą, iki antakių užsimaukšlinęs kepurę, o ant veido užsidėjęs kaukę. Bet aš šitą dvėselieną užuodžiu iš tolo netgi tada, kai jis apsirengia kanauninko rūbais. Šį kartą jis negalėjo vaidinti dvasiškio, turint galvoje jo išvykos tikslą. Ponia Peronele, aš mielai dar

išgerčiau Bonos vyno! Keista, kad taip norisi gerti, kai daug kalbi. - Numalšinęs troškulį Mortimeras tęsė savo pasakojimą: - Sekdamas jam iš paskos, aš mačiau, kad jis įėjo į kažkokią ant upės kranto stovinčią smuklę, kur susirenka rinktinės viso miesto padugnės, ir ėmė šnekėti su šituo Tordguliu, apie kurį nieko naujo negaliu pasakyti, nebent tai, kad, matyt, jis nežinojo, su kuo kalbasi.

- Kodėl jūs taip nusprendėte?

- Iš kai kurių manierų. Perėjūnas rodė tokį nepasitikėjimą, kad le Denui teko ištraukti iš kišenės auksą. Geltonojo metalo blizgesys tokiose vietose visada labai pavojingas. Jie kartu išėjo ir dingo tamsoje. Nebegalėjau jų rasti. Tada nuėjau pas didįjį teisėją, kad papasakočiau, ką mačiau.

- Vidurnaktį?

- Šis žmogus niekada nemiega! Aš pasakiau jam, kad noriu apie tai papasakoti karaliui, bet jis mane atkalbėjo. Pirmiausia, todėl, kad neturėjau rimtų įrodymų, kuriuos būčiau galėjęs jam pateikti. O antra vertus, dėl to, kad karalius aklai pasitiki šituo barzdaskučiu, kuris, žinoma, privalėjo kartu su karaliumi išvykti iš Plesi. O kadangi pilyje turėjo likti gvardijos pulkas, tai aš paprašiau, kad mane paliktų, sakydamas, jog prastai jaučiuosi. Tai labai prajuokino karalių.

- Prajuokino?

- Negalite net įsivaizduoti, kaip jis juokėsi. Vos neuždusо.

- Ko čia taip juoktis?

- Na... jis manė, kad mano liga nėra labai rimta, kad, kaip čia pasakius, jūs... esate ligos priežastis. Nustojęs juoktis, jis man tarė: "Dieve mano, na ir pralinksminote mane, Mortimerai! Tačiau daugiau to nedarykite! Aš neilgai užtruksiu, todėl šįkart paliksiu jus čia... Jūs tarnaujate man, o ne moterims!"

Paraudęs kaip vėžys, vargšas vaikinas neišdrįso pažvelgti į Fjoros veidą ir dėl drąsos išgėrė, ir vyno gurkšnis grąžino jo veidui normalią spalvą.

- Taigi Tristanas Atsiskyrėlis pasakė, kad pavedė kam pridera sekti Tordgulį, o aš ėmiausi kardinolo. Kai pamačiau, kad jis atsiuntė vežimą jūsų paimti, supratau, kad vyksta kažkas negero. Nakvojau jūsų miške, ir jums išvykus atėjau čia paklausinėti madmuazelės Chatun ir ponios Peronelės.

Fjora pašoko kaip įgelta, vos neapversdama stalo:

- Kokie metodai! Kodėl užuot slapstęsis neatėjote tiesiog pas mane? Aš būčiau pasakiusi jums, ką ketinu daryti.

- Nė minutės tuo neabejoju, bet nejaugi jūs būtumėte manęs klausiusi, jeigu būčiau pataręs niekur nevažiuoti?

- Žinoma, ne! - tarė Leonarda, nuo vakarienės pradžios neištarusi nė trejeto žodžių. - Niekas nebūtų jos sulaikęs. Kaip jūs manote, - pridūrė ji, - kodėl aš su savo reumatu leidausi į kelionę prastais puikios prancūzų karalystės keliais?

- Suprantu, - pratarė Fjora atsisėdusi į savo vietą. - O paskui?

- Viskas buvo paprasta. Aš prisivijau jus, išvažiuojančias iš Tūro, ir per atstumą sekiau iš paskos. Dar niekada nebuvo taip liūdna keliauti! Šitaip lėtai važiuoti! Tai priminė man...

Jis nutilo ir liūdnai pažvelgė į Leonardą, o ši ėmė juoktis:

- Sakykite viską, ką galvojate! Jums tai priminė tą puikią kelionę, kai mes kartu vykome į Nansi, pas Burgundijos hercogą!

- Iš tikrųjų šiek tiek priminė! Bet grįžkime į tą prakeiktą ketvirtadienį. Viskas vos nesužlugo, nes didysis teisėjas vėlavo ir man teko laukti.

- Ar ilgai tikėjotės sekti iš paskos?

- Mes buvome tikri, kad nereikės ilgai sekti. Tordgulis nemėgsta darbuotis toli nuo Tūro, kur gana ramiai gyvena, nes visoje karalystėje jį nelabai maloniai prisimena. Jis turėjo greitai veikti.

- Nejaugi, - tarė Leonarda, - negalėjote suimti tų žmonių, dar prieš tai, kol jie ėmėsi mūsų?

- Didysis teisėjas - rūpestingas teisingumo puoselėtojas, ir jam reikia įrodymų. Jis norėjo užtikti plėšikus nusikaltimo vietoje. Dar pridursiu, kad tai darydamas jis tikėjosi prisikasti iki Olivjė le Deno, kurio baisiai nekenčia. Tristanas Atsiskyrėlis nori atvirai apkaltinti jį nusikaltimu prieš karalių, bet nežinau, ar kada nors jam pavyks tai padaryti. Net kankinamas Tordgulis negalėjo paminėti jokio vardo, nes nepažino savo užsakovo. Jį pakorė, o mes taip nieko ir nesužinojome. O dėl vežėjo, tai kardinolas paliepė jį nužudyti mesiro Tristano akyse.

- Kaip patogu! - nusišaipė Fjora. - Rado puikiausią būdą visiems laikams jį nutildyti! Taip norėčiau sužinoti, ką jis paaiškino didžiajam teisėjui.

- Nieko! Nė vienas Bažnyčios hierarchas taip nesižemina, kad duotų parodymus žandarui. Bet galbūt jis čia paaiškina.

Atsisegęs žydro aksomo liemenę, Mortimeras ištraukė didžiuliu raudonu antspaudu užantspauduotą laišką ir virš stalo ištiesė jį Fjorai.

- Čia man? - paklausė ji.

- Taip. Kardinolas įteikė jį mesirui Tristanui, o jis šiandien vakare atnešė man. Šiame laiške gausu gražių ir graudžių žodžių. Jis parašytas jo šventenybės ranka.

Fjora tylėdama nuplėšė antspaudą ir išskleidė didelį šiugždantį lapą, kuriame gražia plačia rašysena buvo kažkas parašyta. Laiškas buvo trumputis. Gryna toskaniečių tarme Džulianas dela Roverė tvirtino, kad nieko nežinojo apie žabangus, į kuriuos nenorom įviliojo Fjorą ir jos palydovę. Antra vertus, jis nemelavo, kai pasakojo apie žmogų, rastą Ronos upėje. Fjora galėjo tuo įsitikinti,

remiantis juo parašydama laišką vienuolyno vyresniajam. Pats jis siejo tą faktą su žiniomis, gautomis Plesi apie grafą de Selonžė, apie kurį, žinoma, popiežiaus aplinkoje buvo daug kalbama. O laišką baigė rašydamas, kad pasiruošęs, kiek gali, padėti jaunajai moteriai, kurios žavesį ir kilnumą jis įvertino.

- Jis vis dėlto nedrįso jūsų palaiminti, - sumurmėjo Leonarda, pagriebusi kardinolo laišką, kurį Fjora išmetė iš rankų ant stalo.

Mortimeras krimto migdolus ir žiūrėjo į Fjorą, o ši nematė nieko. Žvelgdama į sodą, kuris tarp lango rėmų panėšėjo į prašmatnų gobeleną, ji pamiršo savo svečią, vietą ir laiką. Šioje galvoje, kurios ką tik neprarijo žemė, knibždėjo vienintelė mintis: žmogaus, kurį vienuolyno broliai žvejai surado nendryne, istorija nebuvo išgalvota, ir, jeigu ne godaus barzdaskučio neapykanta, - jinai jį matė tik probėgšmais, - dabar ji būtų toli nuo čia, kelyje į Provansą.

Susimąsčiusi ji nepastebėjo, kad Leonardos akyse sutvisko ašaros. Tik Mortimeras tai pamatė ir netardamas nė žodžio plačiu delnu uždengė liesus senmergės pirštus ir švelniai juos sugniaužė, padrąsinančiai nusišypsodamas.

Netrukus škotas išėjo. Atrodė, kad Fjora visai jį pamiršo, bet kai ant slenksčio atsisveikindamas jis pamojo ranka, ji taip šiltai jam nusišypsojo, kad škotas iškart pamiršo nuoskaudą dėl šeimininkės elgesio.

- Ar dabar matysite karalių? - paklausė ji.

- Ne. Jis bus po mėnesio. Artinasi blogas metas, ir man teks gyventi kareivinėse, todėl galėsiu dažniau susitikti su jumis. Jeigu jums kils noras pamedžioti, tai karalius neįžvelgs nieko blogo.

- Medžioti? O ne! Nuo to laiko, kai savo rankomis nužudžiau žmogų, tiesiog negaliu pagalvoti apie mirtį.

- Kokia veidmainė! - tarė Leonarda. - Nė sykio nesu mačiusi, kad būtumėte atsisakiusi Peronelės išvirto triušio ar kurapkos. O tam juk reikia sumedžioti žvėrieną!

- Žinoma, bet aš nemedžiosiu. Kraujas man kelia siaubą. Aš jau pakankamai jo prisižiūrėjau.

Kai Mortimeras išėjo, Fjora padėkojo Peronelei už puikiai paruoštus patiekalus ir greitai pakilo į savo kambarį, prieš tai paprašiusi, kad Leonarda atsiųstų jai Floraną.

- Tokiu metu? - paprieštaravo ši. - Ko jums iš jo reikia?

- Turiu su juo pasikalbėti. Nusiraminkite ir pakvieskite jį.

Įtariamai pažvelgusi į Fjorą Leonarda išskubėjo kiek tik leido nesveikos jos kojos. Kai kartu su jaunuoliu grįžo į Fjoros kambarį, ji suprato, kad neklydo dėl Fjoros ketinimų.

Padedama nustebusios Chatun, kuri nerodė jokio noro pagelbėti, jaunoji moteris į kelionės krepšius grūdo kažkokius drabužius ir būtiniausius daiktus. Ant stalo, greta dėžutės, kurioje Fjora laikė savo brangenybes ir pinigus, gulėjo prikimšta piniginė.

- Aš taip ir maniau! - sušuko pasipiktinusi Leonarda. - Jūs ir vėl norite važiuoti!

Fjora atsigręžė į ją ir pažvelgė tokiu rimtu žvilgsniu, jog vargšė moteris išsyk suprato, kad nieko nelaimės.

- Taip, aš keliauju. Šį kartą, kad būtų greičiau, josiu.

- Jūs norite pavyti kardinolo palydą? Bet juk tai beprotybė! Jums neužteko pasalos?

- Neketinu prie jo prisijungti. Be abejonės, noriu jį pasivyti ir aplenkti, bet taip, kad manęs nepamatytų. Aš tikiu tik puse to, ką jis sako.

- Ir ta pusė - tai istorija apie Vilnevą sent Andrė? Bet kam gi ten važiuoti, jeigu užtenka parašyti laišką?

- Be abejonės, abatas patvirtins tai, ką pasakojo kardinolas, bet jis negalės aprašyti praradusio atmintį žmogaus. Aš privalau vykti ten, suprantate? Floranas, jeigu sutiks, lydės mane.

- Jeigu sutiksiu? - jaunuolio veidas šviste nušvito. - Laukiu jūsų įsakymų, dona Fjora. Auštant viskas bus paruošta.

- Įsakymai labai paprasti: reikia dviejų stiprių, ištvermingų žirgų, galinčių nujoti daug kilometrų be poilsio.

- Ar nereikia arklio bagažui?

- Ne. Mes neprisikrausime daiktų, o aš dėvėsiu vyriškus drabužius. O dabar eikite gultis. Iškeliaujame auštant.

Fjora nedrįso pažvelgti į Leonardą, kuri neištarė nė žodžio. Fjora manė, kad senoji dama labai nusiminė ir dabar teks atlaikyti jos ašaras, bet kai pagaliau pažvelgė į ją, ketindama kaip nors paguosti, įsitikino, jog Leonarda nė nesirengia verkti. Priešingai, ji metė į Fjorą piktą žvilgsnį ir išėjo iš kambario trenkdama durimis. Tuoj pat išgirdusi kitų durų trinktelėjimą Fjora suprato, kad Leonarda grįžo į savo kambarį. Chatun norėjo bėgti iš paskos, bet Fjora neleido:

- Tegul ji truputį papyksta ar net paverkia! Rytoj jos nuotaika pasitaisys. O aš per daug pavargusi, kad diskutuočiau visą naktį. Eime miegoti!

Taip jos ir padarė. Anksti ryte, vos praaušus, Fjora, vilkinti pažo kostiumu, atvežtu jai iš Nansi, atidarė virtuvės duris, ketindama papusryčiauti ir pirma, ką ji išvydo, buvo ilgos kojos su auliniais batais, atremtos į židinio akmenį, paskui - odinė striukė ir tik tada nepatenkintas Duglo Mortimero veidas. Leonarda stovėjo šalia sukryžiavusi rankas ant krūtinės ir laukė, koks bus efektas. Floranas, įsikniaubęs į puoduką, neištarė nė žodžio, bet iš jo akių matėsi, kad jis mielai škotą pasmaugtų. Pirmieji Fjoros žodžiai buvo skirti Leonardai.

- Turėjau tai numatyti! - tarė ji. - Būtinai reikėjo kreiptis į jį?

- Žinoma! Nejaugi manėte, kad leisiu jus į tokią ilgą kelionę, lydimą tik šito kūdikio?

- Aš ne kūdikis! - piktai rėžė Floranas. - Ir aš galiu apginti doną Fjorą.

- Neabejoju, Floranai, - tarė jaunoji moteris. - Štai kodėl, mano brangusis Mortimerai, aš jūsų neinformavau apie savo planą, kai man į galvą šovė šita idėja. Leonarda tik be reikalo jus sutrukdė. Aš noriu iškeliauti, ir jums nepavyks manęs sulaikyti!

Mortimeras atsistojo, pasitempė visu ilgu kūnu, beveik siekdamas lubų sijas.

- Kas ketina jus laikyti? - pasipiktino jis. - Juk jūs užsispyrusi kaip asilas, ir man tai seniai žinoma. Tiesiog aš vykstu su jumis.

- Tai neįmanoma! Puikiai žinote, kad niekur negalite išvykti be karaliaus leidimo. Todėl jums vakar nieko ir nepasakiau.

Škotas pasilenkė, kad galėtų pažvelgti Fjorai tiesiai į veidą, ir jo susiaurėjusiose akyse blykstelėjo pyktis.

- Dėkoju už rūpinimąsi manim, gerbiamoji, bet jūs užmirštate vieną dalyką: sužinojęs, kad jūs beveik slapta ryžotės leistis kelionėn su jūsų kardinolu, aš tvirtai nusprendžiau sekti paskui jus, net jeigu tektų vėl vykti į Romą.

- Į Romą? Apie tai niekas net negalvojo ir...

- Ir ar negalėtumėt man pasakyti, kas sutrukdytų dela Roverei grąžinti jus su eskortu savo dėdulei? Jau užmiršote Šventojo angelo pilį?

- Viskas pasikeitė...

- Tikiu, kad jie pasikeitė. Dabar Roma kariauja su Florencija. Atrodo, jums labai patiko būti įkaite. Ginčytis beprasmiška, kitaip vienas Dievas žino, kada mes išjosime. Užkąskite, ir pirmyn!

- Aš jau pasiruošusi! - pareiškė Fjora, pašokdama nuo kėdės ir su iššūkiu žvelgdama į škotą. Tas beviltiškai atsiduso ir paspaudęs savo raumeninga ranka Florano petį pasakė:

- O tu lieki čia!

- Jokiu būdu! - pasipriešino Fjora. - Vakar vakare aš paprašiau jo lydėti mane.

- O dabar paprašykite pasilikti namuose, - kategoriškai pareikalavo Mortimeras. - Man rodos, jūs ketinate joti greitai?

- Žinoma, bet...

- Bet, man rodos, šitas berniukas toli gražu ne centurionas. Kiek laiko tu gali joti šuoliais, mažyli?

- Tam tikrą laiko tarpą. Aš nemažai šuoliavau jodamas nuo Paryžiaus iki šių vietų.

- Nuo Paryžiaus iki šių vietų apie šešiasdešimt ljė. O mums reikės nujoti apie du šimtus. Aš žinau, kad dona Fjora gali atlaikyti mano tempą. O apie tave to nepasakyčiau.

- Viskas aišku! - įniršęs tarė Floranas. - Jūs norite ją pribaigti?

- Ne, bet ji trokšta pasiekti tikslą kuo greičiau, ir ji jos greitai. Be to, patikėk, iš manęs jai bus daugiau naudos, nes niekas geriau už mane nepažįsta Prancūzijos kelių. Ir pagaliau aš esu škotų gvardijos seržantas.

- Apie tai taps žinoma.

- Taip, bet tu nežinai, kad Vilnevas yra Prancūzijos karaliaus valda nuo Pilypo Gražiojo laikų! Jeigu Avinjono legatas panorės pyktis su mumis, aš galiu pasikviesti į pagalbą forto karius.

Įpykęs ir susikrimtęs Floranas puolė pro duris, kad kur nors laukuose nusiramintų, bet Mortimeras pasivijęs sučiupo jį už rankos.

- Klausyk! Tau būtinai reikia likti čia! Olivjė le Denas taip trokšta turėti šį namą, kad gali ką nors padaryti kūdikiui. Jį būtina saugoti.

- Bet tam yra Etjenas! Jis juk ne luošys.

- Taip, bet jis negali bėgioti taip greitai kaip tu. Jeigu pastebėtum kokius įtartinus veiksmus, reikėtų greitai pasiekti Plesi. Tu josi pas Arčį Erlį! Jis pažįsta tave

ir būtinai tau padės. Be to, du žmonės nepastebimai seks namus.

- Kodėl to nepasakei anksčiau?

- Girdint donai Fjorai? Kad ji imtų nerimauti? Juk gal nieko neatsitiks, bet taip man bus ramiau. Supratai?

Floranas linktelėjo galva ir paėmė už apynasrio savo arklį, ketindamas vesti į arklidę, bet Mortimeras jį sustabdė.

- Sėsk ant arklio ir tučtuojau jok pas Arčį. Beje, jis išmokys tave sėdėti balne škotiškai. To gali prisireikti, juk aš ne visuomet būsiu čia, o dona Fjora liks tokia, kokia yra.

Šį sykį Floranas nusijuokė ir įšokęs į balną lėta ristele nujojo keliu, vedančiu į karaliaus rūmus. Įsisprendęs į šonus Mortimeras žvelgė, kaip jis tolsta. Tuo metu prie jo priėjo Fjora.

- Kur jis išsirengė?

- Mokytis taisyklingai joti arkliu! Dabar jis panašus į miltų maišą!

Fjorai dar niekad neteko šuoliuoti tokiu greičiu. Keletą kartų ji vos neprisipažino pralaimėjusi ir daugiau nebeturinti jėgų. Pastebėjęs jos veide nuovargį, Mortimeras pažvalindavo ją tokiais žodžiais:

- Tai, ką pajėgia jūsų arkliai, galite pajėgti ir jūs!

Stengdamasi negalvoti apie juosmens ir klubų skausmus, Fjora linkčiojo galva jam pritardama ir tęsdavo pragarišką šuoliavimą, kuris, beje, škotui buvo vieni niekai.

Šitas žmogus atrodė esąs iš plieno, be to, jis puikiai pažinojo Prancūzijos kaimų kelius ir net takelius. Todėl keliautojams nereikėjo slėptis nuo kardinolo dela Roverės: kol jis su savo kortežu lėtai leidosi į Šatoru, La Šatro, Monliusjeno pusę, kad pasiektų Ruaną ir Lioną, abu raiteliai, pasirinkę Virzono, Buržo ir Muleno kryptį, pasiekė Vareną ir Ruaną truputį anksčiau negu prelatas. Buvo nelengva: per dieną jie įveikdavo apie penkiolika ljė. Sustojus poilsio, viskas visuomet vykdavo vienodai:

kol pusgyvė Fjora nusigaudavo iki kambario, prausdavosi ir be jėgų griūdavo į lovą, kur jai atnešdavo valgyti, Duglas apžiūrėdavo arklius, ištrindavo ir iššukuodavo juos, apiplaudavo pavargusias kojas vynu, paskui pripildavo jiems dvigubą normą avižų, kurių kokybę pats patikrindavo, ir tik tada pasirūpindavo savimi. Jis pats išrinko žirgą Fjorai karaliaus arklidėje, o jo paties ristūnas apskritai buvo neprilygstamas. Liudvikas XI menkai rūpinosi savo paties išvaizda, tačiau pirkdavo tik geriausius arklius, kad ir kiek jie kainavo. Mortimeras žinojo - karalius atleis jam viską, net pavėlavimą, jeigu tik į arklides jis grąžins sveikus po kelionės arklius. Mortimeras ir pats juos labai mylėjo, todėl taip jais rūpinosi.

Per vienuolika kelionės dienų jie neištarė vienas kitam daugiau kaip šimto žodžių. Kiekvieną rytą Mortimeras iš pradžių įsitikindavo, kad Fjora gerai išsimiegojo, rūpinosi jos maitinimusi ir jeigu paklausdavo, kaip ji jaučiasi, tai tik iš mandagumo: jis apžiūrėdavo ją greitu žvilgsniu lyg arklį, ir Fjora vis laukė: štai jis lieps jai išsižioti, kad įsitikintų ją turint tiek dantų, kiek reikia.

Per pirmąsias keturias jojimo dienas Fjora kentėjo pragaro kančias, o paskui taip užsigrūdino, jog kelionei baigiantis jautėsi beveik puikiai. Šitas pašėlęs šuoliavimas auksiniai rudais, o vietomis nuraudusiais rudens laukais po šiltu žydru dangumi, kurio spalva buvo truputį ryškesnė negu per vasaros karščius, turėjo net savotiško žavesio. Oras buvo giedras, žemė sausa, o arklių kanopų bildesys smagiai atsidavė ausyse. Kai jie pasiekė kraštą, kur į dangų kilo alyvmedžiai ir kiparisai, kur oras virpėjo nuo cikadų čirškimo, Fjora pajuto tikrą džiaugsmą ir jos šypsenoj, dovanotoj Mortimerui, spindėjo visos viltys, kurias ji dėjo į šias rausvas ir ochros spalvos žemes, kur viešpatavo saulė.

Po vienuolikos dienų kelionės, nušuoliavę apie šimtą septyniasdešimt ljė, raiteliai išvydo saulės nušviestą miestą, besidriekiantį abiejuose plačios upės krantuose. Vienas

krantas buvo tiesiog puikus: centre stūksojo didžiuliai rūmai su bokštais ir aukšta bažnyčios varpine. Kitas atrodė beveik toks pat gražus, bet rūstumo jam teikė aukštas bokštas, įtvirtinimai aplink žemutinę miesto dalį, apsuptą sienų su ambrazūromis. Vidury miesto ant kalvos ir Andaono kalno išsidėstė priemiesčio pastatai ir abatija.

Abu krantus jungė didelis tiltas, pastatytas šalia įtvirtintos pilaitės Avinjono pusėje bei masyvaus bokšto, vadinamo Pilypo Gražiojo vardu ir kylančio tiesiai nuo plikos uolos. Šis tiltas buvo jau senas ir matėsi, kad yra geriau prižiūrimas tik popiežiaus miesto pusėje. Fjora pagalvojo, kad tarp popiežiaus ir Prancūzijos karaliaus, Vilnevo šeimininko, sutarimo nėra jau keletą amžių. Bet abu miestai ir tiltas buvo pastatyti iš balto akmens, kuriame atsispindėjo visos saulės spalvos ir atspalviai nuo aušros iki sutemų. Beveik visur stiepėsi kukmedžiai, jų tamsūs griežti siluetai išsiskyrė žydro dangaus fone.

Abiejuose miestuose augo daug šilkmedžių, senų platanų, žaliavo alyvmedžių giraitės, liudijančios, kad tose vietose yra aikštės ir sodai.

- Kaip gražu! - sušuko Fjora, sustabdžiusi arklį, kad galėtų pasigrožėti.

- Taip, bet užmirškite minutėlei poeziją, kitaip miesto vartai užsidarys jums prieš nosį. Pirmyn! Mums liko ketvirtis ljė.

Kuo toliau, tuo didesnis džiugesys apėmė Fjorą, ir ji negalėjo įsivaizduoti, kad toks grožis sukurtas ne vien gyvenimo džiaugsmui. Prajojus Oranžą, kuris priklausė grafams de Šalonams, stojusiems į Prancūzijos karaliaus pusę, Duglas Mortimeras nusprendė sukti į kairįjį Ronos krantą, kad nereikėtų užkabinti Avinjono. Nepaisydama nuovargio Fjora, pamiršusi maudžiančią nugarą, žavėjosi šių vietų grožiu ir jautėsi lyg patekusi į kitą pasaulį. Čia dar tebežydėjo vasara ir levandų, rozmarinų bei sojų krūmai, gražiai marguodami plikų uolų fone, skleidė svaiginantį aromatą vakaro ore. Valstietė, saulėj įrudusiom

rankom nešanti pintinę figų, linksmai pasveikino juos žaviu vietiniu dialektu. Ji sustojo laukdama savo draugės, kuri nešė ant galvos muskato vynuogių krepšį, virš kurio zyzė vapsvos. O toliau matėsi melsvi kedrai ir kiparisai, kuriais buvo apsodinti vynuogynai, nendrių sąžalynai šnarėjo lyg popierius šiltame vakaro vėjelyje, dvelkiančiame nuo upės. Raiteliai jau artėjo prie tikslo ir Mortimeras, pristabdęs arklius, jojo ristele. Gal jis taip pasielgė ir tam, kad pasigėrėtų baltadantėmis levandų rinkėjų šypsenomis. Šios jaunos valstietės kaip tik pasirodė iš Ronos pusės.

- Seniai čia nebuvojau, - apgailestaudamas tarė jis. - Tikrai gražus kraštas! Puikiai tinka atgauti jėgoms po sunkių išbandymų, jeigu jūsų vyrui tikrai pavyko pasiekti šias vietas...

- Jis, jeigu tai tikrai Filipas, negalėjo čia atsidurti savo noru. Man sakė, kad vienuoliai rado jį valtyje be sąmonės. Tačiau juk tai toli nuo Liono, o upė čia labai srauni.

- Nedera prarasti vilties dabar, kai beveik jau pasiekėme tikslą. Matote ten, už bokštų, prie įvažiuojamųjų vartų bažnyčia ir vienuolyno pastatai.

Ir tikrai jau už pusvalandžio keliauninkai kilo į viršų gatvele, apsodinta kukmedžiais ir vedančia į vienuolyną. Šioje vietoje išsidėstė kalvės, klojimai, arklidės, vištidė, vartai į daržą. Viskas buvo jau už sienos, bet ne vienuolyno teritorijoje, todėl kiekvienas turėjo teisę čia užsukti. Kieme jau stovėjo grupė maldininkų. Kai kurie iš jų prisėdo pailsėti po medžiu ir vienuoliai dalijo jiems duoną bei šaltą vandenį. Vėliau, po mišių, jie bus palydėti į didžiąją nakvynės namų salę, kur galės praleisti naktį.

Šis 1356 metais įkurtas benediktinų vienuolynas turėjo labai daug pastatų. Aplink aukštą gotikinę bažnyčią buvo išsidėstę bibliotekos, miegamieji, valgomieji, rūsiai, kepykla, vynuogių spaudimo cechas, malkų sandėliai, ligoninės ir

net kalėjimai. Vienuolynas turėjo apie keturiasdešimt nedidelių sodų, kuriuos prižiūrėjo vienuoliai.

Mortimeras paprašė, kad jį ir jo jaunąjį draugą priimtų vienuolyno vyresnysis. Kaip tik todėl, kad prisistatė kaip karaliaus karininkas, jam buvo paskirtas priėmimas. Mortimeras nuramino Fjorą - ji jautėsi suvaržyta dėl savo vyriškų drabužių, - jog taip dar geriau, nes ji galės patekti į vienuolyno vidų ir jai nereikės nakvoti su maldininkais.

- Jūs būsite ne madam de Selonžė, o mesiro Filipo brolis... sakysim, riteris Antuanas.

- Jūsų puiki vaizduotė, bet ar nebus tai klaida, juk jeigu sužinos karalius...

- Žinoma, jis, būdamas toks dievobaimingas, supyktų. Bet sakykite, kaip jis galėtų sužinoti apie trumpą dviejų keliauninkų apsilankymą vienuolyne, esančiame pačiam karalystės pakrašty?

- O jeigu tikrai Filipas yra čia? Jeigu jis pažins mane?

- Mums teks atlikti išpažintį ir atgailą.

Nors ir baisiai nuvargusi, Fjora, kurią, laimei, patalpino atskirame kambarėlyje, niekaip negalėjo užmigti. Aplinkui viešpatavo tyla ir ramybė, o nakties dangus, kurio lopelis švietėsi pro langutį, atrodė kaip tamsiai mėlynas aksomas su žvaigždžių žiburėliais. Ji gulėjo atviromis akimis, įsiklausydama į menkiausią šnaresį, skaičiuodama laiką pagal iš bažnyčios sklindančius garsus, vykstant naktinėms pamaldoms. Mintis, kad Filipas galbūt yra kažkur šalia, audrino ją ir jai atrodė, jog naktis tęsis amžinai. Be to, kambaryje buvo tvanku. Fjora gailėjosi, kad ryžosi apsistoti šiame vienuolyne.Tūkstantį kartų maloniau būtų praleisti naktį atvirame ore, po medžiu ar uola, negu šitoj beorėj dėžutėj. Tačiau ji tikėjosi, kad vienuolyno vyresnysis priims ją kitos dienos vakarą.

O kai paryčiui Fjora pagaliau užsnūdo, Mortimeras netrukus atėjo jos žadinti. Pamatęs jaunosios moters

patinusios vokus ir nuo nemigos išblyškusius skruostus, jis išreiškė savo nepasitenkinimą.

- Juk aš nekalta, kad niekaip nepavyko užmigti! - pasiteisino ji.

- Aš ir nepykstu ant jūsų. Pats kaltas. Reikėjo palikti jus kokiame nors viešbutyje, o čia ateiti vienam. Dabar paprašysiu, kad jums atneštų vandens nusiprausti, paskui susitiksime salėje, kur jūs pavalgysite. Dar turėsime laiko, nes prioras priims mus po mišių.

Po valandos Fjora nusipraususi ir susišukavusi - nė vienas plaukelis neišlindo iš po jos gobtuvo, - sekė kartu su škotu paskui vienuolį, kuris turėjo palydėti juos iki vienuolyno vyresniojo namo. Pakeliui Fjora dairėsi aplinkui, įsižiūrėdavo į kiekvieną sutiktą pakeliui žmogų, bet nė vienas iš jų nebuvo panašus į tą, kurio ji ieškojo.

Priklaupusi prieš vienuolyno vyresnįjį ji vėl susigėdo dėl savo vyriškų drabužių. Prioras neatrodė impozantiškas, bet savo balta šiurkštaus audinio sutana, perrišta virve, tonzūra, aplink kurią žili plaukai atrodė lyg aureolė, liesu, vėjo nugairintu veidu, tarsi išdrožtu iš seno alyvmedžio, jis priminė vieną iš tų šventųjų ar pranašų, kurių statulos puošė kiekvieną bažnyčią ar kapelą. Jaunoji moteris visai sutriko, kai jis metė į ją įdėmų žydrų akių žvilgsnį.

Ji neįstengė ištarti nė žodžio ir atsisėdo ant taburetės, nurodytos jai, palikdama Mortimerui paaiškinti, ko jiems reikia. Išklausęs jo pasakojimą abatas nieko nepasakė, ir salėje įsivyravo tyla. Paskui jis vėl pažvelgė į Fjorą savo žydromis akis, ir ši iš karto paraudo. Nesuprantamas nerimas suspaudė jai gerklę ir akys jau buvo pilnos ašarų, nes škoto papasakota istorija apie išgelbėtą žmogų, kuris prarado atmintį, ėmė jai atrodyti absurdiška.

- Matyt, tai tik graži pasaka, - tarė ji kimiu balsu, taip atitinkančiu jos išorę, - viena iš istorijų, kurias mėgsta pasakoti kūmutės.

- Jūs nepasitikite monsinjoru dela Rovere, mano sūnau? O jis pasakė teisybę.

- Teisybę?

- Žinoma! Pernai prieš Kalėdas mūsų broliai žvejai iš tikrųjų atvedė čia žmogų, rastą valtyje, įstrigusioje melduose. Jis buvo suimtas tokios karštinės, kad jau neįstengė jai priešintis. Mes didžiausiomis pastangomis išgydėme jį, bet, atgavęs sąmonę, jis nieko neprisiminė apie savo praeitį. Tai, ką jam teko išgyventi, matyt, viršijo jo jėgas.

- Atleiskite, jūsų šventenybe, - pagarbiai tarė Mortimeras, - ar jis nebegalėjo kalbėti?

- Kalbėjo, bet labai nedaug. Pasakydavo keletą žodžių - ne daugiau. Į mūsų klausimus jis neįstengė atsakyti.

- Ar galėtume jį pamatyti? - nedrąsiai paklausė Fjora, vis labiau jaudindamasi. Ji vėl pajuto žydrų akių žvilgsnį, sušildytą užuojautos.

- Ne. Tai neįmanoma.

- Jis... mirė?

- Ne. Jis išvyko.

- Išvyko? Kaip? Kur?

Mortimeras suspaudė jos ranką, ragindamas būti santūrią, bet prioras leido suprasti, kad toks elgesys jo nestebina.

- Gegužės mėnesį, prieš Šeštines, čia prisirinko daug žmonių. Prasidėjus pavasariui upė užliejo dalį Vilnevo ir aplinkines žemes, todėl reikėjo melstis dar daugiau negu paprastai, kad Viešpats padėtų išsaugoti derlių. Tuo metu daugybė maldininkų, einančių į Galiciją, užplūdo mūsų vienuolyną. Ši didžiulė banga nusinešė su savim brolį, kurį buvom pavadinę Inocentu. Ir mes nežinom, kas jam atsitiko.

- Išėjo!

Fjoros veide atsispindėjo toks skausmas, kad vienuolyno vyresnysis palinkęs palietė ją pirštų galiukais.

- Nepasiduokite sielvartui! Juk negalima teigti, kad jis buvo tas žmogus, kurio ieškote.

- Ar jūsų šventenybė nesutiktų papasakoti, kokia jo išvaizda? - paklausė Mortimeras, norėdamas padėti savo draugei.

- Mes mažai kreipiam dėmesio į žmonių išvaizdą, mano sūnau. Ką galiu jums pasakyti? Jis buvo aukšto ūgio, brunetas, apie trisdešimt penkerių metų. Mums atrodė, kad jis kariškis nes ant jo kūno buvo daug randų. Bet aš galiu pakviesti ligoninės brolį. Gal jis suteiks daugiau žinių.

Pakviestas vienuolis buvo labai šnekus. Be to, jam, matyt, patiko nepažįstamasis. Jo nuomone, tai buvo gražus jaunuolis, bet, gaila, jis visą laiką tylėjo. Deja, brolis niekaip neprisiminė nepažįstamojo akių spalvos.

- Jis į visus žiūrėdavo prisimerkęs, - paaiškino vienuolis. - Manau, nuo saulės jo akys pakeitė spalvą ir buvo tiesiog raudonos, kai jis pakliuvo pas mus. Na ką dar galėčiau pridurti? Kliedėdamas jis kažką kalbėjo, bet nesupratau ką.

- Jo šventenybė minėjo, kad jo kūne daug randų, - tarė škotas.

- Randų? O taip! Jų buvo pilnas visas kūnas. Niekad nesu tiek matęs.

Įsižiebusi viltis apleido Fjoros širdį. Filipas, be abejo, ne kartą buvo sužeistas įvairiuose mūšiuose, bet neturėjo tiek randų, kaip teigė šis vienuolis. Matydamas, kad vienuolyno vyresnysis tyli, brolis pažėrė naujų apibūdinimų, kuriuos išgirdusi jaunoji moteris visai nusiminė. Tas žmogus buvęs labai pamaldus, nedrąsus, mėgo dirbti laukuose. Jis, be to...

- Pakaks, mano broli! - nutraukė jį vyresnysis. - Rodos, jūsų pasakojimas jau nebedomina mūsų svečių. Toks elgesys nebūdingas žmogui, kurio ieškote, tiesa?

- Taip, - sutiko Fjora, kuriai staiga šovė į galvą mintis, liudijanti, kad ji augusi Florencijoje, kur

kiekviename žingsnyje galima sutikti dailininką ar skulptorių. - Gal vienuolyne yra nors vienas brolis, galintis iš atminties apmesti to žmogaus portretą.

- Tie, kurie su juo susitikdavo, to padaryti negalėtų, - paaiškino vienuolyno vyresnysis.

Fjorai ir Mortimerui neliko nieko kito, kaip padėkoti ir atsisveikinti. Jaunoji moteris vos sulaikė ašaras, juk ji taip tikėjosi, kad paaiškės tiesa apie žmogų, rastą valtyje.

Jie jau ketino eiti, tačiau brolis iš ligoninės paprašė leidimo pridurti dar keletą žodžių.

- Kas dar? - kiek susierzinęs paklausė vienuolyno vyresnysis. - Man rodos, jūs jau viską pasakėte, broli?

Tas paraudo ir nuleidęs galvą patraukė link durų.

- Ir vis dėlto pasakykite! - su užuojauta sušuko Mortimeras. - Jums juk leido.

- Nustebčiau, jei jus tai sudomintų, bet tas žmogus, man rodos, mėgo gėles. Tačiau jis nenorėjo to prisipažinti.

- Kodėl? Argi gėda mėgti gėles?

- Aš irgi taip maniau, bet kai jis pasveiko, tikriau, apsveiko, pasakė man, kad gėlės jam visai nerūpi. Tačiau kliedėdamas jis kartojo vieną ir tą patį žodį, panašų į "gėlė". Jis tardavo jį neaiškiai ir su akcentu. Tai buvo kažkas panašaus į "fjorė" ar "fjurė"...

Mortimeras sugriebė brolį už pečių:

- Fjora?

Visi užgniaužė kvapą. Ir tada vienuolis šypsodamasis patvirtino:

- Taip taip, būtent taip! Dabar, kai pasakėte, aš beveik tikras, kad jis tardavo "fjora". Ką tai reiškia? Juk tai gėlės pavadinimas, ar ne?

- Tai jo žmonos vardas! Ačiū, mano broli! Jūs padarėte mums neįkainojamą paslaugą, ir mes be galo jums dėkingi.

Fjora nebegalėjo ištarti nė žodžio. Pakirsta nuovargio ir susijaudinimo, ji raudojo susiėmusi galvą rankomis ir

pamiršusi kur esanti. Pajutusi ant peties ranką, ji pakėlė užverktą veidą ir pamatė geras žydras akis, kupinas užuojautos.

- Dievas rūpinosi juo iki šiol, jis rūpinsis juo ir toliau, esu tuo tikras. Nebeverkite, dukra mano!

- Vadinasi, jūs žinojote?

- Aš supratau tai, kai jūs priklaupėte. Bet atleidžiu jums šį... maskaradą. Juk buvote priversta jo griebtis, kad greičiau ir daugiau sužinotumėte apie žmogų, kurį mes išgelbėjome. Bet jums, kaip suprantate, teks kuo greičiau pasišalinti iš šių namų, kol dar kas nors nesuprato apgaulės. Tikiuosi, kad greitai susitiksite su grafu de Selonžė.

- Ačiū! Labai jums dėkoju!

Ji atsiklaupė prieš jį ant kelių ir paėmė jo ranką pabučiuoti, bet nespėjo, nes jis švelniai ištraukė ją.

- O dabar eikite, ir tegul Viešpats saugo jus! Aš paprašysiu, kad jis laimintų jūsų ieškojimus, kaip aš dabar laiminu jus.

Prieš išeidama Fjora paklausė:

- Norėčiau ką nors dovanoti šiems namams kaip savo dėkingumo ženklą. Ar priimsite, jūsų šventenybe?..

- Ačiū už jūsų ketinimą, bet geriau paaukokite mūsų ligoninei, kad būtų palengvintos ligonių kančios.

Po keleto minučių Mortimeras ir Fjora išėjo iš vienuolyno ir atsidūrė plačioje gatvėje, kertančioje visą miestą.

- Ką darysim? - paklausė škotas. - Man rodos, jūs nenorite iš karto grįžti namo, ar ne?

- Taip. Man reikia truputį pailsėti.

- Poilsiui geriausiai tinka solidūs užvažiuojamieji namai! Eikite paskui mane!

Dešimtas skyrius

Sudėtinga situacija

Vilnevas sent Andrė nebuvo panašus į kitus miestus, ir Fjora tuo įsitikino drauge su Mortimeru eidama gatve. Iš abiejų jos pusių kilo puikūs rūmai, apsupti sodų, kai kurie iš jų buvo geros būklės, o kai kurie - jau griūvantys.

- Tai popiežiaus dvaro kardinolų užmiesčio namai, - paaiškino Mortimeras.

Daugelis pastatų pasižymėjo griežtomis linijomis ir priminė Romos rūmus. Tačiau tereikėjo truputį pakeisti langų formą, įstatyti į spalvingus vitražus dailiai išraižytą akmenį, pasodinti vijoklinę rožę, tarsi trokštančią paslėpti apsilaupiusių sienų žaizdas, mirtų krūmą ar akacijų, skleidžiančių svaiginančius kvapus, ir griežtumas iš karto virsdavo žaviu patrauklumu. Soduose augo daugybė apelsinmedžių ir citrinmedžių, kurių niekas neprižiūrėjo, ant vartų portalų kabojo giminės herbai su dažų ir paauksinimų likučiais. Visi stogai, uždengti apvaliomis romėniškomis čerpėmis, kurių spalva buvo švelniai rausva, beveik kūno spalvos, priminė rausvą pievą po ryškiai mėlynu dangumi.

Buvo turgaus diena. Nedidelėje aikštėje, apsodintoje platanais, kurių lapai teikė trokštamą pavėsį, sėdėjo valstietės aukštais galvos apdangalais, savo išdidžia laikysena primenančios senovės graikų statulas, ir saugojo plokščias pintines su paukščiais bei kraiteles su sultingomis alyvomis bei kitoms vietinių sodų ir laukų gėrybėmis. Pririšti po medžiais asilėliai ramiai laukė, kada reikės grįžti namo. Skambėjo linksmi balsai, pokštai, iš kažkur atsklido daina ir fleitos melodija.

Ūmai pajutusi alkį, Fjora nusipirko sau gabalėlį ožkos sūrio gražiame vynuogių lape ir aukso spalvos vynuogių kekę, kurią ji kilniaširdiškai pasidalijo su Mortimeru.

- Bijote, kad jūsų nepamaitins užvažiuojamuosiuose namuose? - juokdamasis paklausė jis. - Jeigu ten maitinama kaip anksčiau, jums neteks skųstis!

- Nežinau kodėl, bet aš mirštu iš bado! O beje, ką jūs čia veikėte?

- Nieko ypatingo, - išsisukinėdamas atsakė Mortimeras. - Karaliaus pavedimu praleidau čia mėnesį ir nepasakyčiau, jog tai buvo nemaloniausios mano gyvenimo dienos.

Daugiau Fjora nebeklausinėjo. Staiga paveikta žavesio šių vietų, kurios taip priminė gimtąją Florenciją, Fjora tarsi atgimė. Sekinanti kelionė ėmė atrodyti kaip malonus poilsis, kai nebegalvojama apie laiką ir pastebima tik tai, kas kelia malonius pojūčius. Baisų ilgesį išstūmė įsitikinimas, jog Filipas gyvas. Dabar Fjora galėjo leisti sau atsikvėpti.

Užvažiuojamieji namai "Didysis prioras", stovintys netoli Dievo Motinos katedros, kurios kvadratiniai bokštai ir varpinės, rodos, saugojo miestą kaip perekšlė savo viščiukus, žvelgė į pagrindinę aikštę visų verbena kvepiančių kambarių langais. Už namo driekėsi sodas, pilnas žydinčių oleandrų, apelsinmedžių bei mirtų; ten augo kiparisai, pušys, rožių, jazminų krūmai ir daugybė kitų augalų, o pats sodas nepastebimai susiliejo su Sent Andrė abatų valdomis. Ten, ant Monto kalvos, matėsi senovinių kardinolo Pjero Bertrano rūmų griuvėsiai. Šis statinys žavėjo ypatinga harmonija su jį supančia aplinka. Gamta pabrėžė ir išaukštino jo grožį ir, priešingai, jo didingumas tarsi įprasmino gamtos foną, teikdamas žiūrovui estetinį pasitenkinimą ir dvasinę ramybę.

Kol savo rūmuose kardinolai priiminėdavo šio pasaulio galinguosius, užvažiuojamieji namai priglausdavo tuos, kurie juos lydėjo. Be to, ir Avinjono gyventojai mielai lankydavosi "Didžiajame priore", kad pasimėgautų sodo pavėsiu ir, svarbiausia, delikatesais virtuvės, garsėjusios per dvidešimtį ljė aplinkui.

Popiežiaus dvaro išvykimas galėjo suduoti "Didžiajam priorui" neatlaikomą smūgį, bet taip neatsitiko. Atėjo legatų laikai. Popiežių era paliko Avinjonui gyventojus kosmopolitus, kurie daug padarė plėtodami verslus, o bankai ir prekybos namai turėjo čia savo skyrius, kurių nebuvo net Marselyje. Avinjonas tapo svarbiausia grandimi, siejančia jūros uostus su stambiausiais Liono ir Ženevos turgais, o Vilnevas, nors ir priklausė prancūzų karaliui, kaip ir anksčiau naudojosi savo ypatinga padėtimi, ir tai leido "Didžiajam priorui" išsaugoti savo ankstesnę reputaciją. Užvažiuojamieji namai netgi išsiplėtė, nes jų savininkai Žakas ir jo žmona Fransuaza tobulai mokėjo priimti iš bet kur atkeliavusį žmogų. Fransuazos šypsena nuginkluotų net turtingą našlę ir nudžiugintų atsiskyrėlį, o ką jau kalbėti apie Žaką, kuris galėjo patenkinti didžiausio gurmano įgeidžius.

Užvažiuojamieji namai turėjo kaimyninių rūmų subtilumo, bent jau jų linijų griežtumo, sušvelninto saulėtojo Provanso dvasios. Įeidama į šiuos namus Fjora pajuto, kaip nematoma ranka nukelia nuo jos pečių nuovargio ir nerimo naštą, slėgusią ją pastaruoju metu. Mortimeras, kurio veide švietė malonių atsiminimų atspindžiai, pasuko į virtuvę, o Fjorą tarnas nulydėjo į kambarį, kurio grindys buvo išklotos rausvuoju smiltainiu, o baltos sienos sudarė puikų foną išblizgintiems baldams ir spalvingų gėlių puokštei, pastatytai prieš Panelės Marijos statulą. Tyri trykštančio fontano vandens garsai atsklido pro atvirą langą.

Fjora tik nusiavė batus, nusimetė apsiaustą ir krito į melsvu užtiesalu užklotą lovą, kvepiančią levandomis ir pušų sakais. Ji tučtuojau užmigo ir miegojo kietai.

Ji pramiegojo dalį dienos ir tik vakarėjant, kai oras įgavo melsvai violetinę spalvą, susitiko su Mortimeru didelėje skliautuotoje salėje, kurioje vyko virtuvinė misterija. Sėdėdamas šalia didelio balto židinio, kuriame kepė ketvirtis avino, Mortimeras gėrė baltąjį vyną ir

kando didelį sumuštinį su sviestu, svogūnais, juodomis alyvomis, ankštiniais pipirais ir ančiuviais. Kitame siauro ąžuolinio stalo gale metras Žakas plakė kiaušinius, o virš jo galvos kabojo pereitų metų derliaus vynuogių kekės, dešrų virtinės, stambūs violetinės spalvos svogūnai.

- Na ką, - paklausė ji, - sužinojote ką nors?

- Visiškai nieko! Manau, kad mesiras Filipas išvyko su maldininkais, o jei taip - kaip jį rasi? Kol jūs miegojote, aš pasivaikščiojau po miestą, pakalbėjau su kalėjimo apsaugos kareiviais ir šio to jų paklausinėjau. Visiems, aišku, žinoma, istorija apie žmogų, rastą vienuolių, bet, mūsų laimei, niekas nė neįtarė, kad jis iš Liono. Be to, niekas nebuvo matęs jo veido, dėl to ir negalėjo jo pažinti jam iš čia išeinant. Paméginkite štai šito!

- Ne, ačiū. Man nepatinka!

- Dėl sviesto? Bet juk tai skanu!

Jis atpjovė gabalėlį savo sumuštinio ir ištiesė jai lėkštę. Tai pastebėjęs metras Žakas metė savo darbą ir paėmęs baltą servetėlę parišo ją jaunai moteriai po kaklu.

- Taip bus patogiau! - ištarė jis.

Iš tikrųjų buvo labai skanu, ir Fjora vėl pajuto, kad yra labai alkana, todėl paprašė dar “tos duonos”. Jai buvo atsakyta, kad greitai vakarienė, o iki jos teks pabadauti. Tada Fjora išgėrė gerą gurkšnį iš Mortimero ąsočio, bet visą tą laiką nenustojo galvoti apie tai, kas jai rūpėjo.

- Ką mes dabar darysime? Jūs turite planą?

- Manau, tris keturias dienas galime pabūti čia ir apžiūrėti apylinkes. Gal kuris nors iš maldininkų žinos, kur jis patraukė atsiskyręs nuo visų.

Fjora turėjo pripažinti, kad per mažai pažįsta Filipą ir negali įsivaizduoti jo savijautos paliekant vienuolyną. Ją palaikė tik tai, kad kliedėdamas Filipas minėjo jos

vardą. Bet vargu ar žmona jam taip reikalinga, kad jis atsisakytų savo ištikimybės Burgundijai.

Pastebėjęs, kad Fjoros veidas apniuko, Mortimeras draugiškai paplekšnojo jos ranką:

- Pasistenkite vyti šalin niūrias mintis! Truputį pailsėkite! Svarbiausia, mes jau žinome, kad jis gyvas!

- O ar mes tuo tikri? Gal jis vienišas, be pinigų ir be ginklų? Jeigu jis panorėtų išvykti iš Prancūzijos, neturėtų kuo užsimokėti už kelionę laivu. O galvoti apie tai, kaip jis vienišas klajoja be skatiko kišenėje - tiesiog nepakeliama!

- Bet jis juk ne silpna moteris! Tai, ką man pavyko sužinoti, įkvepia tikrumą: toks žmogus neleis sau lengvai pražūti. Aš tikrai žinau, jog jūs kada nors jį rasite! Padarysim taip, kaip sakiau, o grįždami atgal galėsim paprašyti karaliaus pagalbos. Jis turi pakankamai valdžios, kad rastų jūsų vyrą, nors ir kur jis būtų!

- Jeigu tik jis leis prisiartinti prie savęs. Pamatęs kareivį ar kitą žmogų, pasiųstą karaliaus, jis gali arba pabėgti, arba pulti gintis! Iš kur jam žinoti, kad Liudvikas XI nelinki jam blogo?

- Ateis laikas - pagalvosim! O kol kas pasirūpinkite savimi!

Vakaras buvo nuostabus. Lankytojų, kaip reta, susirinko nedaug ir metras Žakas prisėdo prie Fjoros ir Mortimero truputį paplepėti. Tuo metu Fransuaza mėgino rasti raktą į vienos ispanės širdį. Ši dama pageidavo, kad visi patarnautų jai vienai, niekas jai nepatiko, o ypač pateikiamos sąskaitos.

Jos riksmai skardėjo iki pat Avinjono tilto.

- O ar jums nereikėtų eiti padėti savo žmonai? - pašaipiai paklausė Mortimeras. - Tokia miela jauna moteris turi akis į akį aiškintis su ta sena ragana!

- Be manęs ji susitvarkys daug geriau. Jeigu įsikišiu, išvesiu tą raganą iš kantrybės, ir niekas jos jau

nebenumaldys. O Fransuaza išėjo puikią mokyklą. Juk laikai dabar tokie sunkūs...

Ir iš tiesų karas tarp Florencijos ir popiežiaus sunkiai atsiliepė Avinjono gyvenimui. Didžioji dalis bankų ir tekstilės krautuvėlių buvo florentiečių. Tik Paciams tepasiūlyta likti, o kiti baisiai skubinosi išvykti iš miesto, nes žinojo, kad kardinolas dela Roverė turi sunkią ir ilgą ranką. Medičių atstovus tiesiog išvijo ir liepė niekad gyvenime nesirodyti popiežiaus dvare. Jų turtas, suprantama, buvo areštuotas, o jie visi vos spėjo pereiti tiltą ir netapti lankininkų strėlių taikiniais.

- Laimei, jie rado prieglobstį čia, - paaiškino Žakas. - Juos apgyvendino vienuose iš šių paliktų rūmų, ir jie gyvens ten, kol viskas nurims.

- Negaliu patikėti, - tarė Fjora, - kad toks kvailas karas pasiekė šią nuostabią vietą. Florencija taip toli, Roma - dar toliau, ir vis dėlto...

Pietų naktis po truputį gaubė sodą, bet veltui stengėsi užtemdyti dangų. Oras buvo krištolo tyrumo, ir pelėdos ūbavimas skambėjo jame netgi maloniai. Ispanų dama sutiko patylėti, metras Žakas palinkėjo geros nakties klientams ir nubėgo pas savo žmoną. Fjora ir škotas lėtai patraukė į miegamųjų pusę. Kad padėtų moteriai eiti tamsoje, Mortimeras paėmė ją už parankės. Jis pirmą kartą leido tai sau, ir ji nesipriešino. Fjorai buvo malonu jausti šalia savęs šią ramią jėgą, kuri virstų baisiu įniršiu, jeigu čia pasirodytų priešininkas.

- Kaip jaučiatės? - paklausė jis pasikeitusiu balsu.

- Puikiai. Naktis tiesiog nuostabi! Taip norėtųsi pabūti čia dar truputį!

- Tada jūs galite eiti aplankyti savo tėvynainių...

- Visai nenoriu. Aš nieko nežinau apie tai, kaip jie gyveno Avinjone. Be to, noriu užmiršti Florenciją ir galvoti tik apie Prancūziją! Čia mano sūnus, čia mano vyras ir čia, man rodos, mano gyvenimas!

- Prancūzija tik ir stengiasi, kad jūs liktumėte joje, - tyliai atsakė Mortimeras.

Paėmęs jos ranką į savąsias jis prisiglaudė prie jos lūpomis, o paskui puolė į savo kambarį ir užsirakino. Tai buvo labai panašu į pabėgimą ir Fjora širdyje nusijuokė. Šiurkštusis seržantas - nejaugi jis tapo sentimentalus? O kaltė už tai, be abejo, tenka namų žavesiui, šios nakties grožiui ir galbūt išdavikiškam puikaus baltojo vyno poveikiui.

Pramiegojusi pusę dienos, Fjora nenorėjo gulti ir ilgai rymojo ant baliustrados turėklų, gėrėdamasi stebuklinga naktimi, pavertusia karo dundėjimą paslaptingais šnaresiais ir atodūsiais ir užliejančią Fjorą šios puikios šalies aromatu.

O Mortimeras užmigo jausdamas visišką palaimą. Jis jautėsi laimingas, kad sugrįžo čia. Keletas dienų, kurias jis praleis "Didžiajam priore" drauge su Fjora - didžiausia dovana, kokią jam gali suteikti dangus.

Ir jis buvo sužeistas į pačią širdį, kai kitą rytą Fjora nepaprastai išblyškusiu veidu ėmė purtyti jį ir pareiškė, jog jie tučtuojau išjoja. Ji ketino išvykti į Rabodjerą nedelsdama ir nesirengė nieko aiškinti. Kas gi atsitiko? Jis nieko nesuprato, o klausinėti nedrįso ir jau po keleto minučių padėjo jaunajai moteriai įsėsti į balną. Jos susikaupęs veidas, šalta akių išraiška ir ryžtingai sučiauptos lūpos neleido nė galvoti apie kokį nors pokalbį su ja. Ir vargšas Mortimeras ėmė svarstyti, ar ne jo kiek per laisvas vakarykštis elgesys yra tokio niūraus Fjoros nusiteikimo priežastis.

Neištverdamas šios neaiškios padėties, Mortimeras, sustojus vakaro poilsiui, ryžosi paklausti:

- Dėl Dievo, dona Fjora, pasakykite, kuo jums nusikaltau? Nenorėčiau, kad galvotumėt apie mane blogai dėl vakarykščio atsitikimo...

Nors kažkas ją akivaizdžiai kankino, Fjora prisivertė nusišypsoti.

- Nesirūpinkite, mano drauge Mortimerai! Jūs visiškai niekuo dėtas dėl to, kad nusprendžiau išvykti. Atleiskite man, jei leidau suprasti, kad įžeidėte mane! Mes per daug seni draugai, ir gerai, jog nesusipratimas išaiškėjo. Kaip tik mūsų draugystės vardan prašau jus - kuo greičiau grįžkime atgal.

- Čia mes atjojom labai greitai. Vargu ar įmanoma joti greičiau, nebent nuvarytume nuo kojų arklius.

Mortimeras nesakė, kad karalius niekad neatleistų jam, jeigu jis prarastų du puikius jo arklius, bet Fjora pati tai žinojo.

Jie nesustojo Valensijoje, nes atvykę pamatė, jog miestas šventiškai papuoštas, o visa dvasininkija labai susijaudinusi: į miestą pro šiaurinius vartus įvažiuoja kardinolas dela Roverė su savo svita, kuri galėtų užpildyti visas apylinkes. Todėl nepaisydami nuovargio abu keliautojai nusprendė pajoti dar vieną ljė, kad išvengtų nemalonaus susitikimo: Fjora nepasitikėjo Siksto IV sūnėnu ir buvo linkusi verčiau su juo nesusidurti.

Laimei, oras tebebuvo puikus, ir per kelionę neiškilo jokių sunkumų. Po dešimties dienų Fjora vėl išvydo Plesi bokštus ir mėlyną savo namo stogą, kyšantį virš pageltusių medžių viršūnių.

- Štai mes ir namuose, dona Fjora! - liūdnai ištarė Mortimeras, kuriam atrodė, kad kelionė pasibaigė per greitai.

- Tai jūsų dėka, mano drauge, ir aš niekuomet neįstengsiu jums už tai atsidėkoti! Tikiuosi, neturėsite nemalonumų.

Ir tikrai virš pilies plevėsavo lelijomis papuošta karaliaus vėliava, o tai reiškė, jog Liudvikas XI yra pilyje. Mortimeras filosofiškai gūžtelėjo pečiais:

- Žinoma, ne, nes mūsų valdovas žinojo, kodėl likau. Be to, visi nemalonumai nublanksta prieš tokią kelionę.

Vos peržengusi namų slenkstį ir apkabinusi artimuosius, Fjora nuskubėjo į savo kambarį, atidarė kelioninę skrynelę ir ėmė įnirtingai joje raustis.

- Kas yra, ko jūs taip ieškote, mano angelėli? - paklausė Leonarda, kuri, suprantama, atsekė jai iš paskos, lydima Chatun su mažuoju Filipu ant rankų.

- Raudonos piniginės, kurią atsivežiau iš Florencijos. O štai ir ji!

Fjora karštligiškai apčiupinėjo ploną odą, o paskui išėmė mažytę alyvų šakelę ir flakonėlį, kurį tučtuojau atidariusi ėmė uostyti ir staiga sušukusi apvertė jį dugnu į viršų: jis buvo tuščias.

Iš karto praradusi jėgas ji taip ir atsisėdo ant grindų, o flakonas iškrito jai iš rankų ir nuriedėjo grindų plytelėmis.

- Kaip tai galėjo atsitikti? - murmėjo ji. - Kodėl jis tuščias?

- Sakykite gi pagaliau, kas jame buvo? - paklausė Leonarda, kurią išgąsdino jaunosios moters blyškumas ir ašaros akyse.

- Na... vaistai, kuriuos man davė Demetrijas tam atvejui, jeigu...

- Vaistai? Vadinasi, ten buvo vaistai? - ištarė drebantis Chatun balsas. - Dieve mano, o aš maniau, kad nuodai!

Raudodama jaunoji totorė papasakojo, kaip tvarkydama savo ponios daiktus rado flakonėlį. Kvapas jai pasirodė įtartinas ir ji davė kelis lašus skysčio katei. Katė beveik iš karto nudvėsė, todėl Chatun ir pamanė, kad Fjora įsigijo flakoną sunkioms dienoms, kad prireikus galėtų greitai suvesti sąskaitas su gyvenimu, ir ji išpylė flakono turinį lauk...

- Aš negalėjau susitaikyti su mintimi, kad tu panorėtum mirti, - kartojo ji, nesąmoningai spausdama prie savęs kūdikį, kuris ėmė garsiai rėkti. - Katė nugaišo, tu supranti?

Fjora neturėjo jėgų pykti, ir tik tylėdama žiūrėjo priešais save. O ir už ką pykti? Vargšė ištikimoji Chatun taip pasielgė iš geriausių norų! Tuo tarpu Leonardos reakcija buvo gana audringa. Ji paėmė berniuką iš Chatun rankų ir padavė jį į triukšmą atbėgusiai Peronelei, paskui uždarė duris, priėjo prie Fjoros ir, padėjusi atsistoti, privedė prie lovos.

- Aš noriu žinoti, - tvirtai tarė ji, - kas buvo tame nelemtame flakone, kad taip puolei prie jo, net nenusiavusi batų?

Fjora pakėlė į ją bereikšmį žvilgsnį.

- Tai, ką turėjau nedelsdama išgerti, pajutusi tam tikrus simptomus. Demetrijas tvirtino, kad negalima nė trupučio delsti...

- Bet kokie simptomai?

- Nėštumo. Aš nėščia, Leonarda. Laukiu kūdikio nuo Lorenso! O Filipas gali pasirodyti čia bet kurią dieną!

- Jūs tuo tikra? - išsigandusi sušnibždėjo Leonarda, o Chatun raudojimai dvigubai pagarsėjo.

- Deja, nėra jokių abejonių. Tai prasidėjo per mūsų paskutinį... susitikimą, liepos mėnesį. Taigi daugiau kaip du mėnesiai.

Ir ji papasakojo, kaip paskutinę naktį, praleistą "Didžiajame priore", ji atsikėlė atsigerti vandens, bet netikėtai užėjęs pykinimo priepuolis partiesė ją atgal į lovą, širdis ėmė daužytis, kaktą išpylė šaltas prakaitas. Tada ji nusprendė, kad per daug prisivalgė vakarienės, ir liovėsi jaudintis, o kai blogumas praėjo, vėl užmigo. Bet anksti ryte viskas pasikartojo ir tai privertė ją suskaičiuoti dienas, kuriomis pastaruoju metu visai užmiršo rūpintis. Ir staiga jai viskas paaiškėjo. Iš čia ir skubėjimas, taip nustebinęs Duglą Mortimerą. Blogumas užeidavo Fjorai visą kelią, ir vienintelė jos viltis buvo flakonas, paliktas Demetrijo.

- Nežinau, ar verta apgailestauti, kad Chatun viską iš jo išpylė?- suniurzgėjo Leonarda. - Katė juk nustipo!

- Ar tik nemanote, jog Demetrijas norėjo mane nunuodyti? - pasipiktino Fjora. - Jis mane įspėjo: dvi dienas baisiai kankinsiuos, o paskui viskas praeis.

- Tai juk jis taip sakė! Senasis burtininkas galėjo ir apsirikti! O aš manau, kad dera padėkoti Viešpačiui. Be to, gal problema išsispręs savaime!

- Nesuprantu kaip?

- Turiu omeny, kiek laiko jūs šuoliavote ant arklio, reikia stebėtis, kad iki šiol nieko neatsitiko. Palauksim dar keletą dienų.

Bet praėjo savaitė, ir viskas liko kaip buvę. Rytais Fjorą pykindavo, ir visą dieną ji negalėdavo suvalgyti nė trupinėlio, todėl Leonarda ėmėsi ją prižiūrėti. Žinoma, jeigu Fjora ims greitai taisytis, tai jos būklė taps atkivaizdi daug anksčiau, negu tai numatyta gamtos. Bet Leonarda ir neketino mėginti kaip nors nutraukti nėštumą ir įžiūrėjo Chatun poelgyje Dievo valią. Jeigu šis kūdikis išlaikė beprotišką savo motinos šuoliavimą, jis atlaikys viską. Be to, jo gyslose teka kilmingas Medičių kraujas!

- Esu tikra, kad kūdikio tėvas, kai to reikės, pasirūpins jo ateitimi, - pridūrė Leonarda.

- Bet man kelia nerimą toli gražu ne ateitis, o dabartis... Aš neįstengsiu ilgai slėpti savo būklės, ypač nuo savųjų. Man terūpi viena: kas bus, jeigu Filipas nuspręs sugrįžti ir ras mane storą kaip telingą karvę. Jis tiesiog gali mane užmušti, o kad išeis ir daugiau niekad negrįš - tai jau aišku!

Situacija reikalavo ilgų apmąstymų. Viską slėpti reiks tik keletą mėnesių, o kas bus po gimdymo, Leonarda jau sugalvojo: gerieji Nardi, Anjela ir Anjolas, žinoma, neatsisakys priimti savo namuose Fjorą tokiu kritišku momentu. Galbūt, neturėdami vaikų, jie pasiliks kūdikį sau.

- Tiesą apie vaiko tėvą mes atskleisim tik jiems, o visiems kitiems ir ponui Filipui, jei jis pasirodys, reikia sugalvoti kitą versiją!

- Kokią būtent?

- Stengiuosi sugalvoti. Reikia, kad tai atrodytų ne kaip gėda, o kaip nelaimė...

Chatun, rodos, sugalvojo išeitį.

- Turint omeny tai, ką jūs iškentėjote Italijoje, tiesiog stebuklas, kad nebuvote išprievartauta šimtą sykių!..

- Būtent! - iškilmingai sušuko Leonarda. - Kai vyko ta sumaištis Florencijoje, jus pagrobė vyriškis ir privertė gyventi su juo...

Fjora nusijuokė:

- Lyg nežinote, kokie ilgi žmonių liežuviai! Manęs čia nebuvo apie metus, o prieš tris savaites vėl iš čia išvykau. Jeigu žmonės sužinos, jog aš nėščia, vaiko tėvu laikys Mortimerą. Nepamirškite, būtent su juo aš grįžau iš Italijos. O jis man per daug brangus, kad užkraučiau tokią naštą! Filipas iš karto iškviestų jį į mirtiną dvikovą... o vieno iš jų mirtis visą gyvenimą slėgtų mano sąžinę...

- O ką jūs pati siūlote? - įskaudinta paklausė Leonarda.

- Išvažiuosiu dar prieš žiemą į Paryžių neva tvarkyti savo reikalų ir rimtai pasikalbėsiu apie viską su Anjolu. Paryžiuje galiu ir susirgti. Žiemos ten šaltos...

- O jeigu sugrįš mesiras Filipas?

- Tada... pasakysite jam, kur mane galima rasti, ir tegul bus Dievo valia. Bet norėčiau, kad šiuo atveju mane kas nors įspėtų. Pavyzdžiui, Floranas, jeigu jis išmoko joti škotiškai.

- O, jis sėdi balne kaip tikras riteris, - sušuko Chatun. - O čia jūsų nauja kelionė niekam nepasirodys įtartina? Kad moteris, taip seniai nesišildžiusi prie savo namų židinio...

- Dar labiau jie nustebtų matydami, kaip auga mano pilvas! Vienam mėnesiui lieku čia, o paskui vykstu į Paryžių! Ar galite dar ką nors pridurti?

- Nieko, - tvirtai atsakė Leonarda. - Viskas puikiai sumanyta, tik...

- Kas?

- Aš vykstu su jumis. Negali būti ir kalbos, kad gimdytumėte be manęs! Be to, reikės, kad kas nors jumis rūpintųsi, o kas tai padarys geriau už mane!

- O aš! - nusivylusi šūktelėjo Chatun. - Aš lieku čia?

- Tikiuosi, kad mano mažasis Filipas tau neleis nuobodžiauti. O gal tu nenori jo daugiau prižiūrėti? - tiesiai paklausė Fjora. - Negaliu gi aš pasiimti visų, kai laukia tas balandžio įvykis. O tai, kad su manim vyksta Leonarda - savaime suprantamas dalykas!

Kaip ir anksčiau, kai dar buvo vergė, Chatun puolė prieš ją ant kelių, o paskui sukniubo.

- Atleisk man! Aš padariau didelę klaidą, dėl kurios tu papuolei į tokią bėdą, todėl neturiu jokios teisės prašyti tavo malonės! Bet tu žinai, kaip aš prie tavęs prisirišusi!

- Žinau, - atsakė Fjora jau atlaidžiau, bet širdies gilumoje jautė, kad neturi jokios teisės imti su savimi pustuzinio žmonių ir apkrauti Nardi. - Oficialiai tai dalykinė kelionė, ir tokiu atveju niekas nesiveža su savimi visų namų. O jeigu tu nenori prižiūrėti mano sūnaus, aš išsikviesiu Marseliną... O ten man iš tavęs jokios naudos!

Chatun į ją pakėlė ašarų sklidinas akis.

- Tu teisi. Bet kaip aš norėčiau pasižiūrėti į tą vaikutį, kai jis gims!

- Va tai tau! - įsiterpė ir Leonarda. - Šitas jos potraukis vaikams mums gali atnešti daug nemalonumų! Kvailute, argi tau neužtenka vieno Filipo?

- Jis jau visas vyras, - atsiduso totorė, - ir jį nelengva suvaldyti, o tas kūdikėlis...

Fjora suėmė merginos pečius ir atgręžė jos veidą tiesiai į save.

- Tu turi suprasti: apie kitą vaiką negali būti nė kalbos, antraip ko gi man išvažiuoti? Išmesk tai iš

galvos, supratai? Jeigu viskas bus taip, kaip mano sugalvota, tu jo nepamatysi niekada!

- Niekada?

- Niekada. Man reikės pasirinkti: jis arba vyras, o Filipo aš neatsisakysiu nė už ką! Jeigu tu manai, kad nesugebėsi padaryti, ko iš tavęs reikalauju, tai taip ir sakyk!

- Ir ką tu tada darytum? - susirūpino totorė.

- Aš nusiųsčiau tave pas Demetriją. Tu grįžtum į vilą Fjezolėje, o mano vaiku pasirūpintų Peronelė. Ir apskritai, man atrodo, tai pats geriausias sprendimas. Nuo šiol tu laisva, visiškai laisva, gali ištekėti ir turėti savo vaikų! Ar nori grįžti į Florenciją?

Juodose totorės akyse šmėstelėjo kažkas panašaus į siaubą.

- Ne ne! Aš nenoriu su tavimi išsiskirti! Aš liksiu čia, kitaip net ir negalvok! Bet prašau tavęs, nebūk ten labai ilgai!

- Ji taip ir liks visą laiką kūdikis, - pasakė kiek vėliau Leonarda. - Gyvenimas ją lepino ir ji nepasirengė sunkumams...

- Nereikia taip! Juk ir jai buvo sunkių laikų!

- Bet jie taip greitai praėjo. Ji yra laimės kūdikis, tik kad neteikia tam reikšmės. Šešiolikos metų - Beltramio rūmuose, o tiesiai iš ten - į švelniai mylinčio vyro glėbį. Tiesa, po jo mirties ją pardavė, bet ir vėlgi - kam? Kilmingai damai, kurios namuose jai gyventi beveik taip pat gera, kaip ir pas jus, bet ji vis tiek nenurimsta ir susiradusi jus atvažiuoja čia. Čia, kur Peronelė lepina ją kaip savo dukterį, ir išeina taip, kad ji gyvena kaip tikroje savo šeimoje! O dabar girdėjote? Mūsų Filipas, apie kurį, pasak jūsų, ji tiek svajojo, pasidarė jai per sunkus, ir ji nori naujo vaiko! Mažyliai ir kačiukai - štai kas jai labiausiai tinka. Ji nuo vienos tik minties apie būsimą kūdikį pameta galvą, ir stato ant kortos viską, ką mes su tokiu vargu pasiekėme.

- Tai ką jūs man siūlote daryti? Neužmušiu juk aš jos?

- Žinoma ne, bet jeigu tik jūs sutiktumėte, aš jai įvaryčiau tokią baimę, kad ji užsičiaups visam laikui, tik patariu man netrukdyti.

- Jeigu ji pasakys bent vieną žodį, aš ją bematant išsiųsiu į Florenciją, ji tai žino!

- Bet nieko neatsitiks, jeigu dar kartą tai pakartosite! Reikės jai įkalti į galvą, kad jeigu tik jinai ims kalbėti, ją tučtuojau išvarys. Čia apie ją rėžia sparną keletas vaikinų, ir jai tai, žinoma, malonu. Vertėtų kuriam jų šitą kvailutę suvilioti - nežinia ką ji naktį jam pričiulbėtų! Ji turi tokį temperamentą, kad jūs ir sapnuoti nesapnavote!

Fjora nesileido į kalbas apie tai, kas jai šituo klausimu buvo žinoma. Jai akyse vėl kaip gyva stojosi Chatun, klūpanti ant kelių priešais Pipą ir besiraitanti nuo šitos sąvadautojos glamonių. O rytą Chatun pabėgo su žmogumi, su kuriuo buvo suvesta vien todėl, kad jis sugebėjo įkvėpti jai meilę!

Visa tai atrodė nelabai įtikinama.

- Reikia, - nusprendė Leonarda, - įsakyti Floranui ir Etjenui ją kuo akyliau stebėti. Jos žinomos paslaptys per daug svarbios, kad galima būtų jas kam nors patikėti pirmąją meilės naktį.

Fjora nieko neatsakė. Ji mylėjo Chatun ir ja visiškai pasitikėjo, ir gailėtis dėl to jai dar nebuvo tekę. Bet Leonarda, kad ir ne ką prasčiau ją pažinojo, dar turėjo ir nugyventų metų išugdytą išmintį, kuri jai sakė, kad kiekvienos žmogiškos būtybės galimybės yra ribotos.

Bet Leonarda nieko nenumanė apie tai, kas vyko tą naktį namuose. Paguldžiusi mažąjį Filipą, Chatun atsisakė vakarienės skųsdamasi širdimi. Ji sėdėjo ant lovos ir graudžiai verkė. Pajutusi, kad namuose viskas nurimę, ji atsikėlė, nusivilko suknelę ir su vienais apatiniais išėjo iš kambario. Be jokios žvakės ji laiptais kilo į trečiąjį

aukštą, mat Chatun puikiai matydavo tamsoje, kaip katė. Basomis kojomis ji nutipeno prie durų, už kurių miegojo Floranas. Pro apačią švysčiojo šviesos ruoželis, bet kai Chatun jas atvėrė, tai pasirodė, kad vaikinas miegojo prisidengęs veidą knyga. Atsargiai priėjusi ji padėjo knygą į vietą, po to nusivilko marškinius ir kurį laiką žiūrėjo į miegantįjį. Jis palaimingai pro miegus šypsojosi, ir tai Chatun priminė jos pačios negandas. Ji prapliupo dar viena ašarų liūtimi ir atklojus antklodę šmurkštelėjo į lovą. Ji aistringai prigludo prie jaunuolio kūno, stipriai jį apsivijo rankomis ir kojomis ir ėmė pašėlusiai bučiuoti jo veidą ir kaklą. Prižadintas šito netikėto išpuolio, Floranas išsigandęs žiūrėjo į merginą ir bandė, kad ir nelabai ryžtingai, išsivaduoti.

- Kodėl tu man nesakei, kad šiandien ateisi? Aš visai tavęs nelaukiau...

- Tylėk! Prašau tavęs, tylėk ir mylėk mane! Tai būtina! Glamonėk mane, aš tavo!

Iš šlapio jos veido ir lūpų Floranas suprato, jog ji verkė.

- Kas gi tave nuskriaudė? Ko tu verki?

- Ji... ji vėl nori išvažiuoti! Ji vėl mane palieka!

- Kas gi?

- Kas gi daugiau! Fjora, mylima mano šeimininkė! Ji pati žadėjo daugiau niekada su manimi nesiskirti, o dabar ir vėl palieka! Ir pasiima su savim šitą bjaurybę Leonardą!

- O kur? Kur ji susiruošė išvykti, juk tuoj prasidės blogasis metų laikas!

- Į Paryžių, pas kažkokius man nepažįstamus žmones. Ir ilgam.

- Aš juos pažįstu, tai geriausi jos draugai! Be to, Anjolas Nardi tvarko jos reikalus. Bet ko jai ten dabar prireikė?

Jaunosios moters akyse pasirodė išgąstis. Ji buvo ties pačia paskutine riba, kurią peržengus gali tekti brangiai sumokėti.

- Šito tau nepasakysiu, nes už tai galiu netekti galvos. Tu mane tik mylėk, maldauju! Reikia, kad nors kas mane mylėtų, duotų man nors lašelį džiaugsmo, nes puikioji Fjora daugiau savo vergės nemyli!

- Iš kur tu žinai? - pasipiktino Floranas. - Juk jeigu ji išvyksta į Paryžių, tai dar nereiškia, kad ji išsiskiria su tavim visam laikui. Tu liksi čia ir saugosi mūsų mažąjį velniūkštį, ir kas gi čia blogo? Ne tokia jau tu ir nelaiminga!

Ir Floranas ėmėsi įrodinėti Chatun, kaip labai ji jam reikalinga. Po kiek laiko ji jau murkė kaip kačiukas, ir jos ašaros jau buvo išdžiūvusios. Nedidelis kambarys prisipildė atodūsių ir dejonių, prie kurių jo sienos jau seniai buvo pripratusios.

O prasidėjo tai praslinkus trims dienoms po paskutinės Fjoros ir Mortimero išvykos. Floranas, tą dieną daržinėje kraunantis žiemai šieną, pamatė prie jo besiartinančią Chatun. Tai buvo viena iš tų šiltų rudens dienų, kai oda nuo karštos saulės būna sudrėkusi ir nesinori nieko daryti. Dėliodamas kvepiančias šieno kauges, jaunuolis pagalvojo, - gal dėl to, kad per pusryčius buvo išgėręs kiek daugiau nei įprasta vyno, - kad neblogai būtų pasivolioti su mergina ant šieno, juo labiau kad jos toks dailus ir gaivus kūnas.

Chatun buvo apsivilkusi žydra suknele, kurios kaspinai netampriai veržė liemenį, tad buvo matyti jos patrauklūs apvalumai. Ji nešėsi ąsotį vandens, kurio ką tik buvo pasisėmusi iš šulinio, ir lašai dar krito nuo jo į nesutryptą žemę. Nė žodžio nesakiusi, ji davė jaunuoliui atsigerti, o paskui paėmė jo ranką ir prisidėjo, lyg tai būtų pats paprasčiausias pasaulyje dalykas, ją sau prie stangrios krūties. Čia jo ranka ir pasiliko.

- Chatun gali atgaivinti tave ir kitaip, - sušnibždėjo ji. - Kas gali būti nuostabiau - per tokį karštį mylėtis! Ach, kaip kvepia šienas!

Nepraėjo ir minutė, kai jie, abu pusnuogiai, nugrimzdo į minkštą kvepiantį šieną. Mažosios totorės dramblio kaulo spalvos oda buvo švelni kaip šilkas, be to, ji dar apdairiai buvo pasikvėpinusi lašeliu savo šeimininkės kvepalų, todėl buvęs bankininko mokinys užmerkęs akis galėjo įsivaizduoti, kad turi puikiąją Fjorą, kurią taip skausmingai ir beviltiškai buvo įsimylėjęs. Todėl šita akimirka jam pasirodė dieviškai saldi.

Nuo to karto beveik kasnakt - jei tik mažajam Filipui nereikėjo Chatun globos - jaunoji pora užsisklęsdavo vaikino kambarėlyje ir atsiduodavo aistringiems meilės žaidimams, iš kurių kas kartą išgaudavo vis daugiau malonumo. Chatun žinojo, kad Fjora nemylėjo jo iš tikrųjų, jis gi žinojo, kad apie jo santykius su Fjora negali būti nė kalbos, bet vieno ir kito meilė jai kažkokiu būdu jaunuolius artino. Floranas buvo jaunas, gerai sudėtas ir aistringos prigimties. Chatun meilė irgi buvo tam tikras instinktas, kaip ir daugumai Azijos moterų. Suteikdama vyrui didžiulį pasitenkinimą, ji ir pati patirdavo ne mažesnį malonumą, kadangi iš savo vyro, Romos gydytojo, buvo gavusi geras meilės pamokas. Jaunasis paryžietis nekaltybę buvo praradęs pas Sen Meri kvartalo prostitutę, paskui buvo keletas atsitiktinių ryšių su kaimo merginomis šiltais vakarais ant Luaros kranto, o su mažyte totore jam atsivėrė ištisas neįsivaizduojamų malonumų pasaulis. Jis darė su ja tai, ko anksčiau net nežinojo esant, ir todėl jai jautė naivų dėkingumą. Chatun dėka Floranas save laikė vienu iš tų vyriškių, kurie, dosniai apdovanoti gamtos, galėtų būti karalienės meilužiais.

- Tu tikras velniūkštis, - kartais sakydavo jis, - bet tave taip malonu mylėti!

Po audringos nakties svarbiausia būdavo viską paslėpti nuo trumparegių madam Leonardos akių arba supratingo tėtušio Etjeno žvilgsnio. Tokiu atveju Floranas nuo pat ankstaus ryto eidavo maudytis į Luarą, bet jis suprato, kad atėjus žiemai reikės sugalvoti ką nors naujo. Tiesa, naktys tada bus kur kas ilgesnės, o ūkio darbai neatims tiek daug jėgų.

Bet šį kartą viskas truko neilgai, o Chatun nesiliovė verkusi, galvą pasidėjusi ant vaikino peties. Nors ir padarė viską, ką galėjo, kad palengvintų savo draugužės širdgėlą, vaikinas širdies gilumoje turėjo prisipažinti, kad jis sunerimęs nė kiek ne mažiau. Ko Fjora su Leonarda vyksta pas Nardi, ypač jeigu ruošiasi likti ten keletą savaičių ar net mėnesių? Bet pro nerimą švystelėjo ir vilties spindulėlis: šitas prakeiktas škotas turbūt neturės laiko lydėti damą, ir tai teikė Floranui galimybę užimti jo vietą. Griežto mokytojo Arčio Erlio vadovaujamas, jis darė didžiulę jodinėjimo pažangą, todėl nebuvo jokio reikalo ir toliau laikyti jį prie namų.

Jis ėmė atsargiai žadinti Chatun, kad išeitų, ir staiga pajuto lyg ir sąžinės graužimą, kad visai nesiruošia liūdėti, jeigu likimas su ja išskirtų daugybei dienų ir naktų. Dabar, kai ji vėl ėmė verkti, jaunuolis metė jai nepatenkintas:

- Tu turbūt ruošiesi raudoti čia iki pat Naujųjų metų? Žinoma, nemalonu, kad dona Fjora išvyksta, bet būk tikra, kad tam yra kažkokia svarbi priežastis! Nedaryk sau gyvenimo sudėtingesnio, negu jis yra. Ji dar sugrįš!

- Taip... tu teisus, žinoma, paskui pamatysim...

Pakėlusi nuo žemės savo marškinius, Chatun mechaniškai juos apsivilko ir pranyko tarpdury. Floranas iš karto atsigulė ir pabandė užmigti, kadangi naktis jau ėjo į pabaigą.

Bet ramybės jam nedavė Chatun žodžiai, ir jis stengėsi išsiaiškinti jų prasmę. Nusikamavęs jis taip įmigo, kad neišgirdo gaidžių giedojimo ir visą rytą pramiegojo. Tik

kai Etjenas ištraukė jį iš lovos, jis ėmė susivokti kur esąs.

Šioje realybėje nebuvo nieko gero. Fjoros veidas buvo apsiniaukęs, ji su niekuo nekalbėjo. Buvo išbalusi ir atrodė išvargusi. Be to, visą laiką lijo lietus, diena buvo pilka ir niūri. O kai po pietų atėjęs pažas pranešė, kad ją nori matyti karalius, ji šitą kvietimą sutiko be jokio džiaugsmo. Floranas, priešingai, buvo kaip ant sparnų, nes Fjora liepė jam būti pasiruošusiam lydėti, pakinkyti mulus ir laukti, kol ji persivilks suknelę.

Fjora su Liudviku XI susitiko jo dideliame, erdviame kambaryje, išmuštame apmušalais su medžioklės scenomis, kur apie dvi dešimtis įvairių veislių šunų atrodė kaip margaspalvės salelės. Prancūzijos karalius sėdėjo aukštame raižytame krėsle, pritrauktame prie masyvaus balto akmens židinio, kuriame liepsnojo visas medžio rąstigalis, ir atrodė kažkoks surukęs. Jautrus šalčiui iš prigimties, jis buvo šiltai apsitaisęs kaip viduržiemy, - storas drapo apsiaustas, pamuštas bebro kailiu, ant galvos tokio pat kailio kepuraitė, užtraukta ant ausų. Jo mylimas kurtas Mielas Draugas tupėjo šalia ir kaišiojo dailų snukutį gaudydamas biskvito gabalėlius, kuriuos jam paslaugiai mėtė ploni karališki pirštai, kurie, ko gero, buvo vienintelis gražus šio žmogaus akcentas. Židinio liepsnos atšvaituose šuns antkaklio rubinai žėrėjo lyg degantys angliukai.

Netoli karaliaus krėslo stovėjo žmogus ir, palinkęs į priekį, dėmesingai klausė, stengdamasis nepraleisti nė vieno žodžio. Fjora pamačiusi jį sudrebėjo. Tik vieną kartą gyvenime ji buvo mačiusi šitą atkarų veidą, tiesius, trumpai kirptus plaukus ir jūros bangos spalvos akis, bet iš karto pažino šį žmogų ir prisiminė, kaip jis nei iš šio, nei iš to, be menkiausios priežasties pasamdė žmogžudžius ir pasiuntė juos į Lošo mišką. Tai buvo Olivjė le Denas, kirpėjas ir karaliaus patikėtinis. Viena buvo aišku tikrai: karalius jautė jam prielankumą, ir kad

ir kaip norėdama Fjora nebūtų galėjusi viešai apkaltinti Olivjė ketinimu nužudyti.

Kad nesusitiktų šito įkyraus primerktų akių žvilgsnio, ji žemai nusilenkė ir pritūpė, laukdama, kad karalius padėtų atsikelti. Tai jis tuoj pat ir padarė.

- Eikite čionai, madam de Selonžė! Mudu turime apie ką pasikalbėti. Palikite mus vienus, Olivjė!

Barzdaskutys išėjo su nepatenkinta veido išraiška, o Fjora atsisėdo į karaliaus nurodytą krėslą kitoje židinio pusėje. Ji būtų galėjusi prisiekti, kad už durų kažkas klausosi, bet nusprendė daugiau apie tai negalvoti ir tylėdama sėdėjo, nes pirmas turėjo prabilti karalius. Bet šis pokalbio pradėti neskubėjo, ir ji ėmė patyliukais jį apžiūrinėti. Atrodė jis gana prastai. Ilga nusmailėjusi nosis tapo dar plonesnė, prakaulus su stambiais žandikauliais veidas buvo pageltęs, lyg aptemptas senu pergamentu, o nervinis tikas burnos kampučiuose suteikė jo veidui įtarumo.

Ji žinojo, kad jis skundėsi bloga kraujo apytaka ir kraujagyslių susiaurėjimu, tad pagalvojo, kad paskutinioji sveikatos krizė ir bus palikusi jo veide tokius ryškius pakitimus. Ji nebūtų galėjusi netgi tvirtinti, kad karalius nejautė skausmo persėsdamas nuo vienos pagalvėlės krėsle ant kitos. Ir tikrai sudirgęs karalius tarė:

- Po šimts perkūnų, kurgi tas galvijas?

- Kas, pone?

- Taigi Bizantijos gydytojas... Kuo ten jis vardu? Ak taip - Laskaris! Demetrijas Laskaris! Judu lyg ir artimi draugai su juo?

- Taip, pone!

- Tada jūs turėtumėte žinoti, kur jis. Aš taip ir nesupratau, kodėl jis pas mane negrįžo po Nansi puolimo. Jeigu jau hercogas Karolis numirė, keršyti nebeliko kam, o Renė Lotaringiečiui jis nereikalingas. Nesuprantu! Gal jis nebenori daugiau man tarnauti?

- Tegu karalius taip negalvoja, Demetrijui tarnyba patiko, bet... mudu susipykome, ir jis teikėsi grįžti į Florenciją. Jis ten yra ir dabar.

- O kaipgi aš?

- Jis kuo nuoširdžiausiai manė, kad karaliui jau nereikalingas. Demetrijas yra per daug kuklus.

- Jis? - išsiviepė Liudvikas XI. - Jis pasipūtęs kaip povas! Bet kuriuo atveju jis pasielgė neteisingai. Juk sergu aš, o ne jis. Jeigu žinote, kur jis, parašykite jam, kad sugrįžtų! Laiškas bus pristatytas mano paštu.

- Pone, aš prašiau jo vykti kartu su manimi, bet jis jau senas ir ilga kelionė jį gąsdina. Gal ir dėl to, kad labai daug ko jis jau yra matęs. Be to, dar užeina blogi orai... Jo amžiuje...

- Nieko sau! Prancūzijos karalius tegul sau kankinasi arba miršta, o jis tuo laiku šildysis saulutėje! Na gerai, parašykite jam, kad atsiųstų man savo stebuklingojo tepalo. Aš pasiųsiu jo pargabenti pavasarį. O dabar pakalbėkim apie jus. Nagi, kaip jums sekėsi pašokinėti su mano škotišku mulu?

- Karalius iš tikrųjų mano, kad žodis "pašokinėti" čia labiausiai tinka? O mes kartu sukorėme ilgą ir varginančią kelionę ir...

- Gerai jau, gerai! Pasiimu tą žodį atgal! Atleiskite man, dona Fjora! Tiesiog mano prasta nuotaika.

Toliau, tarsi kalbėdamas pats su savimi, jis aiškino, kad tarp Marijos Burgundės, Maksimiliano ir jo, karaliaus Liudviko XI, susiklostė gana painūs santykiai, mat karalius Eduardas reikalauja, kad būtų įvykdytas vienas iš sutarties punktų dėl jo dukters Elžbietos ir įpėdinio santuokos.

- Šita žiurkė nori atsiųsti mums savo dukterį, o tuo pačiu gauti ir šešiasdešimt tūkstančių livrų, kuriuos aš atseit turiu per metus sumokėti už šitos princesės ranką! O jeigu ji man nereikalinga? Be to, mano sūnui viso labo aštuoneri, ir vedyboms jis dar per jaunas. Aš turiu kaip nors nuraminti Eduardą.

- Ir... karalius jau rado būdą?

- Laikas! Vien tik laikas! Be to, Londone aš turiu pasiuntinį, Marinjį, labai mitrų vyruką. Jeigu mes dviese sumanytume karalių Eduardą apgauti, tai sutrukdyti mums neįstengtų nė pats šėtonas. Negana to, jis yra vedęs nelabai aukštos kilmės merginą, o po jo sostu bando pasiknisti jo brolis Glosteris*, todėl jo sostas laikosi ne taip tvirtai, kaip jam atrodo... Bet kaip čia išėjo, kad mes prašnekom apie politiką? Atrodo, mudu kalbėjomės apie jūsų išvyką į Vilnevą sent Andrė? Reikalai, atrodo, susiklostė taip, kad grafas de Selonžė pabėgo iš pilies ir rado prieglobstį vienuolyne?

- Taip, pone. Mortimeras turėjo jums apie tai papasakoti.

- Taip. Ir Filipas pasinaudojo šventųjų vietų lankymu, kad paspruktų nuo šventųjų tėvų? Tai, mano nuomone, rodo, kad atmintį jis prarado ne visiškai, kaip kai kas manė.

- Pone! - apsiniaukė Fjora. - Mano vyras negalėjo taip pasielgti!

- O kodėl gi ne? Vilnevas yra mūsų, todėl jis negalėjo jaustis saugus!

- Bet vienuolynas - tai vieta, kur žmonės paprastai randa sau slėptuvę.

- Taip tai taip, bet jūs dar visai vaikas ir nežinote, kokios nepatikimos pasirodo tokios slėptuvės, kai kalba pasisuka apie konkrečius interesus! Jūsų vyras protingas žmogus. Bet man nesuprantama, kaip jūs, pabuvojusi Romoje, galėjote likti tokia naivi?

Fjora pajuto, kad ima rausti, ir ėmė glamžyti nosinaitę, kurią išsitraukė iš suknelės rankovės. Karalius nepadarė jokių užuominų apie kardinolą dela Roverę ir, matyt, nežinojo, į kokią tragišką istoriją tas buvo ją įvėlęs.

---

* Būsimasis karalius Ričardas III.

Pokalbis nutrūko, ir buvo girdėti tik malkų spragsėjimas židinyje. Liudvikas XI glostė savo mylimo šuns galvą ir ant stalo ieškojo kokio nors skanėsto vienam iš spanielių, kuris jau bindzeno artyn.

- Šunys - tai geriausi ir ištikimiausi žmogaus draugai. Juo labiau karaliaus, - atsiduso jis. - Sakykite, o kur, jūsų nuomone, galėjo dingti mesiras de Selonžė? Mano manymu, jūs ne taip ilgai ieškojote jo Vilnevo apylinkėse?

- Žinojau, kad tai neturi prasmės, ir tikėjausi... tikiuosi ir dabar, kad jis prisimins, jog aš esu šalia karaliaus, jeigu tik nenusprendė pasitraukti labai toli.

Pasisukęs Liudvikas XI paėmė nuo netoliese stovinčio stalo kažkokį laišką, ir iš perpus padalinto antspaudo buvo matyti, kad jis jau perskaitytas.

- Viena aišku: Venecijoje jo nebuvo. Pats dožas rašo, kad panašaus į jį mieste pastebėta nebuvo. Tarp tų, kurie su jo šventenybės laivais išvyko kariauti su turkais, jo irgi nėra, o ir pats sąrašas labai neilgas.

- Gerai, - atsiduso Fjora, - aš dėkoju karaliui už viską, ką jis teikėsi sau užsikrauti...

- Dėl Dievo meilės! Meskite šalin tuščius žodžius, brangioji! Man irgi norisi kuo greičiau susirasti šitą drumstėją ramybės, kurią su tokiu vargu Karolis Ambuazietis daro Burgundijoje...

- Tai ką, ponas Kraonas Dižono jau nebevaldo?

- Tai geras tarnas, bet kvailas, o man reikia protingų žmonių. Trumpai sakant, mes ir vėl imsimės ieškoti jūsų vyro!

- Prašau, pone... nieko nereikia daryti!

Karaliaus akys, per visą pokalbį primerktos, dabar išsiplėtė.

- Jūs nenorite jo surasti?

- Ne, pone. Jeigu jūsų žmonės ir toliau jo ieškos, jis bandys pabėgti arba ką nors užmuš... Aš noriu... aš tikiuosi, kad jis ir pats pas mane ateis.

- Tokiu būdu jis jau turėtų būti grįžęs.

- Nebūtinai. Man atėjo mintis, kad, išvykęs iš Vilnevo, jis pasiliko kartu su šventų vietų lankytojais, kurie jam kažkada padėjo, patys to nežinodami.

- Jūs manote, kad jis su jais pasiekė Galiciją?

- Visai galimas dalykas. Piligrimo apsiaustas - geriausia bėglio priedanga! O ir kelias gana tolimas. Per tokį ilgą laiką viskas susitvarko savaime. Be to, jam reikia iš kažko gyventi, kiek prisimenu, jo kišenėje nebuvo likę nė vieno sū!

Atrodė, kad karalius nustojo jos klausytis. Jo akys stebėjo fantastišką nenustygstančios liepsnos šokį, o pats jis ėmė svarstyti balsu:

- Jeigu jis iš Vilnevo pasitraukė gegužį, tai turėtų jau sugrįžti, juo labiau kad nieko tokio neatsitiko...

- O kas galėjo atsitikti? - baimingai paklausė Fjora.

- Kelias į Sen Žaką ilgas, sunkus ir pavojingas. Ne visi, jį pasirinkę, grįžta gyvi ir sveiki. Manau, kad mes galime, kaip jūs ir norėjote, paieškas nutraukti. Vėl galėsime prašyti Dievo ir Mergelės Marijos, kad jis paklausytų sveiko proto ir laimingai grįžtų į namus!

Karaliaus balse nuskambėjo žodžiais neišsakytas grasinimas, ir jis Fjorą taip išgąsdino, kad ji net įsidrąsino paklausti:

- O jeigu ne? Ką jūs dar norėjote pasakyti, karaliau?

- O jeigu ne, tai aš prisiminsiu tik viena: jis maištininkas, ir niekas daugiau. O dabar, brangioji, palikite mane! Aš pavargau ir norėčiau truputį nusnūsti. Jūs neužmiršite apie mano laišką?

- Ar Demetrijui? Aš parašysiu jam, kai tik sugrįšiu.

- Ačiū... Šiandien maldoje aš prašysiu Dievo Motiną duoti jums nors truputėlį ramybės, nes labai jau ilgai ji jūsų neaplanko! Neišdrįstu ištarti žodį “laimė”, todėl kad laimė tokia trapi ir niekas negali tikrai pasakyti... kur ji yra...

Po valandos Fjora savo namuose jau rašė laišką Demetrijui ir išdėstė jame karaliaus prašymą. Baigus

rašyti, ji viską pabarstė smėliu, užantspaudavo ir pasišaukė Floraną, kad tas nuneštų jį į Plesi. Tada ji ėmėsi rašyti kitą laišką, adresuotą mesirui Anjolui Nardi, į Paryžių. Laiko gaišti jau nebuvo galima.

Vienuoliktas skyrius

Sustojimas Božansi

Lapkričio pabaigoje Fjora ir Leonarda Florano lydimos paliko Rabodjerą. Vaikinas neįstengė nuslėpti, koks jis laimingas. Argi nuostabu, aiškino jis per paskutinį pasimatymą iš pavydo net pabalusiai Chatun, kad jis džiaugiasi atsiradusia galimybe apkabinti savo tėvus? Ir jis kiek galėdamas skubino išvykos momentą - ir dėl įgrisusių jam švelnybių, ir kad nematytų ant slenksčio stovinčios Chatun, kuri, be galo nusiminusi, spaudė prie krūtinės mažąjį Filipą taip stipriai, kad šis išsigandęs ėmė muistytis ir rėkti. Teko į pagalbą ateiti Peronelei. Juodos merginos akys liepsnojo liūdesiu ir rūstybe, o ant savo mulo sėdinti Fjora paskutinius nurodymus davė džiaugsmingu balsu, lyg išjodama į linksmą kelionę.

Oficialus kelionės tikslas buvo Anjolo Nardi kvietimas į Paryžių itin svarbiu reikalu. Jausdamas neišvengiamą senatvės artėjimą, pirklys norėjo visus reikalus patikėti Frančesko Beltramio įpėdinei, o dėl šito reikėjo atvykti pačiai asmeniškai. Bet tai buvo melas, nes jaunosios moters interesais nuo šiol rūpinosi pats Lorensas Medičis. Iš tikrųjų Anjolas parašė Fjorai, kad jis pats, jo žmona Anjela ir visi namiškiai iš visos širdies nori tik vieno: priimti ją savo namuose, ir kiek galint ilgesniam laikui. Jie nežinojo tikrosios Fjoros noro atvykti į Paryžių priežasties.

Dėl savo patiklumo Peronelė ir Etjenas šitoje kelionėje neįžiūrėjo nieko ypatingo. Jie kuo nuoširdžiausiai mylėjo Fjorą ir manė, kad ji tiesiog pavirto paukšte keliauninke.

Jiems svarbu buvo tik tai, kad Fjora jais pasitiki ir kad jos dėka jie neturi jokių materialinių rūpesčių. Be to, su jais liko mažylis, ir jie galėjo susikurti sau malonią iliuziją, kad yra senelis ir senelė.

Fjora apgailestavo, kad negalėjo atsisveikinti su Duglu Mortimeru. Škotas, kurio paslaugas karalius vertino vis labiau, vykdė naują pavedimą. Todėl niekas, be karaliaus, nežinojo, kur jis dabar yra. O karaliui jaunoji moteris kelionės išvakarėse išsiuntė laišką, kuriame pranešė, kad išvyksta keletui dienų su reikalais. Ji puikiai pažinojo jo įtarumą, tad nesiryžo išvykti jo neperspėjus. Pasirūpinusi savo užnugariu, Fjora lengva širdimi per Tūrą, Ambuazą, Božansi ir Orleaną patraukė į Paryžių.

Kelionė buvo visai smagi, mat dėl Leonardos reikėjo joti gana lėtai. Ruduo tą metą pasitaikė šiltas, nors naktimis atvėsdavo ir lynodavo, dieną dar pakaitindavo saulutė, namų langai buvo atidarinėti, ir žmonės linksmai klegėjo.

Artėdama prie didžiųjų miestų, Fjora patyrė, kad jaučiasi jau visai kitaip, negu tris su puse metų atgal, kai ji tuo pačiu keliu jojo su Leonarda, Demetrijumi ir Estebanu. Po tragiškos tėvo mirties ir sunkių išmėginimų, kurie atėjo po to, jai buvo svarbu tik viena: susirasti priebėgą, vietą, kur jos niekas nepažįsta ir kur galėtų sukaupti jėgų naujam kovos etapui. Dabar ji turėjo puikią progą atidžiai ištyrinėti Paryžiaus apylinkes, kurios pasirodė nė kiek ne menkesnės už Luaros kraštovaizdį: įdirbtų laukų lygumos, vynuogynų kalvelės, žaliuojantys sodai ir vešlios ganyklos, miškai ir giraitės, naujai plytomis apmūrytos tvirtovės ir pilys, ramūs kaimeliai ir erdvūs vienuolynai. Miesto sienos atrodė lyg pajaunėjusios, nes Liudvikas XI didelį dėmesį skyrė gynybiniams įtvirtinimams ir restauraciniams darbams.

Virš Paryžiaus jau nebetvyrojo anglų grėsmė, gatvėse virė audringas gyvenimas, nebuvo girdėti kaustytų kareivių batų kaukšėjimo, viskas atrodė sodru, ryšku ir prabangu.

Išskyrus Sen Žako vartų ir tiltų sargybinius, keliautojai nesutiko nė vieno kariškio.

- Kaip gera, kai nėra karo! - pasakė Floranas, įniršio pilnomis akimis pažiūrėjęs į būrelį studentų, kurie pamatę Fjorą ėmė švilpti ir siųsti jai oro bučinius.

- Svarbiausia nepradėti, ir nustokite kreipti dėmesį į šituos jaunus išdykėlius! Be to, pasistenkite, kad mes jotume kuo greičiau! Aš taip nekantrauju pamatyti tuos tris bokštelius ant mesiro Nardi namo!

Jie nujojo per Didįjį tiltą su jo triukšmingais vandens malūno ratais, ir užpakaly liko siaubingas Didžiosios skerdyklos kvapas, kuris niekaip nesiderino su smagia nuotaika, kurios apimtos abi moterys artėjo prie savo kelionės tikslo. Čia niekas nebuvo pasikeitę: vėjuje siūbavo ta pati graži iškaba, ant stogų po senovei girgždėjo tie patys raudoni vėjarodžiai. Pro iki blizgesio nuplautų langų stiklus buvo matyti erdvūs kambariai, kuriuose tvyrojo šviežio vaško ir šiltos duonos kvapas, o parduotuvėje pirmame aukšte į storas knygas įsirėmę su plunksnomis rankose lūkuriavo uolūs tarnautojai. Bet kai atsiliepęs į Florano šūksnį į lauką išbėgo Anjolas Nardi, Fjorai suspaudė širdį. Vis toks pat įdegęs saulėje ir apvalutis, bet jau pražilęs, jis ėjo pasiramsčiuodamas lazdele, ir jaunosios moters akyse susitvenkė ašaros. Juk šita lazda, kad ir papuošta raižytu sidabriniu bumbulu, buvo karti pasekmė tų kankinimų, kuriuos Anjolui Nardi teko patirti dėl Fjoros, - deginimą ugnimi, kurią pasitelkė žiaurusis Montesekas, bandydamas išgauti jaunosios moters adresą. Jam dar pasisekė, kad gali vaikščioti! Todėl kai Fjora pribėgo jį išbučiuoti, jos skruostai buvo paplūdę ašaromis.

- Dona Fjora, tu verki? - sušuko jis. - Tai tau ir viešnia! O mes tokie laimingi, kad tu čia!

- Aš verkiu iš gėdos, mano drauge, ir iš gailesčio, kad tu tiek daug iškentėjai dėl manęs ir...

- Patylėk! Ne toks jau aš pasirodžiau narsus... Kai šitie niekšai ėmė kankinti mano Anjelą, neištvėriau... Jeigu jau kas turi prašyti atleidimo, tai tik aš.

- Gerai, daugiau apie tai nekalbėkim! Ačiū Dievui, Montesekas sumokėjo už visus savo nusikaltimus. Arba veikiau už tą nusikaltimą, kurį jis atsisakė daryti!

- Nesuprantu.

- Per praeitas Velykas, kai buvo paskutinysis Pacių sąmokslas, jis atsisakė susidoroti su Medičiu, bet jį vis tiek areštavo ir nukirto galvą.

- O, taip pasireiškia Dievo teisingumas! Dabar įeikite greičiau! Floranas pririš gyvulius arklidėje. Jam laikas prisiminti, kur ji yra, ir...

Staiga jį pertraukė džiaugsmingas rypavimas. Vis tokia pat apvalutė ir šviesiaplaukė Anjela su savo aksomine suknele išlėkė pro namo duris ir iš karto puolė ant kaklo Fjorai, karštai bučiavo ir žvelgė į ją ryškiai žydromis savo akimis, sklidinomis džiaugsmo ašarų. Paskui apkabino ir Leonardą.

- Tu norėjai pasirodyti čia be triukšmo, nepastebėta, tai žinok, kad šitai tau pavyko, - murmėjo Anjolas Nardi, žiūrėdamas į plačiai atvertus langus, pro kuriuos žvalgėsi kaimynai.

- O kas apie tai perspėjo? - atsikirto jo žmona. - Ir, be to, kam čia slėpti donos Fjoros pasirodymą, jeigu mes mylim ją kaip tikrą dukterį?

Vis dėlto ji nusiuntė visus namiškius atgal ir tarnaitės tuoj pat ėmėsi darbo. Joms buvo liepta paruošti kambarius ir šventinę vakarienę. Fjora ir Leonarda su malonumu apžiūrinėjo senus savo kambarius, o Floranas nuėjo į kontorą pasigirti savo naujomis pareigomis - tarnavimu įžymiai damai, elegantišku plono pilko audinio kostiumu ir plačiu voverės kailiu apvedžiotu apsiaustu. Tada jis išsiruošė pas saviškius: tėvą, pinigų keitėją Košė de Gošua, motiną ir seseris, tikėdamasis galbūt pas juos pernakvoti.

Po vakarienės Fjora atviraširdiškai papasakojo savo draugams apie viską, nesistengdama daryti kokių nors išvadų ar teisintis.

- Iš mudviejų su Leonarda laiškų jūs turbūt supratote, į kokią beprasmišką avantiūrą aš įsivėliau prieš atvykdama į Florenciją, kur pagaliau atsikvėpiau pilna krūtine, pajutau ramybę ir užuovėją ir buvau beveik laiminga, bet ten... aš pamilau Lorensą Medičį, ir jis taip pat mane pamilo. Neslėpsiu, man atsirado pagunda ten pasilikti, pasikvietus sūnų ir Leonardą. Žinoma, aš save laikiau našle, bet tegul iš gėdos prieš jus aš prasmegsiu skradžiai žemę, turiu prisipažinti, kad niekas nebūtų pasikeitę, jeigu ir būčiau žinojusi, jog mano vyras yra gyvas.

Fjora minutę patylėjo. Prieš prabildama vėl, ji pasitraukė toliau nuo degančio kandeliabro. Moteris numanė, kokie paiki gali pasirodyti jos žodžiai šitiems vienas kitam atsidavusiems ir ištikimiems sutuoktiniams. Anjolas ir Anjela nuoširdžiai ir ištikimai mylėjo vienas kitą, Anjela niekada ir nepagalvodavo apie jokį kitą vyrišką, išskyrus savo vyrą. Bet jų veiduose paniekos nebuvo nė žymės. Priešingai, Anjela jai nusišypsojo.

- Juk jūs visą gyvenimą pažįstate sinjorą Lorensą?

- Taip, visą gyvenimą.

- Tai jūs turbūt pamilote jį be jokios atodairos. Anjolas man visą laiką kartoja, kad tai ypatingas žmogus, o jo žavesys - beribis!

- Brangioji Anjela, jūs visada ieškote pateisinimo mano paklydimams, bet anksčiau aš Lorenso Medičio nemylėjau. Buvau įsimylėjusi jo brolį Džulianą. Tik sutikusi Filipą de Selonžė aš jį iš karto pamiršau. Jums sunku bus mane suprasti, bet ir būdama su Lorensu aš tebemylėjau Filipą de Selonžė, o kai iš mesiro Komino sužinojau, kad karalius jo pasigailėjo ir jis liko gyvas, mano vienintelis troškimas buvo jį susirasti...

Nuo kito stalo galo pasigirdo Anjolo balsas, ramus ir truputį duslus:

- Kas iš mūsų galėtų pasigirti, kad visą gyvenimą nugyveno nė kartą nepaslydęs? Tu pamirši monsinjorą Lorensą taip pat, kaip ir jo brolį?

- Ne. Tai neįmanoma, todėl ir atvažiavau paprašyti jūsų pagalbos... jeigu tik jūs manęs labai nesmerkiate.

Trumpam stojo tyla. Paskui Anjela pakilo, priėjo prie Fjoros ir iš už nugaros apkabino ją per pečius. Ji ramiai tarė:

- Man atrodo, Anjolai, tau vertėtų nueiti patikrinti, ar visos durys uždarytos.

Jis kilstelėjo antakius, nusišypsojo, paskui pasikėlė nuo kėdės ir išėjo. Pamažu nelygus jo žingsnių aidas nutilo. O Anjela, nenuimdama nuo Fjoros pečių rankų, šnibžtelėjo į ausį:

- Kada turi gimti kūdikis?

- Manau, balandį, bet, Anjela, nenorėčiau sudaryti jums sunkumų.

- Neišsigalvokite! Jokių sunkumų nebus. Jeigu jūsų vyras gyvas, apie kūdikį niekas neturi žinoti!

- Aš irgi taip manau, todėl ir išvažiavau, kol neatsirado akivaizdžių požymių...

- Jūs pasielgėt visiškai teisingai. Mūsų namas didelis..

- Ne, - trumpai paprieštaravo Leonarda. - Čia tai neįmanoma. Nejaugi užmiršote triukšmą, kuris kilo mums atvykus? Be to, čia sukinėjasi jūsų tarnai, kontoros darbuotojai. Nieko sau paslaptis! Mudvi norėjome jūsų paprašyti kuriam laikui atiduoti savo namą Siurene, kur man taip malonu buvo gydytis savo sulaužytą koją.

Anjela lėtai atsistojo ir nuėjo keletą žingsnių prie židinio ir atgal.

- Tai jums nemalonu? - paklausė Fjora.

- Màn nemalonu dėl jūsų. Tame name mes gyvename tik vasarą, o jūs norėtumėt ten išbūti žiemą, be to, šalia Sena...

- Židinių trauka gera, ir aš gana neblogai pažįstu namą ir jo ypatumus. Geresnės slėptuvės nerasime! Žinoma, apsigyventi ten turime be mažiausio triukšmo. Fjora tegul dedasi jūsų vyro pussesere iš Italijos arba giminaite, kurią ištiko bėda, o aš būsiu jos duenja. Ir man nebaisi nei namų ruoša, nei gimdymas.

- Jūs norite ten gyventi vienos?

- Žinoma, - atsakė Fjora. - Jaunasis Floranas man ištikimas, bet jis nieko nežino, tad bus geriau išsiųsti jį į Rabodjerą.

- Tai neįmanoma! - ryžtingai atsakė Anjela. - Kaip jau žinote, namas stovi atkampioje vietoje. Ten reikia vyriškio nešti vandeniui, malkoms ir sunkiesiems ūkio darbams. Floranas yra dirbęs sode, tad pažįsta apylinkes ir tuos, kurie gyvena kaimynystėje. Jeigu mes apsiimsime dalyvauti istorijoje su giminaite, tai jo pasirodymas nieko nenustebins. Kodėl gi jam visko nepapasakojus? Argi jis nevertas pasitikėjimo?

Fjora paraudo, bet nieko neatsakė. Viską paaiškinti apsiėmė Leonarda:

- Pasitikėti juo galima, bet Fjorą varžo tai, - ir jūs šitai taip pat turite žinoti, - kad jis yra ją iki ausų įsimylėjęs. Nuo tada, kai susipažino čia, pas jus. Ji būgštauja, kad šitai labai jį prislėgs arba įžeis...

- Jūs blogai jį pažįstate. Jis kaip tik didžiuosis parodytu jam pasitikėjimu ir tuo, kad gaus pavedimą saugoti tą, kurią myli. O dabar pakalbėkime apie svarbesnį dalyką - apie kūdikį. Ką jūs manote su juo daryti? Nepasiimsite gi jo drauge?..

- Žinau, - atsakė Fjora, - ir supraskite, kaip šitai man sunku. Negaliu įsivaizduoti, kad daugiau jo niekada nepamatysiu! Matyt, teks surasti įtėvius, kuriems būtų galima patikėti...

- Ir jūs nepagalvojote apie mus! - šūktelėjo Anjela nuoširdžiai supykusi. - Kur jūs surasite geresnius tėvus kaip aš ir Anjolas, kuriems Dievas nedavė savų vaikų?

O kur dar jums būtų taip patogu jį pamatyti bet kuriuo momentu, kai tik panorėsite? Paklausykite! Juk jūs galite būti jo krikšto motina!

Išgirdusi tai, Fjora atsistojo ir priglaudė nuostabią moterį prie krūtinės.

- Prisipažinsiu: aš laukiau, kad jūs tai pasakysite.

- Bet nebuvote tuo tikra? Kodėl?

- Aš buvau tuo tikra dėl jūsų kaip moters. Bet jūs turite ir vyrą, o jis galėjo pasipriešinti, - aš puikiai žinau jo gyvenimo nuostatas!

- Jūs tiesiog nežinote, kokia jo širdis! Ir apskritai, mieloji, jūs blogai pažįstate vyrus! Auginti kaip savo vaiką monsinjoro Lorenso ir savo brangiosios donos Fjoros kūdikį? Iš laimės mano Anjolas bus devintame danguje!

Taip ir buvo, jis su ašaromis akyse dėkojo jaunajai moteriai už tokį meilės įrodymą ir už pasitikėjimą.

- Aš padarysiu iš jo žmogų, vertą jūsų brangaus tėvo anūką, - pažadėjo jis.

- O jeigu bus mergytė? Juk gali būti ir taip.

- Tuomet ji taps šių namų šviesa!

Pasirodė, kad ir Floraną Anjela pažinojo ne blogiau ir viską teisingai numatė. Supratęs, ko iš jo tikimasi, jis atsiklaupė prieš jaunąją moterį kaip riteris prieš savo širdies damą ir prisiekė saugoti ją ir jos būsimą kūdikį, o jeigu reikės - atiduoti ir gyvybę. Tapęs bendrininku paslapties, nuo kurios priklausė karštai mylimos moters ateitis, jis buvo neapsakomai išdidus ir dar pilnas vilčių: jį džiugino perspektyva taip ilgai gyventi šalia Fjoros, esant vienintelei liudytojai - Leonardai. Jis netikėtai savyje pajuto iškart visų Karolio Didžiojo riterių jėgą ir išmintį. Žinoma, prisiminęs Chatun ir jos galimą reakciją dėl tokio ilgo išsiskyrimo, jis nebuvo visai ramus, bet palyginti su šia laime visa kita atrodė menka ir nesvarbu.

Kitas tris dienas Fjora ir Leonarda elgėsi kaip svetimšalės, su vizitu atvykusios pas giminaitį. Kartu su

Anjela jos nuėjo į Paryžiaus Dievo Motinos katedrą, į Sen Šapelį, lankėsi turguje, kapinėse. Pakeliui jos be saiko pirkinėjo visokiausius mažmožius. Vienose kapinėse jos davė išmaldą ir pagerbė palaimintosios Agnietės atminimą, kuri aštuoniolikmete buvo įmūryta čia prieš septyniasdešimt metų į akmeninę celę su mažu langeliu, išeinančiu tiesiai į kapines*. Ten nuolatos būdavo daugybė besimeldžiančių moterų, kurios dairydavosi pro tą langelį, bet negalėdavo pamatyti nieko daugiau, tik krūvą nešvarių skarmalų, tarp kurių buvo neįmanoma įžiūrėti žmogaus veido. Fjora įmetė į tamsią angą dvi auksines monetas.

- Jinai jų neišsaugos, - tyliai pasakė Anjela, - vakare ateis koks nors nelaimėlis, ir ji atiduos monetas. Bet vis tiek jūs padarėte gerą darbą.

Ir tikrai, iš vidaus pasigirdo neaiškus drebantis, atrodo, nebe šio pasaulio balsas, kuris padėkojo jai Dievo vardu ir palaimino.

- Kaip jauna mergina galėjo pasmerkti save tokiam išbandymui? - nusistebėjo Leonarda. - Jau geriau būtų ėjusi į vienuolyną!

- Gal jai reikėjo atgailauti už ką nors labai svarbaus? Sako, Agnietė kilusi iš kilmingos šeimos. Pamilusi žemesnės kilmės žmogų, pagimdė jo kūdikį. Jos tėvas neva savomis rankomis atėmė jos mylimojo ir naujagimio gyvybę. Vos atsigavusi po gimdymo Agnietė nukeliavo pas Paryžiaus vyskupą ir paprašė palaiminti ją įkalinimui savo noru. Tokių celių aplink kapines buvo ne viena. Galiu parodyti jums kapą Alisos de Burgot, mirusios 1466 metais. Ant jos kapo mūsų karalius įsakė pastatyti statulą ir parašyti maždaug tokius žodžius:

"Čia ilsisi Dievo tarnaitė Alisa de Burgot. Vykdydama Aukščiausiojo valią ji čia savo noru įsikalino ir su Dievo padėjimu nugyveno aštuoniasdešimt metų".

---

* Čia Agnietė išgyveno iki 1483 metų ir numirė 98 metų amžiaus.

Bet Fjora nepanoro eiti paskaityti šitos šventos moters epitafijos. Toks pernelyg didelis atgailavimas jai nebuvo patrauklus, ir jeigu ji dar suprato, kad didelis nusivylimas gali pastūmėti moterį į vienuolyną, kur ji saugojo gyvybę, šitą didžiausią Dievo dovaną, tai tokio pobūdžio savižudybę laikė per daug arogantiška idėja. Įsimūriję čia savo valia, jie vis tiek, trūnydami nuolatinėje drėgmėje ir šaltyje, ilgus metus kabinosi į gyvenimą. Jau geriau mirti nuo saulės smūgio ant įkaitusio kelio akmens arba paskęsti jūroje pakeliui į Šventąją žemę, prie Viešpaties karsto!

Jos meilės nuodėmė buvo nepalyginti sunkesnė negu tos Agnietės, kuri užsikrovė sau kito žmogaus nuodėmės naštą. Bet ji visiškai negalėjo įsivaizduoti savęs šitame priplėkusiame kapo rūsyje tarp nešvarių skarmalų ir išėdų. Leonarda tai jautė, todėl nusivedė ją šalin.

- Tai ne pats tinkamiausias reginys būsimai mamytei, - suniurnėjo ji. - Ir jeigu Viešpats toks griežtas žmonėms čia, žemėje, tai po Paskutiniojo teismo pas jį rojuje bus visiškai tuščia!

Fjora jai nusišypsojo ir pakišusi po apsiaustu ranką padėjo ją sau ant pilvo, tarsi jau dabar gindama būsimąjį kūdikį nuo visų negandų. Dienos ėjo, ir ji vis labiau prisirišo prie šios dar nepažįstamos būtybės, kuri augo joje, ir vis dažniau susimąstydavo, kad būsimasis išsiskyrimas gali virsti ne išsivadavimu, o kažkuo daug žiauresniu, negu ji gali numanyti.

Kol abi moterys vaikščiojo po Paryžių, Floranas Anjolo paliepimu keletą kartų suvažinėjo į Siureną, kad kuo geriau pasiruoštų artėjančiai žiemai. Kaimas, priklausantis Sen Lefrua abatijai, kuri savo ruožtu įėjo į turtingesnės Sen Žermen de Prė abatijos valdas, neturėjo beveik nieko, išskyrus vynuogynus, išsikerojusius ant apylinkės kalvelių, ir avių bandos, kurios vasarą ganydavosi ant Valerjeno kalno šlaitų. Florano rūpestingumo ir Anjelos nuovokos dėka viskas buvo paruošta laiku, ir kai ketvirtą

dieną Fjora su Leonarda atsisveikino su savo draugais taip pat triukšmingai ir linksmai, kaip ir atvykusios, jie žinojo, kad į ateitį gali žvelgti beveik ramiai. Gerieji Lombardų gatvės žmonės vargu ar galės sulyginti tą kilmingą ir elegantišką damą, kuri atvažiuos pas Nardi po gimdymo, su šita jauna ir nelaiminga italų mergina, kuri buvo čia atvykusi spalio mėnesį, norėdama nuslėpti savo nuodėmę.

Kaimynai būtų labai nustebę, jei po keleto valandų būtų galėję pamatyti apleistoje medkirčio trobelėje Ruvrė keistą sceną: įžymi dama ir jos palydovė savo prabangius kelionės kostiumus keitė šiurkščiais juodai pilkais apsiaustais su gobtuvais ir vualiais, kuriuos nusileido ant veido, kad neatkreiptų pavienių praeivių dėmesio. Paskui vėl visi pajudėjo į kelionę ir į Siureną atvyko dienai baigiantis, per pačias sutemas, kai Sen Lefrua varpinėje jau seniai buvo nuskambėję vakaro varpai.

Anjolo Nardi valdos driekėsi tarp Valerjeno kalno ir Senos upės, prie kurios buvo išdirbta daržo žemė. Be daržo, buvo vynuogynas ant kalno šlaito ir vaismedžių sodas aplink namą, pastatytą iš medinių rąstų, bet aptinkuotą ir iškeltą ant akmeninių pamatų, su rūsiu ir požemiais. Tiesiai iš gatvės laipteliai vedė į antrąjį aukštą su smailiu stogu. Buvo dar keletas trobesių, tarp jų ir arklidė, o visi kartu jie sudarė uždarą netaisyklingos formos vidinį kiemelį su vidury iškastu tvenkiniu, kuriame ištisas dienas turškėsi antys ir žąsys. Senas, gumbuotas kaip vynuogės krūmas ir plepus tėtušis Anisė prižiūrėjo vynuogyną, o nuimant derlių jam padėdavo du broliai viengungiai iš Gobero kaimo. Pats jis gyveno mažučiame namelyje ant Senos kranto, ir tai jam leido visiškai atsiduoti žūklei, kurią jis, be vietinio vyno, mėgo labiau už viską pasaulyje. Į šitą namą jis niekada gyvenime nebuvo įkėlęs kojos, todėl atvykęs Floranas iškart užkūrė visas krosnis, kurioms malkų buvo priruošęs senis.

Gyvenamąjį namą sudarė virtuvė, kuri buvo visų namiškių nuolatinio buvimo vieta, keturi miegamieji ir kamarėlė. Baldai buvo paprasti, bet patogūs ir skoningai parinkti, kaip ir sienų apmušalai, nuo kurių darėsi lyg ir šilčiau. Buvo net ir kilimų. Iš daugybės lovos baltinių ir namų apyvokos reikmenų galėjai justi rūpestingą Anjelos ranką. Žinoma, nieko ypatingo čia būti negalėjo, bet po ranka turėjai viską, kad galėtum be vargo ir rūpesčio gyventi žiemą.

- Jeigu vandenys ne per daug dideli, - su reikalo išmanymu dėstė Floranas, - mums ir potvynis nebus baisus. Yra buvę, kad vanduo priėjo iki pat požemio durų, bet visada galima iššokti pro užpakalines duris - juk namas pastatytas ant kalvos šlaito. Kaip manote, ar jums čia patiks, dona Fjora?

Ši atsakė su šypsena:

- Čia labai gera. Aš buvau tuo įsitikinusi po Leonardos pasakojimo. Tik pažvelkite į ją, Floranai, atrodo, jog ji šeimininkauja savo namuose!

Gyvenimas labai greitai įėjo į normalias vėžes, paklusdamas Sen Lefrua bokšto varpų ritmui. Abi moterys pasinėrė į namų ūkį, jos gamino valgį, siuvinėjo arba siuvo prie židinio, kur paprastai susirinkdavo visi trys. Floranas žiūrėjo lauko darbų ir rūpinosi maisto produktais. Fjora jautėsi daug žvalesnė negu nėštumo pradžioje ir mielai eidavo pasivaikščioti po lauką, bet į kaimą eiti nedrįso, bijodama nereikalingo smalsumo. Kai prasidėjo bobų vasara, ji išsiprašė Florano palydėti ją kartu su Leonarda į Valerjeno kalno viršūnę, nuo kurios atsivėrė plati Paryžiaus panorama. Jai atrodė, kad gamta yra jos suokalbininkė ir padės jai išgyventi šį sunkų periodą. Be to, išaiškėjo, kad šis kalnas yra šventas nuo to laiko, kai ant jo įsikūrė atsiskyrėlis Antuanas. Jis bandė įsivaizduoti Golgotą, todėl pastatė čia tris kryžius ir meldėsi prie jų dieną naktį. Kad nesutrukdytų šventam žmogui daryti savo darbą, Fjora ir Leonarda dieną

ropštėsi į kalną skurdžiais medeliais apaugusiu šlaitu. Jos nesutiko nė vieno žmogaus ir miško aikštelėje vargiai įžiūrėjo iš šakų suręstą lūšnelę.

Iš viršaus vaizdas buvo pritrenkiantis. Paryžius, apjuostas sienomis ir padalintas plačia ir ilga Senos juosta, su savo paauksuotais bažnyčių bokštais buvo nuostabiai gražus ir panėšėjo į didžiulę sidabrinę taurę, aptaisytą rudens lapų auksu ir variu. Miestą supančiuose miškuose žmonės iškirto laukymes ir jose pastatė kaimus: Sen Deni, Kurbevua ir Kolombą, pačiam Lonšano lygumos pakrašty, o į šoną nuo Sen Žermeno buvo matyti Vokersonas, Montesonas. Pakeliui į Monmoransi mišką - Monmanji, Monlinjonas, Andiji, toliau link Marnos - Montrėjus, Šenevjeras, Vensenas. Floranas apylinkes nuo mažens pažinojo, ir jam buvo malonu visa tai aiškinti Fjorai, kuri gėrėjosi reginiu. Šitoje medžių jūroje, rudens nuspalvintoje raudonais, auksiniais ir rudais dažais, sostinė lepinosi šiltuose saulės spinduliuose ir gyveno savo įprastinį gyvenimą. Virš jos kilo lengvas balzganas rūkas, kuris tolydžio tirpo ryškiai mėlyname danguje. Ir Fjora, kuri taip dažnai prisimindavo savo gimtąjį Fjezolės miestelį, Florenciją ir manė, kad joks pasaulio miestas negali prilygti jai grožiu, dabar stovėjo nuščiuvusi iš susižavėjimo šiuo didingu ir savo grožį suvokiančiu miestu.

- Kodėl, - prakalbo ji tarsi pati su savimi, - kodėl čia taip retai lankosi karalius Liudvikas? Paryžius vertas, kad jį mylėtų karalius!

- Taip, bet Paryžius taip ilgai buvo anglų įtakoje, ir karalius niekaip negali šito pamiršti, - atsakė jai Leonarda. - Prisiminimai apie tą laiką dar labai neseni; prireiks kitokio valdymo, galbūt dar kelių žmonių kartų, ir Paryžius vėl bus mylimas miestas. Karalius juo rūpinasi, ir tai jau labai daug. O mums visai gerai: bent jau nerizikuojame sutikti jį čia!

Artėjant Naujiesiems metams stojo šalčiai ir ėmė pustyti sniegą. Naktimis buvo girdėti, kaip stūgauja vilkai.

Floranas ir tėtušis Anisė kuo rūpestingiausiai prižiūrėjo užtvaras. Buvo girdėti, kad kaimyniniame Ruvrė miške gyvena gauja plėšikų, tačiau niekas nedrįso artintis prie namų, kurie buvo galingos abatijos globojami.

Fjora vis dar jautėsi puikiai, bet ją ėmė apnikti nuobodulys. Naujienos iš namų atskrisdavo retai. Leonarda parašė Etjenui laišką, kuriame pranešė, kad Fjora smarkiai susirgo ir gydytojai jai uždraudė keliauti prie Luaros krantų, juo labiau žiemą. Sugrįžti ji galės tik pavasarį, ir tai jeigu viskas gerai klosis. Juodvi gavo kelis atsakymus, parašytus keverzišku braižu, kurių vieną atnešė Anjela, o kitą - Anjolas. Tėtušis Etjenas skaityti mokėjo, o rašyti - nelabai. Chatun, kuriai Fjora nusiuntė mažytį laiškelį, neatsakė, ir tai ją neramino, mat ši gerai mokėjo ir skaityti, ir rašyti. Floranas manė, kad mažoji totorė įsižeidusi, bet pasakė tik tiek, kad jeigu nerašo, tai, matyt, viskas klojasi neblogai. O Etjeno laiške buvo rašoma, kad mažylis auga kaip ant mielių, ir tai buvo visų svarbiausia.

- Man vis dėlto norėtųsi, kad jūs ten kada nuvyktumėt, - kartą Floranui pasakė Fjora. - Šita tyla man nepatinka. Žinodami, kad aš sergu, jie galėjo bent pasiteirauti apie mano sveikatą.

- Na ir kas? Nė vienas Rabodjero gyventojas nesiryžtų dabar, per tokį šaltį, važiuoti taip toli! O mažajam mesirui Filipui dabar reikia nuolatinės priežiūros.

Tai buvo tiesa. Bet Fjora žinojo, kad Duglas Mortimeras, tikras škotas, kuris nebijo jokio šalčio, karščio ir apskritai nieko pasaulyje, į Paryžių atvykti galėjo. Ir šitas abejingumas ją skaudino. Buvo panašu į tai, kad pasitraukusi nuo Luaros krantų, ji apskritai išnyko iš šio pasaulio ir iš jai artimų žmonių atminties. Dabar ji kaip niekad veržėsi namo, ir jai atrodė, kad kūdikis taip niekad ir negims.

Praėjo Naujieji metai ir kitos šventės, dienos slinko dar lėčiau ir nykiau. Leonarda kentė reumato priepuolius,

todėl pusė žiemai paruoštų kopūstų atsargų nuėjo jos kompresams. Laimė, šalčiai buvo ne per stipriausi, bet, kai pradėjo tirpti sniegas, Sena pakilo. Pro savo kambario langus moterys stebėjo, kaip ji užlieja daržus, paskui lėtai pasiglemžia sodą ir pamažu artėja prie namo durų. Vienas laiptelis, paskui kitas... Požemis jau buvo sklidinas vandens, statinėms tai pakenkti negalėjo, bet kitas maisto atsargas reikėjo gelbėti, ir Floranas visą naktį tąsė sūdinius, kumpius, kriaušes ir obuolius. Jis netgi pasiūlė visus baldus išvešti į vynuogynus, o moteris pasiųsti ant Valerjeno kalno pas atsiskyrėlį, bet rytą, lyg mostelėjus burtininko lazdelei, vanduo staiga ėmė slūgti ir greitai visai pradingo. Daržas nustojo būti žąsų susirinkimo vieta, ir kai kur į viršų ėmė lįsti kupsteliai. Ištižę, dumblini, bet vis tiek panašūs į tikrą žemę.

Buvo ir daugiau dėl ko nerimauti. Pavyzdžiui, į žiemos pabaigą pradėjo pūsti stiprūs vėjai, kurie su šaknimis rovė krūmus. Floranas įsitaisė ant upės kranto ir stebėjo vandens lygio kilimą. Fjora, kurios nėštumas ėjo į pabaigą, gyveno savo vidinį gyvenimą, ir dabar jos filosofijos esmė buvo sena kaip pasaulis taisyklė: to, ko nenori, paprasčiausiai nėra. Bet nepastebėti vargšės Leonardos skausmų buvo tiesiog neįmanoma, todėl Fjora kiek įstengdama rūpinosi ja. Būsimoji motina net pradėjo užmiršti savo padėtį, ir visą laiką jie gyveno kaip ant plūduriuojančios ledo lyties ir nežinojo, kas su jais bus ateity, ar nepasiglemš jų visam laikui vandenų gelmė.

Paskui netikėtai viskas susitvarkė. Pavasaris atskubėjo paskutinėmis kovo dienomis. Vaismedžių pumpurėliai iš karto pavirto žiedpumpuriais, o iš nespėjusios pradžiūti žemės ėmė kaltis žolės kuokšteliai. Tuo metu Fjora pajuto, kad kūdikis irgi atsiras labai greitai. Ir tikrai, naktį iš balandžio ketvirtosios į penktąją ji pajuto skausmus. Susiprato pasikviesti Leonardą, o ši savo ruožtu prižadino Floraną. Jis įkūrė ugnį ir pastatė virti vandens, o Fjora tuo metu neskubėdama ruošė viską, kas tokiu

atveju būtina. Vietoj lopšio jau seniai buvo nusižiūrėjusi seną talpią pintinę.

Viskas vyko daug greičiau negu tikėtasi, ir didžiulis puodas vos spėjo sušilti, - po pirmųjų sąrėmių nepraėjus nė pusvalandžiui Fjora didelei savo pačios nuostabai pagimdė mažą mergytę. Ji nejautė jokio skausmo nei nuovargio ir būtų galėjusi iš karto padėti Leonardai rūpintis mažyle.

- Kiek aš prisikankinau su Filipu! Nejaugi tai įmanoma: taip greitai pagimdyti kūdikį?

- Kaip matote! - nusijuokė Leonarda. - Su pirmu vaiku visada sunkiau, o mūsų mažoji madmuazelė tikriausiai labai skubėjo išvysti šį pasaulį! Ak, mano angelėli, ji taip į jus panaši!

Ir Leonarda baigdama vystyti kūdikį apsiverkė, o paskui ėmė mergaitę sūpuoti. Floranas, atbėgęs su glėbiu malkų, iš netikėtumo išmetė savo naštą čia pat ant grindų.

- Ko jūs verkiate, ponia Leonarda? Kūdikis juk ne...

- Ne ne, ji absoliučiai sveika, bet aš tiek visko iš karto prisiminiau! Jums, Fjora, buvo ne daugiau, kai pirmą kartą paėmiau jus ant rankų. O dabar man atrodo, kad viskas prasideda iš naujo!

- Ačiū Dievui, dabar viskas kitaip, - tyliai atsakė Fjora.

- Žinoma, viskas ne taip baisu, kaip tada, bet beveik taip pat liūdna. Šitas kūdikis nepavadins jus savo mama, lygiai kaip ir jūs kažkada savosios.

Dabar jau ir Fjoros akys paplūdo ašaromis. Ji pagalvojo, kad iki pat savo pirmojo riksmo šitas kūdikis buvo jai daugiau našta, lyg ir bausmė arba netgi pavojus, kadangi su jo gimimu tarp jos ir to žmogaus, kurį ji mylėjo, galėjo išaugti neperžengiama siena. Šito vaiko gimimo ji laukė be tos vilties ir džiaugsmo, kurie palydėjo į šį pasaulį Filipą. Bet dabar tai jau buvo ne abstrakti idėja - tai buvo mažytė gyva būtybė, jos kūnas ir

kraujas, ir kai Leonarda padavė mergytę jai į rankas, Fjora priėmė ją su tikru švelnumu ir meile ir pabučiavo šitą mažą galvelę su plonyčiais tamsiais plaukeliais.

- O, Leonarda, - tarė ji išsigandusi, - kas mūsų laukia? Ir kaip aš galėjau pagalvoti, kad įstengsiu su ja išsiskirti? Aš jau dabar ją myliu...

- Aš irgi, ir dar prašau jus man atleisti, kad leidau sau tokiu metu rodyti savo jausmus, kuriuos iki šiol taip stengiausi nuo visų paslėpti. Be to, aš juk nežinojau, kad gims mergaitė. Štai viskas iškart ir pratrūko...

- Jūs pagalvojote apie mano motiną? Aš irgi dabar apie ją galvoju. Kaip ji turėjo kentėti žinodama, kad pati mirs, o aš liksiu viena visame pasaulyje!

- Bet čia viskas kitaip! Šitas kūdikis jus pažinos, ir net jeigu ji ir nelaikys jūsų savo motina, galite būti tikra, kad jus mylės! O kaip ją pavadinsime? Jai reikėtų duoti florentietišką vardą...

- Taip ir pavadinkime - Lorensa... Lorensa Marija mano motinos garbei.

Nepaisant Leonardos įkalbinėjimų, Fjora atsisakė skirtis su savo dukrele. Ji nuo pat ryto neišleido jos iš rankų, šnibždėjo jai į ausį švelniausius žodžius, atsargiai glostė mažytes rankas ir apvalius skruostelius, švelnius kaip mažas persikas. O širdis jos buvo pilna meilės ir liūdesio. Kai rytą Leonarda paėmė iš jos kūdikį nuprausti ir pagirdyti vandeniu su medumi, Fjora pasijuto tarsi iš jos būtų paėmę dalį nuosavo kūno.

- Iškart atneškite man ją atgal!

- Ne, Fjora, paskui aš užsiimsiu jumis, be to, jums reikia pailsėti. Lorensa turi pamiegoti savo lopšelyje... bet aš jį pastatysiu šalia jūsų lovos, šitai aš prižadu.

- Bet jūs... nepranešite apie tai šiandien pat Anjelai ir Anjolui? Leiskite man pabūti su ja vienai...

Jos balse buvo tiek skausmo, ir Leonarda pajuto, kaip jai suspaudė širdį. Nuo pat pirmos dienos ji bijojo būtent šito motiniškos meilės protrūkio. Ir dabar ji

sudrebėjo iš gailesčio, pamačiusi šitą nemigos iškankintą veidą, kuriame dar buvo matyti naktį pralietų ašarų žymės.

- Tai neprotinga. Kuo ilgiau lauksite, tuo sunkiau bus išsiskirti. Be to, Anjela jau surado žindyvę.

- Bet kodėl aš pati negalėčiau kurį laiką maitinti savo kūdikio? Juk skubėti mūsų niekas neverčia? Mums čia taip ramu.

- Nepamirškite savo sūnaus! Štai jau šeši mėnesiai, kaip jo nematote, o ir anksčiau jį matydavote ne taip dažnai! Argi neišsiilgote?

- Taip, žinoma... bet man atrodo kad aš labiau myliu šitą mažą angelą. Anas turi viską...

- Išskyrus tėvą! - griežtai pridūrė Leonarda. - Lorensa turės ir tėvą, ir motiną, ir jus, nes jūs juk jos nepamesite! Be to, nepamirškite, kad ji yra kilmingos giminės. Ji tikra florentietė...

- Taip, ji florentietė labiau negu aš pati! Bet prisipažinsiu jums, Leonarda, kad nešiodama ją po širdimi aš visai negalvojau apie jos tėvą... negalvoju apie jį ir dabar. Vadinasi aš nemylėjau Lorenso iš tikrųjų. Ir gali būti, kad ji nepamatys jo niekada.

- Apie tai jūs nieko negalite žinoti. Argi jūs pati turėjote kokią nors galimybę pamatyti Florenciją tą baisią dieną, kai gimėte? O dabar aš turiu pasiųsti tėtušį Anisė su laišku į Paryžių. Floraną per daug gerai pažįsta kaimynai. Tegul jo kol kas niekas nemato.

Fjora verkė, maldavo Leonardą, bet ta liko tvirta, nors širdies gilumoje kentė iš gailesčio. Ji kietai suveržė Fjorai krūtinę, kad dingtų pienas, kurio, tiesą sakant, ji mažai turėjo. O kadangi ši nuo ašarų ir aikčiojimų perėjo prie grasinimų, Leonarda tapo dar ryžtingesnė:

- Liaukitės elgtis kaip mažas vaikas! Jai reikia geros žindyvės, o jūs tik terliositės, kaitaliodama krūtis kas dvi minutes. Pagalvokite ir apie dukterį!

Teko susitaikyti. O kitą rytą pasirodė virpantys iš susijaudinimo Nardi, kurie dėl tragiškos jaunosios moters veido išraiškos nedrįso rodyti savo džiaugsmo. Jie atsivežė patogų vežimą, kad mažylė šitą trumpą kelionę turėtų visus patogumus. Lombardų gatvėje jau laukė kruopščiai parinkta žindyvė. Patys jie atkeliavo su dovanomis, kaip žyniai iš Šventojo Rašto, - nereikalingais ir labai žaviais nėriniais bei kvepalais Fjorai.

Kai Fjora, apsipylusi ašaromis, įdavė dukterį į Anjelos rankas, ši ją karštai apkabino.

- Suprantu, ką jums tai reiškia, brangioji, bet būkite tikra, kad kūdikis turės visa kas geriausia, o mudu su Anjolu mylėsime ją visa širdimi. Jeigu jūs negalėsite artimiausiu metu atvažiuoti ir aplankyti savo dukters, prižadu, kad vasarą mes patys atvažiuosime pas jus!

- Nežinau, ar tai bus gerai, - atsiduso Leonarda. - jau dabar matyti, kad Lorensa Marija bus tikra savo motinos kopija!

- Jai tai bus didelė laimė. Man nesinorėtų, kad ji būtų panaši į savo prakilnųjį tėvą, kuris yra labai negražus! Suteikime žodį gamtai ir viskas bus aišku!

- Lorensa Marija! - kartojo Anjela su laiminga šypsena veide sūpuodama ant rankų baltą ryšulėlį, į kurį Fjora žvelgė su didžiausia neviltimi. - Kaip gražu! Vakare ji bus šiuo vardu pakrikštyta.

- Jau šį vakarą? - nusistebėjo Leonarda. - O ką jūs nurodysite jos tėvu ir motina?

- Ilgai nesuksime sau galvos, - atsakė Anjolas. - Pasakysime, kad tėvai nežinomi, ir mes su Anjela įsidukrinome mažylę. Du mūsų kaimynai pasirašys kaip liudininkai.

- Vadinasi, ji neturės tikrojo vardo? - sušnabždėjo Fjora. - O juk ji galėtų vadintis Mediči arba bent jau Beltrami...

- Jūs taip blogai mane pažįstate? - susierzino Anjolas. - Aš duosiu šventikui aukso ir jis užrašys mane jos tėvu!

- O kas būsiu aš? - paklausė Anjela. - Juo labiau, kad ji tavo giminaitės duktė?

- Nebijok! - nusijuokė jis. - Kai tik bus užmokėta, bažnyčios tarnai taps nebe tokie smulkmeniški ir mūsų mažasis angelas gaus vardą - Lorensa Marija dei Nardi! Argi tai nesvarbu?

- Žinoma, svarbu! Tu taip puikiai viską apgalvojai!

Jiems išvažiavus, namai ištuštėjo. Atrodė, kad šie žmonės išsivežė su savimi visą šilumą ir šviesą. Fjora gulėjo ant pagalvių išskleistais palaidais plaukais ir tylėjo. Ji žvelgė į savo rankas, padėtas ant baltos paklodės delnais į viršų. Jos irgi buvo tuščios. Staiga visa tai jai tapo nebepakeliama. Pakėlusi akis ji pažiūrėjo į Leonardą, kuri plėšoma raudos sukniubo užsidengusi veidą rankomis ant suoliuko, po to - į Floraną, atsišliejusį židinio ir neregin̄čiomis akimis įsistebeilijusį į liepsną. Jie abu nedrįso pasisukti į lovą, kurioje gulėjo Fjora. Atrodė, kad jų visų gyvenimai išvažiavo tuo pačiu vežimu, kurio girgždantys ratai riedėjo link senojo Romos tilto.

Netikėtas pykčio priepuolis išplėšė jaunąją moterį iš kartaus stingulio. Ji daugiau nebegulės šioje lovoje ir nebesirūpins savo širdies skausmu. Kambario tylą perskrodė aiškus ir įsakmus balsas, priversdamas tuodu žmones krūptelėti.

- Paduokite man chalatą, brangioji Leonarda! Aš noriu atsikelti!

Senoji draugė - pusiau sunerimusi, pusiau įpykusi, tuoj pat pribėgo prie jos.

- Jūs nesuprantate, ką kalbate! Praėjo tik dvi dienos...

- Na ir kas? Peronelė man pasakojo apie vieną savo draugę valstietę, kuriai sąrėmiai prasidėjo berenkant vyšnias. Ji pagimdė tą pačią dieną, o dar po poros

išvažiavo parduoti uogų į turgų. Nemanau, kad turėčiau mažiau sveikatos nei ji.

- Palūkėkite dar truputį, nors porą trejetą dienų!

- Nė vienos! Supraskite pagaliau, šitie namai man nepakenčiami, kai... jos nėra. Rytoj rytą mes irgi išvažiuosime! Prašau vienintelio dalyko - sutvarkykite namus ir paruoškite viską išvykimui.

- Tai ilgai neužtruks, - karčiai atsakė Leonarda. - Čia mums beveik niekas nepriklauso.

- Jūs iš tikrųjų norite išvažiuoti, dona Fjora? - gyvai paklausė Floranas, įdėmiai žvelgdamas į sulysusį baltą veidą juodais ratilais po įkritusiomis akimis.

- Jums nepatinka mano veidas? Man atrodo, kad jis niekam nesukels įtarimo, nes visi žino, jog ką tik persirgau nežinoma liga. Būtų didžiulė klaida grįžti žydinčiai ir pasitaisiusiai. Namuose aš pasijusiu daug geriau!

Viską gerai apgalvojusi, Fjora nusprendė, kad jie išvyks anksti rytą ir šitaip niekam neužklius, nes jai nebesinorėjo miške persirenginėti. Šį pusmetį jos niekas nematė ir būtų geriausia, kad viskas taip ir liktų. Kol Floranas krovė ant mulų nedidelį bagažą, Fjora paprašė Leonardos surasti tėtušį Anisė.

Šis geras žmogus buvo ypač delikatus - kai Fjora nusileido pas jį į sodą, nuskambėjo padėkos žodžiai. Fjora atsakė:

- Aš palieku šiuos namus ir daugiau niekuomet čia negrįšiu. Jūs manęs niekada nebepamatysite, todėl noriu padėkoti jums už tylų gerumą.

Tėtušis Anisė žiūrėjo į tamsią liaunos moters, apsigaubusios juodu apsiaustu su lapės kailio gobtuvu, pusiau dengusiu veidą, figūrą. Fjora ištiesė jam penkias auksines monetas ir įspraudė į delną. Standūs ir ploni kaip vėžlio vokai virptelėjo ir atidengė gyvas, gana jaunas jo amžiaus žmogui akis.

- Aš jūsų niekuomet nemačiau, - pagaliau ištarė jis, - o gal jums iš tikrųjų norisi, kad atsiminčiau, jog čia kažkas gyveno?

- Ne. Būtų geriausia, jei pamirštumėte tai, tačiau truputis aukso dar niekam nepadarė blogo.

- Tikra tiesa. Aš nuvyksiu pas šventąjį Lefrua ir uždegsiu žvakę už tai, kad šiuose tuščiuose namuose atradau tokius turtus.

Nevikriai nusilenkęs jis išėjo stipriai spausdamas kumštyje blizgančias monetas.

Po ketvirčio valandos trejetas keliautojų patraukė siauru keliu palei Seną. Jie ketino aplenkti Paryžių ir per Medoną pasiekti pagrindinį kelią, vedusį į Orleaną. Horizonte pakilęs raudonas saulės kamuolys nuriedėjo pilkai rausvu dangumi, pranašavusiu stiprų vėją. Tankūs medžių vainikai paslėpė ant Valerjeno kalvos stūksojusius kryžius bei Sen Lefrua varpinę.

Fjora pažadėjo Leonardai vienintelį dalyką - važiuoti ne taip greitai. Senoji moteris pasiskundė reumatizmu, kurį sustiprino drėgnas vietos klimatas. Ji žinojo, jog jei ne šis motyvas, Fjora priverstų arklius lėkti šuoliais. Kai keliautojai išvydo priekyje masyvųjį kvadratinį Božansi bokštą ir varpinę, jau buvo įdienoję.

Pravažiavus įtvirtintas sienas ir vartus jie pastebėjo, jog miestas stipriai sujudęs - Martrua aikštėje grūdosi daugybė krovininių vežimų, arklių ir tarnų. Didžiausia spūstis susidarė prie užeigos "Prancūzijos ekiu", kurioje Fjora ketino apsistoti. Buvo aišku, jog čia ruošiamasi priimti kažkokį svarbų sinjorą.

- Ką darysime? - paklausė Fjora. - Važiuoti toliau šiandien nebeįmanoma.

- Galimi du variantai, - atsidususi atsakė Leonarda. - Susirasti kitą, ne tokią patogią vietą, arba prašytis nakvynės pas abatijos vienuolius. Pamėginkite tai, Floranai, o mes kol kas nueisime pasimelsti į štai tą mažytę

bažnytėlę. Negaliu eiti su jumis drauge - pernelyg įskaudęs visas kūnas. Ką jūs į tai, Fjora?

Jaunoji moteris nieko neatsakė. Ji susidomėjusi stebėjo vieną pažą, kuris, lydimas dviejų tarnų, nešusių lagaminus, ėjo į "Ekiu" pusę. Ant jų rūbų puikavosi šeimininko herbas, gerai pažįstamas Fjorai dar iš tų laikų, kai ji priklausė Karolio Drąsiojo svitai. Kairiąją herbo pusę kirto juosta, reiškusi nesantuokinę kilmę, o pats herbas simbolizavo Burgundijos valdovų namus. Daugiau klausimų ji nebespėjo sau užduoti: ant bažnyčios slenksčio pasirodė aukštaūgis elegantiškas vyras su kepure rankoje. Jam buvo gerokai daugiau nei penkiasdešimt. Užpakaly grūdosi vietos šventikai, žemai lenkdamiesi jo prakilnybei. Per paskutinius dvejus metus jis visiškai nepasikeitė. Fjora mašinaliai išlipo iš vežimo, ketindama pasveikinti Antuaną Burgundą. Visa Europa vadino jį didžiuoju bastardu, kadaise buvusiu pačiu geriausiu ir drąsiausiu Karolio Drąsiojo karo viršininku. Antuanas buvo hercogo, už kurį kovėsi iki pat tragiškos baigties, įbrolis. Po lemtingojo mūšio prie Nansi didysis bastardas netrukus atgavo laisvę ir tapo karščiausiu Burgundijos prisijungimo prie Prancūzijos šalininku.

Jis iš karto pažino Fjorą ir šypsodamasis puolė pasitikti ištiestomis rankomis.

- Madam de Selonžė? Kaip man atsidėkoti likimui už galimybę vėl jus matyti?

- Didžiųjų kelių sėkmė, monsinjore. Aš grįžtu iš Paryžiaus į Rabodjerą.

- Argi jūs ne Burgundijoje? O kurgi tuomet jūsų vyras?

- Nemačiau Filipo daugiau kaip dvejus metus, monsinjore. Likimui patinka matyti mus atskirai...

- Kaip tai atsitiko?

- Ilga ir liūdna istorija, kurios nepapasakosi dviem žodžiais.

- Suprantama. Tačiau tai galima padaryti susėdus prie stalo. Tikiuosi, jog suteiksite man garbę pavakarieniaudama drauge? Juk mes turime tiek daug vienas kitam pasakyti!

- Padaryčiau tai su didžiausiu malonumu, bet mes ką tik atvažiavome - su manimi ponia Leonarda ir mano tarnas. Dabar mes ieškome, kur galima apsistoti.

- Geriausias vietas užėmiau aš, - juokdamasis pasakė Antuanas. - Bet viską galima labai paprastai sutvarkyti. Vienas iš mano karininkų su didžiausia pagarba užleis kambarį damoms. O jūsų tarnas drauge su manaisiais pernakvos arklidėje. Ne, ne! Jūs nuo manęs nepaspruksite! Jei jau sykį pakliuvote man į rankas, taip lengvai nepabėgsite!

Vienam iš arklininkų buvo duotas įsakymas sulaukti Florano, o Fjora su Leonarda įėjo į viešbutį, kuriame joms buvo paskirtas kone geriausias kambarys.

- Kaip patogu turėti tokių pažinčių! - patenkinta samprotavo Leonarda. - Dėl jų bet kokios kelionės tampa gana malonios!

- Viskas priklauso nuo santykių. Neturėtume pernelyg didžiuotis pažintimi su kardinolu dela Rovere... beje, jūs dar nematėte popiežiaus!

- Nemanykite, kad dėl šito labai sielojuosi! Ir vis dėlto man be galo įdomu, ką čia veikia šitas Burgundijos sinjoras?

Ji sužinojo tai sėdėdama už stalo ir ragaudama lydekos paštetą, vieną mėgstamiausių savo patiekalų. Jie vakarieniavo vieni, o valgius nešė pažas, gaudamas juos iš užeigos šeimininko. Nujausdamas, kad Fjora turi apie ką papasakoti, didysis bastardas tyčia pasirinko šį vakarą, nes kaip tik šiandien nelaukė jokių svečių; jaunoji moteris buvo už tai dėkinga. Iš pradžių, norėdamas sukurti tam tikrą atmosferą, jis papasakojo, kaip pats čia pakliuvo: Antuanas vyko pas karalių į Plesi le Tūro pilį, ketindamas jam padėkoti už tai, jog šis patvirtino jo teisę valdyti

Burgundijos žemes ir ruošėsi prie jų prijungti dar keletą naujų.

- Nemanau, - pridūrė jis, - kad blogai padariau, visiškai paklusdamas Prancūzijos karaliui. Jei mano giminaitė pati būtų nusprendusi valdyti Burgundiją, nė negalvodamas įteikčiau jai savo špagą, tačiau matyti savo šalį imperijos sudėty man tiesiog nepakeliama. Burgundija yra Prancūzijoje, jos valdovai kilo iš Liudviko Šventojo ir virš lelijos žiedų neturi plazdėti vokiečių erelių sparnai. Be to, Maksimilianas - tai tiesiog apgaulinga regimybė, o Valua - tikri karaliai, nors jie turi kai kurių trūkumų ir mažiau išorinio spindesio. Atėjo laikas tai suprasti ir Selonžė.

- Nesu tikra, kad jis tai kada nors suvoks, monsinjore, ir bijau, kad iš dalies pati su juo sutinku.

- Sakėte, jog nematėte jo dvejus metus. Kas galėjo nutikti? Dabar turite pakankamai laiko papasakoti savo ilgą istoriją ir patikėkite - mane graužia ne tuščias smalsumas, o pats tikriausias draugiškumas, kurį jaučiu jūsų vyrui, ir gili pagarba didvyriškumui, kurį jūs parodėte tais siaubingais laikais. Kiek jums metų, dona Fjora?

- Dvidešimt vieneri, monsinjore.

- Man penkiasdešimt aštuoneri. Galėčiau būti jums senelis. Kalbu tai todėl, kad žinotumėte, jog galite iš manęs tikėtis supratimo... ir atlaidumo.

- Kaip tik šito aš ir trokštu, monsinjore, nes kai mes su Filipu išsiskyrėme Nansi, aš buvau neteisi. Tuo metu galvojau, kad mes daugiau niekada nebesiskirsime, o jis svajojo uždaryti mane Selonžė ir toliau kovoti už madam Mariją. Aš negalėjau su tuo susitaikyti ir...

- Jūs vėl išsiskyrėte. Aš pažadėjau būti atlaidus, mano vaikeli, bet moteris - visų pirma namų židinio saugotoja. Madam Žana Marija, mano žmona, per visus tuos sunkius metus nė sykio nepaliko mūsų Turnegemo pilies, kurią ji paveldėjo iš savo tėvo. Tenai ji išauklėjo mūsų vaikus,

bet... atleiskite - kalbėti privalote jūs. Kam gali rūpėti kažkokia seno žmogaus gyvenimo istorija!

Padrąsinta parodyto pasitikėjimo Fjora kalbėjo labai ilgai. Ji nė nebandė sušvelninti savo kaltės prieš vyrą, tačiau nė žodeliu neužsiminė apie meilės nuotykį su Lorensu Medičiu ir jo pasekmės. Jos istorija baigėsi tuo, kad ji pateko į Val de Benediksjono abatiją...

- Filipo pėdsakai nutrūko ant šio vienuolyno slenksčio ir niekas man negalėjo pasakyti, kas su juo atsitiko. Prisipažįstu: ne sykį pamaniau, jog praradau jį amžiams. Galbūt jis liko su piligrimais? O gal grįžo kartu su jais? Kur jis galėjo iškeliauti? Ar kas nors pasigailėjo žmogaus, praradusio atmintį? Mane ilgai persekiojo mintis, kad jis žuvo visiškame skurde viename iš bevardžių kelių... Kur man dabar jo ieškoti?

Kadangi pažas seniai buvo išsiųstas iš kambario, bastardas pats pripylė Fjoros taurę, po to įsipylė sau ir pažvelgęs į didžiules pilkas moters akis šypsodamasis tarė:

- O kodėl jūs ne Briugėje?

- Briugėje? Bet jis juk seniai iš ten išvyko!

- Jūs turite puikią galimybę grįžti į šį miestą. Jis be galo gražus, turėtų jums patikti ir aš manau...

Jos širdis kone nustojo plakusi ir įsižeidusi Fjora pasakė:

- Monsinjore, nesišaipykite iš manęs.

- Aš kalbu visiškai rimtai. Mūsų susitikimas - didžiausia sėkmė, apie kurią aš ir nesvajojau. Pats Dievas suvedė mus. Galite būti tikra - aš žinau, kad paskutinius Naujuosius metus Selonžė šventė Briugėje.

- Tai visiškai neįmanoma!

- Kodėl jūs taip manote? Vienas iš mano artimų žmonių matė jį hercogienės rūmuose ir netgi kalbėjosi su juo. Selonžė atmintis veikė kuo puikiausiai, o pats jis buvo linkęs į perdėtai logiškus svarstymus. Štai ką man papasakojo.

- O kas jį matė? Galbūt tas žmogus apsiriko dėl išorės panašumo?

- Tokiu atveju jo iš viso reikėtų nepažinoti. Madam de Šulemburg, dukters Žanos anyta ir geriausia žmonos draugė, nors mes ir priklausome priešingoms stovykloms, pažįsta Selonžė nuo pat vaikystės. Jis pasirodė jai išbalęs ir truputėlį rūstokas. Tiesą sakant, jis neatsakė nė į vieną klausimą. Madam de Šulemburg gana plepi, tačiau ji tikrai matė Filipą de Selonžė.

- Filipas Briugėje! - sumišusi pratarė Fjora. - Šito negali būti!

- Kaip sau norite, bet tai tiesa. Madam de Šulemburg taip sukrėtė šis susitikimas, kad ji tučtuojau nuvyko į Turnegemą ir viską papasakojo mano žmonai. Tikriausiai jūs žinote, kad Marijos su Maksimilianu ir Prancūzijos karaliaus santykiai gana įtempti? Mat atsirado galimybė pradėti derybas... Bet kas jums?

Susmegusi į savo krėslo pagalvėles Fjora išbalusi ir perkreiptu veidu atrodė tarsi netekusi sąmonės. Joje kovojo du priešingi jausmai - džiaugsmas ir pyktis. Jaunoji moteris džiaugėsi, jog Filipas atsigavo, tačiau žinia, kad jis vos tik išsikapstęs iš siaubingo košmaro nuskubėjo pas savo brangiąją hercogienę, sukėlė didžiulį pyktį. Tai reiškė, kad jis niekuomet negrįš pas ją, savo žmoną! Jis galutinai užvertė gyvenimo puslapį, kuriame buvo įrašytas Fjoros vardas!

Šaltukas ant veido privertė ją atmerkti akis. Antuanas Burgundas vilgė jos smilkinius drėgna servetėle. Susirūpinusi bastardo veido išraiška sukėlė Fjorai šypseną.

- Labai ačiū, monsinjore, nieko baisaus. Tai iš didelio džiaugsmo! Pats Dievas suvedė mus!

- Aš irgi taip manau. Išgerkite truputį šio ispaniško vyno, aš jo visuomet imu į ilgas keliones. Jis padės jums. Manau, Dievas neįžiūrės tame nieko blogo.

Fjora išgėrė tamsaus skysčio, tačiau jos pyktis dar labiau sustiprėjo, todėl ji atsiprašė bastardo ir skųsdamasi

silpnumu pakilo eiti į savo kambarį. Princas mandagiai paėmė ją už parankės ir palydėjo iki durų.

- Rytoj tikriausiai drauge vyksime į Plesi?

Šis atrodytų paprastas klausimas akimirksniu pakeitė visus Fjoros planus.

- Ne, monsinjore, labai gaila, bet aš norėčiau vykti į Briugę. O... jei jūsų didenybė sutiktų pavėžėti ponią Leonardą iki Rabodjero, būčiau labai dėkinga. Ji smarkiai negaluoja, todėl dar viena kelionė būtų ne jos jėgoms.

- Su malonumu. Bet ar protinga leistis į tokį pavojingą žygį vienai?

- Mano tarnas puikiausiai apgins mane nuo visų pavojų, o be to, kelionė ilgai neužtruks.

Sunkiau buvo susitarti su Leonarda. Pagyvenusi dama svaidėsi žaibais ir perkūnais, maldaudama savo “angelėlio” atsisakyti šio beprasmiško sumanymo, tačiau ji pernelyg gerai pažinojo jaunąją moterį ir suvokė, jog niekas pasaulyje neprivers jos pakeisti sprendimo ir ji keliaus aplink žemę tol, kol įgyvendins savo pačios sumanytą planą.

- Jūs patenkinta ar vis dar pykstate? - paklausė ji.

- Pykstu! Filipas turės pasirinkti arba mane, arba hercogienę!

- Vyrams niekuomet nereikia skelbti ultimatumo! Jūs ir taip turėtumėte gailėtis, kad praeitą sykį pasielgėte neapgalvotai!

- Sutinku, bet tada aš dar tikėjau jo meile!

- O, prisiminkite, ką jūs man pati pasakojote! Ką jis kalbėjo klejodamas?

Fjora graudžiai šyptelėjo, tačiau jos veidą vėl iškreipė pyktis.

- Atrodo, kad prisiminimai apie mane skirti tik jo košmarų pagyvinimui! Bet dabar aš turiu mažytę dukrelę, su kuria buvau priversta išsiskirti! Ir aš noriu, kad mano auka būtų ne beprasmiška! Seniai laikas pasišnekėti su Filipu paskutinį kartą.

- Taip jau ir paskutinį? Geriau pasakykite jam, kad turite sūnų! Būčiau labai nustebinta, jei ši naujiena nepakeistų jo požiūrio į pasaulį. O jei tikėtis blogiausio - ką jūs darysite, jei jis atsisakys jus priimti?

Fjora atsakė ne iš karto. Klausimas buvo toks žiaurus ir atviras, kad skausmas, kurį sukėlė, privertė Fjorą pripažinti, jog ji niekuomet negalės išguiti iš savo širdies Filipo. Tačiau šiuo momentu jaunoji moteris greičiau būtų mirusi, negu pripažinusi tai viešai. Staiga su netikėtu įkarščiu ji išbėrė:

- Tuomet manęs niekas čia nesulaikys! Aš pasiimsiu abu savo vaikus ir mes išvažiuosime į Florenciją! Su jumis. Tenai gyvensiu su žmonėmis, kurie tikrai mane myli.

Kitą dieną, išlydėjusi Leonardą drauge su Antuano Burgundo šventiku gimtųjų namų pusėn, Fjora, lydima be galo laimingo Florano, patraukė į Paryžių, kurį pravažiavusi ketino pasiekti pagrindinį savo kelionės tikslą - Flandriją.

Dvyliktas skyrius

Briugėje

Senoji Leonarda labai klydo, manydama, jog sunki kelionė per visą šiaurės Flandriją truputį nuramins Fjorą. Šuoliuodama puikiais žirgais - į juos ji iškeitė savo mulus Božansi - link Marijos Burgundės rūmų, jaunoji moteris kankino save tomis pačiomis nemaloniomis mintimis. Šį sykį tiesa buvo viena ir neginčijama: Filipas niekuomet jos nemylėjo iš tikrųjų.

Žinoma, jis geidė jos. Tai irgi buvo tiesa, kuria Fjora neabejojo. Po jųdviejų sutuoktuvių vyras pareikalavo “vienos vienintelės nakties”! Tiesa, kai jis pamatė Fjorą tapusią Karolio Drąsiojo belaisve, jame prabudo pavydas dėl “epizodo su Kampobasu”, kaip tai vadino pati Fjora.

Ir po mūšio ties Nansi jis mylėjo ją... tik tris dienas! O paskui? Paskui jį užvaldė vienintelis noras - kovoti už Mariją Burgundę, būti šalia hercogienės Marijos, būti hercogienės Marijos riteriu... šitos nepakenčiamos hercogienės Marijos, pas kurią jis nuskubėjo iškart, vos tik pavyko pasprukti iš Vilnevo vienuolyno! Ir dabar jį tegalima rasti tarp vyrų, supusių šią damą! Juk ji tikra princesė, gimusi rūmuose paauksuotomis lubomis, o ne kalėjime ant šiaudų krūvos. Be to, buvo kalbama, kad ji nuostabiai graži. Maža to, virš jos pleveno neprilygstama aureolė: ji buvo duktė Karolio Drąsiojo, šio jau beveik legenda tapusio princo, kurį Filipas garbino taip pat, o galbūt net ir daugiau, kaip savo tėvą!

Kuo ilgiau Fjora keliavo, tuo stipriau ši mintis skverbėsi į jos sielos gelmes, palengva virsdama erzinančia realybe; tarsi gyjanti žaizda po nudegimo: gydama ji nuolat atsiveria ir viskas baigiasi tuo, jog pradeda pūliuoti...

O Floranas, išgyvenęs pirmą džiaugsmo antplūdį, pradėjo jausti nerimą, kuris nuolatos augo. Ši moteris sustingusiu veidu ir griežta akių išraiška, visą dieną nepratarusi nė žodžio, o vakare tylėdama užsidariusi savo kambaryje būtinam poilsiui, palikdama jam visišką laisvę, nebuvo, negalėjo būti ta dona Fjora, kurią jis slapčia dievino. Nieko nežinodamas apie priežastis, dėl kurių ji, vos pakilusi po gimdymo, leidosi į tokią sunkią kelionę, Floranas įtarė, kad ji kenčia dėl kažko labai svarbaus. Todėl horizonte išvydęs Briugės miesto, kurį truputį pažinojo pabuvojęs jame su Anjolu Nardi, bokštus, Floranas pajuto baimę, sumišusią su viltimi. Viena jam buvo aišku: Fjora į šį miestą vyko kaip į priešo stovyklą.

Kai lygumoje, išraižytoje daugybės mėlynų vandenų kanalų su aukštais malūnais, pasirodė Briugė, Fjora sustabdė arklį ir pradėjo įdėmiai apžiūrinėti priešą. Ji buvo priversta pripažinti, jog priešas labai gražus, ir nuo to jos pyktis dar labiau sustiprėjo.

Pastatyta ant upės ir ežero krantų, kaip ir Venecija jūros įlankoje, Flandrijos karalienė puošė permainingą dangų balto ir rausvo akmens nėriniais. Po mažyčiu, truputį pasvirusiu bokšteliu, užbaigiančiu stebėjimo bokštą, sargybiniai buvo taip toli nuo žemės, tarsi pusiaukelėj į dangų, o kitos paauksuotos bokštų viršūnės kyšojo virš namų stogų, kurie hercogo Pilypo Gerojo laikais dėl didesnio saugumo buvo padengti kūno spalvos čerpėmis. Gynybinė vandens juosta buvo apsodinta sidabrinėmis ievomis, įvairiausiais vijokliais ir skirtingų atspalvių raudonomis leukonijomis. Briugę iš visų pusių supo vandenys, todėl miestui nereikėjo jokių sienų ir gynybinių įtvirtinimų.

Nusileidžiančios saulės šviesoje visa tai atgijo ir uždainavo tarsi giria rudeniniu apdaru. Tai buvo neįtikėtino grožio vaizdas, kuris Fjorai pasirodė ypač įkyrus. Miestas, kuris ir taip jau buvo vienas turtingiausių pasaulio miestų, leido sau būti dar ir tobulai gražus. Senųjų Burgundijos hercogų šlovės atspindys, šlovės, kuri, rodos, gyvavo iki šiol; tarsi legenda būtų virtusi akmeniu...

- Gražu, - išdrįso pratarti Floranas.

- Pernelyg! Aš suprantu žmogaus norą grįžti čionai, ypač jei jį kas nors paskatina. Bet juk šito vis dėlto neužtenka...

Ištarusi šią miglotą frazę, galutinai išmušusią vargšą vaikiną iš vėžių, Fjora spustelėjo žirgą pentinais ir nušuoliavo į Briugės pusę su tokia išraiška, tarsi būtų susiruošusi paimti ją staigiu puolimu. Netrukus jie pasiekė Kurtrė vartus, pro kuriuos jojant teko mažinti greitį. Staiga Fjora sustojo ir atsigręžė į savo palydovą.

- Kur mes jojame?

- Bet, dona Fjora, tai jūs turėtumėt man tą pasakyti. Aš nieko nežinau apie jūsų planus!

- Teisingai, bet aš girdėjau, kad pažįstate šį miestą. Kol kas mums reikia susirasti pastogę - užeigos namus arba viešbutį. Manau, čia jų yra?

- Žinoma, ir labai neblogų! Metras Anjolas mėgo "Karūnuotąją gervuogę", kuri yra Vilnos gatvėje, arba, kaip ją vadina vietiniai gyventojai - Volestraate. Gerėsnės vietos čia nerasime.

- Tegu bus "Karūnuotoji gervuogė"! Jok pirmas, Floranai, o aš - iš paskos!

Išgirdęs šį griežtą įsakymą, Floranas pasveikino save su puikia atmintimi, nes dona Fjora, atrodo, nesiruošė būti atlaidi, jei jis suklystų. Jis be vargo rado kelią, o Briugėje tai buvo be galo svarbu, nes į šį miestą susibėgo visi prekybiniai keliai iš pietvakarių ir jame virė aktyvi veikla, nepaisant vykstančio karo, kuriame prancūzų laivai skandino anglų laivus su vilna, o portugalų - su visomis egzotiškomis prekėmis.

Daug sunkiau buvo gauti tinkamą kambarį madam de Selonžė ir pastogę jos tarnui. Pasirodo, gegužės antrąją turėjo įvykti garsioji šiame krašte procesija, skirta Šventajam Dievo kraujui, todėl daugelis žmonių jau buvo suvažiavę, o atvykti turėjo dar daugiau.

- Negaliu duoti grafienei kambario ilgiau nei dviems dienoms, - pareiškė viešbučio šeimininkas Kornelis, - po to būsiu priverstas prašyti jos išvykti, nes vienas klientas užsisakė šį numerį iš anksto.

- Man atrodo, kad svarbiausia čia - pinigai, - niekinamai ištarė Fjora, - bet dviejų dienų užteks. O dabar atsakykite į du klausimus: kur gyvena hercogienė Marija?

Kornelio akys išsiplėtė iš nuostabos.

- Princenhofe! Tai visi žino!

- Išskyrus mane, priešingu atveju neklausčiau jūsų. O kur yra tas... Princenhofas?

- Netoli nuo čia. Šalia Monė viešbučio.

- Aišku! Dabar antras klausimas: kas vadovauja Medičio banko skyriui?

- Tai irgi labai paprasta: ponas Tomazas Portinaris. Jis gyvena Bladelino*, tarnavusio iždininku Auksinės vilnos ordine, buvusiame viešbutyje.

- Paklauskite mano tarno, ar jis žino kelią! Aš ruošiuosi pailsėti, o prieš vakarienę užeisiu pas poną Portinarį.

- Leiskite, kilnioji ponia, duoti jums patarimą. Nuo to laiko, kai Karolis Drąsusis mirė, pono Portinario reikalai eina vis prastyn, juk jis paskolino hercogui labai daug pinigų. Ar ne geriau būtų kreiptis į bet kurį kitą Florencijos bankininką?

- Kas jums sakė, jog man reikalingas bet kuris bankininkas iš Florencijos? Man reikia tik to, kuris dirba su Medičiu.

Pastatytas į savo vietą Kornelis nusilenkė ir pats palydėjo nesukalbamą klientę į numerį. Netrukus Fjora, nusiplovusi kelionės dulkes ir apsivilkusi kuklų pilką paltą su rusvos lapės kailiu, įsakė nuvykti pas bankininką ir pranešti, kad jį nori matyti Fjora Beltrami.

Pagal tai, kaip ją priėmė, Fjora iš pradžių pagalvojo, jog jos amžinatilsį tėvo vardą čia dar visi prisimena, tačiau greitai susigriebė klystanti - žinia apie Florencijos įvykius jau buvo pasiekusi ir šį miestą. Tapo aišku, jog pagarbus priėmimas buvo skirtas ne Frančesko Beltramio dukrai, o paskutinei Lorenso Medičio favoritei.

Didžiuliame, kukliame, bet išmuštame gerais apmušalais kambaryje, kuriame stovėjo vienintelis baldas - milžiniška, geležimi kaustyta skrynia - Fjora išvydo susilenkusį, įdegusį aukštą vyrą retais plaukais ir dvigubu pagurkliu; jo didžiulis pilvas veržte veržėsi iš plonos gelumbės liemenės, apsiūtos kailiu.

- Kodėl iš anksto man nepranešėte apie savo vizitą, dona Fjora? - priekaištingai paklausė jis ir pristūmė jai

* Dabar ten yra Dievo Motinos ėmimo dangun ordino seserų vienuolynas.

krėslą su mėlyno aksomo pagalvėlėmis. - Būčiau turėjęs pakankamai laiko paruošti savo namus Florencijos žvaigždės atvykimui!

- Naujienos ilgai pas jus keliauja, - lengvai šyptelėjusi atsakė Fjora. - Jau metai, kai aš palikau mūsų puikųjį miestą ir dabar gyvenu Prancūzijoje, kurioje turiu svarbių reikalų.

- Tikiuosi, jog mūsų šlovingasis sinjoras Lorensas palaimino šį jūsų žingsnį?

- Taip taip, nesijaudinkite! Reikalai atvedė mane čia, tiesa, kiek netikėtai, tačiau aš nesiruošiu ilgai užtrukti Briugėje, todėl iš karto užėjau pas jus. Bet aš nepretenduoju į jūsų svetingumą, mes gyvename "Karūnuotoje gervuogėje". Ir vis dėlto, jūs kai kuo galėtumėte man padėti.

- O! - šūktelėjo jis ir metė daug sakantį žvilgsnį į savo skrynią. - Šiandien aš turiu labai mažai pinigų. Ir man atrodo, - nenoriai tęsė jis, - kad monsinjoras Lorensas nepatenkintas mumis, nes nepaisydami jo įsakymo mes skolinome pinigus amžinatilsį Karoliui Burgundui. Tačiau mus galima suprasti - juk mes gyvename Briugėje ir buvo sunku nedalyvauti kariniuose hercogo reikaluose...

- Bet juk jūs kategoriškai atsisakėte teikti jam pagalbą, kaip ir kiti flamandų miestai! Paskutiniais mėnesiais aš priklausiau hercogo Karolio svitai!

Portinaris išraudo iki ausų ir jo veidas įgijo keistą sudegusios plytos atspalvį.

- Aš negalėjau atsisakyti, nes hercogas elgėsi su manimi kaip su geriausiu draugu! Be to, aš žinojau, kad ir jūsų tėvas davė jam didelią sumą - buvo kalbama apie šimtą tūkstančių auksinių florinų!

- Tai buvo mano kraitis, - sausai nukirto Fjora, - kurį mano vyras, grafas de Selonžė, pasiūlė savo siuzerenui! Pone Portinari, nors šiuo momentu jums sunku, tikiuosi, pagal šį vekselį jūs sugebėsite sumokėti?

- Ir ji išsitraukė iš kelioninio maišelio rūpestingai sulankstytą popierėlį.

Gimus Lorensai Marijai Anjolas Nardi surašė jai du tokius raštus, nes manė, jog imtis į kelionę daug aukso pavojinga.

Bankininkas paėmė lakštą popieriaus ir greitai jį perskaitė. Staiga jo veidas nusigiedrijo.

- Šimtas dukatų? Na žinoma! Tokią sumą mes galime išduoti bet kada!

- Puiku, bet tai dar ne viskas. Man reikia suknelės.

- Suknelės? - neslėpdamas nuostabos pakartojo jis. - Bet aš ne siuvėjas!

- Sutinku, bet jūs visus gerai pažįstate šiame mieste ir galite įkalbėti bet kurią siuvėją padirbėti man šią naktį! Be to, jūs kaip tikras florentietis, turite turėti pakankamai gerų medžiagų...

Tarp turtingų florentiečių tapo kone tradicija drauge su brangiaisiais akmenimis rinkti retus audinius, kuriuos paprastai saugodavo sandalo arba kedro mežio skryniose. Švenčių dienomis juos iškabindavo ant langų, o jei atsirasdavo gera proga, siūdavosi iš jų šventinius drabužius.

- Žinoma žinoma, bet kodėl būtent šią naktį?

- Todėl, kad nesiruošiu čia ilgiau užtrukti ir rytoj ketinu gauti audienciją pas hercogienę Mariją.

- Pas hercogienę? - ištarė bankininkas su vos įskaitoma panieka veide. - Nesuprantu, ką gali jums duoti ši audiencija? Hercogienės valdžia čia lygi nuliui, o miesto taryba tik ir svajoja apie laisvių įsigijimą kaip Gandas ir Ipras, kaip visi kiti flamandų miestai! Madam Marija ir jos vyras mėgsta buvoti šiame mieste ir kelti pokylius. Jie abu labai svetingi ir palaiko čia ypač džiaugsmingą atmosferą, todėl žmonėms smagu, kai jie atvyksta į sostinę. Tačiau daugelis negali pamiršti griežto Karolio Drąsiojo valdymo ir netgi jo tėvo, despotiško hercogo Pilypo, malšinusio visus paskutiniuosius maištus. Dabar visa valdžia priklauso miestui.

Portinaris aiškiai mylėjo hercogienę ne daugiau už pačią Fjorą. Tačiau dabar jį labiausiai graužė smalsumas ir šią ilgą kalbą jis išrėžė tik tam, kad sugundytų savo lankytoją atsiverti. Bet veltui.

- Privalau pasikalbėti su ja vienu asmenišku reikalu, visiškai nesusijusiu su valdžios klausimu. Bet aš negaliu vykti į rūmus šitaip atrodydama.

- Jums bus sunku su ja pasimatyti. Tačiau jei sutiksite eiti su manimi, galbūt jums pavyks patenkinti savo troškimą, nors...

- Yra kažkokia kliūtis?

- Patikėkite, nieko ypatingo! Ar negalėtumėte pasikalbėti apie mane su monsinjoru Lorensu? Susidarė įspūdis, kad jis labai nepatenkintas mano elgesiu per šiuos paskutiniuosius trejetą metų vykstant karui. O be to... ta nelaiminga byla dėl "Paskutiniojo teismo", dėl kurios aš, niekuo dėtas žmogelis, turiu kentėti jo pyktį.

- "Paskutinysis teismas"? Kas tai per dalykas?

- Didžiojo flamandų dailininko Ugo van der Goeso triptikas, kurį mano pirmtakas Andželas Tantis nupirko Florencijos San Lorenso bažnyčiai. Tai įvyko prieš šešetą metų. Aš turėjau paveikslą supakuoti ir išsiųsti, tačiau jis taip ir nepasiekė Florencijos.

- Kas gi nutiko?

- Vos tik išplaukusį iš uosto laivą užgrobė du piratų laivai iš Hanzos ir dabar "Paskutinysis teismas" puošia Dancigo bažnyčią. Mane palaikė kaltu ir netgi...

- Pagalvojo, jog kai kas iš anksto žinojo apie ruošiamą užpuolimą ir kad paveikslą jūs pardavėte vėliau?

- Jūs teisingai supratote. Kaip galiu paneigti tokį kaltinimą? Štai kodėl privalau susirasti ką nors, kas užstotų mane, priešingu atveju aš niekuomet nebegalėsiu grįžti į Florenciją! O tai mane be galo kankina.

- Suprantu jus geriau, nei jums atrodo. Greičiausiai niekuo negalėsiu padėti šioje pavogtojo paveikslo byloje, tačiau man nebūtų sunku pranešti monsinjorui Lorensui,

jog jūs padarėte man didžiulę paslaugą. Ir tai būtų tikra tiesa!

- Daugiau nė neprašau! Jūs gausite suknelę ir... tikiuosi, leisite jums ją padovanoti?

Fjora suraukė antakius. Tai buvo akivaizdus pasiūlymas, o ji neturėjo nė menkiausios galimybės sužinoti, ar priešais ją sąžiningas žmogus, be galo atsidavęs hercogui Karoliui, ar niekšas, kuris tikėjosi pralobsiąs visų Vakarų hercogo pergalės atveju ir todėl nesilaikė savo šalies politikos princo atžvilgiu. Bet kuriuo atveju Fjora nieko negalėjo iš jo priimti. Ji iš pradžių pasikalbės su Anjolu Nardi, o po to parašys Lorensui.

- Jokiu būdu, - griežtai atsakė ji. - Jei norite man tik padėti, padarykime taip, kad nelikčiau jums skolinga.

- Viskas bus taip, kaip panorėsite.

Kitą rytą dvi jaunutės merginos atnešė iš geriausios Briugės siuvėjos tai, ko reikėjo Fjorai. Dabar ji galės deramai prisistatyti hercogienei Marijai. Tuo tarpu Floranas zujo po miestą, ieškodamas tinkamo kostiumo sau. Po pusryčių Fjora, apsivilkusi prinokusios vyšnios spalvos aksomo suknele, apsiūta sidabru ir baltu satinu ir užsidėjusi tokio pat satino eneną, papuoštą iškrakmolytu plono muslino vualiu, lydima tarno išjojo į rūmus tos, kurią laikė savo varžove. Ji buvo visiškai rami ir pasitikinti savimi. Šį jausmą jai įdiegė dviejų jaunučių merginų, padėjusių apsirengti, susižavėjimo šūksniai ir atspindys veidrodyje. Fjora galėjo drąsiai rungtis su bet kuria moterimi, netgi su ta, kuri ant galvos nešiojo karūną. O jei ji sutiks Filipą, šis bus akimirksniu nuginkluotas. Beje, tai ir buvo svarbiausias jos tikslas.

Pakeliui Fjora į valias gėrėjosi Briuge. Miestas buvo puikiai pastatytas, gražiomis plačiomis gatvėmis ir su daugybe sodų, išsidėsčiusių palei krantinę, nuo kurios akmeniniais laipteliais galėjai nusileisti į vandenį, atspindėjusį sidabrinę pakrantėje augusių ievų lapiją, liaunus beržėlių kamienus arba tiesiog vešlią žalumą. Iš

po žemų tiltų netikėtai išnirdavo laiveliai, lėtai skrodžiantys juodai žalsvą vandenį. Šis painus kanalų tinklas sužavėjo florentietę. Matiniai atšvaitai gulė ant pilkų senovinių pastatų sienų ir naujai išdažytų vienuolynų. Vienas jų priminė į vandenį nuleistą koją, ant kurios snaudė katė, kitas panėšėjo į pasroviui plaukiantį laivelį, trečias, rodos, ilsėjosi apsuptas gėlynų. Visa tai liudijo taiką ir ramybę, tačiau Briugė virte virė gyvenimu, kaip ir maištingoji Florencija.

Princenhofas, arba Princo rūmai, buvo didžiulis keturkampis ansamblis, kurį sudarė rūmai, bokštas su aukšta varpine, sodai ir, žinoma, įvairiausi priestatai. Pro nežymų įėjimą, papuoštą Mergelės Marijos statula, apsupta daugybės angelų, buvo patenkama į pagrindinį kiemą, apjuostą galerijų, už kurių stūksojo princo rūmai, pastatyti iš raudonų plytų ir balto akmens, lygiai kaip ir Fjoros namai Rabodjere.

Šis panašumas padrąsino Fjorą. Ji sustojo sargybos būstinėje, iš kurios seržantas, pritrenktas lankytojos išvaizdos, skuoste nuskuodė pranešti apie ją vyresniajam tvarkdariui, o Fjora tuo tarpu ėmėsi stebėti, kas vyksta kieme, į kurį plūdo vis daugiau ekipažų. Grumai rūpinosi turtingai išpuoštais žirgais, visur vaikštinėjo sinjorai ir kilmingos damos medžioklės rūbais, o sakalininkai nešiojo ant ištiestų rankų savo augintinius, kurių galvas dengė auksu ir sidabru siuvinėti aksomo gobtuvėliai. Žmonės linksmai klegėjo, draugiškai sveikinosi, girdėjosi juokas ir garsūs balsai. Visa tai kėlė džiaugsmingo ir triukšmingo laukimo įspūdį.

- Man rodos, mes atvykome ne laiku, - pratarė Floranas. - Princas ruošiasi į medžioklę.

- Be abejonės, bet man reikia ne princo, o princesės!

- O ji neketina dalyvauti medžioklėje?

- Galimas dalykas.

Seržantas grįžo lydimas susijaudinusio vyriausiojo tvarkdario. Pastarasis skubėjo pasisveikinti su lankytoja.

- Šis žmogus teisingai suprato? Jūs iš tikrųjų grafienė de Selonžė?

- Taip. O kas čia nuostabaus?

- Nieko. Tiesiog labai netikėta. Hercogienė ruošiasi vykti į medžioklę ir...

- Negali manęs priimti? Perduokite jai, jog labai apgailestauju ir atsiprašau, tačiau nesiruošiu jos ilgam sutrukdyti. Norėčiau tiktai trumpai pasikalbėti.

- Ar... negalima šio pokalbio atidėti?

- Gaila, bet turiu keliauti toliau ir Briugėje būsiu vos porą trejetą valandų... O vykstu iš labai toli...

Tvarkytojas bematant tapo panašus į tikrą nelaimėlį. Greičiausiai jis dar būtų bandęs išsisukinėti, jei ant slenksčio nebūtų pasirodžiusi puikiai apsirengusi vidutinio amžiaus moteris. Abiem rankom suėmusi tamsiai žalius auksine tafta ir pilku šilku apsiūtus sijonus ji kiek įkabindama pasileido prie jų. Moters pasirodymas, rodos, nuramino tvarkytoją.

- O! Madam de Galvin! Jus atsiuntė jos didenybė?

- Žinoma! Ji pagalvojo, kad labai negarbinga versti laukti tokią damą tarsi pasiuntinę iš madingos parduotuvės... jei čia nėra klaidos.

- Jūs manimi abejojate? - išdidžiai paklausė Fjora, sukeldama freilinai šypseną.

Madam Galvin jau spėjo įvertinti savo pašnekovės grožį ir puikią suknelę. O išdidi atvykėlės laikysena liudijo aukštą jos kilmę.

- O ne, nieku būdu. Tiktai tokia gražuolė kaip jūs galėjote įkalbėti mesirą Filipą jus vesti! Prašome eiti paskui mane! Hercogienė laukia jūsų.

Eidama paskui savo palydovę Fjora galutinai susipainiojo. Jos kilo ir leidosi laiptais, ėjo galerijomis ir salėmis, už kurias gražesnių Fjora nebuvo mačiusi. Galų gale išėjo į sodą, kuriame virš didžiulio rožyno stūksojo gigantiškas kiparisas. Praėjusios pro voljerus su laukiniais paukšiais jos sustojo prie atokiau stovėjusio pastato,

aukšta tvora atskirto nuo sodo. Pastatą dengė aukštas žalių čerpių stogas, virš kurio plazdėjo įvairiaspalvės vėliavos. Kieme, sode ir aplinkiniuose pastatuose virte virė gyvenimas.

- Kokie didžiuliai rūmai, - pasakė Fjora, - gerokai didesni, negu atrodo iš pirmo žvilgsnio!

- Tai tik pirmas įspūdis. Ir vis dėl tų pagrindinių durų - amžinatilsį hercogas Pilypas manė, jog rūmų durys turi būti tokios pat siauros kaip ir durys į rojų: kad būtų saugiau. Štai mes ir atėjome: tai žalieji rūmai, pavadinti taip dėl savo stogo. Madam Marija mano, jog rūmai pernelyg didžiuliai, todėl mėgsta leisti laiką čia, jaukiuose namuose.

Gal jie ir buvo "jaukesni", tačiau prabanga irgi nenusileido. Jei karai, kuriems vadovavo Karolis Drąsusis ir sužlugdė jį patį drauge su Burgundija, tai šis būstas, atrodo, buvo išsaugojęs visą savo pirmykštį grožį. Madam Galvin džiūgavo matydama, kokį įspūdį atvykėlei padarė rūmai.

- Jūs dar nematėte maudyklių! Jos absoliučiai unikalios - be vonių yra karšto garo vamzdžiai, poilsio kambariai, už kuriuos gražesnių niekur nerasite. Na štai mes ir atėjome!

Po keleto minučių jos įžengė į galeriją. Šviesa skverbėsi vidun pro smailius langus su ryškiais įvairiaspalviais vitražais. Fjora, išvydusi priešais save aukštą, maždaug savo metų moterį, nusilenkė. Nors tai buvo nelabai malonu, teko pripažinti, jog princesė spinduliavo žavesiu: Marija Burgundė buvo liekna ir gracinga, oda švytėjo skaisčiu baltumu; ji turėjo mažytę nosį, gyvas šviesiai rudas akis ir tankius, kaštoninius aukso spalvos plaukus, vos išsitekusius po žalio aksomo kepuraite, apsiūta baltu muslinu. Ji buvo panaši į savo motiną Izabelę de Burbon. Ši moteris visą gyvenimą išliko vienintelė Karolio Drąsiojo meilė. Iš tėvo Marija paveldėjo burną pilnomis lūpomis

ir tam tikro užsispyrimo išraišką, o taip pat apvalios formos smakrą, teikusį veidui širdies pavidalą.

Kurį laiką, nė nemėgindama slėpti susidomėjimo, princesė apžiūrinėjo sulinkusią priešais ją moterį.

- Aš dažnai savęs klausdavau, ar kada nors pamatysiu jus, madam, - ištarė ji skambiu balsu. - Taip. Vadinasi, jūs esate Fjora de Selonžė, buvusi mano tėvo draugė?

- Greičiau buvau įkaitė nei draugė, jūsų didenybe. Sekiau paskui jūsų tėvą ne savo valia!

- Stokitės. Tiesa, man apie tai irgi pasakojo, bet jūs... likote šalia jo iki pat pabaigos?

- Jūsų didenybė neklystų, jei pasakytų: iki paskutinės minutės. Mūšio prie Nansi išvakarėse aš ankstų rytą mačiau, kaip hercogas užšoko ant savo žirgo Mauro ir netrukus dingo rūke. Taip pat turėjau garbę dalyvauti jo laidotuvėse.

Jai kalbant Marijos veidas, pradžioje atrodęs kiek sustingęs, pamažu atgijo ir parausvėjo.

- Kodėl jūs neatvykote anksčiau? Dieve! Aš turiu tiek klausimų, tiek privalau jums papasakoti! Gerai žinau, jog mano tėvas gerbė jus už drąsą.

- Mano vyras niekuomet nepareiškė noro pristatyti mane jūsų didenybei. Neslėpsiu, jog mes rimtai nesutariame! Tačiau dabar tai jau nesvarbu, nes aš nebenoriu trukdyti jūsų medžioklės...

- Dieve, iš tikrųjų, medžioklė! Madam de Galvin, perduokite mano vyrui ir valdovui, kad vyktų be manęs! Šiandien aš lieku namuose.

- Bet, - įsikišo Fjora, - jūsų didenybė visiškai be reikalo atsisako...

- Išjosiu pamedžioti bet kurią kitą dieną. Šiandien aš norėčiau pasikalbėti su jumis. O gal sutiktumėt pasilikti šiuose rūmuose dar keletui dienų?

- Ne, ponia hercogiene. Esu be galo dėkinga, bet jei mano vyro nėra Briugėje, aš tučtuojau išvažiuoju!

Marija Burgundė vėl įdėmiai pažvelgė į atvykėlės veidą, vildamasi įžiūrėti jame kokių nors išgyvenimų pėdsakus.

- Eime su manimi! Mums reikia pasišnekėti.

Fjora nusekė paskui hercogienę per prabangiai apstatytą kambarį. Jame dvi damos tvarkė baltinius ir galvos apdangalus. Išvydusios princesę, moterys padarė gilų reveransą.

Gretimo kambario sienos spindėjo raudono aksomo, išpuošto aukso raštais, apmušalais. Jis priminė Karolio Drąsiojo palapinę, kurioje Fjora pirmą sykį pamatė princą. Palei sienas stovėjo knygų lentynos ir rašomasis stalas, o šalia židinio - plati piltuvėlio formos banketė su daugybe pagalvėlių. Ant jos atsisėdusi Marija prisitraukė Fjorą.

- Filipas de Selonžė labai nekalbus, - atsiduso ji, - aš taip ir nesupratau tos jūsų istorijos, bet kadangi negaliu priversti jūsų atsiverti, pasakykite tiktai, kiek gi laiko jūs nesimatėte?

- Dvejus metus, jūsų didenybe. Likimas nuolat mus išskiria ir aš labai kenčiu. Man taip norisi jį surasti!

- Kas privertė jus manyti, jog jis čia?

- Monsinjoras didysis bastardas Antuanas, kurį sutikau visai atsitiktinai.

Rusvose akyse plykstelėjo apmaudas, o gražios lūpos susispaudė.

- Antros eilės dėdė... Nespėjęs palaidoti tėvo, ėmė ieškoti sąjungos su mano krikštatėviu, karalium Liudviku! Mūsų šeima iš tikrųjų įstabi - krikštatėvis plėšia savo krikštaduktę, o geriausi jos tėvo draugai padeda jam!

- Monsinjoras Antuanas mano, kad ankstesnės prancūzų žemės turi atitekti Prancūzijai! Kaip gaila, kad jūsų didenybė neištekėjo už Karolio įpėdinio! Būtumėt tapusi galinga karaliene!

- Jūs galvojate, jog galėčiau ištekėti už aštuonmečio vaiko? - nusikvatojo Marija. - Žinoma, jis pretenduoja

į Prancūzijos karūną, bet aš tapsiu Vokietijos imperatoriene! Gana apie tai. Jums sakė tiesą: Filipas buvo čia metų pradžioje. Greičiausiai didysis bastardas sužinojo tai iš madam de Šulemburg? Ji artima jo žmonos draugė...

- Taip, iš jos. Ar galėčiau sužinoti, kur dabar yra mano vyras?

Hercogienė atsistojo, porą sykių perėjo per kambarį ir galų gale grįžo prie Fjoros.

- Iš kur man žinoti? Jis išbuvo čia dvejetą trejetą dienų. Jūs, Selonžė, nesugebate pasilikti vienoje vietoje ilgesnį laiką.

- Kur jis galėjo išvykti?

- Nieko nežinau! Aš netgi nesupratau, ko jis atvažiavo. Mes visi buvome priversti stebėti jo nuobodų veidą. Per pačias linksmiausias šventes!

Fjora nuslėpė niekinamą šypseną. Sunku patikėti, kad šios princesės gyslomis teka audringas Karolio Drąsiojo kraujas! Sniego baltumo veidu svajingomis akimis, vokiška maniera sukirpta suknele, dariusia krūtinę visiškai plokščią, aukso nėriniais, taip sunkiai slėgusiais liauną kūną - ji visiškai nepriminė tos didingos ir tragiškos legendos, gaubusios paskutinį iš Burgundijos hercogų! "Nuobodų veidą"? Negi ji tikėjosi, kad tiek daug patyręs ir iškentėjęs žmogus atvyks pas ją su šypsena veide ir galės kiauras paras šokti pokyliuose?

- Aš spėju, madam, kad jis ieškojo čia kažko neįmanomo. To, ko jūs negalėjote jam duoti!

- Kas tai galėtų būti?

- Meilė. Man atrodo, kad jis myli jūsų didenybę. Jis visuomet jus mylėjo ir dabar negali pakęsti, kad jūs ištekėjusi ir esate laiminga. Juk jūs laiminga, ar ne tiesa, madam?

- Be galo! Esu laiminga, kad galėjau padovanoti savo mylimam vyrui sūnų. O netrukus pasaulį išvys ir antrasis!

- Tai visiškai natūralu. O jis, paskutiniais metais atidavęs viską jūsų tėvui, manė, jog turi teisę į kažką daugiau, tačiau dabar suprato, kad jo svajonėms atėjo galas. Prisipažinsiu, madam, aš buvau suklaidinta. Vyliausi, kad jūs bent jau išsiuntėte jį su kokia nors misija.

- Nieko panašaus! Aš susipykusi su Prancūzijos karaliumi. Kokią jam galėjau suteikti misiją?

- Aš manau, - šaltai atsakė Fjora, - kad monsinjoras Karolis - tebūna lengva jam žemelė - mokėtų pasinaudoti šiuo žmogumi, vardan jūsų rizikuojančiu savo galva! Burgundija nusigręžė nuo jūsų, ar ne tiesa? Jūs neišsaugosite nieko, kas galėtų tapti tikra karalyste, jei nesugebėsite vertinti ištikimų tarnų. Žmogus turi tai, ką užsitarnauja.

Jaunoji hercogienė stipriai nuraudo, tačiau nieko nespėjo atsakyti - prie jos kone bėgte artėjo jaunas žmogus ilgomis kojomis ir grubiu veidu, įrėmintu kupetos tankių baltų plaukų, nukirptų vokiška maniera.

- Ką man pasakė, širdie mano! Jūs atsisakote vykti į medžioklę? Norite, kad netekčiau jūsų draugijos? Kas per kaprizas?

- Tai anaiptol ne kaprizas, mano valdove! Norėjau pasikalbėti su dama, stovinčia prieš jus. Ji - grafo de Selonžė žmona.

Fjora iš karto suprato, kas šis žmogus, ir žemai nusilenkė imperatoriaus Frydricho sūnui. Jis įdėmiai nužvelgė atvykėlę ir nusišypsojo.

- Laba diena, madam! Jūsų vyrui pasisekė labiau, negu jis to vertas, nes jūs - labai graži! Ir vis dėlto jums leidus hercogienę aš pasiimsiu su savimi todėl, kad be jos nesugebėsiu medžioti. Mums grįžus turėsite pakankamai gražaus laiko pasikalbėti.

- Tai nebeturi jokios reikšmės, monsinjore, - atsakė Fjora. - Ponia hercogienė papasakojo man viską, ką troškau išgirsti!

Maksimiliano šypsena - jeigu tik tai būtų įmanoma - būtų tapusi dar platesnė. Paėmęs žmoną už parankės jis pasuko prie durų.

- Tuomet viskas puiku! Poryt mes keliame puotą. Ateikite vakare ir pašokite savo malonumui! Linkiu jums gero vakaro, ponia grafiene!

Sutuoktiniai išėjo ir Fjora liko viena su madam Galvin, atsiradusia kambary drauge su princu. Nors šioje patogioje ir jaukioje patalpoje buvo šilta, Fjora pajuto sielą veriantį šaltį ir drėgmę. Jaunoji moteris sustingusi stebėjo liepsnos liežuvius, šokinėjančius ant ąžuolinių malkų ir retsykiais lyžčiojančius židinio groteles. Freilina nedrąsiai kostelėjo.

- Leiskite jus palydėti, madam, kad ir į sodą.

- O kodėl į sodą? - nustebo Fjora. - Kodėl ne prie išėjimo?

- Todėl kad sode yra vienas žmogus, trokštantis su jumis pasikalbėti... jis ir palydės jus iki išėjimo.

- Kas jis?

- Madam de Šulemburg. Ji matė jus atvažiuojant!

Fjora parodė ranka, jog viską suprato. Ji pati norėjo susirasti šią damą Briugėje, tačiau nusprendė, jog patikimiau bus pasikalbėti su hercogiene. Įvykusio pasimatymo rezultatai pasirodė esą niekingi, todėl reikėjo nedelsiant ieškoti naujų galimybių. Leisdamasi žemyn paskui madam Galvin, Fjora klausėsi linksmo į medžioklę vykstančių dvariškių šurmulio: skardeno rageliai, skalijo šunys, šūkalojo jėgeriai. Tačiau netrukus šį triukšmą užgožė miesto gaudesys. Jaunoji grafienė pagalvojo, kad tikriausiai niekas nėra linksmiau praradęs ištisos imperijos. Ši įsimylėjėlių porelė, kuriai ateity teks užsidėti Karolio Didžiojo karūną, niekuomet nepatirs aistringo troškimo kautis už svajonę...

- Ką jums papasakojo? - pratarė baikštus balsas ir Fjora apsidairiusi pamatė, jog šalia stovi jau kita moteris.

Ji buvo gerokai vyresnė, lyg žiemą susisupusi į aksomą ir lapės kailinius. Atsirėmusi lazdos ji žvelgė į Fjorą šviesiomis, pilnomis užuojautos akimis.

Jaunoji grafienė pabandė nusišypsoti.

- Nieko, monsinjoras Antuanas man jau visa tai sakė: mano vyras buvo čia metų gale; ak, ne, kai ką aš vis dėlto sužinojau! Hercogienė buvo tokia maloni ir pranešė, jog jis išbuvo Briugėje neilgai. Beje, niūri grafo išvaizda pačiame šventės įkarštyje visus šokiravo. Jis išvažiavo nepasakęs kur.

- Vargšas vaikelis! Taip, nedaug jūs sužinojote... Eime pasivaikščioti. Duokite man savo ranką.

Jos paėjėjo keletą žingsnių ilga alėja, pabarstyta puikiu smėliuku, stengdamosi nepriartėti prie sodininko, netoliese karpiusio krūmus.

- Jums nieko nepasakojo apie kivirčą?

- Kivirčą? Tarp Filipo ir...

- Ir hercogo Maksimiliano! Jis rado grafą ant kelių prie madam Marijos kojų. Princas siaubingai įtūžo ir pareikalavo Filipo tučtuojau palikti rūmus, nenorėdamas išklausyti pasiaiškinimo. Tačiau grafas ne iš tų žmonių, kurie leidžiasi lengvai išvaromi. Prieš užtrenkdamas paskui save duris jis pasakė hercogui, kad šis nevertas vadintis amžinatilsį hercogo Karolio žentu ir kad jis greičiau sutiks mirti negu tarnauti tokiam ponui. Grafas vos spėjo išvažiuoti. Tik princesės dėka jis nebuvo suimtas.

Tačiau Fjora atkreipė dėmesį tiktai į pirmuosius madam de Šulemburg žodžius, patvirtinusius visas jos spėliones: Filipas mylėjo princesę ir išdrįso jai tai pasakyti. Be to, Marija šito griežtai nepaneigė, kai Fjora jųdviejų pokalbio metu užsiminė apie Filipo jausmus.

Staiga ji pajuto, jog tarp jos ir pašnekovės įsivyravo slegianti tyla. Stengdamasi nuslėpti besiveržiančias ašaras, Fjora tarė:

- Kaip viskas keista! Aš mačiau princą ir jis buvo man... gana malonus. Netgi pakvietė į artimiausią puotą.

Pagyvenusi dama nusijuokė.

- Nesistebėkite! Tai jam būdinga. Princas niekuomet nemokėjo nuosekliai mąstyti. Be to, nors jis ir atrodo įsimylėjęs savo mažąją hercogienę, moterų kerams anaiptol neabejingas! Tikriausíai jam patiko idėja pašokti su įsivaizduojamo priešo žmona. Belieka pridurti, jog jis dievina linksmybes ir mėgsta ruošti šventes.

- Sakykim, bet kodėl madam Marija nieko man nepasakė?

- Greičiausiai ji pabūgo, jog jūs pareikalausite pasiaiškinti, o šito Marija mažiausiai trokšta. Be to, tai galėjo sukelti jos vyro nepasitenkinimą. O savo vyrą ji nuoširdžiai myli... Vienintelis hercogienės noras - matyti jį laimingą šalia savęs ir mažojo princo Filipo. O visa, kas gali sudrumsti šeimyninę laimę... Nepamirškite, jog ji niekuomet nepatyrė tikro šeimos gyvenimo. Ne taip paprasta būti pačia turtingiausia įpėdine Europoje!

- Palikimas ištirpo, - sausai pasakė Fjora, - ir įpėdinei tai visiškai nerūpi. Bet vis dėlto įdomu: kodėl gi ji mane priėmė?

- O smalsumas? Kaip ji galėjo atsisakyti progos pamatyti paslaptingąją madam de Selonžė, florentietę, apie kurią pasakojami stebuklai ir kurią Karolis Drąsusis vežiojosi su savimi į kiekvieną žygį tarsi kokią karalienę, paimtą į nelaisvę? Esu tikra, jog panašios kalbos išūžė jums ausis.

- Ne... Manęs tai nė kiek nejaudina.

- O kas gi jus jaudina?

- Filipo likimas. Tai, kas jam atsitiko. Ieškau jo jau keletą mėnesių, o jis nuolat išslysta man iš rankų! Jūs kalbėjotės su juo... Ar galite pasakyti, kur jis išvyko?

Madam de Šulemburg pažvelgė į Fjorą su gilia užuojauta. Nuo tos minutės, kai pamatė šį nuostabų padarą, senoji moteris juto nuolat augančią simpatiją.

- Jeigu žinočiau, seniai būčiau viską papasakojusi. Tik viena aišku - jei norite tęsti paieškas, vykite į Burgundiją.

- Manote, kad jis grįžo ten? Tai būtų tikra beprotybė per plauką išvengus ešafoto. Kiek žinau, Burgundija dabar priklauso karaliui Liudvikui. Kalbama, jog Franš Kontė, tas paskutinysis bastionas, irgi krito?

- Be jokios abejonės, bet Burgundija, kurioje stovi prancūzų kariuomenė, grafui de Selonžė yra tarsi spjūvis į veidą, tarsi žaizda, kuri nuolatos skauda!

Nors abi moterys ėjo gana lėtai, netrukus atsidūrė prie dengto įėjimo į galeriją, kuri jau buvo visiškai ištuštėjusi.

- Ar galiu paprašyti patarimo? Ką darytumėte mano vietoje?

- Jei iš tikrųjų trokštate rasti jį arba bent jau jo pėdsakus, važiuokite į Selonžė! Nusivylęs žmogus visuomet grįžta į gimtuosius namus, prie savo šaknų...

- Aš galvojau apie tai, tačiau pilį prižiūri ponas de la Tremujilis.

- Miestą valdo ne jis, o mesiras d'Ambruazas, kuris nusiteikęs draugiškiau. O kur jūs pati gyvenate?

- Rabodjere. Jei jis atvyks tenai, man bus pranešta. Nuo Naujųjų metų praėjo jau gana daug laiko!

- Tuomet vykite į Burgundiją ir pradėkite nuo Selonžė! Būčiau nustebinta, jei nerastumėte ten nieko naujo! Žinoma, jums nebus lengva, nes Filipas priverstas slapstytis. Teks patirti daugybę nereikalingų išbandymų! Tai štai, geriausia grįžti namo ir laukti!

- Ko? Vyro? Jis niekuomet negrįš!

- Jei taip, užteks spyriotis! Žinoma, jei turėtumėte vaikų...

- Aš pagimdžiau sūnų! - pasakė Fjora ir karčiai pridūrė: - Vienas Dievas žino, kiek laiko mes praleidome drauge, tačiau šios vedybos baigėsi kūdikio atėjimu į pasaulį. Deja, Filipas šito nė nenutuokia.

- Tuomet reikia susirasti jį ir pasakyti! Ieškokite jo! O jei jūsų paieškos bus bevaisės, grįžkite pas savo vaiką:

tegu jis nebūna našlaitis! Tesaugo jus Dievas, mano brangioji. Aš melsiuosi už jus.

Madam de Šulemburg apkabino Fjorą, prispaudė ją prie savo plačios apykaklės ir rodomuoju pirštu nubrėžė ant kaktos kryžiaus ženklą. Po to, tvirčiau susisupusi į paltą, nušlubčiojo sodo alėja tolyn. Fjora nulydėjo ją akimis ir paskutinį sykį pažvelgė į puikiuosius rūmus, pastatytus paskutiniojo didžiojo visų Vakarų hercogo. Dabar jie tebuvo paprasčiausia dekoracija, netekusia buvusios didybės. Mintyse atsisveikinusi su jais Fjora grįžo pas Floraną, kuris jau senokai nerimavo.

Kelionės metu jaunoji moteris išmokė vaikiną tylėti, todėl Floranas, išvydęs ją su ašaromis akyse, nedrįso nieko klausti. Jaunuolis suprato, jog ji trokšta kuo greičiau išvykti iš šios karalių būstinės, iš kurios ji tiek daug tikėjosi. Juk priešingu atveju nebūtų šitaip prabangiai apsirengusi!

Jaunuolis paskubom padėjo jai užšokti ant balno ir atsargiai įspraudė vadeles į šaltus pirštus. Po to jis nujojo į priekį, atvėrė duris, pasitraukė ir praleido ją pirma, o tada užėmė įprastą poziciją šeimininkei už nugaros. Prijojus prie "Karūnuotosios gervuogės", Floranas matė, kaip sustingusiu, be gyvybės ženklų Fjoros veidu tyliai ritasi didžiulės ašaros. Jos liejosi iš plačiai atvertų akių, išryškindamos nuostabiai gražias veido linijas. Šito jis nebegalėjo suprasti.

- Laikas visa tai baigti! - suburbėjo jis.

Padėjęs Fjorai nušokti žemėn, Floranas pašaukė arklininkus, įsakė pasirūpinti žirgais ir paėmė už rankos jaunąją moterį, kuri visiškai nesipriešino ir atrodė tarsi perkūno trenkta. Palydėjęs ją į kambarį, įėjo drauge į vidų, pasodino į krėslą, uždarė duris, atsiklaupė priešais ant kelių ir suėmė jos pirštus, kurie buvo šalti kaip ledas.

- Dona Fjora, - maldaujamu balsu pradėjo jis, - aš visuomet maniau, jog jūs manimi pasitikite.

Fjora pažvelgė į vaikiną nieko nematančiomis akimis. Atrodė, tarsi ji dar būtų neatsigavusi po nualpimo.

- Aš pasitikiu, Floranai, - ištarė ji bejausmiu balsu, - bet kodėl jūs man tai sakote?

- Todėl kad tapau jums paprasčiausiu daiktu. Nuo to laiko, kai mes išvykome į Božansi, jūs manęs tiesiog nepastebite! Mes lėkėme kaip pašėlę, bet jūs nė nemėginote paaiškinti man savo tikslų!

- O jūs šito iš tikrųjų norite?

- Ne, jei laikote mane tik savo tarnu. Bet aš noriu, kad žinotumėte - esu jums be galo atsidavęs ir man nepakeliama matyti jus vienišą ir kenčiančią! Jei su jumis būtų ponia Leonarda - aš dar niekada šito taip netroškau - ar ir šalia jos jūs šitaip tylėtumėte? Juk ne? Jūs atsivertumėte jai! O, žinoma, aš nesugebėsiu jos atstoti, bet pasakykite man, ką galėčiau padaryti, kad jūs nebūtumėte tokia nelaiminga - juk tai užrašyta jūsų veide!

Fjora palingavo galvą ir pirštu lengvai paglostė jaunuolio skruostą.

- Ką gi galėčiau jums pasakyti, pati nežinodama, ko griebtis? Kelkitės, Floranai, ir atneškite mums išgerti, bet tiktai ne alaus! Geriausia būtų vynas. O paskui mes drauge sudarysime planą ir pabandysime ką nors nuspręsti.

- Argi mes neketiname grįžti?

- Atrodo, kad ne. Bent jau ne dabar.

- Tai kur mes patrauksime?

- Į Burgundiją. Atėjo laikas pamatyti Selonžė. Buvau tenai... tik akimirksnį... kai prieš ketvertą metų atvykau iš Florencijos.

- Ir daugiau niekada?

- Ne. Keista, ar ne tiesa? Nešioti vardą ir titulą ir nieko nežinoti, kas už jų slypi...

Po valandos Fjora su Floranu, paveikti puikaus Bonos vyno, nutarė, jog vykti į Selonžė tiesiog būtina.

- Tai vienintelė vieta, į kurią verta joti! - įsitikinęs teigė jaunuolis. - Greičiausiai Selonžė dabar tapo paskutiniu jūsų vyro prieglobsčiu.

- Bet juk pilį seka karaliaus žmonės!

- Galimas dalykas, tačiau yra kaimai, kaimynai... Jei mesirą Filipą žmonės myli...

- Manau, kad taip... Bent jau taip sakė Leonarda, o ji kilusi iš tų vietų.

- Tuomet ką mes čia veikiame? Prisipažinsiu, negaliu suprasti, kodėl mes dar ne kelyje. Bet jūs nusiminusi?

- Tai sunku paaiškinti, Floranai. Man atrodo, kad aš vejuosi šešėlį!

Ji nutylėjo, jog pavargo nuo didžiųjų ir mažųjų kelių, kuriais pradėdavo žygį su viltimi širdyje ir galų gale nepatirdavo nieko kito tik nesėkmę ir naują nusivylimą: tie betiksliai keliai išvagojo visą jos gyvenimą. Dabar ji ruošiasi dar vienam žygiui - bet kas jos laukia pabaigoje? Tai, kad Filipas niekuomet jos nemylėjo ir kad jos kaip moters gyvenimas pasibaigė vos spėjęs pražysti?

Ketvirta dalis

Karaliaus teisingumas

Tryliktas skyrius

Karolio Drąsiojo kapas

Sen Dizjė Fjora nusprendė pakeisti kelionės maršrutą. Jie su Floranu apsistojo vienuose užeigos namuose ir dabar drauge su kitais čia apsigyvenusiais žmonėmis valgė vakarienę didžiuliame valgomajame. Fjora buvo persirengusi vyriškais drabužiais ir susidomėjusi klausėsi dviejų Lotaringijos pirklių, vykstančių į Trua, pokalbio. Tiedu, numalšinę savo nemenkus apetitus, ėmė išsijuosę girti Lotaringijos hercogą Renė II, po lemiamo mūšio su Karoliu Drąsiuoju pradėjusį atstatinėti Nansi. Jis visaip skatino prekybą ir išleido keletą įstatymų, padėjusių užgydyti žaizdas, kurias miestui padarė karas. Hercogas Renė II troško atgaivinti žmonių norą dirbti ir džiaugtis gyvenimu.

- Dar nė vienas hercogas, - kalbėjo pirmasis pirklys, - nedalijo tiek išmaldų ir taip nuoširdžiai neeikvojo savo iždo, nors pats su šeima gyvena rūmuose, kurių neliko nė pusės. Jam visuomet labiausiai rūpėjo miesto reikalai! Pirmiausia hercogas padeda vienuolynams, kurie karo metu vienaip ar kitaip nukentėjo.

- Šventojo Jurgio vienuolyno vienuoliais rūpintis nėra jokio reikalo. Dabar jie taip pat nutukę kaip ir iki karo.

- Kol kas jis daugiau padeda benediktinams, vis dar gyvenantiems Švenčiausios Dievo Motinos abatijoje. Jie pagal įžadą meldžiasi už visus, žuvusius karų su Burgundija metu, o tai juk neduoda jokio pelno.

- Benediktinai meldžiasi ir už Karolio Drąsiojo sielą. Tas žmogus atnešė pasauliui daugybę nelaimių, todėl malda jam dabar labai reikalinga. Kalbama, kad pats Renė dažnai eina ant jo kapo pasimelsti už princo sielą. Ten dieną ir naktį dega žvakės, kurias prižiūri Švenčiausiosios Dievo Motinos vienuolyno vienuoliai. Girdėjau, kad hercogas ketina įsteigti naują kordeljerų vienuolyną ir pagrindinėje jo bažnyčioje įrengti bendrą kapavietę sau ir savo palikuonims. Jis nenori būti palaidotas šalia mirtino priešo.

- Savaime suprantama. Bet ar nebūtų paprasčiau perkelti burgundo palaikus į Dižoną?

- Bet juk tai būtų paranku jo šalininkams! Man rodos, gerai, kad Karolis Drąsusis ir po mirties lieka belaisvis!

- Nemanau, kad tai išeitis. Jau dabar prie jo kapo iš visur traukia žmonės. Greitai ši vieta taps tikra šventove.

Pirkliai pakilo nuo stalo ir atsisveikino. Fjora, kurį laiką žiūrėjusi jiems įkandin, rankos mostu pasikvietė užeigos šeimininką.

- Ar toli nuo čia iki Nansi?

- Apie dvidešimt ljė. Tokiam geram žirgui kaip jūsų tai visiškai nedaug, jaunasis pone. Jūs irgi panorote išvysti hercogo Karolio kapą?

- Galbūt... - Ir ji nusišypsojo Floranui, klausiamai žiūrėjusiam į ją. - Manau, mes galėtume užsukti į Nansi. Laiko turime pakankamai!

- Jūs iš tiesų norite ten grįžti? - paklausė pritrenktas jaunuolis. - Nansi patyrėte ne tiek daug laimės!

Floranas priminė, jog kai jis su Leonarda ir Mortimeru atvyko į tą miestą, rado Fjorą sunkiai sužeistą ir pakliuvusią į Karolio Drąsiojo nelaisvę.

- Kai jūs atvykote - taip, bet po to, po Karolio Drąsiojo mirties, aš išgyvenau tris laimingiausias savo gyvenime dienas. Trys dienos - tai labai nedaug, bet man jos tiesiog neįkainojamos! Be to, ten yra žmogus, apie kurį man pasakojo Romoje. Prisipažinsiu, buvau jį pamiršusi, tačiau būtų tiesiog neatleistina atvykti į Nansi ir neišpildyti prašymo.

Ji nutilo ir Floranas suprato, kad daugiau nieko nebeišgirs. Jaunuolis nutarė neklausinėti, nes žinojo, jog ji neatsakys nė į vieną klausimą. Palydėjęs jaunąją moterį iki jos kambario durų, palinkėjo labos nakties ir nuėjo sau. Iš ryto keliauninkai išjojo į rytus Nansi kryptimi, kelią į Žuanvilį ir Šomoną palikdami šone.

Lotaringijos hercogui dveji metai pasirodė pernelyg trumpas laiko tarpas, per kurį būtų galima užgydyti karo žaizdas. Griovimo palikti pėdsakai matėsi visose pakelėse: sudeginti kaimai - jų vietose drąsiai augo nauji namai, - pusiau sugriautos tvirtovės ir pilys, vienuolynai ir abatijos paversti statybų aikštelėmis, kuriose apsiginklavę plaktukais, pjūklais ir kirstukais draugiškai triūsė vienuoliai, kabarojęsi viršun kopėčiomis ir pastoliais. Keliai buvo taip sugadinti sunkių karo vežimų, kad daugely vietų, tarsi prašuoliavus Atilos žirgui, nebeaugo žolė, o laukuose vietoj savo žuvusių vyrų dirbo beveik vienos moterys. Kapinėse ir pakelėse išdygo naujų kryžių, po kuriais buvo drauge palaidoti buvę priešai. Ir vis dėlto visi šie žmonės, nutvieksti pavasario saulės spindulių, žadino širdyse naują viltį, pateisindami narsų savo tautos charakterį.

Vaizdas, kurį atvykėliai išvydo Nansi, irgi kėlė pasitikėjimą: burgundų išrausti grioviai buvo užversti, o

ypatingai nuo karo nukentėjusiuose priemiesčiuose triūsė daugybė žmonių. Miestas, kovojęs iki paskutinio atodūsio ir galų gale laimėjęs, buvo stipriai sugriautas, tačiau juo maloniau buvo matyti patrankų sviedinių sugriautų ir apdegusių stogų vietoje kylančius naujus įvairiaspalvių čerpių stogus, papuoštus žirgeliais. Ant miesto sienų budėjęs sargybinis demonstravo iki blizgesio nušveistus ginklus, o taikių gyventojų veiduose tarsi buvo parašyta, jog dabar bijoti nebėra ko: ant Laksu arba Maksevilio kalvų nebepasirodys nė vienas priešas, aplinkui niekuomet nebeišskleis palapinių apgulėjų stovykla su plevėsuojančia juodai violetine auksu siuvinėta vėliava. Palei Sen Žako ežerą galėjo ramiai ganytis avių bandos, nes nuo pievų buvo nurinkti ir palaidoti žuvusiųjų kūnai.

Miestas buvo gerai saugomas. Keliauninkai tai suprato tada, kai įjojus pro la Krafo vartus į pagrindinę Nansi gatvę juos sustabdė sargyba. Galingas vyrukas, nuo galvos iki kojų apsikaustęs geležimi ir gerai ginkluotas, ėmėsi klausinėti, kas jie tokie ir ko čia atvyko.

- Mes piligrimai, - atsakė Fjora, - atvykome pasimelsti ant paskutiniojo Burgundijos hercogo kapo. Tai neuždrausta?

- Žinoma, ne. Paskutiniu metu čia lankosi vis daugiau žmonių. Jūs iš Burgundijos?

- Beveik. Aš esu grafienė de Selonžė ir monsinjoras Renė labai gerai pažįsta mano vyrą. Beje, mane taip pat. Aš nesiruošiu jam įkyrėti. Tiesiog noriu pasimelsti prie kapo.

- Kur ketinate apsistoti?

- Kol kas nežinau. Kai hercogas Renė vėl užkariavo miestą, jame neliko nė vienų užeigos namų, bet dabar, tikiuosi, jie vėl atsidarė?

- Aha. Bet jei gyvenote mieste po apgulties, turėtumėt ką nors pažinoti.

Šis kamantinėjimas pradėjo Fjorai įkyrėti: po kelionės ji jautėsi smarkiai nuvargusi. Juo labiau, kad jiems

besikalbant, į miestą įjojo keletas raitelių, kurie, sprendžiant iš daugelio dalykų, sukorė ilgą kelią, tačiau niekas nė nemėgino jų kamantinėti.

- Ką reiškia šie jūsų klausimai? - išdidžiai paklausė ji. - Pasiųskite ką nors iš tų, kurie ten ramiai lošia kauliukais, į rūmus ir sužinokite, ar aš galiu nuvykti į šventojo Jurgio vienuolyną. Savo vardą jums pasakiau - darau jums didžiulę nuolaidą!

- Suprantate, neaišku, ar galima jumis tikėti. Jūs panaši į vaikiną, o sakote, kad esate...

- Grafienė de Selonžė. Apsirengiau taip todėl, kad kelionėje būtų patogiau, bet jei manimi netikite...

Ji nusitraukė nuo galvos kepurę ir pečius akimirksniu užliejo tankių ir blizgančių plaukų jūra. Sargybinis susidomėjęs žvelgė į juos.

- Šito pakanka? Tokius plaukus nešioja retas vyras.

- Tikra tiesa, - atkakliai tęsė kareivis, - tačiau šis reikalas darosi vis neaiškesnis. Moteris, persirengusi vyru! Kur tai matyta!

- Taip būna dažniau, negu jūs įsivaizduojate. Beje, man rodos, jūs - ne vietinis?

- Aš ne iš Lotaringijos, gimiau Tule.

- O jūs nieko nesate girdėjęs apie Orleano Mergelę? Domremi netoli nuo čia. Ją ne taip dažnai matydavo su sijonu!

- Taip, taip! - atsakė sargybinis, kuriam pokalbis tikriausiai ėmė patikti. - Bet ji kariavo, o jūs galite būti šnipė!

- Šitaip mes niekuomet nebaigsime, - šnipštelėjo jai Floranas, pradėjęs nekantrauti.

Tačiau Fjora neketino nusileisti šiam kareivai. Įėjusi į kordegardiją, ji paėmė lapą popieriaus, plunksną su rašaline ir pasidėjusi visa tai priešais save, atsisėdusi ant taburetės brūkštelėjo keletą eilučių. Apačioje pasirašė ir padavė lapą šalia stovėjusiam sargybiniui.

- Gal būtumėt toks malonus, - meiliai pratarė ji, - ir nuneštumėt šį laišką į rūmus, esančius visiškai šalia - aš tai žinau, nes gyvenau juose. Atsakymo palauksiu čia.

Sargybinis neryžtingai vartaliojo laišką rankose. Staiga į vidų įėjo pagyvenęs vyras, apsivilkęs elegantišką kostiumą iš plonos tamsiai raudonos gelumbės ir ant pečių nerūpestingai užsimetęs paltą.

- Seržante Gašė, - griežtai tarė jis, - atėjau jus įspėti, jog laukiu atvykstant saldumynų krovinio, kurį užsisakiau drauge su mesiru Žerbeviliu. Tikiuosi, kad šį sykį nedarysite man kliūčių, kaip praeitą kartą, kai vežiau miltus.

- Žinoma, mesire Markezai, žinoma! - ėmė įtikinėti jį seržantas ir jei ne metaliniai šarvai, jis būtų prieš jį susilenkęs trilinkas. - Esu jums nuoširdžiai atsidavęs ir džiaugiuosi galėdamas tarnauti!

Tačiau komersantas jau nebesiklausė jo, įsistebeilijęs į sėdintį priešais vaikiną. Galų gale jo veidą, išvagotą smulkių raukšlelių, nušvietė šypsena. Draugiškam pasveikinimui ištiesęs ranką jis puolė artyn.

- Doja Fjora! Juk tai jūs, ar ne tiesa?

- Žinoma, aš, mesire Markezai! - atsakė ji, šiltai ištiesdama jam ranką. - Džiaugiuosi jus matydama!

- Tikiuosi, paviešėsite pas mus?

- Nedrįsčiau šito daryti. Praeitą sykį sukėliau jums tiek rūpesčių, jums ir jūsų žmonai!

Būtent į Markezo ir jo žmonos namus buvo atgabenta sunkiai sužeista Fjora po Kampobaso ir de Selonžė dvikovos. Ji buvo sutikta be galo svetingai ir dėmesingai. Tuose pačiuose namuose po metų ji praleido tas trejetą dienų su Filipu de Selonžė, trejetą dienų, amžiams išlikusių atmintyje. Markezas priėmė į savo namus vilkų apgraužto Karolio Drąsiojo palaikus, rastus prie Sen Žako tvenkinio.

- Tik nesakykite šito Nikolei! - šūktelėjo jis. - Imu jus su savimi be jokių kalbų! Nepamirškite mano krovinio, seržante!

- Klausau, mesire Markezai! Viskas bus padaryta taip, kaip jūs norite.

Netrukus Fjora, prilaikoma už parankės senojo draugo, kartu su Floranu, vedusiu už apynasrių arklius, kilo aukštyn Naująja gatve. Jai būtų daug mieliau atvykti nepastebėtai į šį miestą, turėjusį tokią reikšmę jos gyvenime, tačiau susitikimas su Markezu, kaip pasirodė vėliau, kai ji sužinojo, jog hercogas Renė yra Nevšate, buvo gana naudingas. Laiškas būtų nepasiekęs adresato ir tektų nežinia kiek laiko praleisti kordegardijoje, iš kurios seržantas Gašė galėjo ją paprasčiausiai išvyti.

Namas stovėjo šalia bažnyčios. Nuo karo jis beveik nenukentėjo, todėl jo vaizdas sužadino Fjorai daugybę džiugių ir karčių prisiminimų, ir ji pati sunkiai susigaudė: kurie buvo svarbesni? Šiuose namuose ji gulėjo su gilia žaizda petyje, čia ji susitiko su Leonarda, perėjusia ugnį ir vandenį tam, kad pamatytų savo "avinėlį". Čia ji praleido džiaugsmingas dienas su Filipu, čia su juo ir išsiskyrė. Dėl to išsiskyrimo Fjora nuolatos save graužė, laikydama šį poelgį didžiausia klaida savo gyvenime.

Madam Nikolė sutiko ją taip, tarsi jos būtų išsiskyrusios tik vakar. Ši stambi ir gana santūri moteris apsikabino ją kaip tikrą seserį, ir Fjora pajuto, jog šie žmonės iš tikrųjų džiaugiasi ją matydami. Tačiau kai šeimininkė atidarė duris to kambario, iš kurio Fjora vieną ankstyvą sausio rytmetį susisupusi į paklodę išėjo išdidi kaip karalienė, jaunoji moteris neišlaikė ir pravirko.

Sumišusi Nikolė Markez apkabino ją per pečius ir pamėgino išsivesti su savim.

- Atleiskite! - sušnabždėjo ji. - Aš nuvesiu jus į kitą kambarį!

- Ne, ne... maldauju jus... nereikia nieko daryti! - Ir Fjora pamėgino sutramdyti ašaras. - Tai praeis. Aš

privalau grįžti į praeitį, netgi jei tai labai sunku! Juk atvykau čia tik tam, kad pagerbčiau ją!

- Niekuomet nepatikėsiu, kad ir jūs trokštate nusilenkti amžinatilsį hercogo Karolio palaikams.

- Ne visiškai taip. Jūs neprisimenate jaunojo Batisto Kolonos, saugojusio mane?

- To, kuris jus įsimylėjo? Kaipgi, prisimenu, juo labiau, kad jis neišvyko iš miesto, o įstojo į Švenčiausiosios Dievo Motinos vienuolyną.

- Jis jau spėjo duoti paskutinius įžadus?

- Sunku pasakyti, kas iš tikrųjų dedasi benediktinų vienuolyne, bet sprendžiant iš visko, dar ne. Žinoma, dabar vienuolių daug mažiau nei iki karo, bet jei šis berniukas būtų davęs paskutinius įžadus, kurių nebegalima atsiimti, jis negalėtų išeiti už vienuolyno sienų. Tačiau Batistas drauge su keletu kitų vienuolių kiekvieną rytą ateina čia melstis ir stebi, kad kas nors iš susirinkusiųjų - o jų būna labai daug - nesugadintų bažnyčios įrangos. Vietiniai šventikai tingi tai daryti patys - jie siaubingai patenkinti, galėdami užkrauti šį sunkų darbą ant svetimų pečių. Jei norite, galite nueiti ir žvilgtelėti į jį pirmųjų mišių metu. Pastebėsite jį iš karto.

Kitą rytą, užsidėjusi ant galvos tamsų vualį, Fjora išsiruošė į ankstyvąsias mišias. Prieš atsiklaupdama ant kelių ties pagrindiniu altorumi, ji akimis susirado hercogo kapą, buvusį kaip tik ten, kur nurodė Nikolė. Tai buvo didžiulė plokštė su užrašu, dunksojusi priešais šv.Sebast-jano varpinę. Aplink ją tarsi garbės sargyba stovėjo keletas greičiausiai senų kareivių uždegtų žvakių. O virš pačios plokštės degė raudona aliejinė lempelė. Šventovėje nieko nebuvo, tačiau kai pasibaigus mišioms Fjora pasisuko ir dar sykį pažvelgė į kapą, pastebėjo neaiškius liaunos figūros, apsivilkusios baltą vienuolišką apsiaustą, kontūrus. Žmogus klūpojo prie kapo ir paslėpęs veidą tarp delnų karštai meldėsi. Šalia jaunojo vienuolio stovėjo

butelis su aliejumi, kuris greičiausiai buvo pilamas į lempelę.

Fjora tylomis priartėjo. Maldininkas buvo gerokai stambesnis nei prisiminė Fjora, tačiau Batistui jau buvo septyniolika, todėl ji nė neabejojo, kad čia jis.

Nuleidęs rankas jis pasilenkė ir prigludo prie plokštės, o kai atsistojo, Fjora uždėjo jam ant peties savo lengvą plaštaką.

- Batistai! - pašaukė ji. - Ar nenorėtumėt su manimi pasikalbėti?

Jis krūptelėjo tarsi įkirstas bitės ir taip staiga išsitiesė, kad užmynęs apsiausto kraštą vos nepargriuvo. Fjora sulaikė jį ir apmirusia širdimi pažvelgė į jaunuolio veidą, kadaise buvusį tokį linksmą ir atvirą. Dabar daugelio pasninkų ir susilaikymų įspaudė jame liūdesio ženklą. Netgi balso tembras buvo pasikeitęs.

- Dona Fjora!.. Ką jūs čia veikiate?

- Norėčiau šį klausimą užduoti jums, mano drauge. Kas privertė jus pasilaidoti čia gyvą? Kodėl negrįžote pas savo šeimą į Romą?

- Aš prisiekiau visą gyvenimą tarnauti hercogui karaliui ir tęsiu duotą žodį.

- Ten, kur jis dabar yra, jam nereikalingas jūsų rūpestis!

- Iš kur jūs galite žinoti?.. Beje, jis ne vienas: pažvelkite į šį gretimą kapą! Jame guli Žanas de Riubamprė, tuo metu valdęs Nansi - jo kūną rado šalia hercogo. Gailestingasis hercogas Renė - jis tikras riteris - teikėsi po mirties apsupti jį draugais. Daugelis palaidota miesto kapinėse, o keletas žmonių - net mūsų vienuolyne.

- Aš teisi. Šešėlį saugo šešėliai, jam nereikalingi gyvieji, o Romoje...

- Roma - tikra kloaka! - griežtai atsakė jaunuolis. - O dabar, dona Fjora, man laikas imtis savo darbų.

- Bet...

Ji nieko nebespėjo pasakyti. Batistas prilaikydamas apsiausto apačią kone bėgte pasileido prie bažnyčios durų. Fjora apstulbusi stebėjo šį netikėtą poelgį. Jaunoji moteris buvo beketinanti pulti jaunuoliui pavymui, bet apsigalvojo. Atsiklaupusi prie kapo ji kreipėsi į Dievą, melsdama taikos ir ramybės sielai žmogaus, kurio kažkada nekentė, bet pajutusi galingą jo jėgą, tapo drauge ir nuoširdžiai apverkė jo žūtį, neturėdama širdy nė šešėlio pykčio. Ji visuomet atsimins jį tokį, kokį matė paskutinio susitikimo metu lemiamo mūšio rytą - auksinis riteris, kurio šalmą vainikavo ant dviejų kojų atsistojęs liūtas, lėtai nyko lediniame rūke atsisveikinimui iškelta ranka. Šaltas žiemos rūkas taip ir neišsisklaidė iki pat mirties...

Ji dažnai klausdavo savęs, kas būtų buvę, jei hercogas Karolis būtų likęs gyvas. Ar jis kariautų toliau vardan savo beprotiškos svajonės, parklupdžiusios Burgundiją ir sukėlusios sumaištį Flandrijoje? Žinoma, ne. Bet jis iš paskutiniųjų vytųsi ją ir kovotų už didžiosios imperijos sukūrimą, kol mirtis nepasiglemžtų jo ir bendražygių. Tačiau neteisinga, kad Batistas, dar beveik vaikas, buvo įsiurbtas jau pasibaigusios dramos ir apakintas aureolės, kurią spėjo sukurti legendų kūrėjai.

Fjora nusprendė, jog su Batistu ji dar išsiaiškins. Iš bažnyčios ji nuėjo į turgaus aikštę, kur susistabdė praeivį, norėdama sužinoti, kaip nuvykti į Švenčiausiosios Dievo Motinos vienuolyną. Žmogus parodė ranka į gatvės gale spindėjusį varpinės bokštelį, pusiau nurėžtą patrankos šūvio.

Prie įėjimo į vienuolyną stovėjo bažnyčia ir Fjora patraukė už virvės varpą, kabėjusį šalia senų, bet rūpestingai geležinėmis juostomis ir vinimis apkaltų durų su grotomis apsaugotu langeliu. Langelyje pasirodė stambus kažkokio žmogaus veidas; jam ji paaiškino, jog prašo šio vienuolyno vyresniojo skirti jai truputį laiko trumpam pokalbiui akis į akį. Langelis užsidarė ir jai teko ilgokai palaukti, kol durys pagaliau atsivėrė,

palikdamos siaurą plyšį įėjimui. Tėvas durininkas tylėdamas davė ženklą sekti paskui ir nuvedė į nedidelę žemomis lubomis salę, kurioje buvo siaubingai drėgna ir nesimatė nė vieno baldo. Tik didžiulis pajuodusio medžio kryžius liudijo, jog patalpa nebuvo rūsys. Ore tvyrojo salietros ir drėgmės kvapas, ir kambarys, į kurį jie nusileido laipteliais, darė tiesiog slegiantį įspūdį. Jaunosios moters širdis graudžiai susispaudė. Žavingasis Batistas, jau antri metai palaidotas šiame kape - kokia žiauri beprasmybė! Nejaugi jis taip mylėjo Karolį Drąsųjį, kad pasmerkė save lėtai mirčiai?

Negirdimai pasirodęs vienuolis vilkėjo juodai baltą sutaną. Fjora pasakė jam savo prašymą: ji norėjo pasikalbėti su jaunuoju vienuolyno broliu, kurį pasauliečiai vadino Batistu Kolona.

- Aš atvažiavau iš Romos, - tvirtai pareiškė ji, - turiu jam kai ką perduoti nuo namiškių.

Šis melas išsiveržė visiškai natūraliai, nes Fjora buvo nusprendusi griebtis bet kurių priemonių, kad išplėštų šį vaiką iš nevilties, kuriai jis, žinoma, nebuvo sutvertas. Be to, ji ne taip jau smarkiai sumelavo. Antonija, atsiuntusi ją čionai, buvo tikra Batisto pusseserė ir taip jį mylėjo, kad jis tapo Fjorai dar artimesnis ir brangesnis.

- Ar negalėtumėt perduoti namiškių laišką man? - pratarė vyresnysis, metęs į atvykėlę tiriamą žvilgsnį, labai nepatikusį Fjorai.

- Tai ne laiškas, manęs paprašė kai ką jam pasakyti. Jis nesupras tų žodžių prasmės, jei juos perduosite jūs, jūsų malonybe. Atleiskite už atvirumą.

Tačiau vienuolis nutarė taip lengvai nepasiduoti.

- Šeima - labai neapibrėžta sąvoka. Manau, šiuo atveju šeima reiškia vieną jos narių. Ar galite pasakyti, kas jis? Supraskite, dukra mano, aš atsakau už šio jaunuolio sielą ir negaliu leisti sudrumsti jos ramybės, kurią jis per tokius vargus pagaliau atgavo, - paskubomis pridūrė jis, išvydęs surauktus jaunosios moters antakius.

- Jūs baiminatės, kad ši ramybė nebūtų sudrumsta? Jei tai tikra ramybė, jos nesugebės paveikti jokie mūsų pasaulio įvykiai! Galiu pasakyti štai ką: niekas iš Kolonos šeimos - o ji iš tikrųjų labai didelė, sutinku su jumis - nesupranta, kodėl penkiolikmetis berniukas nusprendė likti čia, taip toli nuo artimųjų.

- Tai mes seniai žinome, madam. Čia buvo atvykęs pats princas Kolona ir Batistas atsisakė su juo susitikti. Tikriausiai jūs tai žinote.

- Mane atsiuntė ne jis.

- Tuomet kas?

- Jums leidus, pasakysiu tai pačiam Batistui, - atsakė Fjora, pradėjusi netekti kantrybės. - Noriu su juo pasikalbėti ir jam nepavyks pasislėpti nuo manęs už šių sienų arba pabėgti, kaip jis neseniai padarė. Priešingu atveju - jis ne tas žmogus, kurį pažinojau, o visiškai kitas, praradęs vyriškumą ir bijantis pažvelgti tiesai į akis!

Staiga jai pasivaideno, kad įspūdingi vienuolyno vyresniojo figūros kontūrai kažkokiu būdu susidvejino ir pasirodė dar vienas šešėlis, taip pat vilkintis baltai - tai buvo pats Batistas, įėjęs tyliai ir niekieno nepastebėtas.

- Jūs teisi, dona Fjora, aš tapau kitoks, tačiau niekuomet neleisiu tvirtinti, jog praradau vyriškumą!

Nepaisant slegiančios šių namų atmosferos, Fjora kone prajuko. Vien tai, kad jaunasis Kolona išsaugojo sveiką įprotį klausytis už durų, liudijo, kad jis ne taip jau pasikeitė, kaip pats teigė, ir kad vilties jį iš čia ištraukti vis dėlto buvo.

- Kodėl gi tuomet pabėgote nuo manęs ten, bažnyčioje? Juk kažkada mes buvome draugai...

- Turėjote pasakyti: kažkada labai seniai. Man atrodo, kad tai buvo labai labai seniai.

- Praėjo tik pora metų, Batistai. Žmogaus gyvenime tai nedaug.

Ji nutilo ir įrėmė įdėmų žvilgsnį į vyresnįjį, kurio įdubusius skruostus išmušė rausvos dėmės. Jis suprato, kad jam neišėjus ji daugiau nieko nepasakys, ir nusprendė garbingai pasitraukti.

- Rasite mane varpinėje, sūnau mano, - tyliai pratarė jis. - Aš melsiu Dievo, kad jis apsaugotų jus nuo nuodėmingo pasaulio pagundų.

- Dėkoju jums, tėve, bet tikiuosi padedamas Dievo rasti savyje jėgų, kad galėčiau pats su jomis susidoroti.

- O, kaip įdomu, - pratarė Fjora, - kiek atsimenu, niekuomet nerezgiau prieš jus jokių pinklių!

- Žinau, dona Fjora. Prašau atleisti, jei jus įžeidžiau... bet niekuomet nesu iš jūsų girdėjęs nė vieno neteisingo žodžio.

- Aš sumelavau? Kada?

- Na ką tik, paminėdama pokalbio metu vieną asmenį... Argi jūs nesakėte atvažiavusi iš Romos? Jūs - iš Romos? Ką jūs ten galėjote veikti?

- Batistai, jums teks dar sykį atsiprašyti! Tiesą sakant, atvykau čionai ne tiesiai iš Romos, tačiau ne savo valia teko joje išbūti keletą mėnesių. Kitaip nebūčiau sutikusi jūsų pusseserės Antonijos!

Staiga plūstelėjęs kraujas grąžino jaunojo vienuolyno brolio veidui buvusią mielą išraišką, juodos akys suspindėjo, tačiau tai truko neilgai.

- Antonija! - atsiduso jis. - Ji vis dar rūpinasi manimi?

- Daug labiau, nei manote.

- Tuo sunku patikėti! Sužinojau, kad ją nori ištekinti...

- Jūsų žinios pasenę. Dabar Antonija nešioja sesers Serafinos vardą ir gyvena San Sisto vienuolyne, kuriame mes ir susidraugavome.

- Antonija - vienuolyne? Tai neįtikėtina!

- O matyti jus su šiais rūbais - įtikėtina? Galiu pridurti, kad į vienuolyną ji įstojo ne savo valia. Popiežius norėjo priversti ją ištekėti už vieno savo giminaičio, Leonardo, tikro nevykėlio. Ji pasirinko vienuolyną. O

Antonijos tėvas, trokšdamas sušvelninti popiežiaus pyktį, atidavė jam didžiąją jos kraičio dalį. Pasakysiu ir tai, kad ji dar nedavė galutinių įžadų ir tik nuo jūsų priklauso, ar ji tai kada nors padarys... Čionai atvykau jos paprašyta.

Atsitraukęs nuo Fjoros per keletą žingsnių, Batistas prisiglaudė prie neaukštos sienos su kryžiumi. Jaunuolis tarsi ieškojo jo paramos. Jis dar labiau išbalo, ir jaunoji moteris pajuto begalinį gailestį šiam vargšui vaikui.

- Rašėte jai kada nors? - atsargiai paklausė ji. - Kodėl gi nustojote?

- Sužinojau, jog ji ruošiasi ištekėti. Aš ją... labai mylėjau ir nenorėjau, kad tarp mūsų kas nors išliktų. Maniau, jog taip bus daug lengviau. Kurį laiką taip ir buvo. Kol buvo gyvas monsinjoras Karolis, viskas buvo kitaip - šalia jo viskas atrodė daug paprasčiau, ypač puikiosios svajonės apie tikrąjį riteriškumą. Tas gyvenimas buvo kaip tik man ir aš buvau beveik laimingas. Po to atsiradote jūs ir prasidėjo iš tikrųjų nuostabios dienos...

- Ar tuo metu rašėte jai apie mane? - griežtai paklausė Fjora.

- Taip. Kai pasirodėte jūs, nustojau jai rašyti. Iš jos taip pat nieko negaudavau ir nusprendžiau, jog ji ištekėjo. Kodėl gi ji man nieko nepranešė?

- Galbūt todėl, kad jūs pernelyg karštai garbinote mane? Tai tiesiog neatleistina. Kvailystė, mano brangusis!

- Bet aš nuoširdžiai tikėjau tuo, ką rašiau! Jūs užvaldėte mano mintis ir... širdį! Kuriam laikui...

- O Antonija pamanė, kad tai rimtas dalykas - štai kur jūsų klaida: juk ji jus myli, myli iš visos širdies. Ji iš tų, kurie myli tik sykį gyvenime!

Jaunasis žmogus įsikniaubė veidu į delnus. Iš trūkčiojančių pečių Fjora suprato, kad jis verkia, ir priėjo artyn. Ji troško priglausti jį prie širdies ir nuraminti kaip nelaimingą vaiką, tačiau neišdrįso - Kolona stipriai pasikeitė ir toks poelgis galėjo jį įžeisti.

- Jei aš teisingai supratau, - sušnabždėjo ji, - jūs pakliuvote čia dėl siaubingo nesusipratimo. Juk jūs irgi ją mylite?

- Aš nieko nebesuprantu. Žinau tik viena - tą prakeiktą sausį netekau savo princo ir jūsų, o pats likau gyvas... Šito man buvo per daug. O kelionė į Romą labai gąsdino mane.

- Kodėl jūs nepanorote pasimatyti su savo tėvu?

- Dėl to paties. Grįžti į tą bjaurų miestą... Ką aš ten veikčiau?

- Kovotumėt, kaip ir visi kiti, - tiesiai atsakė Fjora, pasiryžusi sugriauti paskutinę jo priebėgą. - Amžina kova tarp Kolonos ir Orsinio tapo dar pavojingesnė todėl, kad Orsinį visiškai palaiko popiežius! Jei užmuštas Orsinis, žudikas rizikuoja gyvybe, o jei kas nors pasikėsina į Koloną, jam negresia jokia bausmė. Jūsų del Vazo rūmai sulaužius įstatymus buvo atiduoti vienam iš popiežiaus Siksto IV giminaičių. Girdėjau, kad jis nusprendė pats susidoroti su jūsų dėde!

- Dieve! Aš to nežinojau!

- Būtumėt sužinojęs, jei būtumėt sutikęs pasimatyti su savo tėvu. Nejaugi taip mylite Dievą, kad norite visam gyvenimui užsidaryti šiame žiurkių urve? Jei duosite įžadus, o kada nors teks tai padaryti, nebegalėsite iš čia išeiti. Tuomet pasibaigs romantiškos maldos ties Karolio Drąsiojo palaikais! Be to, neaišku, ar jį čia paliks.

- Jūs ką nors žinote? - sumurmėjo mirtinai išbalęs Batistas.

- Tik tai, ką girdėjau plepant Briugės, iš kurios atvykau, užeigose ir gatvėse. Hercogienė Marija daro viską, kad gautų hercogo Renė leidimą perkelti tėvo palaikus į Šampolio vienuolyną, esantį šalia Dižono.*

* Iš tikrųjų hercogas palaidotas Notrdamo bažnyčioje Briugėje, kur ir dabar guli šalia savo dukters.

- Jūs buvote Briugėje? Tai reiškia, jog daug keliaujate, dona Fjora?

- Daugiau nei norėtųsi! Iš tikrųjų buvau Briugėje - didysis bastardas Antuanas pranešė, jog matė mano vyrą pas hercogienę per Naujuosius metus. Filipo ieškau jau keletą mėnesių! Buvau ir Avinjone, o dabar tiesiog nežinau, ką daryti. Nutariau važiuoti į Selonžė - gal ten pavyks aptikti kokį nors pėdsaką... Bet baikime šį pokalbį! Atvykau pasikalbėti apie jus, o ne apie save. Supratote viską, ką jums pasakiau? Kolonoms reikia sukaupti visas pajėgas, o Antonija laukia jūsų! Ir aš nesiliausiu kartojusi, jog ji myli jus!

Batistas pakėlė į Fjorą akis, kurioje jaunoji moteris išvydo tai, kas vėl sužadino viltį, ypač kai šis paklausė:

- O ji... vis dar dainuoja?

- Tik garbindama Dievą. Jos balsas - vienuolyno puošmena, bet man rodos, ji mieliau niūniuotų lopšines jūsų vaikučiams.

Šį sykį vienuolyno broliukas, nuraudęs kaip aguona, nusigręžė.

- Ačiū, dona Fjora, kad atvykote čionai. O dabar labai prašyčiau palikti mane vieną. Norėčiau pasimelsti, pagalvoti.

- Tai visiškai suprantama... Aš irgi melsiu Dievą, kad jis apšviestų jums protą ir nukreiptų teisingu keliu. Gali atsitikti taip, kad mes daugiau niekados nebepasimatysime, todėl noriu pasakyti, kad labai jus myliu, Batistai Kolona!

- Pradedu tuo tikėti. Ak, vos nepamiršau! Kur jūs apsistojote?

- Ten pat, Markezo namuose. Išvyksiu po keleto dienų.

- Gerai.

Nieko daugiau nepasakęs, jis suklupo priešais Nukryžiuotąjį ir įsikniaubęs veidu į delnus pasinėrė maldon. Fjora kurį laiką pastovėjo, po to atsargiai, be jokio garso išėjo iš kambario.

Vakare, Markezo namų gyventojams vakarieniaujant, tarnas atnešė Fjorai raštelį:

"Šį rytą jūs buvote mišiose, - rašė Batistas. - Ar negalėtumėt ateiti į tą pačią vietą pasišnekėti su manimi? Būčiau be galo dėkingas..."

Ir nieko daugiau. Tačiau tą naktį Fjora nesumerkė akių, bijodama pavėluoti į pasimatymą su savo jaunuoju draugu. Rytuose vos prašvitus, Fjora, lydima Florano, nesutikusio išleisti jos vienos tokį ankstyvą rytą, beveik naktį, jau skubėjo miesto gatvėmis. Netrukus ji pakilo šv.Jurgio bažnyčios laiptais. Oras buvo gaivus, nuo stogų liejosi plonytės srovelės smulkaus lietučio, žibintų šviesoje blizgėjo grindys. Teko palaukti, kol užsimiegojęs sargas atidarys pagrindines duris. Tuo tarpu naujoji gaidžių karta žadino apylinkes užkimusiais balsais, laukdama savo eilės pakliūti į burgundžių šeimininkių puodus.

Įėjusi į bažnyčią Fjora iš karto pažvelgė į kapą. Nedegė nė viena žvakė ir atrodė, jog kapas su Karolio Drąsiojo palaikais ilsisi išdidžioje vienatvėje, kurią apšvietė tik niekuomet negęstanti lempelė.

- Ką dabar darysim? - sušnabždėjo Floranas, prieš savo valią paveiktas vietos didybės.

- Atėjome į mišias, - taip pat tyliai atsakė Fjora, - ir jūs nepajudėsite iš vietos tol, kol aš nepakviesiu. Aišku?

- Kas čia gali būti neaiškaus? - lyg pasmerktasis atsakė šis. - Nejudėti iš vietos tol, kol nepakviesite...

Lengvas sidabrinio varpelio garsas pranešė, jog atėjo šventikas. Jis pasuko prie silpnai apšviesto altoriaus, kur ant stalo gulėjo šventosios dovanos, uždengtos auksu siuvinėtu užtiesalu. Fjora su Floranu vienu metu suklupo ant kelių. Mišios prasidėjo.

Joms įpusėjus Fjora pajuto, kad už nugaros kažkas stovi. Truputį pakreipusi galvą, ji pamatė Batistą ir vos pažino jį, nes šis nebevilkėjo balto vienuolio apsiausto. Už nugaros stovėjo jaunas žmogus, apsivilkęs kuklų pilką

drabužį, kuris buvo trumpas ir gerokai padėvėtas. Tačiau Fjorai jis pasirodė panašus į tikrą pasakų princą - juk Batistas ir buvo princas! Jaunoji moteris turėjo sukaupti visą savo valią, kad tuoj pat nepultų jam ant kaklo. Ji nugalėjo! Batista išėjo iš vienuolyno ir galbūt po keleto dienų arba savaičių vienuolyno durys atsivers ir nuraudusiai iš laimės mažajai Antonijai. Ir tai bus jos, Fjoros, nuopelnas, niekuomet nesugebėjusios susitvarkyti savo pačios gyvenimo. Kristaus kūną ji priėmė džiugia širdimi, kupina nuoširdaus dėkingumo.

Po mišių - tarsi tai būtų įprastas dalykas - ji paėmė jaunuolį už parankės ir nuėjo su juo prie išėjimo.

- Batistai, jūs suteikėte man didžiulį džiaugsmą, tačiau matau, jog nesate pasiruošęs sunkiai kelionei. Tikiuosi, neprieštarausite, jei vyresnioji sesuo pasirūpins jumis? Norėčiau keliauti su jumis drauge bent iki Burgundijos.

- Mielai, dona Fjora, nes kol kas neturiu pinigų, bet kažkodėl negaliu patikėti, kad jūs vykstate į Burgundiją!

- Kodėl gi?

- Tuojau paaiškinsiu. O dabar prašau jūsų paskutinį sykį drauge pasimelsti prie monsinjoro Karolio kapo.

Ji nusišypsojusi linktelėjo galvą ir jie, lydimi Florano, pasuko prie varpinės. Žvakės jau degė, išblizginta lempelė spindėjo, o šalia lygiai toje pačioje vietoje, kur Fjora susitiko su Batistu, stovėjo kitas būsimasis vienuolis. Šis buvo daug stambesnis. Pečiai, apgaubti grubaus apsiausto, daug platesni ir galingesni, plaukai trumpai pakirpti. Vyriškio laikysena privertė Fjoros širdį suplakti stipriau, nors ji nesuprato kodėl. Viskas įvyko staiga.

Palikęs Fjorą vieną, Batistas priėjo prie savo buvusio draugo ir palietė jo petį. Šis lėtai pasuko galvą, ir jaunoji moteris ėmė ieškoti atramos, kad nenugriūtų. Vienuolis buvo Filipas...

Jis stovėjo tiesiai priešais ją. Vienuolio rūbai dar labiau išryškino drąsias jo veido linijas ir įdegimą, kurio nesugebėjo išblukinti vienuolyno tamsa. Jis irgi žvelgė į

ją, tačiau riešutų spalvos akyse, kuriose atsispindėjo degančių žvakių liepsnos, Fjora neįžiūrėjo nė šešėlio buvusios aistros. Ir kai ji, pamiršusi, jog yra šventovėje, apimta meilės norėjo pulti jam ant kaklo, rankos judesiu jis sustabdė ją.

- Ne, Fjora, nesiartink prie manęs!

Lyg žaibo trenkta ji sustojo. Akimirksniu jai pasirodė, jog sudužo jos širdis ir visas gyvenimas.

- Bet kodėl, kodėl... - pradėjo ji drebančiu balsu, kuriame girdėjosi ašaros.

Jis gūžtelėjo pečiais ir ramiai įtraukė rankas į apsiausto rankoves.

- Man rodos, viskas ir be žodžių aišku. Nei vieta, nei rūbai neleidžia be saiko lieti emocijų.

- Tu ne visuomet taip kalbėjai. Negi pamiršai šventosios Trejybės bažnyčią? Tą rytą, kai parodei man, kas yra tikras bučinys, tavęs per daug nejaudino vietos šventumas!

- Aš šito nepamiršau, bet tuo metu vilkėjau kitokius drabužius ir bažnyčia buvo tiesiog šventa, o ši varpinė - šventovė, nes joje yra...

- Nejaugi, - sumurmėjo Fjora, - Karolis Drąsusis stovės tarp mūsų iki gyvenimo galo? Filipai, juk jis mirė ir šis nevykęs kultas, kurio objektu padarei hercogą, neprikels jo!

- Man jis gyvesnis už mus visus. Tik šalia jo galiu ramiai kvėpuoti!

- Kokia beprotybė! Batistas suprato, jog reikalingas kitiems!..

Nusisukusi ji akimis paieškojo Batisto, bet šis drauge su Floranu pasitraukė keletą žingsnių į šoną, suprasdamas, jog šioje situacijoje tiktai trukdys.

- Batistas dabar žino, jog kažkam yra reikalingas...

- O argi tu man nesi reikalingas?

- Ne.

- O sūnui? Tu turi sūnų, Filipai. Manai, kad jam nereikia tėvo?

Pirmą sykį šaltose de Selonžė akyse švystelėjo kažkas panašaus į šilumą, o griežtas tonas truputį suminkštėjo.

- Dižono kalėjime bausmės išvakarėse man pasakė, jog tu laukiesi kūdikio, tik nežinojau, kad gimė berniukas. Aš labai laimingas! Bet ten, kur jis yra, aš jam nereikalingas. Neturėjai man šito sakyti, todėl kad aš negaliu džiaugtis tuo, jog esu būsimo Florencijos pirklio tėvas.

- Būsimo Florencijos pirklio? O kur jis, tavo manymu, yra?

- Žinoma, Florencijoje. Ten, kur tu jį nuvežei praeitais metais.

- Aš nuvežiau savo mažąjį Filipą į Toskaną? Prisiekiu prie šio kapo, kurį tu, rodos, iš tikrųjų gerbi, kad mūsų vaikas dabar yra mano namuose Rabodjere šalia Tūro, kur geroji Leonarda, mano tarnaitė Chatun ir dvejetas drąsių ir atsidavusių tarnų rūpinasi juo!

Filipo burną iškreipė ironiška šypsena.

- Tūre! Tai nė kiek ne geriau! Tu klysti, Fjora, sakydama, jog tarp mūsų stovi monsinjoras Karolis. Tarp mūsų stovi Prancūzijos karalius. Tu supranti, jog niekuomet nesutiksiu jam tarnauti, o pati auklėji mano sūnų jo rūmuose.

- Sūnų aš auklėju namuose, kuriuos padovanojo...

- Kampobasas! Už paslaugas lovoje!

- Dieve mano! Nejaugi niekuomet nepamirši tos siaubingos istorijos?

Fjora priėjo prie kapo ir suklupo šalia bronzinės lempelės.

- Karalius rodo dalį tos pagarbos, kurią jautė mano tėvui. Jis padovanojo tuos namus todėl, kad žinojo, jog daugiau nieko neturiu!

- Tu turėjai Selonžė. Būtent tenai turėjo išvysti pasaulį mano kūdikis. Bet tu pabijojai netekti galimybės dalyvauti

rūmų šurmuly, pabijojai netekti prabangaus gyvenimo, prie kurio esi pripratusi.

- Jei būčiau sutikusi ten važiuoti, dabar blaškyčiausi po pasaulį be skatiko kišenėje. Tu pamiršai, jog buvai nuteistas mirti, nes svajojai pratęsti karą ir tarnauti savo mylimai hercogienei Marijai. Tame žaidime aš nedalyvavau ir tu norėjai palikti mane Selonžė kaip nereikalingą daiktą. O dabar aš sakau tau, jog labai gailiuosi, kad mes išsiskyrėme. Dievas ir jūs, monsinjore, gulintis šiame kape, este liudininkai, jog aš tave myliu, Filipai, ir niekuomet nieko kito nesu mylėjusi. Ieškau tavęs jau keletą mėnesių.

- Mėnesių? O kodėl ne metų? Manau, kad tu kaip tikra florentietė truputį perdedi. Tu neieškojai manęs praeitų metų rugsėjį, kai aš atvykau su užduotimi į Florenciją pas Medičį, tavo meilužį, kuriam tu nuvežei mano sūnų!

- Aš buvau Florencijoje praeitą rugsėjį? Bet kas tau tai sakė?

- Vienas žmogus, kurį aš sutikau už poros žingsnių nuo tavo namų... kuriuos vadina žiemių apraizgytais namais. Ar teisingai prisimenu?

- Tu buvai atvažiavęs pas mane... rugsėjį? Neįmanoma.

- Iš tikrųjų? Tuomet klausyk. Kai aš pabėgau iš Pjero Sizo pilies, kurioje mane uždarė tavasis karalius...

- Žinau, tau padėjo kalėjimo prižiūrėtojo dukra.

- Tu daug žinai...

- Daugiau nei manai. Noriu žinoti, ką tu veikei, kai išvažiavai iš Val de Benediksjono vienuolyno. Man pasakojo, jog gydeisi nuo atminties netekimo.

- Tu ten buvai?

- Drauge su Duglu Mortimeru. Turėtum jį prisiminti. Tėvas vienuolyno vyresnysis papasakojo tai, ką žinojo. Beje, ir tai, ką jam sumelavai. Tu juk niekuomet nebuvai praradęs atminties?

- Ne, bet visi tie vienuoliai neverti pasitikėjimo, o bėglys iš karaliaus kalėjimo nieko geresnio ir negalėjo sugalvoti. Ką tu dar žinai?

- Kad tu pasinaudojai proga ir drauge su piligrimais išėjai iš vienuolyno.

Ji nutilo. Filipo žvilgsnis nuslydo virš jos galvos ir įsmigo į tai, ko ji nematė. Ji pasisuko ir pamatė grupę žmonių, su skrybėlėmis rankose artėjusių prie kapo.

- Paskui mane! - šnipštelėjo Filipas. - Eime iš čia, tokiu metu visoje bažnyčioje tuščia.

Galvos linktelėjimu atsakęs į mandagų atvykėlių pasveikinimą jis pasuko į galeriją, supusią chorą, ir ten palaukė jaunosios moters. Po to jie lėtai, petys į petį nužingsniavo į priekį. Filipas pasakojo, kaip jis prisidėjo prie piligrimų, vykusių į tolimąją Galiciją.

- Nuėjau su jais iki Tulūzos. Tai buvo vienintelė galimybė išgyventi, nes neturėjau nė santimo ir mes laikėmės iš išmaldos. Jau buvau beketinąs žygiuoti su jais iki galo, bet mane sustabdė kažkoks stiprus jausmas, ir aš pasilikau toje žemėje, kurioje gyvenai tu. Po tiekos kančių aš pamiršau neapykantą Liudvikui XI. Tenorėjau vieno - išvysti tave.

- Filipai!

- Tylėk! Leisk man baigti! Tulūzoje apsimečiau, jog skauda koją, ir atsisveikinau su savo bendražygiais. Mane paliko šv.Jokūbo ligoninėje, kurioje smulkiais darbeliais užsidirbdavau maistui. Ten laukiau pasirodant kokios nors grupės piligrimų, traukusių į šiaurę, į Tūro pusę. Kai pagaliau tokios sulaukiau, drauge su ja nusikasiau iki... pasaulinio voro irštvos! - sušnypštė jis su neapykanta, privertusia Fjorą suvirpėti.

- Argi tavo rūbai neskatina atlaidumo ir gailestingumo? - švelniai papriekaištavo ji.

- Žinoma!.. Bet aš ne visai tikras, kad mane aplankė Dievo palaima, - karčiai nusišypsojo Filipas. - Taigi, aš vis dėlto priėjau prie vartų. Norėjau pasikalbėti su tuo

škotu, apie kurį tu ką tik kalbėjai, nes prisiminiau jį kaip drąsų ir garbingą žmogų, bet man pasakė, kad jo nėra. Štai tada prie manęs ir priėjo vienas žmogus ir paklausė, ko man reikia. Paaiškinau jam ir jis sutiko palydėti mane iki namų, pakeliui papasakodamas, jog tu juose nebegyveni, kad prieš keletą mėnesių išvažiavai į Florenciją su sūnumi ir šeimynykščiais ir greičiausiai neketini grįžti. O kadangi aš nusistebėjau, kaip tu galėjai išsiruošti į miestą, kuriame su tavimi kažkada taip žiauriai pasielgė, jis nusijuokė: "Nėra nieko, ko tokia nuostabi moteris kaip dona Fjora negalėtų gauti iš visagalio Lorenso Medičio! Jis jau seniai jos meilužis..."

- Dieve mano, - išsigandusi pratarė Fjora. - Kas taip galėjo pasakyti?

- Žmogus, tave, rodos, gerai pažįstantis, karaliaus patarėjas ir barzdaskutys. Nieko nuostabaus!

- Olivjė le Denas! Šis niekšas nekenčia manęs ir netgi norėjo mus su Leonarda nužudyti. Kaip jis drįso taip kalbėti! Ir tu patikėjai?

- Aš vos nesmogiau jam, bet jis prisiekė visais rojaus šventaisiais, jog sako tiesą, o po to pridūrė, jog tie namai dabar priklauso jam ir netgi pasiūlė pasisvečiuoti, jei noriu, bet aš palikau jį ir nubėgau. Jei būčiau likęs, tikriausiai būčiau jį užmušęs arba padegęs tuos velnio namus!

- Bet tu šito nepadarei! Tai būtų išgelbėję mus nuo daugelio kančių. Artėdamas prie Rabodjero tu būtum pamatęs atvirus langus, o sode mūsų kūdikį su Leonarda... Prisiekiu, jog aš buvau tenai! Jei netiki, eime su manimi: mano tarnas atsakys į visus tavo klausimus, aš nepratarsiu nė žodžio! Eime, prašau tavęs!

- Ne... Nepulsiu taip žemai ir nepradėsiu kamantinėti tarno. Geriau patikėsiu tavimi!

Fjora pilna nevilties žiūrėjo į bejausmį jo veidą. Sustingęs profilis ryškiai matėsi mėlynų ir raudonų vitražo stiklų fone. Jos širdis plakė taip, jog, rodės, tuoj sprogs.

Ji jautė, jog kiekvienas ištartas žodis ne artina, bet tolina juos. Norėdama atgauti savitvardą, ji dusliai paklausė:

- O ką tu veikei po to?

- Paėmiau į rankas lazdą ir leidausi į kelią, tačiau troškimo gyventi toliau nebeturėjau. Šalia tekėjo upė, tačiau riteris, netgi netekęs visko pasaulyje, neturi teisės kelti prieš save rankos. Manęs dar galėjo kam nors prireikti ir aš prisiminiau savo motinos giminaitį, kurio pilis stovi netoli Vandomo. Jei jis dar gyvas, gal duos man tai, ko taip reikėjo - žirgą, špagą ir galimybę grįžti į Flandriją, kad galėčiau vėl kovoti už hercogienę Mariją...

- Aš manau, jog tavo troškimas išsipildė, juk madam de Šulemburg matė tave Briugėje per Naujus metus, - pasakė Fjora. - Kalbėjausi su ja ir ji man papasakojo, kas atsitiko. Tu jau seniai myli madam Mariją...

Šį sykį nustebo Filipas:

- Aš? Seniai myliu hercogienę? Taip, tiesa, - pridūrė jis su pašaipa, - aš klūpojau priešais ją ant kelių, kai įėjo ta vokiška pamėklė, už kurios ji ištekėjo. Bet aš kalbėjau jai ne apie meilę!

- Iš tikrųjų?

- Aš kalbėjau apie savo garbę! Meldžiau ją pradėti naują karą už mūsų Burgundiją, užgrobtą karaliaus kareivių. Meldžiau jos duoti man pakankamai kariuomenės ir gerai ją apginkluoti. Turėdamas tai, sukelčiau ant kojų visą Selonžė, o po to - esu tuo tikras - sukiltų visi kiti!

Jam kalbant apie savo svajonę, akyse įsižiebė ugnis, kurios nesugebėtų įpūsti jokia moteris. Tai sukėlė ne tik Fjoros pavydą, bet ir pyktį.

- Beprotybė! Tau niekuomet nieko neišeis. Broliai de Vodrėjai, taip ilgai gynę Franš Kontė, galų gale pasidavė! Tau irgi tektų pasiduoti, bet tuomet neišvengtum ešafoto!

- Na ir kas? - šiurkščiai atrėžė jis. - Tu net neįsivaizduoji, kaip aš šito gailiuosi! Bet hercogienė

nepanoro manęs išklausyti todėl, kad ji tik ir tesvajoja apie savo vyrą! Galvoja tik apie jį, kvėpuoja tik juo, tuo garbanotu blondinu, tuo vokiečiu, kurį domina tiktai Flandrija ir Artua!

- Tu mąstai nelabai nuosekliai, - ramiai pasakė Fjora. - Jei būtų kas nors išėję, tu kovotum būtent už tą vokietį. Ir būtent jam padovanotum savo brangiąją Burgundiją. Didysis bastardas negalėjo pakęsti to, kad juodieji ereliai tryps lelijos žiedus. O visi tavo įžymieji princai, tarp jų ir radęs prieglobstį čia, buvo iš Valua giminės, kaip ir karalius Liudvikas. Hercogienės Marijos motina taip pat buvo prancūzė. Tu nesugebėsi pakeisti istorijos, Filipai de Selonžė, todėl privalai pagalvoti apie savo sūnų, kuris mokomas anaiptol ne stovėjimo už prekystalio!

Šį sykį Filipas tylėjo ir Fjora suprato, jog pavyko užčiuopti jautrią vietą, todėl ji tęsė:

- Nejaugi tu manai, kad pats Karolio Drąsiojo brolis ir geriausias karo viršininkas, kad tokie žmonės, kaip Filipas de Krevkeris, Krua ir daugelis kitų, būtų prisidėję prie karaliaus Liudviko, jei jis nebūtų jų vertas? Neprašau to paties iš tavęs, bet grįžk pas mus, Filipai! Tavęs niekas neverčia gyventi Rabodjere. Mes kartu išvažiuosime į Selonžė ir praleisime ten likusius savo gyvenimo metus!

Jie apėjo drauge visą bažnyčią ir vėl atsidūrė prie kapo, šalia kurio šį kartą nieko nebuvo. Filipas mašinaliai uždegė užgesusią žvakę.

- Man gera čia, Fjora! Kai aš išvažiavau iš Briugės, toliau nuo tos siaubingos gaujos, galvojančios tik apie medžioklę ir linksmybes, panorau prie šio kapo išgirsti monsinjoro patarimą, kuriuo keliu man eiti. Troškau didybės, aukos! Čia sutikau Batistą... Supratau, kad tai ir yra atsakymas, kurio laukiau. Likau čia...

- Tu nemylėjai manęs... tu niekuomet manęs nemylėjai! - šūktelėjo Fjora ir ašaros ėmė upeliais tekėti jos veidu. - Jei mane mylėtum...

Pirmą sykį per visą šį laiką jis pažvelgė į ją ir Fjora suprato, jog klysta. Alpstančia širdimi ji pajuto, kad meilė gyva. Filipas lėtai uždėjo savo didžiulę nervingą ranką ant akmeninės plokštės.

- Vardu to, kuris čia ilsisi, prisiekiu, kad visuomet mylėjau tik tave vieną.

- Tuomet grįžk, maldauju! Važiuojame su manimi! Aš ruošiausi vykti į Selonžė, jokime drauge, o sūnaus atsivežti išsiųsime tarną! Negrįšiu į Rabodjerą, bet tu nepalik manęs, maldauju! Nesiskirkime daugiau! Mes dar galėsime būti laimingi.

- Tu taip manai?

- Aš esu tuo tikra, meile mano!

Stojo tyla, iškalbingesnė už bet kokius žodžius. Būtent tokia tyla gydo senas ir dar neužgijusias žaizdas, būtent ji dovanoja viltį. Fjora nedrįso pajudėti, laukdama iš savo vyro ženklo, šypsenos, kad galėtų pulti jam į glėbį.

- Tuomet prisiek ir tu, - įsakė Filipas. - Tu prisieksi prie šio kapo Dievo akivaizdoje, kad niekuomet nebuvai Lorenso Medičio meilužė!

Smūgis buvo toks žiaurus, kad ji susverdėjo, o visas kraujas suplūdo į širdį. Silpna vilties kibirkštėlė užgeso... Ji nė nepagalvojo duoti netikrą priesaiką: Fjora puikiai suprato, jog Lorensos gimimo paslaptis gali vieną sykį atsiskleisti, o tolimi gandai iš Florencijos kada nors pasieks jos vyro ausis.

- Tai kaip? - nekantriai paklausė Filipas.

Ji neatsakė ir nusigręžė į šalį, kad nematytų akių, kuriose šį kartą degė neapykanta ir liūdesys.

- Aš... aš negaliu... bet...

- “Bet” nebebus, Fjora, sudie!

- Ne!

Šis riksmas draskė širdį, tačiau Filipas nieko nenorėjo girdėti. Jis vienu judesiu įstūmė Fjorą į nevilties tamsą. Staigiai nusigręžęs jis išėjo, užtrenkdamas paskui save bažnyčios duris tarsi antkapio plokštę.

Likusi viena, Fjora iš pradžių parpuolė ant kelių, o paskui kryžiumi išsitiesė ant akmeninių grindų. Jos širdis buvo sudaužyta. Ji norėjo ištirpti šiame lediniame akmeniniame kape, ties kuriuo pasibaigė jos gyvenimas...

Čia ją ir sudaro Floranas su Batistu.

Keturioliktas skyrius

Ištuštėję namai

Fjora niekuomet negalvojo, kad galima šitaip kentėti. Ji nejudėdama gulėjo lovoje, o iš akių upeliais sruvo ašaros, jau spėjusios sušlapinti plaukus ir pagalvę, ji negalėjo nei valgyti, nei miegoti, gyva viena karštligiška, lėtai ją žudžiusia mintimi: Filipas metė ją visam laikui. Jis pasirinko apgailėtiną vienuolyną ir kapą, šalia kurio troško praleisti savo likusias dienas. Nieko jai nereiškęs ryšys su Lorensu buvo lemtingas - ji amžiams išskirta su vieninteliu mylimu žmogumi.

Užsisklendusi savyje, ji karčiai mąstė apie šį pažeminimą, vydama šalin mintį, jog Filipas dabar galbūt kovoja su visais pavydo demonais. Fjora nenorėjo klausytis paguodos žodžių, kuriuos jai sakė aplinkiniai. Ji taip pat atsisakė palikti šį miestą, kur jos vyras gyveno ir kankinosi už keleto žingsnių.

Nuo to laiko, kai Floranas su Batistu pakėlė ją beveik netekusią sąmonės nuo bažnyčios grindų, niekas nežinojo, ko griebtis, o labiausiai jaudinosi Nikolė Markez, kuriai vaikinai šį tą papasakojo. Kai tik Fjorą paguldė į jos kambarį, jaunasis Kolona tuoj pat nuskubėjo į vienuolyną, ketindamas pranešti apie tai, kas įvyko, de Selonžė ir pamėginti suminkštinti jo širdį. Tačiau Batistas atsitrenkė į tikrą sieną.

- Ta moteris man mirusi! - sviedė Filipas su įsiūčiu, pribloškusiu jaunuolį. - Ji padarė nepataisomą dalyką. Sykį aš jai atleidau, daugiau - ne!

- Ji laikė jus mirusiu, ir, kaip supratau, jai teko patirti sunkių išbandymų.

- Atsiduodama Kampobasui ji žinojo, kad aš gyvas. Tai, kad ji manė, jog aš žuvęs - ne pasiteisinimas. Sakykim, aš sutiksiu gyventi su ja: kiek laiko ji bus man ištikima? Jos grožis traukia vyrus, o ji leidžiasi suviliojama.

- Ji myli tiktai jus!

- Galimas dalykas. Bet tik todėl, kad niekuomet nuo jos nepriklausiau. Kas atsitiks, kai mus užklups kasdieninio gyvenimo nuobodulys? Kam ji leis paįvairinti šį gyvenimą? Kokį vyrą aš turėsiu nužudyti, jei... nenužudvsiu jos pačios? Ne, Kolona. Aš atsisakau. Nenoriu išeiti iš proto.

- O čia jums tai negresia? Jūs nesukurtas vienuolio gyvenimui... lygiai kaip ir aš.

- Pasirinkote vienintelį prieglobstį, vertą riterio, o dabar atsirado priežastis, vardan kurios galite grįžti į gyvenimą. O aš ir toliau stovėsiu nebylioje sargyboje prie vienintelio žmogaus, kuriam sutikau tarnauti. Jei mano sielos neaplankys ramybė, tuomet padarysiu atgailą ir išjosiu kariauti su turkais, kaip jau sykį ketinau.

- O... jūsų sūnus? Negi jūs netrokštate jo pamatyti?

Filipo žvilgsnis sužaibavo, tačiau jis tuoj pat nuleido vokus.

- Aš beprotiškai geidžiu jį išvysti! - išsiveržė duslus šūksnis. - Bet jei pamatysiu jį arba paliesiu, nebeturėsiu jėgų palikti. Tuomet tektų atimti iš jo motiną. Geriau nebandyti... Eikite iš čia, Kolona. Eikite savo keliu, palikite mane vieną.

- Ar neleistumėte perduoti jai nors vieną pasveikinimo žodį? - nusiminęs pratarė Batistas. - Ji visiškai sugniuždyta, sunaikinta, gali atsitikti taip, kad ji niekuomet neatsigaus.

- Pasakykite, kad patikiu jai savo sūnų ir tikiuosi, kad ji užaugins jį geru žmogumi, vertu savo protėvių. Žinau, ji turi kilnią ir drąsią širdį. Ir ne tokia jau ji kalta dėl to, kad kūnas silpnas. Pasakykite, kad aš melsiuosi už ją, už juos...

Ir viskas. Filipas de Selonžė atidarė vienuolyno duris ir dingo už jų. Nusiminęs Batistas grįžo pas Fjorą, tačiau nesugebėjo perduoti beviltiškų Filipo žodžių. Kitą dieną jau Floranas, apimtas siutulingo pykčio, nuskuodė į vienuolyną, ketindamas priversti tą užsispyrėlį paklusti proto balsui, o tuo pačiu ir išdėstyti viską, ką apie jį galvoja. Bet jo nepriėmė ir jis grįžo nieko nepešęs. Žoržas Markezas, iš draugiškumo Fjorai pabandęs padaryti tą patį, irgi patyrė nesėkmę. Buvo aišku, jog Filipas nusprendė užsisklęsti savyje.

Ketvirtos dienos rytą madam Nikolė, Batistas ir Floranas pasitarę nusprendė, jog laikas kažką daryti su Fjora. Tapo aišku, jog jaunoji moteris ketino numarinti save badu.

- Aš nenoriu, - pareiškė Markezo žmona, - matyti ją mirštančią mano namuose. Eime drauge su manimi ir nepykite, jei mano žodžiai pasirodys per šiurkštūs.

Laikydama rankoje padėklą su lengvais užkandžiais ir vyno buteliu, ji lydima abiejų jaunuolių pakilo į viršų laiptais į atsiskyrėlės kambarį.

Nepaisant to, kad židinyje degė ugnis, kurios padedami šeimininkai kovojo su drėgme, sukelta gausių gegužės liūčių, patalpa atrodė gana niūriai. Madam Nikolė davė Floranui ženklą atitraukti sunkias užuolaidas. Į kambarį iš gatvės plūstelėjo pilka ir liūdna šviesa, nė trupučio neišsklaidžiusi viešpatavusio liūdesio, bet vis dėlto šviesa yra šviesa. Dabar jie galėjo matyti lovą ir gulinčią joje Fjorą. Atrodė, kad ji jau mirusi. Nesibaigiančių ašarų užaštrintos veido linijos taip ją susendino, kad abiems jaunuoliams suspaudė širdis.

- Aš savo rankomis pasmaugčiau tą budelį! - suurzgė Floranas. - Tik pagalvokite - per ketvertą dienų ji sutiko išgerti vos keletą gurkšnių vandens! Nors galvą daužyk į sieną!

- Tai nepadės. Kaip ir tai, jei užmuštum mesirą Filipą, - tarė Batistas. - Ji netaps nuo to laimingesnė.

Tuo tarpu Nikolė mėgino pakylėti Fjorą ant pagalvių.

- Jūs jau pakankamai prisiverkėt! - pareiškė ji. - Dabar reikia pavalgyti, netgi jei teks valgydinti jus lyg vaiką per čiulptuką.

Iš lovos pasigirdo balsas. Jis buvo silpnas, bet vis dėlto galėjai pajusti užsispyrimą.

- Palikite mane, Nikole. Aš nenoriu valgyti! Aš... daugiau niekuomet nebevalgysiu!

- Iš tikrųjų? Tuomet paklausykite, ką jums pasakysiu! Norite mirti, ar ne tiesa? Bet man visiškai nesinori turėti savo namuose jūsų lavono. Eikite ir mirkite kur norite, tik ne pas mane!

Fjora plačiai atvėrė akis, kuriose atsispindėjo skausmas ir nuostaba.

- Ką jūs turite galvoje?

- Man rodos, tai labai aišku! Prieš keletą dienų susitikau mylimą draugę ir buvau labai laiminga. O dabar ši draugė ruošiasi mirti po mano stogu - aš su tuo negaliu sutikti. Nors iki tam tikros ribos aš didžiuojuosi savo svetingumu, bet jis nėra toks didžiulis, kad leisčiau žmonėms čia mirti. Yra daugybė būdų nutraukti gyvenimą, bet pono Markezo namai netinkami nė vienam iš jų. Jei jums taip norisi mirti dėl kažkokio vyriškio užsispyrimo, pasistenkite susirasti sau kitą vietą.

- Jūs norite, kad išvažiuočiau? O, Nikole...

- Paklausykite, Fjora, viskas labai paprasta: arba jūs pradedate valgyti - o tai tiesiog būtina, norint atgauti jėgas - arba aš drauge su šiais jaunuoliais valgydinsiu jus per jėgą, kad ištvertumėte keleto ljė kelionę.

- Kaip galite būti tokia žiauri?

- Tai aš - žiauri? Pažvelkite į save! - Madam Nikolė ryžtingai prikišo prie jaunosios moters veido mažytį veidrodėlį. - Štai į ką tapote panaši po keturių dienų ašarojimo! Kuris vyras vertas tokios savanoriškos savigriovos? Jūs, viena gražiausių moterų, kurias aš pažįstu, virtote tikra griuvena! Pagalvokite apie savo sūnų. Dabar jis nebeturi tėvo, norite, kad vargšelis netektų ir motinos?

- Tėvas jam reikalingesnis nei aš.

- Galite galvoti kaip tinkama. Tačiau man atrodo, kad jūs jau apverkėte mesirą de Selonžė. Jei jam patinka būti tyram kaip krištolas ir gedėti princo, kurio mirtis daugeliui atnešė palengvėjimą - tai jo reikalas. Bet jūs, jūs juk jauna, graži... žinoma, jei baigsite kvailioti... Juk prieš akis dar visas gyvenimas! Paklausykite, ką pasakys Batistas.

- Jūs kalbėjote su juo, Batistai? Jūs matėte jį?

- Mačiau. Ir kalbėjausi... bet jums nieko nesakysiu tol, kol nesuvalgysite ko nors stipresnio, - pareiškė pažas, tvirtai nusprendęs laikytis madam Nikolės sumanytos taktikos.

- Jūs iš tikrųjų norite priversti mane gyventi?

- Žinoma! Valgykite! Pasikalbėsime po to.

Prilaikoma gailestingojo Florano, Fjora suvalgė keletą šaukštelių kiaušinių trynių, suplaktų su medumi, išgėrė gurkšnelį puikaus vyno, pakramtė du gabaliukus džiovintų abrikosų ir be jėgų krito ant pagalvių. Jos skruostai truputį parausvėjo.

- Padariau tai, ko norėjote. O dabar kalbėkite, Batistai!

Stengdamasis išvengti nemalonių dalykų, jaunuolis bendrais bruožais papasakojo apie paskutinį savo susitikimą su Filipu ir šitaip užbaigė:

- Pakluskite jam, dona Fjora. Svarbiausia dabar esate jūs ir jūsų vaikas. Dievas liudininkas - aš vis dar gerbiu ir žaviuosi jūsų vyru, bet tai praeito šimtmečio žmogus,

o jūs jauna. Jums reikia gyventi toliau. Dar galite suteikti tiek džiaugsmo pasauliui!

Kurį laiką Fjora tylėjo, įsiklausydama į savo vidų - kokį atgarsį jos sieloje sukėlė išmintingi buvusio pažo žodžiai? Po to ji apsisprendė:

- Sakykite, kokį patarimą norėtumėte man duoti?

- Visų pirma, grįžikte. Kad ir kokia gera madam Nikolė, nepasveiksite čia iki galo, nes per daug arti yra... jis. Išvažiuokite. Ten, toli, jūs pamažu vėl atgausite jėgas. O mums, jūsų draugams, šito tik ir tereikia.

Blanki šypsena pirmą sykį pravėrė išbalusias lūpas.

- O jūs, Batistai, turėjote būti jau toli! Juk įkalbėjau jus palikti vienuolyną ne tam, kad rūpintumėtės manimi.

- Žinau, bet nepaliksiu jūsų, kol nepamatysiu išvažiuojančios keliu į Rabodjerą.

Jaunoji moteris žvilgsniu padėkojo tiems, kurie stovėjo prie lovos išsigandusiais veidais, po to, susiradusi madam Nikolės ranką, lengvai ją suspaudė.

- Jūs nuostabūs draugai, - sušnabždėjo ji. - Amžinai būsiu dėkinga dangui už tai, kad jus atsiuntė čia.

Po dviejų dienų, karštai padėkoję Markezų porai už svetingumą ir draugiškus jausmus, Fjora su dviem palydovais išvyko iš Nansi. Jaunuoliai iš paskutiniųjų pasipriešino jos norui atsisveikinimui aplankyti šv.Jurgio bažnyčią ir jie, aplenkę turgų, prajojo Fur Sakrė gatve hercogo rūmus ir pasuko tiesiai prie Krafo vartų. Fjora iš paskutiniųjų stengėsi nepasukti galvos į Švenčiausiosios Dievo Motinos vienuolyno sienas. Reikėjo pamiršti Filipą, netgi jei tai neįmanoma. Ji tikėjosi, kad laikui bėgant šis brangus ir žiaurus atvaizdas išnyks iš atminties.

Žoržas Markezas paaiškino, kad jie visi drauge gali vykti iki Žuanvilio, kur jų keliai išsiskirs. Batistas, gerai apsirengęs ir turintis pakankamą pinigų sumą ilgai kelionei į Romą, pasuks į pietus per Šomoną, Langrą, Dižoną, Lioną ir Ronos slėnį, o Marselyje sės į laivą. Fjora su Floranu patrauks į vakarus ir, pravažiavę Trua, Saną,

Montarži ir Orleaną, atsidurs didžiajame kelyje, vedančiame link Luaros.

Iš pradžių vaikinai nenorėjo pernelyg varginti Fjoros, ne visai atsigavusios po savanoriško badavimo, todėl sugaišo dvi dienas kelionei iš Lotaringijos sostinės iki Žuanvilio priemiesčių. Stiprios liūtys baigėsi ir oras pasidarė jei ne puikus, tai bent jau pakenčiamas.

- Greitai jūs išvysite jūrą ir saulę virš Romos, - atsiduso Fjora, atsisveikindama su Batistu prie Vodemono pilies sienų.

Ji vylėsi, kad jų išsiskyrimas netruks ilgai.

- Aš taip seniai jų nemačiau, - atsakė jaunuolis, - kad galiu niekuomet nebepriprasti.

- Nepamirškite, jog turite draugų Prancūzijoje, o jei po vestuvių panorėsite su Antonija išvykti ten, kur truputį vėsesnis oras, arba jei teks slapstytis nuo popiežiaus pykčio, važiuokite tiesiai pas mus!

- Galite būti tikra - aš niekuomet jūsų nepamiršiu. Leiskite apkabinti jus ir už Antoniją. Telaimina jus Dievas, dona Fjora, ir tegu Jis suteikia jums pagaliau tokią laimę, kokios esate verta!

- Jam teks stipriai pasidarbuoti! Suprantate, man rodos, kad aš ne tam sutverta. Ką gi, vis dėlto reikės kaip nors gyventi...

Ji stovėjo kelių sankryžoje ir laikydama rankoje vadeles žiūrėjo, kaip Kolona šuoliais lekia į Marnos pusę, kurios ramiame vandenyje atsispindėjo dangus, nusagstytas mažyčiais debesėliais. Fjora pagalvojo, jog Dievo keliai iš tikrųjų nežinomi - Batistui vėl pajutus gyvenimo skonį, jos pačios gyvenimas buvo sudaužytas į šipulius.

- Na kaip? - paklausė Floranas, kukliai stovėjęs nuošalyje. - Ką dabar darysime?

- Bet... juk mes grįžtame namo?

- Tai aš suprantu, o paskui?

- Paskui? Nežinau. Iš tikrųjų nežinau. Reikia pagalvoti, o pirmiausia - gerai pailsėti. Niekuomet dar nejutau tokio baisaus nuovargio...

- Tai suprantama. Tuomet jokime lėtai, su sustojimais, juo labiau kad nėra kur skubėti!

Fjora visiškai nuoširdžiai pasakė nežinanti, kaip gyvens toliau. Dabar skausmas sumišo su pykčiu ant to, kuris metė ją, palikdamas be jokios pagalbos ir dar su sąlyga padaryti iš jų sūnaus žmogų, vertą protėvių. Ši sąlyga neleido nė pagalvoti apie Frančeską Beltramį, niekuomet neturėjusį kilnių titulų. Kiek pamąsčiusi Fjora susigriebė nieko nežinanti apie Selonžė giminės praeitį, ir jei ji aistringai pamilo vieną jos atstovą, įsibrovusį į jos gyvenimą, tai dar nereiškė, kad jis yra tikras krikščioniško gailestingumo pavyzdys. Jis netgi nebuvo ypatingai žmogiškas, o riterio pareigą suprato pernelyg tiesmukai. Jos pačios protėviai Brevajai, kurių tipiškas atstovas buvo senasis Pjeras, irgi neturėjo nieko ypatingai sektino.

Be to, Filipas nenori, kad jo sūnus tarnautų Prancūzijos karaliui. Ką gi tuomet daryti? Kaip viską išspręsti? Ką pasirinkti?

Aušo šiltas pavasaris. Ilgos kelionės namo metu Fjora patyliukais svarstė būsimo gyvenimo planus. Jai buvo nesvarbu, ką Filipas galvoja apie jos giminaičius Florencijoje ir nė kiek nerūpėjo nedraugiškas jo požiūris į žmones, prekybą laikiusiais menu. Joje vėl prabudo florentietė, jai šovė į galvą mintis, kad būtų neblogai, jei Lorensas Medičis laimėtų karą su popiežiumi. Tuomet ji galėtų grįžti į Florenciją su savo vaikais, Leonarda ir tais, kurie sutiktų važiuoti kartu. Galimybė pasiimti mažąją Lorensą teikė džiaugsmo. Slaptas balsas šnabždėjo, jog atimti iš Nardi mažylę dabar būtų pernelyg žiauru, tačiau Fjora privertė jį nutilti, nusprendusi, jog Anjolas pats norės paskutinius savo gyvenimo metus praleisti gimtajame mieste, o Anjelai

tai irgi turėtų patikti. Reikės visa tai gerai apgalvoti. Galimas dalykas, kad karas, apie kurį ji nieko nežinojo, baigsis dar ne taip greitai.

Šitaip mąstė Fjora, žirgo kanopoms slysčiojant šlapiu keliu. Kuo arčiau buvo Luaros apylinkės, tuo stipriau ji troško išvysti mažąjį namelį, šalia kurio jau tikriausiai žydėjo sodas, pilnas įvairiausių kvapų. Fjora norėjo pasislėpti savo jaukiame rojuje ir svarbiausia - niekur iš ten nebeišvažiuoti ir gyventi ilgai ilgai...

Ir štai prajojusi rytinius Tūro vartus ir kelią, vedusį į karališkuosius Plesi le Tūro rūmus, Fjora pasiekė savąjį kelią. Tarsi nusimetusi nuo pečių sunkią naštą, ji iš visų jėgų džiaugsmingai suriko, išgąsdindama aplinkines varnas, ir paleido arklį šuoliais. Virš jaunos medžių žalumos jaunoji moteris išvydo savo namų stogą ir kriaušės, užstojusios laiptų bokštelį, viršūnę. Nemažindama greičio ji praskriejo vingiuota alėja, apsodinta žaliuojančiais ąžuolais, ir tik pamačiusi savo duris, sutramdė arklį.

- Leonarda! Peronele! Chatun! Etjenai! Mes grįžome!

Atsakymo nebuvo...

Staiga iš virtuvės išbėgo Peronelė ir apsipylusi ašaromis puolė prie atvykėlių šaukdama:

- Gelbėkitės! Vardan viso, kas šventa, gelbėkitės! Neleiskite savęs suimti!

Nei Fjora, nei Floranas nespėjo užduoti Peronelei nė vieno klausimo, kai jai už nugaros pasirodė sargybiniai ir pabandė sutramdyti senutę. Jie garsiai šūktelėjo ir dar du sargybiniai išlindo iš už namo. Visi keturi puolė prie arklių, mėgindami sugriebti juos už pavadžių, nors raiteliai kaip įmanydami priešinosi.

- Ką visa tai reiškia? - pasipiktinusi sušuko Fjora. - Ko jūs iš manęs norite?

Kareiviams pavyko sugriebti Peronelę, kuri apsipylusi ašaromis mėgino kažką pasakyti, ir nusitempė į vidų.

- Tai reiškia, kad jūs suimta, - nuskambėjo balsas, kuriame Fjora pajuto pergalingą džiugesį.

Jaunoji moteris netikėjo savo akimis - tai iš tiesų buvo Olivjė le Denas; lydimas seržanto, jis pasirodė ant namų slenksčio ir greitai pasuko prie Fjoros. Du sargybiniai, be jokių ceremonijų nutraukę ją nuo balno, atsistojo iš abiejų pusių.

- Aš suimta? Kodėl? Už ką? - šūktelėjo jaunoji moteris.

- Mūsų gerbiamas karalius jums tai paaiškins... galbūt. Galiu pasakyti, kad reikalas labai rimtas ir kalba eina mažiausiai apie išdavystę.

- Kur mano sūnus? Kur ponia Leonarda ir Chatun?

- Saugioje vietoje, nesijaudinkite. Su jais elgiamasi visiškai padoriai...

- O aš, - riktelėjo Floranas, bergždžiai stengdamasis išlaisvinti Fjorą, - ką, aš irgi suimtas?

- Tu? - niekinamai pratarė barzdaskutys. - Tu tik tarnas. Tave pakars kitoje vietoje!

- Niekuomet! Aš niekuomet nepaliksiu donos Fjoros, tegu mane suima drauge su ja!

- Seržante! - įsakė le Denas, nutaisęs didžiulio pono, kuriam pradeda kažkas įkyrėti, miną. - Išvaduokite mus nuo šio vaikiščio. Nuveskite jį į arklidę ir suriškite, o mes kol kas pagalvosime, ką su juo daryti.

Beviltiškai besipriešinantį jaunuolį nuvilko į arklidę, o Fjorai buvo surištos rankos ir ją iš visų pusių apstojo sargybiniai. Tai, kas įvyko, buvo taip netikėta ir žiauru, kad ji nė nemėgino priešintis. Tačiau jaunoji moteris vis dėlto suteikė sau malonumą, niekinančiu žvilgsniu nužvelgdama menkadvasį juodai vilkintį žmogų, visų akivaizdoje begėdiškai atvirai triumfuojantį.

- Jūs gavote, ko troškote, ar ne tiesa? Jei teisingai supratau, dabar esate mano namų šeimininkas?

- Jūsų namų? Karalius visuomet turi teisę atimti savo dovaną iš to, kas apvylė jo pasitikėjimą!

- Bet jūs pats jo, žinoma, neapgaudinėjate?

- Suprantama, ne! Jei jus tai nudžiugins, pasakysiu, jog aš čia dar neįsikūriau ir labai gailiuosi, nes namai puikūs. Ir taip skoningai apstatyti! Atvykau tiktai jų apžiūrėti, bet neabejokite, greitai persikelsiu ilgam.

- Nesidžiaukite anksčiau laiko! Blogas įprotis dalytis neužmušto lokio kailį. Na, ir kur gi mane vešite? Į Lošą?

- Deja, ne! Man tai patiktų, bet karalius įsakė pristatyti jus į karališkąjį kalėjimą Plesi. Jis nori, kad būtumėt šalia jo.

Fjoros širdį staiga užplūdo sielvartas, sušvelnindamas išdidumą.

- Kadangi manote laimėjęs, ar galite parodyti - ne, ne kilniadvasiškumą - truputį paprasto žmogiškumo. Pasakykite, kur mano sūnus. Turėtumėt suprasti, jog aš smarkiai jaudinuosi.

- Iš tikrųjų? Neatrodo, kad būtumėt labai juo susirūpinusi. Kaip ir dukterimi, beje...

Fjora mėgino apsimesti, jog smūgis nepasiekė tikslo, tačiau viskas buvo toli gražu ne taip. Iš kur šis nelabasis sužinojo apie Lorensą? Gal ją sekė nuo pat išvykimo iš Rabodjero, gal ją sekė visą laiką? Tai atrodė beveik neįmanoma, tačiau Fjora seniai žinojo, kad Liudvikas XI visam laikui išbraukė iš savo žodyno žodį “neįmanoma”. Daugiau ji nesiryžo niekšui le Denui užduoti nė vieno klausimo, nenorėdama suteikti galimybės piktdžiugai, todėl kreipėsi į seržantą:

- Kadangi mane siunčia į kalėjimą, ar negalėtumėte manęs palydėti? Aš privalau pailsėti ten ar kurioje kitoje vietoje.

Jie leidosi į kelią, lydimi įtūžusio Florano, surišto ir uždaryto arklidėje, riksmų. Po pusvalandžio Fjora ir jos eskortas atsidūrė vidiniame pilies kieme. Jaunoji moteris manė, kad ją uždarys izoliuotame bokšte, kurį vadino “karališkąja malone”, pirmajame kieme, tačiau ją nuvedė

toliau. Jie praėjo pastatą, aplink kurį buvo išsidėsčiusios škotų gvardiečių kareivinės, tuo metu kaip tikriems savo kalnuotosios šalies sūnums su laukiniais riksmais besipešantiems tarpusavy visuose kiemo kampuose. Fjora pamėgino tarp jų surasti savo aukštąjį draugą, tačiau jo nepamačiusi nebekreipė dėmesio į tai, kas vyko aplinkui.

Kitas mažesnis kalėjimas buvo šio kiemo ir sodo kampe tiesiog sienoje, supusioje karaliaus buveinę. Ji buvo skirta kilmingiems belaisviams ir naujai atvykusioji, maniusi pateksianti į paprastą kalėjimą, maloniai nustebo. Kambaryje, į kurį ją nuvedė, nebuvo nieko nereikalingo: akmens plytelių grindys, masyvios medinės durys, apkaltos storomis metalinėmis juostomis, ir mažytis grotuotas langelis jose. Langas, kad nebūtų galima pabėgti, buvo gana aukštai ir apkaltas dviem metaliniais kūdikio rankos storumo strypais. Bet vis dėlto tai buvo tikras kambarys su tikra lova, paklodėmis ir antklodėmis, tualetiniu staliuku, didžiuliu stalu, skrynia rūbams ir dviem krėslais. Prižiūrėtojas, pasitikęs Fjorą, buvo panašus į žmogų, o ne į sarginį šunį: kai jis atvėrė duris, pasiūlė jai ranką ir padėjo perlipti per aukštoką slenkstį. Ji su šypsena padėkojo jam, po to priėjo prie lovos ir nieko nelaukusi susiruošė miegoti. Lova jai atrodė lyg atsiųsta dangaus: šis netikėtas likimo smūgis, juo žiauresnis po šitiekos kančių, kurias teko patirti, Fjorą, galėjo pastūmėti į beprotybę.

Kitą rytą ji pabudo nuo triukšmo. Tai kalėjimo prižiūrėtojas atstūmė skląstį ir įnešė į kambarį valgį.

- Jūs turbūt praalkote, - pasakė jis su maloniu akcentu, būdingu Tureni gyventojams. - Aš ir vakar buvau atnešęs vakarienę, bet matau, jog jūs jos nė nepalietėt. Taip gerai miegojote...

- Tiesa, - atsakė Fjora. - Aš labai praalkau, bet jei atnešite vandens, kad galėčiau nusiprausti, būsiu be galo dėkinga.

Pasiraususi krepšelyje ji ištraukė sidabrinę monetą ir ištiesė ją prižiūrėtojui, bet šis atsisakė:

- Ne, dėkoju, madam! Karalius įsakė, kad jums būtų suteikta viskas, ko reikia. Patarnaudamas jums aš tik vykdau pareigą!

- Viskas, ko reikia? Bijau, kad negalėsite duoti man to, ko labiausiai reikia - mano sūnaus.

Vyriškis nusiminęs skėstelėjo rankomis.

- Deja, ne. Galiu duoti tik tai, kas leista. Patikėkite, man labai gaila... Tuojau atnešiu šilto vandens, muilo ir rankšluostį. O kol kas truputį pavalgykite, nes viskas netrukus atauš.

Ant stalo stovėjo karštas pienas, traškanti ir dar šilta duona, medus ir nedidelis gabalėlis sviesto, suvyniotas į gražų vynuogės lapą, į kurį Fjora žvelgė su neslepiama nuostaba.

- Jūs visus taip maitinate? Ne kiekvienoje geroje užeigoje sulauksi tokio pagarbaus elgesio su klientais!

- Reikalas tas, kad jūs čia esate viena ir mano žmonai buvo leista imti valgį iš karališkosios virtuvės. Be to, tai nepaprastas kalėjimas ir jame būna mažai žmonių. Jis kaip diena nuo nakties skiriasi nuo kalėjimo pirmajame kieme. O be to, man buvo taip įsakyta.

- Ar galiu priimti lankytojus? Norėčiau pasimatyti su seržantu Mortimeru iš škotų gvardijos.

- Su Viesulu? - juokais paklausė prižiūrėtojas. - Jį čia visi pažįsta. Deja, nieko negaliu padaryti. Visų pirma todėl, kad jūs, madam grafiene, esate slapta kalinė. Be to, jo nėra Plesi. Einu, atnešiu vandens.

- Dar vieną žodį! Sakykite, kuo jūs vardu?

- Greguaras, madam. Greguaras Lebrė, bet užteks tiesiog - Greguaras, jūsų šviesybės paslaugoms!

Lengvai nusilenkęs nuostabusis prižiūrėtojas paliko Fjorą mėgautis dar nuostabesniais pusryčiais. Valgydama ji pamėgino susikaupti. Buvo aišku, jog jai rodoma pagarba, bet tuo pat metu ji neturėjo teisės matytis su

sūnumi ir Leonarda, be to, neteko namų... Po to ji prisiminė vakarykštį šiurkštų kareivių elgesį su Peronele, tai, kaip jie iš paskutiniųjų stengėsi neleisti joms pasikalbėti, grubų šlykščiojo le Deno toną ir suprato, jog karalius davė tikslius nurodymus, kaip su ja elgtis, ir barzdaskutys nedrįso jų laužyti. Iškilo klausimas: kodėl? Kokį nusikaltimą ji padarė? Le Denas ištarė žodį "išdavystė" ir pridūrė, kad reikalas labai rimtas. Bet kaip ir kada ji galėjo išduoti karalių ir netgi pačią Prancūziją? Tas bjaurus tipas užsiminė apie Lorensą... Nuo šios minties Fjora sudrebėjo. Bet mergytės gimimas, kurį ji norėjo išlaikyti paslaptyje, negalėjo taip stipriai įžeisti karaliaus! Argi dėl to jis galėtų šitaip žiauriai pasielgti su Fjora? Buvo aišku, jog įvyko nesusipratimas, kuriuo gudriai pasinaudojo barzdaskutys arba kas nors kitas, troškęs Fjorai blogo. O galbūt ją apšmeižė?.. Jaunoji moteris žinojo karalių esant ypatingai įtarų. Jei jis spėdavo esąs apgaudinėjamas, galėdavo sutraukyti stipriausius draugiškus ryšius ir pasielgti labai žiauriai. Reikia kuo greičiau su juo pasikalbėti!

Kai Greguaras grįžo su reikiamais daiktais, Fjora paprašė jo pranešti karaliui, kad ji nori kuo greičiau su juo susitikti ir pasiaiškinti. Tačiau prižiūrėtojas nieko negalėjo padėti: karaliaus Plesi nebuvo, jis su jos didenybe karaliene gyveno Ambuaze ir abu buvo susirūpinę įpėdinio sveikata.

- Kaip jūs manote, ar jis ilgai tenai užtruks?

- Paprastai jis ten ilgai nebūna, bet kas gali žinoti, ar mažojo princo sveikata nepablogės. Pakentėkite, ponia grafiene! Labai nustebsiu, jei karalius atvykęs iš karto nepasikvies jūsų.

Kentėti! Šios dorybės, kurią vertino Demetrijas, Fjora taip ir neišsiugdė. Jai labiau patikdavo daryti greitus sprendimus, skubinti įvykius. Tie devyni mėnesiai, kai ji laukėsi vaiko, pavirto ištisais devyneriais amžiais! Šitoks požiūris linksmino Leonardą. Todėl ir šį kartą kantrybė

jai reiškė naują išbandymą. Argi motina sutiks ilgai laukti, kol jai pasakys, kur yra jos vaikas?

Tačiau laukti reikėjo. Jaunai ir nieko neveikiančiai moteriai kiekviena valanda slinko kankinamai ilgai, o Greguaras netgi negalėjo jai atnešti knygų, kurios būtų palengvinę šį nepakenčiamą laukimą. Tokioje situacijoje ji buvo atsidūrusi ne pirmą sykį, bet niekuomet dar taip nekentėjo, nes anksčiau nemalonumai buvo susiję tik su ja viena, o dabar tai lietė artimuosius. Kur galėjo būti Leonarda, Chatun ir mažasis Filipas? Karalius žinojo, kad atskyręs ją nuo šių žmonių ir nepranešęs jai jų buvimo vietos, pasmerkia ją ypač žiauriai kančiai, neišperkamai išoriniais kambario patogumais, geru maistu ir rūbais - tais, kuriuos ji paliko Rabodjere ir rado čia skrynioje. Guodė tik viena: Liudvikas irgi labai mylėjo vaikus ir negalėjo padaryti blogo jos kūdikiui. Su Filipu, be abejo, buvo elgiamasi geriau, negu su jo motina. Bet kaip ilgai slinko tos kelios dienos, leidžiamos prižiūrėtojo draugijoje!

Fjora stengėsi elgtis nepriekaištingai, kiekvieną dieną kruopščiai užsiiminėdavo tualetu, keitė baltinius ir sukneles. Greguaro žmona skalbė ir lygino. Tai buvo, beje, vienas iš būdų įtvirtinti savo išdidumą; be to, ji nenorėjo būti užklupta netikėtai, troško atrodyti puikiai, kai ateis jos išvesti pas teisėją... arba teisėjus.

Devintos dienos vakare į kambarį įbėgo uždusęs Greguaras:

- Ponia grafiene, karalius! Karalius atvažiavo...

Fjora tai jau žinojo. Ji girdėjo būgnų tratėjimą, sidabrinių trimitų gaudesį ir triukšmą, sukeltą daugybės raitelių su šunimis ir visų kitų, lydinčių kelionėje įžymų didiką. Fjoros širdis ėmė plakti greičiau ir stipriau. Pagaliau ji sužinos, kuo yra kaltinama!

Tačiau praėjo dar dvi begalinės dienos, ji nuolat kankino save klausimu, ar tik jos nepamiršo ir ar neteks šiame kalėjime nugyventi visą likusį gyvenimą!

Tą vakarą ji atsigulė iš karto po vakarinės ruošos ir maldos. Širdis buvo sunki ir ji nebežinojo, ką manyti. Mintys neleido užmigti. Fjora gulėjo lovoje ir nervingai glostė supintus į kasą plaukus, įsiklausydama į pirmajame kieme, buvusiame prie pat rūmų, skambėjusį bokšto varpą. Kaip ir kiti kaliniai, ji gyveno tuo, ką galėjo išgirsti... Staiga ji pašoko - kažkas rakino duris, o juk jau buvo vidurnaktis...

Tarpdury pasirodė Greguaras su žibintu rankoje, o už jo Fjora pastebėjo du kareivius, apsiginklavusius alebardomis, atspindėjusiomis žibinto šviesą.

- Greičiau, greičiau! - pašaukė Greguaras. - Apsirenkite, karalius jūsų laukia!

Pašokusi iš lovos Fjora išvydo priešais save išsigandusį prižiūrėtojo veidą.

- Tokiu metu? - paklausė ji.

- Taip. Ačiū Dievui, kad nemiegojote! Maldauju, paskubėkite!

Fjora greitai apsirengė, apsiavė ir nesusišukavusi plaukų užsimetė ant jų vualį. Viskas įvyko per dvi minutes ir štai ji jau skubėjo prie durų, kur jos laukė sargybiniai. Du ėjo priekyje, o du - už nugaros. Nulipę laiptais jie išėjo į kiemą, tokiu metu tuščią ir tylų. Girdėjosi tiktai sargybinių žingsniai ir triukšmas, sklidęs iš netoli esančio kaimo. Naktis nuvo puiki, tyra ir pilna žvaigždžių. Po šitiekos kalėjimo dienų Fjora godžiai traukė gryną orą. Kaip maloniai kvepėjo topoliai!

Plesi skendėjo tamsoje, tiktai karaliaus kambaryje degė keletas žvakių ir vienas žibintas virš įėjimo į aštuoniakampį bokštą, iš kurio laiptai vedė į karaliaus apartamentus. Kitoje Luaros pusėje sulojo šuo, pilyje atsiliepė vienas, po to dar keletas balsų.

Prie durų į karaliaus kambarį stovėjo škotų gvardiečiai, tačiau jas atidarė karaliaus tarnas ir pakvietė Fjorą įeiti. Po to jis tuoj pat dingo, tyliai nuspaudęs drožinėtą ąžuolo rankeną.

Nors kambaryje buvo labai šilta, karalius sėdėjo krėsle apsikamšęs kaip žiemą: kiaunės kailis, ant galvos iki ausų užsmaukta šilta kepurė. Krėslas su daugybe pagalvėlių stovėjo šalia židinio, kuriame degė linksma ir kaitri ugnis. Prie krėslo buvo padėtas kandeliabras su penkiomis žvakėmis, drauge su židiniu skleidusiomis kambaryje šviesą, taigi du trečdaliai patalpos skendėjo tamsoje, ir dėl to ji atrodė erdvesnė, nei buvo iš tikrųjų.

Karalius nė nežvilgtelėjo į Fjorą. Jis žiūrėjo į ugnį ir nemalonus profilis su ilga ir aštria nosimi, masyviu ir užsispyrusiu smakru bei niekinamai sučiauptomis lūpomis aiškiai išsiskyrė degančios ugnies fone, matėsi netgi sunkių lyg vėžlio vokų raukšlės, vokų, iš po kurių sklido prigesęs žvilgsnis. Liudvikas šildėsi virš ugnies rankas, kurių stebuklingu būdu nepaveikė laikas, retkarčiais patrindamas jas vieną į kitą.

Kadangi jis nepasuko galvos, Fjora žengė keletą žingsnių kilimu, ant kurio gulėjo šunys. Jie iš karto pakėlė galvas, uosdami svetimo žmogaus kvapą ir laukė ženklo. Deja, jo negavo nei jie, nei Fjora, kuri tikėjosi išgirsti bent pasveikinimo žodį.

Ji žinojo, kad karaliaus pyktis gali būti baisus, todėl nedrumstė tylos, ėmusios vis labiau slėgti. Ji žemai nusilenkė ir laukė įsakymo keltis, bet karalius vis dar tylėjo. Tuomet, beveik netekusi savitvardos dėl užplūdusios baimės ir nepaisydama audros, kurią rizikavo užsitraukti ant savo galvos, ji sušnabždėjo:

- Pone!.. Nežinau, kodėl karalius slepia nuo manęs savo žvilgsnį ir ką tokio padariau, kad užsitarnavau jo pyktį, bet atsiklaupusi ant kelių prašau pasakyti nors viena: kas atsitiko mano sūnui?

Vietoj atsako vėl įsivyravo gąsdinanti tyla. Ji pajuto, kaip susigniaužė gerklė, o iš akių nevalingai ištryško ašaros. Staiga karalius atsigręžė, ir ji išvydo aštrų žvilgsnį, kuriame degė sunkiai valdomas įsiūtis.

- Jūsų sūnus? - niekinamai pasakė jis, priversdamas Fjorą krūptelėti lyg nuo botago kirčio. - Nusprendėte juo pasirūpinti? Kiek laiko buvote kartu per tuos dvejetą metų nuo jo gimimo?

- Labai mažai, bet karalius turėtų žinoti...

- Aš nieko nežinau! Atsistokite! Jūs pernelyg panaši į nuteistą mirti, bet... sprendimo kol kas nėra.

- Manęs laukia nuosprendis? Bet kuo aš įžeidžiau karalių?

Jis vėl nusigręžė nuo šios trapios, pernelyg žavingos figūrėlės ir nuo tų didžiulių pilkų akių, kurios blizgėjo nuo ašarų.

- Įžeidėt? Švelniai pasakyta, madam! Jūs mane pažeminote, išdavėte ir, galimas dalykas, kėsinotės į mano gyvybę.

- Aš?

Riksmas išsiveržė taip staiga, kad karalius krūptelėjo. Jo burną iškreipė nervinis tikas, o šnervės pradėjo virpėti.

- Taip, jūs. Kai Florencija jus išvijo, aš priglaudžiau, įvedžiau į savo namus ir apgyvendinau šalia. Ir teatleidžia man Dievas, jaučiau jums draugiškumą! Tarsi blaivaus proto vyras galėtų moteriai jausti ką nors panašaus!

Jis ištarė šiuos žodžius su tokia išraiška, kad Fjora pajuto, kaip augantis pyktis išdžiovino ašaras.

- Pone! Argi ne moters įsčios išnešiojo karalių?

Jo žvilgsnyje ji įskaitė nepasitenkinimą, o galbūt ir liūdesį.

- Karalienė, mano motina, buvo šventa ir kilni moteris ir tos laimės, kurios jūs visi be galo trokštate, jai neteko patirti dėl labai paprastos priežasties - ji buvo negraži. Užtat mano senelė galų gale pardavė Prancūziją anglams. Aš niekuomet nepakenčiau moterų savo aplinkoje ir greičiausiai buvau netekęs proto, kai padariau jums išimtį! Štai kodėl aš atėmiau iš jūsų Rabodjerą.

- O mano sūnus, kas su juo atsitiko?

- Jį išauklės taip, kaip pridera jo kilmei. Patikėsiu jį didžiajam bastardui Antuanui, kuris padarys iš jo žmogų.

- Didžiai gerbiu monsinjorą Antuaną, bet kol gyva, nepripažinsiu jam teisės auklėti sūnų!

- Kol gyva? O jūs tikra, kad tai truks ilgai?

- O! Karalius nuteis mane... mirti?

- Lygiai tą patį jūs ketinote padaryti su manimi!

- Niekuomet! Prisiekiu sielos išganymu, niekuomet negeidžiau jūsų mirties! Priešingu atveju turėčiau netekti proto!

- Arba pasidaryti labai gudri. Nesate apsigimusi florentietė, madam, bet pamažu ja tapote, ir atrodo, jog intrigų labirintuose jums nebėra jokių paslapčių! Juk neneigsite to, kad praeitą vasarą parašėte laišką, kurį padavėte popiežiaus legatui Avinjone?

- Kardinolui dela Roverei? Žinoma, pone, nesiruošiu to neigti.

- Kam parašėte tą laišką?

- Mylimai draugei, padėjusiai pabėgti iš Romos, nusikasti iki Florencijos ir tam tikru būdu išgelbėti monsinjorui Lorensui gyvybę, - sinjorai Kotrynai Sforcai.

- Ką skubaus norėjote pranešti?

- Perduoti pavėluotos padėkos žodžius. Beje, šį laišką parašiau atkakliai prašoma kardinolo.

- Kaip viskas natūralu! - pasakė karalius, gūžtelėjęs pečiais. - O kodėl dela Roverė prašė jus šito?

- Tai gana paprasta. Jis labai myli savo pusseserę ir jam pasirodė, kad ji dėl man suteiktos pagalbos patyrė daugybę nemalonumų. Ir kardinolas legatas panoro, kad aš pareikščiau donai Kotrynai dėkingumą ir pažadėčiau pasikalbėti su karaliumi apie tai, kad jis įsikištų ir sustabdytų karą tarp Romos ir Florencijos.

- Pasikalbėti labai paprasta: užmušti "seną velnią", būtent taip parašyta jūsų laiške, šitaip atimant iš

Florencijos galimybę gauti vertingą paramą auksu ir patrankomis...

- Nieko panašaus aš nerašiau! - šūktelėjo Fjora. - Kam man reikalingas tas siaubas?

- Jūs tikėjotės iš popiežiaus gauti tai, ką praradote mirus Beltramiui, ir net daugiau. Žiūrėkite!

Iš plačios rankovės jis išsitraukė popieriaus lakštą, kuris, matyt, daug kartų keliavo iš rankų į rankas, nes buvo nusitrynęs ir pajuodusiais kraštais, o žalias antspaudas kone visai nutrupėjo. Jis ištiesė popierių Fjorai.

- Juk tai jūsų laiškas? Tai jūsų braižas? Ir antspaudas jūsų: žalias vaškas su trimis neužmirštuolėmis, kurias jūs pati pasirinkote savo emblema.

Laiškas kaip du vandens lašai buvo panašus į tą, kurį ji atidavė Džulianui dela Roverei. Tai buvo jos braižas, mažytis žalias antspaudas, tačiau tekstas - visiškai kitas, ir Fjora pradėjusi jį skaityti siaubingai išbalo, supratusi, jog rankose laiko savo mirties nuosprendį. Ji keletą kartų perskaitė laišką, norėdama įsitikinti, jog akys jos neapgauna.

"... esu nuoširdžiai atsidavusi jūsų šventenybei ir prakilnybei, galite manimi visuomet pasikliauti. Po keleto mėnesių, susisiekusi su maištininkais Burgundijos teritorijoje, padarysiu taip, kad senasis velnias, jau seniai nusipelnęs degti pragaro ugnyje, nebegalės kenkti didžiajam šventojo tėvo žygiui. Pagaliau Prancūzija, valdoma mažamečio, nustos įkyrėti princams, kurių apgailėtina kopija yra dabartinis karalius".

Toliau, kaip buvo galima tikėtis, buvo prašoma atlyginimo už paslaugą. Fjora pakėlė į karalių išgąstingą žvilgsnį, bet jos akys buvo skaidrios ir ranka nedrebėjo.

- Karalius iš tikrųjų mano, jog aš sugebėčiau parašyti tokią šlykštynę? Aš, taip nekenčianti visos popiežiaus aplinkos, išskyrus vienintelę doną Kotryną?

- Jūs moteris, ir graži moteris. Tokios kaip jūs padaro viską, kad tik turėtų daug pinigų, leidžiančių užsiimti savo grožiu, beje, greitai praeinančiu!

- Aš turtinga ir man nereikia popiežiaus išmaldos. Monsinjoras Lorensas atidavė man beveik viską, ką kažkada turėjau. Kaip galėčiau po viso to susidėti su tais, kurie trokšta jo mirties?

- Karas tarp Florencijos ir popiežiaus toli gražu nesibaigė. Vyksta daugybė mūšių ir Raudonosios lelijos miestas netenka jėgų, o Romos galybė nuolat auga. Jėgos buvo nelygios iš pat pradžių ir aš labai bijau...

- Tuomet, - su įkarščiu tarė Fjora, - ko jūs laukiate, kodėl nepadedate jiems? Pasiųskite kareivių, aukso, bet neleiskite žūti Florencijai!

Liudviko XI lūpas iškreipė kažkas panašaus į šypseną, o rankos pavaizdavo pritarimo aplodismentus:

- Bravo! Jūs puiki artistė, dona Fjora, puiki artistė! Netgi mane šis triukas būtų suklaidinęs. Tai nuskambėjo be galo įtikinamai!

Niekinanti jo žypsena paveikė Fjorą stipriau nei pykčio priepuolis. Ji susmuko ant kelių.

- Tuomet nuteiskite mane, pone, bet neįžeidinėkite! Prisiekiu savo kūdikiu, jog nerašiau šio laiško!

- Pamirštate, jog sykį man jau rašėte, palyginti braižą labai paprasta...

- O argi jis negali būti suklastotas? Popiežius su savo klika pasiruošęs viskam ir jis turi daugybę žmonių, galinčių padaryti bet ką! Kaip... kokiais žodžiais ir kokią priesaiką turiu duoti, jog nerašiau šios šlykštybės?

Staiga iš atminties gelmių išniro sprendimas.

- Pone! Kai rašiau šį laišką, šalia buvo vienas žmogus.

- Kas toks?

- Ponia Leonarda, kuri, žinoma, mane išauklėjo, bet nemačiau jos jau daugelį savaičių ir nieko apie ją nežinau. Prisipažinsiu, išeikvojau daug jėgų rašydama šį laišką, ir visai ne dėl draugiškų jausmų ir dėkingumo,

kuriuos turėjau išreikšti, o todėl, kad išdrįsau kištis į jūsų politiką ir pažadėjau paprašyti jūsų padaryti galą šiam karui, o taip daryti neturėjau jokios teisės. Ką jūs į tai pasakysite?

- Labai blogai. Prašyčiau užsiimti tik tuo, kas jums pridera. Sakote, ponia Leonarda?

- Taip, pone!

Jis suplojo delnais priversdamas pašokti ant kojų šunis. Ant slenksčio pasirodė tarnas, atvedęs čia Fjorą. Pakvietęs valdingu mostu prieiti, karalius kažką tyliai sušnabždėjo jam į ausį. Tarnas linktelėjo galva ir nesukeldamas nė menkiausio triukšmo greitai dingo iš kambario. Karalius atrodė truputėlį aprimęs, bet vis dar kramsnojo apatinę lūpą, žvilgčiodamas į priešais stovinčią moterį, kuri su dviem šunimis - šviesiu spanieliu ir balta bolone - sudarė žavingą heraldinę grupę.,

- Bet kuriuo atveju, - pasakė jis, - jūs jau vieną sykį laiške man pamelavote. Prisimenate, prieš išvažiuodama į Paryžių? Ir tegu mane pakaria, jeigu tai ne tas pats melo tinklas!

Fjora nuleido galvą ir prisiminė Olivjė le Deno žodžius. Jei jis žinojo, kad ji pagimdė mergytę, karaliui tai irgi nebebuvo paslaptis.

- Prisipažįstu, pone. Aš sumelavau!

- A! - pergalingai šūktelėjo jis. - Kartais jūs prisipažįstate! Sakykite, kur buvote visą šią ilgą žiemą?

Fjora pakėlė galvą, ji negalėjo atsižadėti savo kūdikio, netgi jei tektų sumokėti gyvybe.

- Iš pradžių Paryžiuje, ir šito jums nesumelavau. Po to Siurene, mažose giminaičio Anjolo Nardi valdose. Ten aš pagimdžiau mergytę, kurią dabar prižiūri Anjolas su savo žmona.

- Na štai mes ir priartėjome prie tikslo! - sušuko karalius, pašokęs iš krėslo, tarsi išmestas spyruoklės. - Duktė! O kieno tai kūdikis? Nereikia man to sakyti, nes aš tai žinau: jūsų vyro, Filipo de Selonžė, su kuriuo

jūs, sulaužiusi visus pažadus, slapta susitikinėjote! Tas šėtoniškas laiškas nemeluoja! Jūs iš tiesų pasikalbėjote, kaip pati rašote, su kai kuriais "maištininkais", tai yra su savo brangiuoju vyru! Žinoma, jūs negalėjote man tiesiai pasakyti, jog esate nėščia, nes aš ir pats nežinojau, kur yra tas prakeiktas Selonžė. Todėl ir nusprendėte pasislėpti. Matote, aš viską žinau!

Sukrėsta Fjora, pamiršusi bet kokį etiketą, taip ir atsisėdo ant grindų.

- Kas per klejonės? - greičiau nuoširdžiai nei mandagiai pasakė ji. - Negi būčiau slėpusi nuo savo vyro dukters gimimą? Dukters, kurią pavadinau Lorensa Marija?

- Lorensa?

- Taip. Visi ten buvę gali tai paliudyti: gimė anaiptol ne maištininko, kuris nuo jūsų slapstosi, vaisius. Būtent nuo savo vyro aš ir slėpiau kūdikio gimimą! Vaikas - tai mūsų meilės su Lorensu Medičiu vaisius! Man atrodo, aš nenuslėpiau nuo jūsų, jog buvau jo meilužė.

- Iš tikrųjų, bet...

- Dabar mano vyras žino apie mano santykius su Lorensu ir kadangi Filipą de Selonžė praradau amžiams, neturiu jokio reikalo atsižadėti savo mažosios dukrelės ir ketinu ją pasiimti.

- Jūs iš tikrųjų matėtės su grafu de Selonžė? Kur? Kada?

- Prieš trejetą savaičių Nansi, Švenčiausiosios Dievo Motinos vienuolyne.

- Dievo Velykos! Vadinasi, jis ten slapstosi?

Vienu judesiu Fjora pakilo ant kojų ir ramiai tarė:

- Pasakiau tai karaliui tik todėl, kad jis nesislapsto. Jis pasirinko tą vietą, kad kiekvieną dieną galėtų melstis ant monsinjoro Karolio kapo. Paskutinysis Burgundijos hercogas buvo vienintelis šeimininkas, kuriam jis tarnavo. Netrukus, galbūt rytoj, jis duos įžadus.

Liudvikas XI lėtai grįžo į savo krėslą ir uždėjo rankas ant alkūnramsčių su liūtų atvaizdais. Jis giliai susimąstė. Ir staiga:

- Jis ką, nori tapti vienuoliu? Argi jis nebemyli jūsų? - pridūrė jis su žiauria ironija, skaudžiai užgavusia jaunąją moterį.

- Galėjau išsivežti jį su savimi, bet... tik davusi melagingą priesaiką, - atsiduso ji.

- Kokią priesaiką?

- Jis pareikalavo prisiekti prieš Dievą... kad niekuomet nepriklausiau Lorensui Medičiui. Aš negalėjau...

Nugrimzdusi į prisiminimus, Fjora net nepasuko galvos į sugirgždėjusių durų pusę.

- Mano avinėli!

Ir Fjora akimirksniu atsidūrė Leonardos glėbyje, patirdama nuostabų palengvėjimą ir ramybę.

- Leonarda! Mano Leonarda! Dieve!

- Įsakau atsitraukti vienai nuo kitos, - pratarė Liudvikas XI. - Moterie, jus atvedė čia ne tam, kad aš sudalyvaučiau šioje širdingoje scenoje. Atėjote atsakyti į mano klausimus.

- Pirma aš paklausiu jūsų, pone: ką jūs su ja padarėte, ji juk nepanaši į save!

Pritrenktas Liudvikas XI negalėjo nė žodžio atsakyti šiai senai panelei, išdrįsusiai kreiptis į jį tokiu tonu, kokiu leitenantas kalbasi su gatvės elgeta.

- Dievo Velykos! Motuše, jūs pamiršote, kas aš toks!

- Ne... jūs - didysis karalius. O ji, ši vargšelė mažytė, nerandanti žemėje nė trupučio laimės, brangesnė man už mano kūną ir kraują. Klausinėkite, bet daugiau neišskirkite mūsų!

- Kaip čia sužinojus tiesą? - balsu savęs paklausė karalius. - Na gerai, pabandysime! Visų pirma, ką žinote apie mergytę, gimusią Siurene šį pavasarį?

- O ką apie ją galėčiau žinoti, jos vardas Lorensa, ir tiek!

- Gerai, gerai! Pasakykite kitką. Ar jūs ką nors žinote apie laišką, kurį madam de Selonžė prieš metus parašė donai Kotrynai Sforcai ir perdavė kardinolui legatui?

- Monsinjorui dela Roverei? Žinoma! Tai dėl jo šis angelas taip kenčia?

- Tuomet turėtumėt jį atpažinti. Štai jis!

Leonarda nenoriai paleido Fjorą iš savo glėbio, paėmė laišką, perskaitė jį ir pasibjaurėjusi numetė karaliui po kojom.

- Fe! Na ir šlykštynė! Tikiuosi, jo didenybė nemanote, jog tai parašė dona Fjora?

- Tai jos braižas ir antspaudas...

- Man rodos, tai kokio nors raštų klastotojo darbelis. Jei jums pavyks jį sučiupti, patariu nusiųsti į artimiausias kartuves! O žmogų, perdavusį šį laišką jums, - įkandin!

- Tas žmogus - vienas iš labiausiai man atsidavusių patarėjų.

Senoji dama, nė truputėlio nesivaržydama, atvirai nusikvatojo:

- Lažinuosi, jog jo vardas Olivjė le Denas, arba pats šėtonas, kaip jį čia vadina gerieji žmonės.

- Šėtonas? - ištarė karalius, po to keletą kartų persižegnojo ir pabučiavo ant kaklo kabojusį medalioną.

- Prisipažįstu, šis žodis jam labai tinka. Be to, jis gali ryžtis viskam, kad gautų tuos stebuklingus namus, apaugusius žiemėmis, kur mes buvome tokios laimingos. Jis netgi mėgino mus nužudyti!

- Kol kas palikime tai. Vadinasi, jūs manote, jog laiškas suklastotas?

- Duodu ranką nukirsti, pone. O dabar atleiskite man, aš trumpam išeisiu ir netrukus grįšiu.

Ji suėmė rankomis savo ilgus sijonus ir išėjo taip greitai, kiek nešė kojos, netekusios ankstesnio lengvumo, o Fjora drauge su karaliumi, abu vienodai nustebę, liko kambaryje vieni.

- Kur ji nuėjo? - pratarė jaunoji moteris greičiau pati sau nei karaliui.

Tačiau Liudvikas XI visiškai ramiai atsakė:

- Ten, kur aš apgyvendinau ją su jūsų sūnumi - į kambarius, kuriuos paprastai užima mano dukterys, atvykusios į Plesi, nors tai atsitinka labai retai. - O po to pasipiktinęs pridūrė: - Ar tik nemanote, jog esu toks žiaurus ir laikiau jūsų sūnų kalėjime?

Fjorą apėmė didžiulis džiaugsmas, ji net pamiršo savo dviprasmišką ir netgi pavojingą padėtį, išeitis iš kurios priklausė nuo šio gana keisto charakterio valdovo. Jos Filipas buvo visiškai šalia ir galbūt jai pavyks gauti leidimą nors vieną sykį apkabinti jį.

Tolimesniems klausimams nebeliko laiko. Leonarda grįžo su krūva perrištų juosta popierių. Nuėmusi raištį, senoji madam giliai, nors ir pavėluotai, nusilenkė ir ištiesė popierius karaliui.

- Pone, aš nieko neišmetu, o ypač laiškų.

- Kas tai? Juodraščiai?

- Taip, pone, tai juodraščiai. Donos Fjoros juodraščiai. To paties prakeikto laiško! Dieve gailestingasis! Ji niekaip negalėjo jo užbaigti. Karalius gali pats įsitikinti, jog jame nebuvo nieko įžeidžiančio jo didenybę! Pažvelkite, pone! Ypač į tai! Čia trūksta tiktai atsisveikinimo, bet ant lapo užtiško rašalo ir teko viską pradėti iš naujo!

Karalius įdėmiai apžiūrinėjo tai, ką jam atnešė, vėl peržvelgė pirmąjį laišką, o po to viską drauge susikišo į rankovę.

- Pasiliksiu tai sau... Jūs, ponia Leonarda, sakėte, jog mesiras le Denas norėjo jus užmušti?

- Jei nebūtų įsikišęs mesiras Mortimeras ir teisėjas Tristanas, mes jau gulėtume užkastos Lošo miške.

- Kodėl Tristanas Atsiskyrėlis mums nieko nepasakojo? - griežtai paklausė karalius.

Leonarda gūžtelėjo pečiais.

- Dėl tos priežasties, dėl kurios mes pačios jums nieko nesakėme: niekas neturėjo įrodymų. Tebuvo vieno iš užpuolikų prisipažinimas, bet jis nežinojo vardo to, kuris davė įsakymą.

- Aišku! Galite eiti, ponia Leonarda. Karalius jums dėkoja...

- Ar galiu ją pasiimti su savimi?

Ji apkabino Fjorą per pečius ir ši palinko prie jos, pajutusi siaubingą nuovargį.

- Ne. Mes turime viską apgalvoti. Doną Fjorą netrukus nuves atgal.

- Pone, leiskite man apkabinti savo sūnų! Arba leiskite Leonardai eiti su manimi. Chatun viena su viskuo susitvarkys!

- Chatun dingo! - pratarė Leonarda papilkėjusiu veidu. - Aš nežinau, kur ji.

- Taip? Tuomet eikite greičiau, Leonarda. Mažyliui reikia jūsų labiau nei man. Eikite, jums sakoma. Nereikia prieštarauti karaliui. Nepamirškite, jog mano likimas - jo rankose.

- Mes tai irgi suprantame būtent šitaip. Sargyba! - garsiai pašaukė karalius ir durys tučtuojau atsidarė.

Fjora žemai nusilenkė ir su skaudančia širdimi nusekė paskui sargybinius. Ji išsinešė su savimi šitokį vaizdą: susimąstęs Liudvikas XI parėmęs ranka galvą sėdėjo krėsle. Ji niekuomet nebuvo mačiusi tokios rūsčios veido išraiškos ir ledinių akių. Ar suprato jis, ką ji jam sakė?

Kitą rytą ji suabejojo tuo dar labiau: jos atėjo pasiimti kareiviai su seržantu. Šį sykį ją nuvedė į rūmų salę. Įėjusi pro duris, Fjors stabtelėjo iš nuostabos - toks netikėtas buvo vaizdas, atsivėręs jos akims.

Rūpestingai apsirengęs karalius su šv.Mykolo ordinu ant kaklo sėdėjo soste po baldakimu, išsiuvinėtu lelijos žiedais. Aplink jį stovėjo artimieji ir kiti dvariškiai, beje, vieni vyrai. (Šį vaizdą retsykiais paįvairindavo karalienė Šarlotė.) Fjora nudžiugo, išvydusi tarp jų Filipą de

Kominą, stovėjusį ant vieno iš dviejų laiptelių, virš kurių stovėjo sostas. Prie durų ir langų budėjo škotų gvardiečiai, o šalia karaliaus, pasirėmęs ant milžiniško kardo, stovėjo kapitonas Kroufordas.

Pasirodžius kalinei salėje įsivyravo mirtina tyla, buvo galima girdėti skrendant musę. Fjora lėtai nuėjo į priekį, sustojo, kaip pridera, per keletą žingsnių nuo karaliaus sosto ir žemai nusilenkė. Jos širdis pašėlusiai plakė ir ji buvo visiškai tikra, kad dabar, šioje prabangioje menėje, prasidės jos teismas. Priėmimo iškilmingume slypėjo kažkas grėsminga...

Staiga visiškai nereikšmingas įvykis truputį nuskaidrino slogią atmosferą. Karaliaus Liudviko XI numylėtinis, didžiulis baltas kurtas Mielas Draugas, kaip įprasta, gulėjęs ant pagalvės prie karaliaus kojų, pakilo ir pribėgęs prie Fjoros ėmė laižyti jos ranką.

Sujaudinta šio draugiškumo, Fjora paglostė šilkinę šuns galvą ir jos akyse pasirodė ašaros. Ar tik puikusis šuo nebuvo vienintelis jos draugas šioje salėje? Pats Kominas atkakliai žvelgė į savo batų galiukus...

- Eikš čia, Mielas Drauge! - įsakė karalius, bet šuo, užuot paklausęs šeimininko, ramiai atsigulė prie jaunosios moters kojų, tarsi advokatas. Karalius nekartojo komandos, tik davė Fjorai ženklą atsistoti. Po to, lengvai kostelėjęs, pasakė: - Ponai, sukvietėme jus į šią kilnią asamblėją tam, kad dalyvautumėte sprendžiant labai svarbų klausimą. Grafienė de Selonžė, Fjora Beltrami, stovinti priešais jus, kaltinama karaliaus išdavimu ir kėsinimusi į jo gyvybę. Tai įrodo laiškas, kurio madam de Selonžė sakosi nerašiusi. Trečiasis asmuo mums pateikė dar kai kuriuos duomenis, liudijančius šios damos nekaltumą. - Jis nutilo, išsitraukė nosinę ir taip garsiai nusišnypštė, kad garsas atsimušė į salės, kurioje tvyrojo absoliuti tyla, sienas. Po to karalius tęsė: - Atsižvelgiant į tai, jog mes visuomet buvome labai draugiški madam de Selonžė, ir į tai, kad jos vyras grafas de Selonžė, Auksinės vilnos

ordino kavalierius, nuolatos kurstė maištininkus, atsidūrėme labai sunkioje padėtyje ir negalime teisingai išspręsti šios painios bylos. Todėl nusprendėme kreiptis į Dievo teismą.

Tai buvo taip netikėta, kad tarp susirinkusiųjų kilo lengvas šurmulys, o Kominas pakėlęs galvą šūktelėjo:

- Pone! Nejaugi karalius iš tikrųjų nusprendė grįžti prie praėjusio amžiaus papročių?

- Mesire Kominai, jei tuo norite pasakyti, jog ponas Dievas išėjo iš mados, tai neilgai būsite tarp mano artimųjų! - ištarė karalius kraują stingdančiu tonu. - Tylos! Ir kad niekas daugiau nedrįstų mūsų nutraukinėti! Dievo teismas - tai anaiptol ne ordalija! Madam grafienės niekas nesiruošia mesti į vandenį arba priversti paimti į ranką įkaitintą strypą. Trumpai tariant, šis teismas nėra tas, apie kurį ir mes patys turime ne kokią nuomonę. Kaltinimus prieš ją mums pateikė du žmonės... Mesire Florencijos pasiuntiny, išeikite priešais mus!

Minioje kilo sujudimas. Į priekį išėjo kaip visuomet prabangiai apsirengęs Lukas Tornabuonis ir šypsodamasis nusilenkė karaliui. Išvydusi jį Fjora nė nekrūptelėjo. Jos nestebino tai, kad buvęs jos gerbėjas tapo jos kaltintoju. Jis tikriausiai padėjo daug pastangų, kad Lorensas Medičis skirtų jį pasiuntiniu Prancūzijos karaliaus rūmuose. Paskutinio jų pasimatymo metu ji suprato, jog šis vyras tapo jos priešu ir būtinai atkeršys už tai, kad buvo atstumtas. Ir kai jis pažvelgė į ją su dirbtine šypsena, ji nusigręžė su panieka.

- Jūs pranešėte mums, jog iš patikimų šaltinių sužinojote, jog madam de Selonžė, kurią pažįstate labai seniai...

- Nuo pat vaikystės, pone, ir...

- Kad madam de Selonžė Paryžiuje slapta pagimdė dukrą, kuri yra teisėtas kūdikis, pradėtas slaptų pasimatymų su vyru, žinomu maištininku, metu. Šių pasimatymų metu ji pasidarė jo sąjungininkė.

- Taip, pone! Aš taip sakiau ir galiu pakartoti, nes mano šaltinis visiškai patikimas.

- Kiek pamenu, tarnaitė? Buvusi vergė, kuri buvo jums... dosni?

- Jūs kalbate apie Chatun? - nesusilaikė Fjora. - Apie Chatun, kurios jūs vos nenužudėte Florencijoje ir kuri dabar tapo jūsų meiluže?

Tornabuonio veide suspindo savim patenkinto žmogaus šypsena, sukeldama Fjorai įsiūtį.

- Kodėl gi ne? Ji labai miela ir prityrusi meilės reikaluose. Sykį sutikau ją čia: ji labai sielojosi, kad palikote ją vieną, o pati leidotės į kelionę su vienu iš tarnų. Ir ji žinojo, ko jūs vykote į Paryžių...

- Ji iš tikrųjų tai žinojo, kaip ir tai, jog aš nesimačiau su vyru dvejetą metų. Nesuprantu, kodėl ji sumelavo.

- Sumelavo? Jums tik taip atrodo, puikioji dona Fjora! O man...

- O jums, - nutraukė jį karalius, - teks su ginklu rankoje įrodyti savo tiesą! Jūs kausitės su žmogumi, stojusiu ginti madam de Selonžė!

- Dvikova? Pone, bet juk aš pasiuntinys!

- Pasiuntinys, įsipainiojęs į tai, kas jo nė trupučio neliečia, privalo paklusti mūsų įstatymams, kaip bet kuris kitas valdinys. Mes pranešime pusbroliui Lorensui Medičiui apie tai, jog netrukdėme jums įrodyti savo tiesą garbės lauke.

- Pone!

- Nusiraminkite! Būsite ten ne vienas! Aš kalbėjau apie du žmones ir manau, jog mesiras Olivjė le Denas taip pat trokšta pateikti Dievo teismui laišką, kurį perdavėte į mūsų rankas, tikindamas jo tikrumu... ir paprašęs už tai vieno namo...

Į priekį išėjo išsigandęs barzdaskutys.

- Bet pone, mano karaliau, aš juk ne riteris ir negaliu kautis!

- Ne riteris? Jūs, buvęs mano pasiuntinys Gandoje? Mes jau senokai priekaištaujame sau už šią klaidą, bet manome, kad iki dvikovos pradžios ištaisysime ją.

- Karalius iš tikrųjų nori, kad kaučiausi dvikovoje?

- Drauge su mesiru Tornabuoniu! Būsite dviese prieš vieną! Priėmėme tokį nepaprastą sprendimą būtent todėl, kad jūs neypatingai gerai valdote špagą!

- Užtat jis nebijo suvaryti durklo į nugarą! - pareiškė Duglas Mortimeras, palikęs savo postą prie lango ir priėjęs prie Fjoros. - Jūsų didenybei maloniai leidus aš imuosi ginti donos Fjoros garbę! Ir užmušiu šiuos du niekšus! Tai lygiai taip pat tikra, kaip ir tai, jog mano vardas Duglas Mortimeras iš Glenliveto! Ir jei jūsų didenybė to panorės, gali pridėti prie jų dar penketą ar šešetą tokių niekšų!

O, koks tai buvo džiaugsmas - pajusti šalia savęs šią ramią jėgą ir ištikimą draugą! Fjora pakėlė į Liudviką XI kupiną vilties žvilgsnį, bet šis suraukė antakius.

- Ramiau, Mortimerai! Dievo Velykos! Juk jūs tarnaujate mums, o ne gražioms damoms! Savo kraują galite lieti tik už Prancūziją. Jūsų pasiūlymas atmestas. Mums reikia kito žmogaus. Nuo dvikovos baigties priklausys madam de Selonžė likimas! Jūs taip pat likite savo vietoje! - Liudvikas XI įsakmiu mostu sustabdė Kominą, ketinusį pasisiūlyti į Mortimero vietą. - Čia svarbus reikalas, - tęsė karalius, - todėl nereikia skubėti. Tas, kuris lygiai po mėnesio stos prieš mus, turi žinoti, kad jei bus nugalėtas, madam de Selonžė bus nubausta mirties bausme ir kad dvikova turi būti mirtina. Taigi, ponai, prieš darydami sprendimą, gerai pagalvokite...

- Bet juk viskas ir taip nuspręsta, - sumurmėjo pro sukąstus dantis Mortimeras. - Nė vienas žmogus pasaulyje nesutrukdys man kautis už ją, netgi jei tektų išeiti į atsargą!

Škotas stovėjo šalia karaliaus, bet šis apsimetė jo negirdįs ir tęsė:

- Išveskite madam de Selonžė į kalėjimą, ir kad niekas nedrįstų prie jos artintis!

Tyla salėje tapo dar labiau slegianti. Visi stebėjo, kaip lydima sargybos Fjora ėjo iš salės. Daugelį suglumino toks netikėtas bylos sprendimo būdas: argi dvikova, kurioje du kaunasi prieš vieną, yra teisinga? Netgi jei tiedu nelabai vikrūs, toks būdas išlyginti jėgas atrodo gana keistas, nekalbant apie tai, kad Dievui paliekamas visiškai menkutis vaidmuo.

Fjorą guodė vienintelis dalykas: karalius įsakė le Denui ir Tornabuoniui iki dvikovos uždėti namų areštą. Bet tai buvo menka paguoda, nes tas pats karalius uždraudė Mortimerui ir Kominui kautis už ją, taigi gyventi jai liko lygiai mėnuo.

Penkioliktas skyrius

Paskutinė diena

Atrodė, kad karalius šiek tiek rūpinasi savo kaline. Kitą dieną, kai Greguaras išnešė padėklą su valgiais, kurių Fjora nė nepalietė, jis iš karto grįžo plačiai šypsodamasis.

- Noriu pranešti, jog mūsų atėjo aplankyti! Labai puikus vizitas!

Plačiai atidaręs duris jis įleido į kambarį Leonardą su mažuoju Filipu ant rankų. Kalinės riksmas išspaudė oriam prižiūrėtojui graudulio ašaras ir jis kurį laiką stebėjo nuostabų vaizdą: Fjorą su mažyliu prie širdies.

- Mano mažiukas! Mano meilė! Mano mažytis lobis!

Ji aistringai bučiavo rankutes, veiduką ir trumpus tamsius plaukus ant apvalios kūdikio galvutės. Berniukui tai nepatiko. Neįpratęs prie tokių ugningų glamonių, jis pradėjo protestuoti. Fjora išsigando:

- Gal aš jį įskaudinau?

- Ne, - juokdamasi atsakė Leonarda, - bet jūs jo vos nepasmaugėte! Dabar paleiskite jį. O jūs, mesire Filipai, pasisveikinkite su savo motina taip, kaip jus mokiau!

Vaikelis tvirtai atsistojo ant kojų ir padarė nevikrų reveransą, sužavėdamas Fjorą.

- Laba diena, mama! - rimtai tarė jis. - Kaip jūs jaučiatės?

Bet kai Fjora pasilenkė, berniukas neištvėrė ir puolė jai ant kaklo.

- Mama, mama! Aš taip jūsų pasiilgau!

- O juk jis taip mažai mane pažįsta, - pratarė Fjora sūnui virš galvos.

- Daugiau nei manote. Jam buvo nuolatos pasakojama apie jus ir savo maldose jis kasdien prašo Dievą kuo greičiau grąžinti jam motiną.

- Ir tėtį! - pridūrė berniukas. - Mama, kada jis pas mus sugrįš?

- Nežinau, mielasis. Tavo tėvas iškeliavo į tolimą kelionę, bet tu teisingai elgiesi, prašydamas Dievo, kad jis greičiau grįžtų.

- Tik nenusiminkime, - pasakė Leonarda, - kol kas palikite šį jaunuolį ramybėje ir apkabinkite mane - matau, jog tai visiškai pamiršote!

Abi moterys šiltai apsikabino, o senoji dama pasakė dar vieną gerą naujieną: jai ir mažajam Filipui buvo leista lankyti Fjorą kiekvieną dieną ir netgi neštis su savimi valgio bet kuriuo metu.

- Karalius nusprendė palengvinti paskutines mano dienas? - atsiduso Fjora. - Aš jam už tai labai dėkinga.

- Manote, kad karalius ruošiasi nukirsti jums galvą, o tie, kurie jus myli, leis jam tai padaryti?

- Tiems, kurie mane myli, neleis manęs apginti, o aš nežinau nė vieno, kuris rizikuotų kautis už visiškai nepažįstamą žmogų.

- O jūsų vyras, mesiras Filipas? Juk jūs radote jį?

- Ir taip, ir ne. Aš mačiau jį, bet praradau visam laikui.

Fjora labai smulkiai papasakojo apie tai, kas nutiko Briugėje, po to, kaip per stebuklą rado Filipą visiškai netikėtoje vietoje. Ji išdėstė, kas tarp jų įvyko ir kodėl jis nusprendė likti vienuolyne.

- Vienuolyne? Jis? Visiška beprotybė! Tai jis jūsų nebemyli?

- Myli... bent jau taip sako, bet aš nesu tikra, jog tai tiesa. Jis pats save apgaudinėja arba apsimeta, gailėdamasis manęs. Suprantate, Leonarda, aš buvau tiktai riteriškos grafo de Selonžė svajonės epizodas. Akimirka, dėl kurios jam gėda! Jis viską darė tik vardan hercogo. Dabar Karolis miręs, Burgundija prarasta, ir jo daugiau niekas nebedomina. Nebekalbėkime apie tai. Norėčiau žinoti, kas atsitiko Chatun?

- Jei aš žinočiau! - atsiduso Leonarda.

Jaunoji totorė dingo iš Rabodjero tą dieną, kai atvyko Lenonarda. Sužinojusi, jog Fjora nesiruošia grįžti, o priešingai, vyksta į Flandriją lydima Florano, Chatun užsidarė savo kambaryje ir neišėjo iš jo netgi valgyti. O ryte pasirodė, jog ji pabėgo klasikiniu būdu: susirišusi tris paklodes.

- Ir ji nieko neparašė, net keleto žodžių?

- Ničnieko! Peronelė man sakė, kad kol mūsų nebuvo, ji susitikinėjo - liežuviams neuždrausi plepėti visokių nesąmonių - su jaunu ir puikiai apsirengusiu ponu.

- Tai Lukas Tornabuonis, senasis mano gerbėjas, kuris po Pacių suokalbio Florencijoje nespėjo atiduoti Chatun budeliams. Jei nebūčiau šito išgirdusi iš to niekšo lūpų, nė už ką pasaulyje nepatikėčiau!

- O! Aš sužinojau keletą dalykų, paaiškinančių šį keistą įvykį. Vargšelė Chatun ir Floranas buvo... labai artimi draugai. Be to, ji manė, jog namuose užima per menką padėtį ir visiems po truputį pavyduliavo.

- Argi aš nepatikėjau jai savo sūnaus? Tai didžiausias pagarbos ženklas, kokį galėjau sugalvoti!

- Pagarbos, pagarbos! Ji trosko meilės... bet ne atsakomybės! Tikite tuo ar ne, bet Chatun sutverta veltėdiškam haremo gyvenimui, saldumynų ir glamonių gyvenimui!

- Abejoju, ar ji tai gaus būdama su Luku. Jis užkietėjęs egoistas. Jei mes žinotume, kur ji dabar yra!

- Ne, Fjora! Nesitikėkite to iš manęs - neieškosiu jos net jei galėčiau. Ji pakankamai suaugusi, kad gyventų savarankiškai, ir ką tik padarė jums kiaulystę.

- Tai niekis, palyginus su ilgais ištikimybės metais. O, Leonarda! Aš taip dėl jos nerimauju...

Leonarda nepasakė, kad jai patinka, jog Fjora labiau kankinasi dėl Chatun, o ne dėl savęs pačios. Tas reikalas su Dievo teismu jai absoliučiai nepatiko. Bet ji dar nepuolė į paniką, nes į galvą šovė viena mintis: parašyti laišką princesei Žanai į Linjero pilį ir paprašyti įsikišti. Žinoma, princesė neturėjo didelės įtakos savo baisiajam tėvui, bet senoji dama žinojo, kad kartais užtekdavo vieno jos dangiško žvilgsnio ir tėvas apsigalvodavo. Šios angeliškos širdies galėjai prašyti visko pasaulyje. Kadangi šalia nebuvo Mortimero, kurį karalius išsiuntė su misija, ir Komino, kurio atsikratė tokiu pat būdu, Leonarda nusprendė patikėti laišką Arčiui Erliui, škotui, mokiusiam Floraną jodinėti. Tai buvo drąsus vaikinas, dažnai užeidavęs išgerti vienos kitos stiklinės vyno. Jei jis pats negalės nuvykti į Linjerą, tai ras būdų nusiųsti ten Floraną. O susitikti Erlį buvo labai paprasta: Leonarda dažnai matydavo jį, kai lydima sargybos išeidavo su mažuoju Filipu pasivaikščioti į sodą.

Dvikova turėjo įvykti antradienį, birželio 28, per šv. Petro ir Povilo šventę. Liudvikas XI puikiai žinojo bažnytinį kalendorių ir specialiai pasirinko šią dieną, nes popiežius, šv.Petro įpėdinis, per savo giminaitį buvo įtrauktas į šią neaiškią ir nemalonią istoriją.

Karalius niekuomet nepraleisdavo progos pasitarti su dangumi arba pasikviesti dangiškąsias jėgas į pagalbą. Leonarda, tokia pat dievobaiminga kaip ir karalius, pridėjo šiuos du šventųjų vardus prie ilgo rojaus gyventojų sąrašo ir meldė suteikti jos "avinėliui" laimės ir taikos.

Tačiau slenkant dienoms senoji moteris pamažu prarado miegą. Ji parašė laišką ir Arčis Erlis mielai sutiko jį nuvežti. Jai teko imtis tūkstančio atsargumo priemonių, perduodant jį sode, vieninteléje vietoje, kurioje ji naudojosi šiokia tokia laisve. Nuo to laiko senoji dama daugiau nebematė škoto ir nežinojo, ar laiškas pasiekė adresatą.

Leonarda buvo griežtai sekama ir išeidavo iš kambario tik su mažuoju Filipu ir sargybiniu. Vienai vaikštinėti buvo uždrausta. Bendrauti ji galėjo tik su sargybiniu, lydėjusiu ją su Filipu pas Fjorą, ir dviem tarnaitėmis. Karaliaus ji nematė nė karto, tačiau kieme dažnai girdėdavo rengiamos medžioklės garsus. Pro kambario langus ji galėjo stebėti, kas ateina ir išeina, bet nieko nepažinojo, todėl šis judėjimas jai nieko nesakė. Jei nebūdavo pas Fjorą arba nevaikštinėdavo su Filipu po sodą, Leonarda tylėdama žvelgdavo į priešais stūksojusią sieną su mažyčiu grotuotu langeliu, pro kurį kalinę pasiekdavo dienos šviesa, ir meldė, kad drąsusis riteris ryžtųsi surizikuoti gyvybe, o jaunoji moteris neprarastų savosios.

Tuo tarpu Fjora jaudinosi ne taip smarkiai, ji pasikliovė likimu, visiškai nebijodama galimos mirties - tos pačios, kuri ištiko jos tėvą ir motiną ir kurios jai greičiausiai taip pat nepavyks išvengti. Ji netgi nejautė jokios neapykantos Liudvikui XI, sugalvojusiam šį žiaurų žaidimą. Ji žinojo, kad karalius kuo toliau, tuo labiau bijo mirties. Ir jei mūšio lauke narsa jo neapleisdavo, tai jis tiesiog liguistai baiminosi būti nužudytas iš pasalų. Taip atsitiko galbūt dėl to, kad per aštuoniolika valdymo metų - netgi kai jis dar buvo įpėdinis, baisiai neapkentęs savo

tėvo Karolio VII, - aštraus proto dėka jis išvengė tūkstančio įvairiausių pinklių ir išdavysčių. O nelemtajame laiške buvo rašoma apie nužudymą... Iš esmės jis parodė tikrą atlaidumą, o juk galėjo tiesiog slapčia nuteisti kaltinamąją arba su sulaužytais kaulais uždaryti į kokį nors slaptą kalėjimą.

Fjora vijo šalin mintis apie ateitį ir domėjosi tiktai sūnumi. Iki tol jie mažai būdavo drauge ir dabar ji su pasitenkinimu atrado visas jo teigiamybes - išorinį grožį ir ankstyvą subrendimą.

Berniukas buvo labai linksmas, nes nematė nieko daugiau, išskyrus glamones ir besišypsančius veidus. Nepaisant jau ryškėjančio tvirto charakterio, jis spinduliavo gyvenimo džiaugsmu ir švelnumu savo motinai, kurią kartais vadindavo "mano puikioji dama".

Berniukui reikėjo paaiškinti, kodėl motina niekuomet neišeidavo su juo į sodą, todėl jam buvo pasakyta, kad ji serga ir dar ilgai turės gulėti lovoje. Jis pasitenkino šiuo paaiškinimu ir nebeklausinėjo, kodėl motina gyvena ne su juo pilyje, o "šiame bjauriame kambaryje", kuriame,anot vaikiško mąstymo, niekaip nebuvo galima pasveikti. Filipas pasidarė dar švelnesnis su mama. Būdamas be galo judrus, jis galėjo valandų valandas išsėdėti ant motinos kelių įdėmiai klausydamasis įvairių istorijų, pagražintų bučiniais.

- Dieve, - meldėsi Leonarda, - padaryk taip, kad po tos idiotiškos dvikovos Fjora vėl atgautų laisvę. Jei taip neįvyks, tai... aš net bijau pagalvoti, kas gali atsitikti...

Praėjo švelnus ir žydintis birželis su Dievo kūno švente, po kurios soduose nebeliko nė vieno rožės žiedo, šv.Jono naktimi, kurios metu visose kaimo aikštėse ir centriniame karaliaus rūmų kieme per naktį degė laužai. Plesi Fjora matė tokio laužo, uždegto škotų gvardiečių prie savo kareivinių, atšvaitus, ir girdėjo dainas, lydimas besilinksminančių dvariškių džiaugsmo šūksnių. O jos

kambaryje buvo tamsu, ir ji dar stipriau pajuto atsidūrusi ant kapo duobės krašto.

Apie karalių ji mąstė greičiau liūdnai nei piktai, nes tam tikra prasme buvo prisirišusi prie šio senstančio žmogaus, turėjusio tokį skvarbų protą ir didžiulę gyvenimo patirtį. Atsitiko taip, jog šis didingas protas, bijodamas prievartinės mirties, išdavė draugystę ir prisirišimą. Ši draugystė, kažkada padėjusi jaunajai moteriai gyventi, sudužo į vieną vienintelį popieriaus lapelį su keletu eilučių, kurios karaliui pasirodė tikros. Dar daugiau, jis neleido dviems riteriams ginti jos garbės. Kad būtų tikras, jog jie negalės įsikišti į numatytą mirties šventę, išsiuntė juos toli su svarbiomis misijomis. Kai Fjorą apimdavo tokios mintys, ji puldavo ant kelių ir melsdavosi.

Pagaliau išaušo paskutinioji diena...

Rytą Leonarda atvedė mažąjį Filipą ir Fjora bergždžiai mėgino jį įtikinti, kad jai į akis įkrito dulkelė - visiems buvo aišku, kad visą naktį ji verkė. Gerų naujienų nebuvo: nei Kominas, nei Mortimeras negrįžo, o Arčis Erlis senajai moteriai pranešė, kad nė vienas žmogus nepareiškė noro kautis už Fjorą. Jis pridūrė, kad tai padaryti trokšta kiekvienas gvardietis, bet visi bijo užsitraukti karaliaus nemalonę, kaip atsitiko Mortimerui.

Abiems moterims diena buvo pilna sielvarto ir slinko be galo lėtai. Vaiko akivaizdoje jos stengėsi elgtis kaip įprasta, meiliai šypsojosi ir žaidė. Fjorai tai išėjo daug geriau nei Leonardai, nes ji iš tikrųjų nebijojo. Ją kankino tik tai, kad teks išsiskirti su mylimais žmonėmis, kad negalės paskutinį sykį apkabinti mažosios Lorensos.

Atsisveikindama Fjora be galo švelniai apglėbė Leonardą.

- Jūs tokia dievobaiminga, - sušnabždėjo ji, pajutusi savo skruostu tekančias senosios damos ašaras, - turėtumėte labiau pasikliauti Dievu. Rytoj viską spręs

Jis, ir jei Jam nereikia mano mirties, tai nei karalius, nei kas nors kitas čia nieko nepadarys.

- Tiesa, mano avinėli, jūs visiškai teisi, o aš tik sena kvailė. Melsiuosi taip, kad Dievas mane išgirstų! Dabar tikiu, kad jei rytoj neapkabinsiu jūsų kaip šiandien, tai reikš, jog Dievo nėra. Šiuo atveju aš visiškai rami - juk Dievas yra!

Po to Fjora pakėlė ant rankų savo sūnų ir lūpomis lengvai prisilietė prie šilkinių plaukučių, išbučiuodama švelnią vaikišką kaktytę.

- Būk klusnus, mano vaike! Jei rytoj nepasimatysime, tai reikš, jog aš išvažiavau labai toli... gydytis.

- Jūs pamatysite mano tėvą?

- Taip, mano angele, pažadu tau: aš pamatysiu tavo tėvą, ir galbūt mes grįšime drauge.

Akys prisipildė ašarų ir Fjora nenorėjo, kad vaikas jas pastebėtų. Padavusi mažylį Leonardai, atsargiai stumtelėjo juos link durų, kurias Greguaras laikė atidarytas. Sargybinis jau laukė laiptų aikštelėje.

Durims užsivėrus, Fjora apmirė vietoje, įsiklausydama į akmeniniais laiptais tolstančius Leonardos žingsnius, kurie atrodė siaubingai sunkūs. Su trenksmu užsidarius lauko durims, Fjora liko viena su savo praeities klaidomis ir meile, tikra ir išgalvota... Visa tai, kartojo sau Fjora, tiktai baisus nesusipratimas. Būtų buvę daug geriau, jei kitą dieną po tėvo mirties ji būtų sutikusi dalyvauti išbandyme vandeniu, ko primygtinai reikalavo Jeronima, įsitikinusi, jog atlaikys ordaliją. Ir jos kūnas, nuplaukęs gelsvais Arno vandenimis, seniai būtų išnykęs begalinėje mėlynoje jūroje. Nebūtų gimęs nei Filipas, nei Lorensa... Fjora labiau jaudinosi dėl sūnaus. Lorensą saugojo Anjolo ir Anjelos meilė. Galimas dalykas, kad jai padės visagalis Lorensas Medičis, jei baigsis primestas popiežiaus karas. O Filipas neturės nieko, išskyrus senstančią Leonardą ir ištikimus tarnus iš Rabodjero, žinoma, jei tėvas nepaliks savo tariamo prieglobsčio vienuolyne ir nepasirūpins

- Žinau. Bet ir aš pati nesu įsikūnijęs idealas.

- Seniai tai pastebėjau. Pabandykime gyventi kartu, kol... mirtis neišskirs mūsų.

Vietoj atsako ji švelniai prisiglaudė prie vyro krūtinės. Tuo tarpu iš visų pusių subėgę Rabodjero gyventojai ėmė sveikinti juos sugrįžusius.

- Kol mirtis neišskirs mūsų... - susižavėjusi pakartojo ji. - Tu manai, kad tai įmanoma?

- Aš ką tik pasakiau: reikia pabandyti.

Stipriai apsikabinę jie įėjo į rožėmis kvepiančius namus, o Peronelė tuo tarpu jau traukė iš krosnies šventinį pyragą.

Ž. Benconi. Florentietė. 3
Romanas
Redaktorius E. Bartkus

Leido UAB "Gamta". 1994 11. 19. SL 522. Užsakymas 3038.
A. Jakšto 9, 2600 Vilnius
Spausdino "Vilties" spaustuvė,
Viršuliškių skg. 2056 Vilnius

Žiuljeta Benconi

—

viena populiariausių ir labiausiai skaitomų meilės ir nuotykių romanų autorių. Jos kūriniai (”Marijana”, ”Florentietė”, ”Katrina” ir kiti) išversti į daugelį kalbų. Lietuvių kalba neseniai išleista Ž. Benconi romanų serija (”Marijana”, ”Marijana d’Aselna”), kurios pagrindinis personažas — kunigaikštienė Marijana d’Aselna, didžioji Napoleono meilė. Žavi ir kilminga herojė, dvaro intrigos ir paslaptingi nuotykiai — šiems kūriniams netrūksta nieko, kuo skaitytojus paprastai žavi prancūzų nuotykių ir meilės romanai. ”Florentietė“ siūlo ne mažiau įdomią pažintį su savo herojais.